
Vergaderjaar 2025–2026

36 945 XV

**Jaarverslag en Slotwet Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid 2025**

Nr. 1

**JAARVERSLAG VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN
EN WERKGELEGENHEID**
Ontvangen 20 mei 2026

INHOUDSOPGAVE

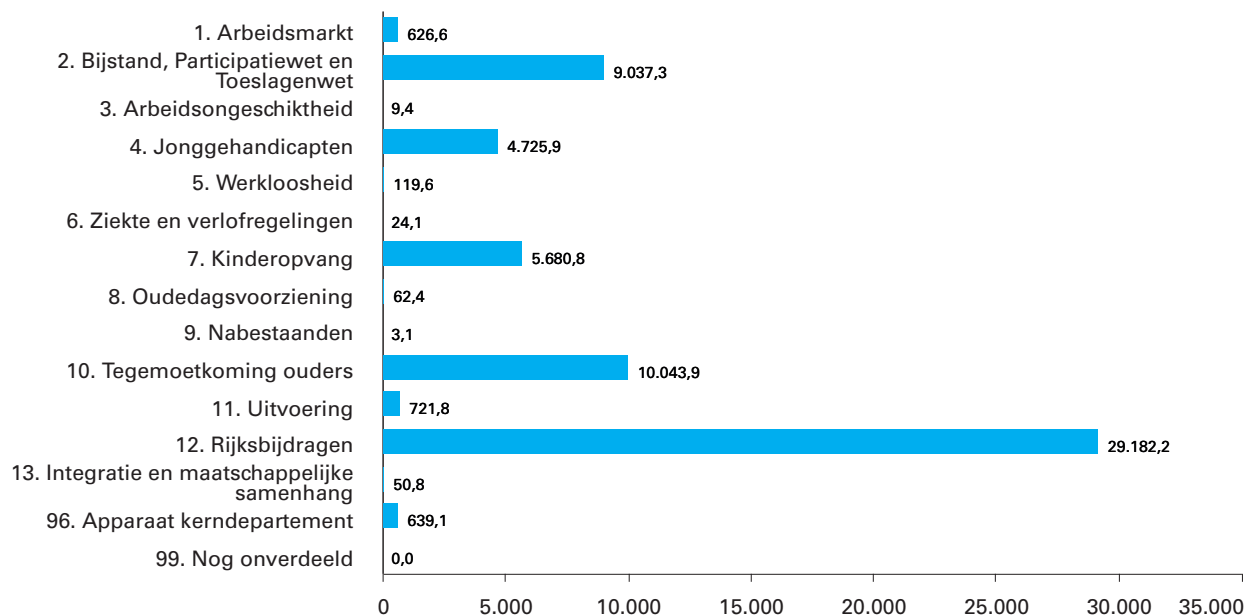
A.	Algemeen	4
	1. Gerealiseerde uitgaven en ontvangsten	4
	2. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening	6
	3. Leeswijzer	9
B.	Beleidsverslag	12
	4. Beleidsprioriteiten	12
	4.1 Het beeld van 2025	12
	4.2 Budgettaire ontwikkeling uitgaven Sociale Zekerheid	30
	4.3 Realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen	34
	4.4 Openbaarheidsparagraaf	35
	4.5 Onderuitputting	39
	5. Beleidsartikelen	41
	5.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt	41
	5.2 Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	54
	5.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	72
	5.4 Artikel 4 Jonggehandicapten	80
	5.5 Artikel 5 Werkloosheid	84
	5.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen	92
	5.7 Artikel 7 Kinderopvang	102
	5.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening	112
	5.9 Artikel 9 Nabestaanden	119
	5.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders	123
	5.11 Artikel 11 Uitvoering	128
	5.12 Artikel 12 Rijksbijdragen	136
	5.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang	139
	6. Niet-beleidsartikelen	146
	6.1 Artikel 96 Apparaat Kerndepartement	146
	6.2 Artikel 99 Nog onverdeeld	149
	7. Bedrijfsvoeringsparagraaf	151
C.	Jaarrekening	159
	8. Departementale verantwoordingsstaat	159
	9. Saldibalans	160
	10. WNT-verantwoording 2025 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	170
D.	Departementspecifieke Informatie	171
	11. Sociale fondsen SZW	171
	12. Koopkracht	174
E.	Bijlagen	179

Bijlage 1: Toezichtrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen	179
Bijlage 2: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek	180
Bijlage 3: Inhuur externen	184
Bijlage 4: Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer	185
Bijlage 5: Budgettair overzicht Oekraïne	188
Bijlage 6: Lijst van afkortingen	189

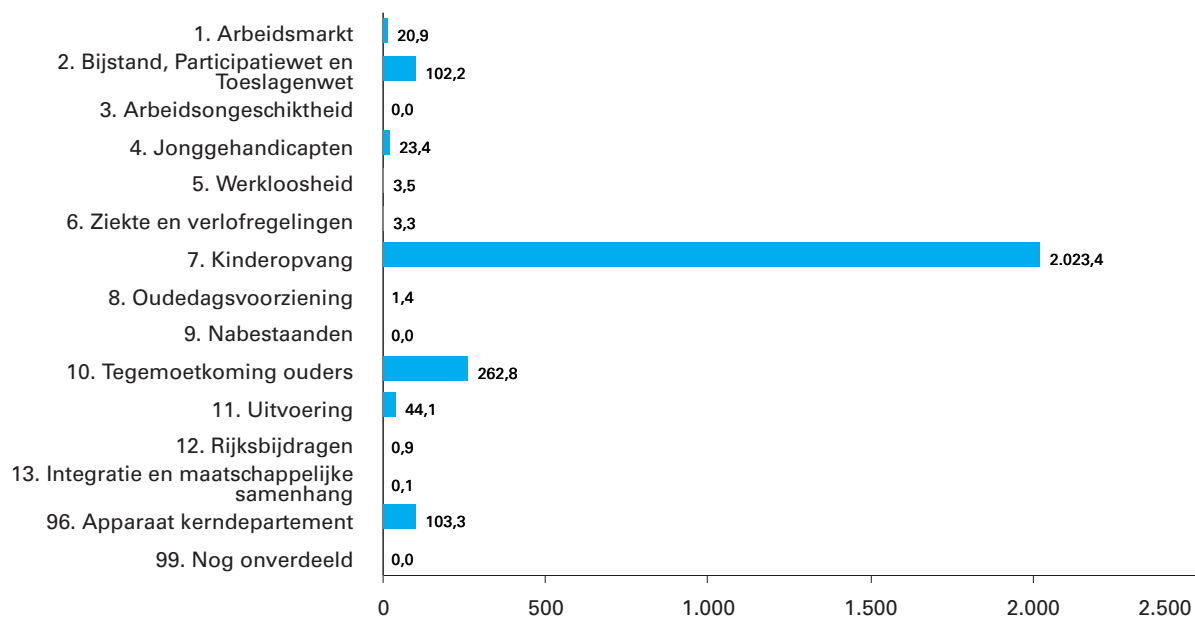
A. ALGEMEEN

1. Gerealiseerde uitgaven en ontvangsten

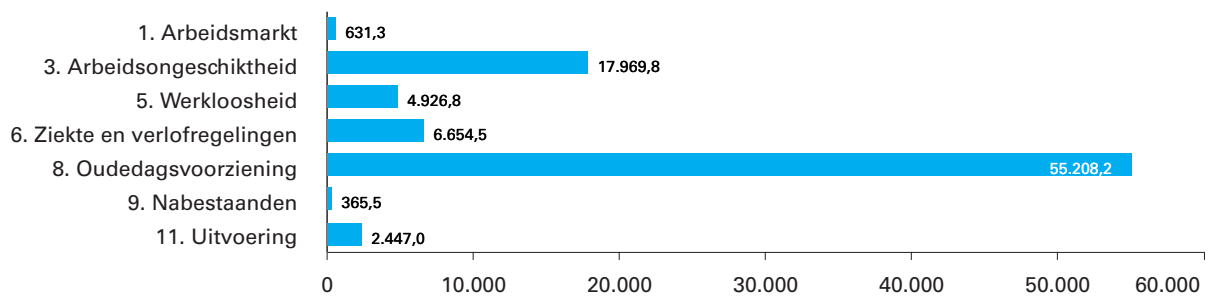
Figuur 1 Gerealiseerde begrotingsgefinancierde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 60.927.099.000,-

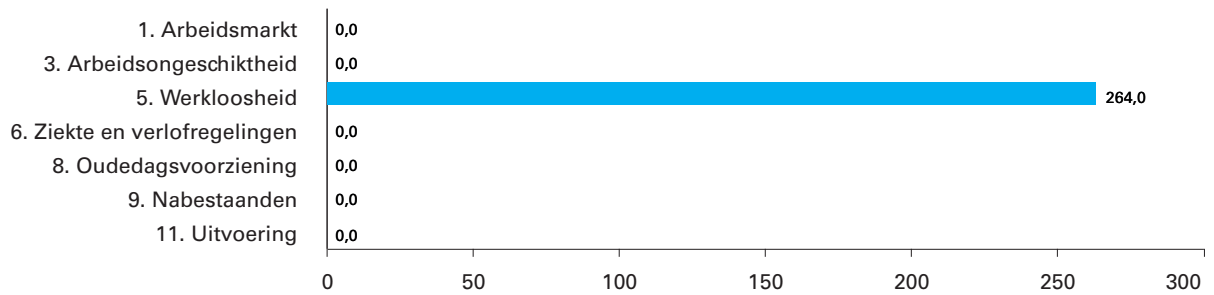
Figuur 2 Gerealiseerde begrotingsgefinancierde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 2.589.340.000,-

Figuur 3 Gerealiseerde premiegefinancierde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 88.203.055.000,-

Figuur 4 Gerealiseerde premiegefinancierde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 264.000.000,-

2. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening

AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Hierbij bieden wij het departementale jaarverslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) over het jaar 2025 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 2.37 en 2.40 van de Comptabiliteitswet 2016 verzoeken wij de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Werk en Participatie decharge te verlenen over het in het jaar 2025 gevoerde financiële beheer.

Voor de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening stelt de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 7.14 van de Comptabiliteitswet 2016 een rapport op. Dit rapport wordt op grond van artikel 7.15 van de Comptabiliteitswet 2016 door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Algemene Rekenkamer over:

- a. het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk;
- b. de centrale administratie van de schatkist van het Rijk van het Ministerie van Financiën;
- c. de financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
- d. de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
- e. de financiële verantwoordingsinformatie in het Financieel jaarverslag van het Rijk.

Bij het besluit tot dechargeverlening worden verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken betrokken:

- a. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2025;
- b. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
- c. het rapport van de Algemene Rekenkamer over het onderzoek van de centrale administratie van de schatkist van het Rijk en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
- d. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer over de in het Financieel jaarverslag van het Rijk, over 2025 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten over 2025, alsmede over de saldibalans over 2025 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 7.14, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

De Minister van Werk en Participatie,

A.A. Aartsen

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#), derde lid, van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

3. Leeswijzer

3.1 Opbouw jaarverslag

Het jaarverslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) bestaat uit vijf onderdelen: algemeen, beleidsverslag, jaarrekening, departementspecifieke informatie en bijlagen.

Algemeen

Het onderdeel algemeen omvat:

1. de figuren met de gerealiseerde uitgaven en ontvangsten;
2. het verzoek tot dechargeverlening;
3. deze leeswijzer.

Beleidsverslag

Het beleidsverslag is opgebouwd uit vier onderdelen:

4. De paragraaf beleidsprioriteiten bevat een uiteenzetting op hoofdlijnen van de bereikte resultaten. Daarnaast wordt hier ingegaan op de budgettaire ontwikkelingen van de uitgaven aan Sociale Zekerheid. Ook zijn hier opgenomen de realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen, de openbaarheidsparagraaf en een overzicht van de onderuitputting.
5. De beleidsartikelen verantwoorden meer in detail in hoeverre de doelstellingen van SZW zijn behaald. Tevens is hier de toelichting te vinden op opmerkelijke verschillen tussen de financiële realisatie en de vastgestelde begroting.
6. De niet-beleidsartikelen verantwoorden de financiële afwikkeling van de apparaatsuitgaven kerndepartement en de onvoorziene uitgaven en loon- en prijsbijstellingen.
7. De bedrijfsvoeringsparagraaf geeft informatie over de bedrijfsvoering.

Jaarrekening

De jaarrekening is opgebouwd uit drie onderdelen:

8. De verantwoordingsstaat van het Ministerie van SZW;
9. De saldibalans, met de bij dit onderdeel behorende financiële toelichting;
10. De paragraaf WNT-verantwoording.

Departementspecifieke informatie

De departementspecifieke informatie gaat over de sociale fondsen SZW en over de gerealiseerde koopkrachtontwikkeling.

Bijlagen

De bijlagen betreffen de ingevolge de Rijksbegrotingsvoorschriften verplichte bijlagen:

- Toezichtrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen;
- Afgerond evaluatie- en overig onderzoek;
- Inhuur externen;
- Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer;
- Budgettair overzicht Oekraïne.

Tot slot is een lijst van afkortingen opgenomen.

3.2 Specifieke aandachtspunten

Begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde regelingen

In de begrotingen en de jaarverslagen van het Ministerie van SZW wordt gerapporteerd over zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde regelingen. In de beleidsartikelen waar premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten voorkomen zijn deze opgenomen in een afzonderlijke tabel 'Budgettaire gevolgen van beleid'. In de paragraaf beleidsprioriteiten wordt ingegaan op de ontwikkeling van het totaal van deze uitgaven. De begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten komen een-op-een voort uit de administratie van SZW. De premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten zijn afgeleid uit de jaarverslagen van UWV en de SVB.

Nieuw bij de premiegefinancierde uitgaven is de registratie van de over uitkeringen betaalde sociale premies. Om aan te sluiten op een revisie van de systematiek van de nationale rekeningen worden vanaf 2025 de over de uitkeringen betaalde werkgeverspremies opgenomen als uitgave in de budgettaire tabellen. De betaalde sociale premies staan onder de regel «sociale lasten». Dit doet zich voor bij de beleidsartikelen 3, 5, 6 en 9.

Focusonderwerp

Voor de verantwoording over 2025 heeft de Tweede Kamer «Risico's voor de goede inning en besteding van belasting- en premiegeld» als focusonderwerp aangewezen. De informatie hierover is opgenomen in de beleidsprioriteiten (paragraaf 4.1 Het beeld van 2025).

Grondslagen voor de vastlegging en waardering

De verslaggevingsregels en waarderingsgrondslagen die van toepassing zijn op de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten zijn ontleend aan de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2026 en de Regeling agentschappen 2024. Voor de departementale begrotingsadministratie wordt het verplichtingen-kasstelsel toegepast en voor de baten-lasten agentschappen het baten-lastenstelsel. Sinds 1 januari 2018 vallen onder het Ministerie van SZW geen agentschappen meer.

Motie Schouw

In juni 2011 is de [motie Schouw](#) ingediend en aangenomen. Deze motie zorgt ervoor dat de landenspecifieke aanbevelingen van de Raad op grond van de nationale hervormingsprogramma's een eigenstandige plaats krijgen in de departementale begrotingen. In de beleidsprioriteiten (paragraaf 4.1 Het beeld van 2025) wordt teruggekomen op de landenspecifieke aanbevelingen zoals verwoord in de begroting.

Gegevens oude jaren

In dit jaarverslag worden ook kerncijfers gepresenteerd over jaren vóór 2025. Hierbij wordt uitgegaan van de meest recente informatie. Dit betekent dat deze cijfers kunnen afwijken van voorlopige gegevens die in vorige jaarverslagen werden gepresenteerd.

Afwijkingen van de Rijksbegrotingsvoorschriften

Bij de budgettaire tabellen in het beleidsverslag wordt het verschil tussen de budgettaire raming uit de begroting 2025 en de realisatie voor het jaar 2025 toegelicht indien de afwijking tussen raming en realisatie groter is dan 5% van het begrotingsbedrag of groter is dan € 25 miljoen. Hiermee wordt afgeweken van model 3.22e uit de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2026.

Groeiparagraaf

Een aantal overzichtsbijlagen wordt niet meer opgenomen in de departementale begrotings- en verantwoordingsstukken, maar alleen in het stuk van het beleidsverantwoordelijke departement. Dit is aangekondigd in de Voorjaarsnota 2025. Als gevolg hiervan zijn de bijlage Rijksuitgaven Caribisch Nederland en de NGF-bijlage niet meer opgenomen in het jaarverslag van het Ministerie van SZW. Ook de bijlage moties en toezeggingen wordt niet langer opgenomen in de begrotings- en verantwoordingsstukken.

B. BELEIDSVERSLAG

4. Beleidsprioriteiten

4.1 Het beeld van 2025

1. Inleiding

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) zet zich in voor werk en bestaanszekerheid voor iedereen. We werken aan eerlijk, gezond, en veilig werk in Nederland. Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen en zich te ontwikkelen, zodat iedereen zelf kan bijdragen aan zijn eigen toekomst. Als het tegenzit is er een vangnet en dient pensioen zich aan dan is er inkomen. Dat kan alleen in een land waar mensen er voor elkaar zijn.

Ook in 2025 heeft SZW samengewerkt met publieke dienstverleners en andere betrokkenen om de ambities te verwezenlijken. Het kabinet Schoof was sinds 2 juni 2025 demissionair. Tegelijk bleef het zich inzetten voor werk, bestaanszekerheid en perspectief voor iedereen. Er zijn in 2025 verschillende belangrijke beleidsresultaten gerealiseerd. Zo zijn de Participatiewet in balans en de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten door beide Kamers aangenomen. 2025 is ook het jaar geweest waarin de eerste pensioenfondsen en hun deelnemers overstapten naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook zijn onder andere de eerste twee wetsvoorstellen uit het arbeidsmarktpakket aangeboden aan de Tweede Kamer.

In dit jaarverslag blikken we terug op de beleidsprioriteiten uit de begroting 2025. We gaan in op de stappen die het afgelopen jaar gezet zijn op de volgende terreinen: naar een begrijpelijk en zeker inkomen, armoede en schulden, werkzekerheid, meedoen op de arbeidsmarkt, selectieve en gerichte arbeidsmigratie, integratie en sociale samenhang, kinderopvang. Daarnaast gaan we apart in op het vervolg op de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag en brede welvaart. In aansluiting op het door de Tweede Kamer vastgestelde focusonderwerp voor de verantwoording 2025, is tot slot een risicoparagraaf opgenomen.

2. Naar een begrijpelijk en zeker inkomen

Het kabinet zet in op een begrijpelijk en zeker inkomen. Het kabinet wil het stelsel van inkomensondersteuning (zoals uitkeringen en toeslagen) eenvoudiger maken. Het huidige stelsel is vaak onbegrijpelijk voor mensen. Regelingen binnen het huidige stelsel van inkomensondersteuning zijn te vaak onvoorspelbaar en ontoegankelijk of hebben onwenselijke uitkomsten. Dat komt doordat de wetgeving door de jaren heen steeds complexer is geworden. Deze complexiteit zorgt voor onzekerheid in bestaanszekerheid van mensen en voor problemen bij publieke dienstverleners UWV, SVB en gemeenten. Het kabinet heeft daarom een Hervormingsagenda Inkomensondersteuning gepresenteerd aan de Kamer om het stelsel op korte en lange termijn te vereenvoudigen (Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 849](#)).

Het programma Werk aan Uitvoering werkt aan het duurzaam verbeteren van de publieke dienstverlening. Mensen willen dat hun contact met de vele gezichten van de overheid menselijk, concreet en begrijpelijk is. Het programma Werk aan Uitvoering faciliteert en jaagt deze beweging aan en ziet toe op een aantal overkoepelende thema's: 1) goede samenwerking

tussen beleid, publieke dienstverleners en politiek en 2) vereenvoudiging in de dienstverlening voor mensen en bedrijven, met daarbij specifieke aandacht voor het belang van gegevensdeling en schaarste in de uitvoering. De voortgangsrapportage die in juni 2025 naar de Tweede Kamer is gestuurd, beschrijft de voortgang van de brede beweging, waarbij gekeken is naar wat goed gaat en wat beter kan. Ook is het een uitnodiging tot kritisch meedenken, tot reflectie, en tot het versterken van het lerend en oplossend vermogen van de overheid, zodat we samen betere publieke dienstverlening realiseren voor mensen en bedrijven (Kamerstukken II 2024/25, [29 362, nr. 381](#)).

Het Wetsvoorstel proactieve dienstverlening wil het niet-gebruik van toeslagen en uitkeringen tegengaan. Zodat mensen krijgen waar ze recht op hebben en niet-gebruik wordt teruggedrongen. Dit wetsvoorstel is in 2025 naar de Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2024/25, [36 799, nr. 2](#)). UWV, SVB en gemeenten mogen mensen straks actief gaan wijzen op bepaalde regelingen waar zij recht op hebben en helpen bij het aanvragen.

Het Wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid zorgt voor een menselijkere overheid. Het voorstel regelt dat mensen niet meer meteen worden gestraft bij het maken van een foutje als het gaat om sociale regelingen. Ook krijgen uitvoerders de ruimte om af te zien van een sanctie of boete, als iemand daarmee juist in de problemen komt. Het wetsvoorstel is in 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [36 785, nr. 2](#)).

De achterstanden bij de sociaal-medische beoordelingen voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA) lopen de komende jaren flink op. Het afgelopen jaar heeft het kabinet daarom maatregelen voor de korte termijn genomen om de toename van de achterstanden te beperken. Het is duidelijk dat de uitvoerbaarheid van het stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid al geruime tijd onder druk staat en dat de wet- en regelgeving te complex is. Door de herinvoering van de 60-plusmaatregel, de investering in de vorming van sociaal-medische centra en het kwijtschelden van WIA-voorschotten wil het kabinet op korte termijn de mismatch en de impact voor mensen verkleinen. Daarnaast blijft UWV prioriteit geven aan de Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen (ABA) voor de Wajong. Omdat uitkeringsgerechtigden met een Wajong-uitkering geen voorschot ontvangen, kan een te late beoordeling financiële problemen veroorzaken voor cliënten. Voor de middellange termijn helpen praktisch beoordelen en het leidend maken van het medisch advies van de bedrijfsarts bij de Re-integratieverslag (RIV)-toets om de achterstanden aan te pakken. De genomen maatregelen zijn onvoldoende om het probleem op lange termijn op te lossen. Zonder extra maatregelen lopen de achterstanden op sociaal-medische beoordelingen verder op. Dit heeft grote gevolgen voor mensen. Er zijn forse ingrepen in het stelsel nodig om het tij te keren en het stelsel weer uitvoerbaar te maken. Het rapport van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) naar de WIA is in december 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 55](#)). Het is aan het kabinet om stappen te zetten voor herziening van het stelsel voor de langere termijn.

Het kabinet heeft gewerkt aan de compensatieregeling voor mensen die door fouten in het dagloon een te lage WIA-uitkering hebben ontvangen. Deze mensen krijgen een vergoeding die zo min mogelijk negatieve effecten heeft op toeslagen, belastingen en andere inkomensafhankelijke regelingen. De Tweede Kamer is in december 2025 geïnformeerd over de

laatste stand van zaken met betrekking tot de (herstel)acties en de compensatieregeling (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 862](#)). De verwachting is dat de eerste vergoedingen in de loop van 2026 kunnen worden uitgekeerd.

De Algemene Rekenkamer heeft op verzoek van de Minister van SZW onafhankelijk onderzoek gedaan naar de WIA. De uitkomsten hiervan zijn op 3 december 2025 gepubliceerd. Focus van dit onderzoek waren geconstateerde fouten bij sociaal-medische beoordelingen van aanvragers en de sturing- en de toezichtrelatie tussen SZW en UWV. De Algemene Rekenkamer heeft verschillende aanbevelingen gedaan voor SZW hoe de uitvoering van de WIA kan worden verbeterd. SZW is op basis hiervan al stappen aan het zetten om te komen tot verbeteringen en gaat hiermee de komende jaren aan de slag (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 863](#)). Daarnaast constateert de Algemene Rekenkamer dat het huidige WIA-rechtmatigheidspercentage geen goed beeld geeft van het totaal aan fouten in WIA-uitkeringen. SZW werkt samen met UWV en de SVB aan een meer betekenisvolle invulling van het rechtmatigheidscijfer.

In het afgelopen jaar zijn verschillende herstelacties opgestart, zodat uitkeringsgerechtigden ontvangen waar ze recht op hebben. UWV heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de verbetering van en inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening. Dit verbeterde inzicht leidt ook vaker tot herstelacties. In het afgelopen jaar zijn er binnen de Ziektewet en ook de Wet arbeid en zorg verschillende herstelacties opgestart, waaronder de herstelactie inkomstkorting, herstelactie daglonen en herstelactie leeftijdsherziening Ziektewet. SZW heeft de Tweede Kamer hierover geïnformeerd via Kamerbrieven en de Stand van de uitvoering (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 850](#)).

Het kabinet wil de Participatiewet meer laten aansluiten op wat mensen nodig hebben. Het Wetsvoorstel Participatiewet in balans is in 2025 door beide Kamers aangenomen ([Stb. 2025, 312](#)). Met dit wetsvoorstel wordt een belangrijke stap gezet om de huidige Participatiewet met ruim twintig maatregelen op korte termijn te vereenvoudigen en te verbeteren (spoor 1). De maatregelen zijn onder andere gericht op het aantrekkelijker maken van werk naast een uitkering. Door het uniformeren van de bijverdiengrenzen en het invoeren van een 'bufferbudget' krijgen mensen meer financiële zekerheid als ze naast hun uitkering aan het werk gaan. Ook worden de regels rondom giften – zoals een tas boodschappen – versoepeld en kunnen gemeenten straks ook bijstand met terugwerkende kracht verlenen. Daarnaast blijft de taaleis bestaan in de Participatiewet. Het kabinet vindt het belangrijk dat mensen met een bijstandsuitkering de Nederlandse taal beheersen om zo de kansen op werk te vergroten (zie ook onder paragraaf 7. Integratie & sociale samenhang). De maatregelen uit het wetsvoorstel treden gefaseerd in werking, waarbij de eerste maatregelen per 1 januari 2026 zijn ingegaan. Daarnaast werkt het kabinet verder aan een fundamentele herziening van de Participatiewet (spoor 2). Op 4 juli 2025 is de bundel met beleidsopties voor de thema's arbeidsvermogen, werk en participatie en inkomen naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2025/26, [34 352, nr. 344](#)). Hierbij is er ook aandacht voor de groep mensen zonder duurzaam arbeidsvermogen binnen de Participatiewet. In spoor 3 werkt het kabinet samen met gemeenten en andere stakeholders aan het versterken van kennis en vaardigheden van professionals binnen de huidige en nieuwe wet- en regelgeving.

Gemeenten ondersteunen alleenverdieners-huishoudens. Gemeenten voeren sinds begin 2025 de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek uit. Ze betalen een tegemoetkoming aan een groep huishoudens

waarvan een van beide partners een UWV-uitkering heeft en de andere partner geen of weinig inkomen. Doordat verschillende overheidsregelingen tegen elkaar inwerken, ontvangen deze huishoudens minder toeslagen dan een vergelijkbaar (echt)paar met een bijstandsuitkering. Tot en met 2027 voorkomt deze wet dat deze huishoudens hierdoor onder het bestaansminimum leven. Vanaf 2028 wordt het probleem structureel opgelost via de fiscaliteit.

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is in volle gang. Het nieuwe pensioenstelsel kent drie doelen: een stelsel dat eerder perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen, een persoonlijkere en duidelijker pensioenopbouw, en een pensioenstelsel dat beter aansluit bij de ontwikkeling dat mensen niet meer veertig jaar bij één werkgever werken. De bij de pensioentransitie betrokken partijen zijn hard aan het werk om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te realiseren. In 2025 zijn de eerste pensioenfondsen en hun circa 272.000 deelnemers overgestapt naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast is in 2025 veel werk verricht om ervoor te zorgen dat per 1 januari 2026 nog meer fondsen de overstap hebben gemaakt, waardoor in totaal ongeveer 10 miljoen deelnemers zijn overgestapt op het nieuwe pensioenstelsel.

Het kabinet vindt het belangrijk dat zo veel mogelijk mensen gezond kunnen genieten van hun pensioen. Het afgelopen jaar heeft het kabinet in samenwerking met sociale partners gewerkt aan de uitwerking van de afspraken uit het akkoord 'Gezond naar het pensioen' (Kamerstukken II 2024/25, [32 043, nr. 685](#)). Kabinet en sociale partners hebben afgesproken om de drempelvrijstelling voor regelingen voor vervroegde uittreding (RVU) na 2025 voort te zetten, met afspraken over betere gerichtheid en een systematiek van gezamenlijke monitoring en ijkmomenten. Gelijktijdig werken we met sociale partners aan een agenda voor duurzame inzetbaarheid, met de mensen met zwaar werk als eerste prioriteit.

3. Armoede en schulden

Het kabinet zet in op eenvoudiger en effectiever (kinder)armoedebeleid met meer focus op werkenden. Er zijn grote verschillen tussen gemeenten in de regelingen voor mensen die kampen met armoede en schulden. Het Nationaal Programma Armoede en Schulden heeft als doel de (inkomens)ondersteuning vanuit het Rijk voor iedereen eenvoudiger, integraler en toegankelijker te maken (Kamerstukken II 2024/25, [24 515, nr. 799](#)). Het programma richt zich naast werkenden specifiek op kinderen en jongeren die te maken krijgen met geldzorgen of financiële verleidingen. De nadruk ligt hierbij op het voorkomen van armoede en schulden en op het structureel aanpakken van de oorzaken om intergenerationele armoede te doorbreken en een schuldenvrije toekomst te garanderen.

Het Nationaal Programma Armoede en Schulden bevat onder meer een uitgebreid pakket aan maatregelen om problematische schulden terug te dringen. Eén van de maatregelen is de basisdienstverlening schuldhelpverlening. Die zorgt ervoor dat mensen in elke gemeente toegang hebben tot dezelfde snelle en goede hulp bij schulden. Daarnaast werkt het kabinet aan de verbetering van vroegsignalering door middel van bestuurlijke afspraken tussen alle branches van vastelastenpartners, Divosa, NVVK en VNG en SZW.

Er is extra geld vrijgemaakt voor het publieke energiefonds. Voor het publieke energiefonds is ruim € 90 miljoen aan nationale middelen vrijgemaakt. Deze middelen dienen als cofinanciering voor een aanvraag bij het Europees sociaal klimaatfonds, waarmee er in totaal ongeveer € 340 miljoen beschikbaar is voor het nog in te richten publieke energiefonds (Kamerstukken II 2025/26, [29 023, nr. 599](#)). Het streven is om het publieke energiefonds begin 2027 te openen. Daarnaast ontvangen gemeenten € 30 miljoen extra via een decentrale uitkering om huishoudens met een laag inkomen en een hoge energierekening in de winterperiode 2025/2026 aanvullend te kunnen helpen. Met dit geld kunnen gemeenten meer doen om huishoudens met geldzorgen te bereiken en hulp bieden bij het verduurzamen van woningen.

Het kabinet heeft geïnvesteerd in het verbeteren van de bestaanszekerheid en het bestrijden van armoede in Caribisch Nederland. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om bestaanszekerheid op Bonaire, Sint Eustatius en Saba te verbeteren. Om deze inzet voort te zetten, heeft het kabinet in 2025 structureel € 2 miljoen gereserveerd ter ondersteuning van het lokale armoede- en schuldenbeleid en € 9 miljoen per jaar om de koopkracht van inwoners op Bonaire, Sint Eustatius en Saba extra te ondersteunen. Daarnaast heeft het kabinet structureel € 4 miljoen geïnvesteerd om werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op de eilanden te verbeteren en € 1 miljoen structureel voor kinderopvang voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. Met deze middelen is in de Voorjaarsnota 2025 een pakket met maatregelen uitgewerkt (Kamerstukken I 2024/25, 36 600 IV, nr. H).

4. Werkzekerheid

Samen met sociale partners maken we onze arbeidsmarkt toekomstbestendig. Werkenden, werkgevers, onze samenleving, onze economie: iedereen heeft baat bij een goed functionerende arbeidsmarkt. Daarom is het kabinet doorgegaan met het arbeidsmarktpakket. Met de maatregelen en wetsvoorstellen uit het arbeidsmarktpakket geeft het kabinet vervolg aan het advies van de commissie Borstlap en het SER Middellange termijn advies. We richten ons daarbij op meer zekerheid voor werknemers en meer wendbaarheid voor ondernemers. Er is voortgang geboekt op de verschillende wetsvoorstellen en de eerste twee wetten van dit pakket zijn in 2025 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Met het Wetsvoorstel meer zekerheid flexwerkers verkorten we de meest onzekere fases van uitzendwerk en voorkomen we draaideurconstructies van tijdelijke contracten. Ook vervangt het wetsvoorstel nulurencontracten door een bandbreedtecontract met meer rooster- en inkomenszekerheid. Het Wetsvoorstel meer zekerheid flexwerkers is als eerste grote wetsvoorstel van het arbeidsmarktpakket in mei 2025 aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2024/25, [36 746, nr. 2](#)).

Het Wetsvoorstel verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (Vbar) zorgt voor meer duidelijkheid, een gelijk spelveld en betere handhaving bij het werken met en als zelfstandigen. Zo verduidelijkt het wetsvoorstel de criteria over wanneer iemand werknemer is en wanneer iemand als zelfstandige werkt. Ook introduceert het wetsvoorstel een 'rechtsvermoeden van werknemerschap', waarmee de rechtspositie van laagbetaalde zzp'ers versterkt wordt en schijnzelfstandigheid wordt teruggedrongen. Het Wetsvoorstel Vbar is in juli 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [36 783, nr. 2](#)).

Het Wetsvoorstel personeelsbehoud bij crisis en het Wetsvoorstel basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen zijn in september 2025 naar de Raad van State gestuurd. Met het Wetsvoorstel personeelsbehoud bij crisis (Wpc) worden levensvatbare bedrijven ondersteund om in tijden van crisis zoveel mogelijk werknemers te behouden. Hiermee wil het kabinet voorkomen dat werkgevers kennis en expertise van hun werknemers verliezen. Ook wil het kabinet hiermee de kans vergroten dat werknemers hun baan kunnen behouden als een crisis zoals een oorlog of pandemie toeslaat. Het Wetsvoorstel basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Baz) introduceert een verplichte basisverzekering die zelfstandigen beschermt tegen de risico's van arbeidsongeschiktheid. Ook zorgt de Baz voor een gelijk speelveld tussen zelfstandigen onderling, en tussen werknemers en zelfstandigen. De Raad van State heeft kritisch geadviseerd over het huidige voorstel, het advies wordt nu bestudeerd.

Het minimumjeugdloon voor jongeren van 16 tot en met 20 jaar gaat per 1 januari 2027 omhoog. Dit is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten. De verhoging leidt tot een forse verbetering van het loon van jongeren en het vormt een stap naar meer bestaanszekerheid voor jongeren (Kamerstukken II 2024/25, [36 545, nr. 19](#)).

Goede arbeidsomstandigheden zijn van groot belang voor een gezonde samenleving. De ambitie van de Arbovisie 2040 is nul doden en fors minder ongevallen en zieken door werk. Hiervoor is het kabinet het afgelopen jaar met verschillende thema's aan de slag gegaan (Kamerstukken II 2024/25, [25 883, nr. 528](#)). Er vindt onder andere onderzoek plaats naar welke financiële prikkels werkgevers kunnen stimuleren om meer werk te maken van preventie. We zetten in op het beter werkbaar maken van de Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) verplichting voor het mkb en er loopt een subsidieprogramma in het kader van Innovatieve Arbozorg. Het wetsvoorstel ter implementatie van de Europese asbestrichtlijn is op 29 oktober 2025 bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II 2025/26, [36 843, nr. 2](#)). Deze richtlijn introduceert onder meer een vergunningplicht voor bedrijven die sloop- of asbestverwijderingswerkzaamheden gaan verrichten. Daarnaast zijn vanuit het Nationaal actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (NAP) verschillende stappen gezet, zoals de sectoraanpak met de regeringscommissaris en de sociale partners en de internetconsultatie van het wetsvoorstel Gedragscode ongewenst gedrag. Tot slot werkt het kabinet aan wet- en regelgeving om kinderen te beschermen tegen de risico's van commerciële online-activiteiten.

Voor een goed werkende arbeidsmarkt zijn sterke sociale partners en een toekomstbestendig cao-stelsel van belang. Het Nederlandse cao-stelsel staat echter op bepaalde punten onder druk, onder andere doordat minder werkenden onder cao's vallen en het aantal vakbondsleden en de werkgeversorganisatie afneemt. De Tweede Kamer is in oktober 2025 geïnformeerd over de maatregelen die we gaan uitwerken om de organisatiegraad van werknemers en werkgevers te verbeteren, de onafhankelijkheid van vakbonden wettelijk vast te leggen, het algemeen verbindend verklaren (avv)- en dispensatiekader te verduidelijken, en de cao-dekkingsgraad te verhogen (Kamerstukken II 2025/26, [29 544, nr. 1304](#)). Eind 2025 is dit als actieplan ingediend bij de Europese Commissie naar aanleiding van de richtlijn toereikende minimumlonen.

5. Meedoen op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt werd geleidelijk iets minder krap. Met 93 vacatures per 100 werklozen is de spanning op de arbeidsmarkt nog steeds hoog. Het aantal vacatures daalt sinds een piek in 2022. De werkloosheid is licht gestegen naar 410.000 wat neerkomt op een werkloosheidspercentage van 4,0 procent.

De werkzame beroepsbevolking is ongeveer gelijk gebleven en bestaat uit iets meer dan 9,8 miljoen personen. Binnen de werkzame beroepsbevolking zijn het aantal werknemers met een vaste arbeidsrelatie en met een flexibele arbeidsrelatie licht gegroeid. Het aantal zelfstandigen is daarentegen gedaald.

In 2025 lagen de cao-lonen gemiddeld 5,0 procent hoger dan in 2024. De loonstijging is lager dan in de twee jaren ervoor. Gecorrigeerd voor inflatie zijn de lonen met 1,6 procent toegenomen. Kijkend over een langere periode zijn de lonen (25,1 procent) en consumentenprijzen (25 procent) tussen 2020 en 2025 vrijwel even hard gestegen.

Duurzame inzetbaarheid blijft op de agenda. De Maatwerkregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (MDIEU)-subsidie voor bedrijven en sectoren om aan de duurzame inzetbaarheid van hun medewerkers te werken loopt eind 2025 af. In het akkoord 'Gezond naar het pensioen' is afgesproken dat kabinet en sociale partners samen een agenda voor duurzame inzetbaarheid uitwerken. Met de brief van 28 mei 2025 (Kamerstukken II 2024/25, [32 043, nr. 685](#)) is de Tweede Kamer over de contouren daarvan geïnformeerd. Bij de uitwerking krijgen de mensen met zwaar werk de eerste prioriteit.

In maart 2025 is aan de Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen (SLIM-regeling) een scholingssubsidie toegevoegd. De tijdelijke subsidie is beschikbaar voor de kosten van scholing die helpt bij in- of doorstroom in functies in maatschappelijk cruciale sectoren. Met deze subsidie wil het kabinet bijdragen aan de aanpak van tekorten in maatschappelijk cruciale sectoren zoals de zorg, de kinderopvang en de techniek. Ook draagt de subsidie bij aan de duurzame inzetbaarheid van (nieuwe en zittende) medewerkers. De subsidie kan worden gebruikt voor praktijkgerichte scholing gekoppeld aan functies op verschillende niveaus uit sectorale Ontwikkelpaden. Ontwikkelpaden worden gemaakt door sectoren zelf in samenwerking met SZW. In 2025 zijn 34 Ontwikkelpaden gepubliceerd gerelateerd aan maatschappelijk cruciale sectoren.

Om mensen snel aan een baan te helpen, is het belangrijk dat werkzoekenden en werkgevers elkaar eenvoudig kunnen vinden. Om die reden heeft het kabinet in 2025 verder gewerkt aan de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. In elke arbeidsmarktregio is in 2026 één gezamenlijk regionaal loket actief: het Werkcentrum. Werkzoekenden, werkenden en werkgevers kunnen daar terecht met vragen over werk, loopbaanontwikkeling, scholing en personeelsvraagstukken.

Goede verlofregelingen helpen mensen een goede balans tussen werk en privé te organiseren. Zo kunnen meer mensen volwaardig meedoen op de arbeidsmarkt. In 2025 is verder gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Doel is om te komen tot een eenvoudiger, begrijpelijker

en toegankelijker verlofstelsel voor rechthebbenden en werkgevers. De Kamerbrief van 15 september 2025 schetst de contouren van het nieuwe, vereenvoudigde verlofstelsel (Kamerstukken II 2024/25, [32 855, nr. 41](#)).

Het Nationaal Groeifondsprogramma ‘Meer uren werkt!’ richt zich op het wegnemen van drempels voor wie meer uren kan én wil werken.

Zo kan een bijdrage worden geleverd aan het oplossen van de arbeidsmarktkrapte, maar ook aan een betere werk-privébalans en de verbetering van de economische zelfstandigheid van werknemers die in deeltijd werken. Onderdeel van het programma is de subsidieregeling ‘Meer uren werkt’. In 2025 zijn op basis van deze subsidieregeling 11 pilotprojecten gestart om kansrijke aanpakken in de praktijk uit te proberen, waaraan bij elke interventie een onderzoek is gekoppeld. Het programma onderzoekt met interventies op de werkvloer wat écht werkt om urenuitbreiding te realiseren.

Om jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te geven is vanaf 1 januari 2026 de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk in werking getreden. Scholen, doorstroompunten en gemeenten krijgen meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te begeleiden bij de overgang van school naar werk en het behouden van werk. De focus ligt op jongeren die ongeacht de stand van de economie moeite hebben om aan het werk te komen en aan het werk te blijven.

Er staan nog te veel mensen aan de kant die wel willen én kunnen werken. Daarom hebben we gewerkt aan verdere verbetering van de banenafpraak.

Het verbeteren van de banenafpraak gebeurt in drie stappen. De eerste stap is het Wetsvoorstel vereenvoudigde banenafpraak, dat in 2025 door beide Kamers is aangenomen ([Stb. 2025, 121](#)). De tweede stap is het verder verbreden van de doelgroep banenafpraak met mensen in de WW en de WIA. Het wetsvoorstel hiervoor wordt op dit moment gemaakt. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan stap 3: de langetermijnvisie voor de banenafpraak. Dit betreft een fundamentele herziening van de banenafpraak waarbij het belangrijkste is dat de ondersteuningsbehoefte van mensen veel meer centraal komt te staan. De Kamerbrief van 19 juni 2025 (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 340](#)) schetst hiervoor de uitgangspunten.

Sinds 1 november kunnen mkb-werkgevers gebruik maken van de tijdelijke subsidieregeling inclusieve technologie. Hiermee kunnen zij subsidie aanvragen om investeringen in inclusiviteitstechnologie mogelijk te maken, om zo werkgevers te stimuleren om meer mensen met een beperking in dienst te nemen.

Er zijn aanvullende maatregelen genomen om beschut werk verder te bevorderen.

Beschut werk is er voor mensen die veel begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben. De realisatie van beschut werk ontwikkelt zich positief en de doelstellingen voor beschut werk komen steeds meer binnen bereik. Tot en met juni 2025 waren 11.213 mensen met een positief advies voor beschut werk aan het werk. Het streven was om 11.500 banen te realiseren. In de Voorjaarsnota 2025 heeft het kabinet besloten om structureel € 90 miljoen extra per jaar beschikbaar te stellen voor beschut werk. Dit doen we om de werking van de loonkostensubsidie te verbeteren en eenvoudiger te maken. Daarnaast is op basis van signalen en oplossingsrichtingen van ervaringsdeskundigen uit de praktijk een verbeteragenda beschut werk ten uitvoer gebracht. Met de maatregelen uit deze verbeteragenda wordt beschut werk de komende jaren verder gestimuleerd (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 341](#)).

Ook een toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven is belangrijk voor een arbeidsmarkt waarin iedereen mee kan doen. Daarom heeft het kabinet hier fors in geïnvesteerd. Zo is vanaf 2025 een impulsbudget beschikbaar gesteld om gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven financieel te ondersteunen bij het versterken van de sociale infrastructuur. Bovendien is er vanaf 2025 een rijksbijdrage aan de bedrijfskosten van sociaal ontwikkelbedrijven beschikbaar gekomen. Ook is er een ondersteuningsprogramma ingericht, waarmee gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven worden geholpen om deze investeringen om te zetten in structurele verbeteringen (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 341](#)).

Medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven is compensatie geboden voor de nadelige gevolgen van fiscale maatregelen uit het Belastingplan 2025. Met het amendement van Kent (Kamerstukken II 2024/25, [36 725 XV, nr. 7](#)) is voor het jaar 2025 € 40 miljoen beschikbaar gemaakt hiervoor. Inmiddels is het Belastingplan 2026 aangenomen door de Tweede Kamer en wordt de inkomensachteruitgang vanaf 2026 structureel gecorrigeerd. Hiermee is een compensatie voor de komende jaren niet meer nodig.

6. Selectieve en gerichte arbeidsmigratie

Het kabinet wil selectiever en gericht arbeidsmigratiebeleid voeren en misstanden actief tegengaan. In 2025 is het rapport van het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) naar arbeidsmigratie verschenen (Kamerstukken II 2024/25, [29 861, nr. 164](#)). Ook bracht de Sociaal Economische Raad in 2025 zijn advies uit over arbeidsmigratie ([Arbeidsmigratie: minder waar het kan, beter waar het moet | SER](#)). Deze rapporten bieden onder andere inzicht in de keuzes die we kunnen maken op de arbeidsmarkt en de economie, om te zorgen voor selectievere en gerichtere arbeidsmigratie.

Met de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) wordt een toelatingsstelsel ingevoerd voor uitzendbureaus en andere uitleners van personeel. Dit stelsel moet een belangrijke bijdrage leveren aan het tegengaan van misstanden in de uitleensector, waaronder bij arbeidsmigranten. De Wtta is op 15 april 2025 aangenomen in de Tweede Kamer en op 11 november 2025 in de Eerste Kamer ([Stb. 2025, 385](#)). Daarmee is een belangrijke mijlpaal behaald. Er is in 2025 hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de invoering van het stelsel, met in het bijzonder het oprichten van een nieuwe uitvoeringsorganisatie: de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt.

Ook meerdere in 2025 opgeleverde verkenningen dragen bij aan de uitwerking van maatregelen om misstanden op het gebied van arbeidsmigratie tegen te gaan. Zo is er een technische verkenning opgeleverd waarin mogelijkheden voor een sectoraal uitzendverbod en een verplicht percentage indiensttreding zijn onderzocht (Kamerstukken II 2024/25, [25 883, nr. 530](#)). Uit deze verkenning komen vier sectoren naar voren met een relatief hoog risico op het overtreden van arbeidswetten. Deze sectoren werken nu aan maatregelen om misstanden met uitzendkrachten tegen te gaan. Als stok achter de deur wordt een in- en uitleenverbod voorbereid in de vleessector. Ook zijn verkenningen opgeleverd naar de stappen die gezet kunnen worden om onrechtmatige detachering van werknemers uit derde landen tegen te gaan (Kamerstukken II 2024/25, [29 861, nr. 162](#)) en naar de aanscherping van de kennismigrantenregeling (Kamerstukken II 2024/25, [29 861, nr. 163](#)). Tot slot is de Tweede Kamer in juli 2025 geïnformeerd

over de uitkomsten van het verdiepend onderzoek naar de effectiviteit van boeteverhogingen om naleving van arbeidswetten voor eerlijk werk te bevorderen (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 XV, nr. 114](#)).

7. Integratie en sociale samenhang

Het kabinet heeft de dialoog om maatschappelijke samenhang te bevorderen voortgezet. Dit heeft als doel de scheidslijnen in de samenleving te overbruggen en verbinding te stimuleren. Vanuit het meerjarenplan zelfbeschikking 2022-2025 is ingezet op het versterken van zelfbeschikking en de vrijheid om eigen keuzes te maken. Dit krijgt vervolg in de Actieagenda Integratie.

De Actieagenda Integratie moet bijdragen aan Nederland als open en vrij land. In 2025 heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de invulling van deze actieagenda in de periode 2025-2029 (Kamerstukken II 2024/25, [32 824, nr. 456](#)). De Actieagenda Integratie bestaat uit twee pijlers. Pijler 1 zet in op het versterken van waarden en normen van de open en vrije samenleving. Pijler 2 zet in op een evenredige positie tussen mensen met een migratieachtergrond op de arbeidsmarkt en mensen zonder migratieachtergrond. Het is essentieel dat iedereen meedoet in de samenleving. Dat betekent de Nederlandse taal spreken, maar ook de Nederlandse normen en waarden onderschrijven zoals vastgelegd in onze democratische rechtsorde.

Daarnaast zet het kabinet in op het aanpakken van discriminatie, racisme, antisemitisme en moslimhaat. In het najaar van 2025 is de kabinetsreactie op het nationaal onderzoek moslimdiscriminatie, het rapport Toekomstverwachtingen van moslimjongeren in Nederland en de uitkomsten van de Catshuissessie (eind augustus) naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2025/26, [30 950, nr. 505](#)).

2025 was het laatste jaar van de Agenda Veerkrachtige en Weerbare samenleving. Binnen deze Agenda werden veerkracht- en weerbaarheidsinterventies getest en geëvalueerd in enkele tientallen gemeenten. De Agenda wordt niet voortgezet. De resultaten hiervan worden geëvalueerd en vastgelegd.

Taal en werk zorgen voor een goede start voor nieuwkomers. Zij kunnen daardoor goed integreren en volwaardig meedoen. Ook kunnen ze daardoor een bijdrage leveren aan Nederland. In de Actieagenda Integratie is aangekondigd dat het kabinet vanaf 2027 extra middelen vrijmaakt voor de taaleis in de bijstand voor degenen die het vereiste taalniveau nog niet halen. Met gemeenten, werkgevers, taalaanbieders en andere partijen wordt gewerkt aan een effectieve uitvoering en handhaving van de taaleis (Kamerstukken II 2025/26, [34 352, nr. 345](#)).

Het kabinet helpt Oekraïense ontheemden mee te doen op de Nederlandse arbeidsmarkt. Momenteel vangt Nederland ruim 130.000 Oekraïense vluchtelingen op. Sinds hun komst in 2022 zet het kabinet in op participatie, onder andere door toegang tot de arbeidsmarkt en recht op kinderopvangtoeslag. Tussen november 2024 en mei 2025 is de arbeidsparticipatie van deze groep verder toegenomen van 59% naar 61%. Ook het deel ontheemden met een dienstverband voor onbepaalde tijd is verder gestegen (van 9% naar 13%). In het kader van de inzet op passend en duurzaam werk zijn er diverse ontwikkelpaden en handreikingen voor gemeenten, werkgevers en ontheemden gepubliceerd.

8. Kinderopvang

In 2025 is intensief gewerkt aan het nieuwe financieringsstelsel voor kinderopvang voor werkende ouders. Het nieuwe financieringsstelsel is eenvoudig voor ouders en biedt hun vooraf zekerheid over waar zij recht op hebben. Terugvorderingen zijn verleden tijd. Ook wordt kinderopvang voor de meeste werkende ouders beter betaalbaar. Zowel voor de uitvoering als voor kinderopvangorganisaties betekent het nieuwe stelsel een ingrijpende wijziging. Om een goede overgang te borgen, heeft het kabinet in 2025 bij de voorjaarsbesluitvorming besloten meer tijd te nemen voor de implementatie van en de overgang naar de nieuwe financiering (Kamerstukken II 2024/25, [31 322, nr. 560](#)). Het wetgevingstraject voor de nieuwe financiering is in 2025 doorgegaan. In oktober en november 2025 heeft het wetsvoorstel open gestaan voor internetconsultatie.

De vergoedingspercentages in de kinderopvangtoeslag zijn in 2025 verhoogd, waardoor kinderopvang ook in 2025 al beter betaalbaar werd. In de aanloop naar het nieuwe financieringsstelsel wordt de kinderopvangtoeslag stap voor stap verhoogd. Dit ‘ingroeipad’ naar het nieuwe financieringsstelsel moet ervoor zorgen dat het aanbod van kinderopvang geleidelijk mee kan groeien met de naar verwachting toenemende vraag.

Samen met de sector zijn diverse maatregelen in gang gezet om het personeelstekort in de kinderopvang te verminderen. Zo is in november 2025 het vernieuwde Ontwikkelpad Kinderopvang verschenen. Dit vernieuwde Ontwikkelpad geeft een uitgebreider overzicht van de loopbaanmogelijkheden binnen de kinderopvangsector. De SLIM-subsidie biedt werkgevers en gastouderbureaus financiële ondersteuning voor scholing van medewerkers binnen het Ontwikkelpad.

Ook heeft het kabinet samen met de sector maatregelen genomen om de gastouderopvang te versterken. Zo zijn waar mogelijk regels geschrappt of versoepeld om de regeldruk te verminderen. Via de SLIM-scholingsregeling is er subsidie beschikbaar gesteld voor de scholing van nieuwe gastouders. Het Wetsvoorstel verbetermaatregelen gastouderopvang is in juni 2025 aangenomen door de Eerste Kamer ([Stb. 2025, 164](#)). De lagere regelgeving is in december 2025 gepubliceerd ([Stb. 2025, 427](#) en [Stcrt. 2025, 40056](#)). De nieuwe regelgeving treedt per 1 juli 2026 in werking.

Er is afgelopen jaar gewerkt aan maatregelen om de kinderopvang op Caribisch Nederland verder te verbeteren. Op 1 januari 2026 is de Wet kinderopvang BES ([Stb. 2024, 140](#)) in werking getreden. Hiermee verbeteren we de kwaliteit en de betaalbaarheid van de kinderopvang in Caribisch Nederland. De onderliggende regels zijn in 2025 nader uitgewerkt in het Besluit kinderopvang BES ([Stb. 2025, 261](#)) en een ministeriële regeling ([Stcrt. 2025, 39220](#)).

9. Vervolg parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag

Het kabinet heeft zich het afgelopen jaar onverminderd ingezet om vervolg te geven aan het rapport ‘Ongekend onrecht’. Het kabinet heeft aangekondigd te rapporteren over het vervolg op dit rapport via de departementale jaarverslagen (Kamerstukken II 2022/23, [35 510, nr. 135](#)). Hier volgen ontwikkelingen op een aantal toezeggingen uit de kabinetsreactie op dat rapport (Kamerstukken II 2021/22, [35 510, nr. 4](#)).

De afgelopen jaren heeft het kabinet flinke stappen gezet bij de herziening van de kinderopvangtoeslag. De kinderopvangtoeslag wordt afgeschaft. In plaats daarvan komt een hoge, inkomensonafhankelijke subsidieregeling voor kinderopvang voor werkende ouders. De overheid betaalt deze subsidie rechtstreeks uit aan kinderopvangorganisaties. In dit nieuwe financieringsstelsel vinden geen terugvorderingen meer plaats bij ouders. En ouders hebben vooraf altijd duidelijkheid en zekerheid over waar zij recht op hebben. Zo maakt de regering de financiering van kinderopvang eenvoudig en zeker en wordt kinderopvang voor veel ouders beter betaalbaar. Afgelopen jaar is het conceptwetsvoorstel financiering kinderopvang opgesteld. In oktober is dit wetsvoorstel in internetconsultatie gegaan.

In 2025 is het Wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid aangeboden aan de Tweede Kamer. UWV, SVB en gemeenten krijgen hierdoor meer ruimte om rekening te houden met de persoonlijke situatie van mensen bij het handhaven van de socialezekerheidswetten. Het uitgangspunt is dat niet elke fout automatisch bestraft wordt. Als iemand een fout maakt zonder opzet – bijvoorbeeld omdat regels onduidelijk zijn – dan moet de overheid eerst kijken wat er precies aan de hand is. Pas daarna wordt bepaald of een straf echt nodig is. Uitvoeringsorganisaties mogen onder bepaalde omstandigheden afzien van een boete of terugvordering.

Ook is het Wetsvoorstel proactieve dienstverlening aangeboden. Dit wetsvoorstel geeft UWV, SVB en gemeenten de mogelijkheid om mensen actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden door persoonsgegevens te gebruiken en informatie uit te wisselen. Zo wordt sneller duidelijk wie recht heeft op ondersteuning en kunnen mensen eerder hulp krijgen en wordt niet-gebruik verminderd en bestaanszekerheid vergroot. Daarnaast moeten UWV en SVB zich voortaan verantwoorden op basis van een set publieke waarden, zodat beter zichtbaar wordt hoe hun dienstverlening bijdraagt aan werk, ondersteuning en bestaanszekerheid voor iedereen.

In 2025 is een onderzoek van de Auditdienst Rijk afgerond naar gebruik van nationaliteitsgegevens op SZW-terrein. De Auditdienst Rijk (ADR) concludeerde dat het gebruik van nationaliteitsgegevens enerzijds noodzakelijk is voor de uitvoering van bepaalde wetten. Anderzijds bestaat bij dit gebruik een risico op discriminatie en zijn er privacyvraagstukken. De ADR constateert dat de onderzochte organisaties zich bewust zijn van de complexiteit en gevoeligheid rond het gebruik van nationaliteitsgegevens. De dienst komt wel met aanbevelingen over het beter borgen van kennis en aandacht voor onderwerpen als discriminatie, risicomodellen en algoritmen. Zowel in de sturing, binnen de organisatie als in de communicatie naar buiten. De Nederlandse Arbeidsinspectie, UWV en SVB nemen de aanbevelingen ter harte en maken er reeds werk van.

In 2025 zijn de statuten van het Inlichtingenbureau gewijzigd voor vergroting van onder andere democratische controle. Naar aanleiding van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag is hiertoe een motie aangenomen (Kamerstukken II 2020/21, [26 448, nr. 660](#)). Het Inlichtingenbureau heet sinds de wijziging van de statuten het Bureau Informatiediensten Nederland (BIDN). Het huidige bestuursmodel is vervangen door een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht-leden worden door SZW en VNG benoemd en zien toe op het functioneren namens deze opdrachtgevers. Daarnaast wordt de minister voortaan geconsulteerd over de strategie, keurt deze het jaarplan vooraf goed en moet voortaan instemmen met bepaalde financiële rechtshandelingen. Naast de statutenwijziging

worden de jaarstukken voortaan met de Tweede Kamer gedeeld en wordt deze proactief geïnformeerd, wanneer er nieuwe wettelijke taken komen. De gekozen vorm van de organisatie komt tegemoet aan de behoefte aan een interbestuurlijke positie met een grotere democratische controle.

10. Brede welvaart

Welzijn gaat over meer dan alleen inkomen. Naast inkomen spelen ook factoren als kwaliteit van werk, gelijke kansen, gezondheid, onderwijs en sociale samenhang een belangrijke rol in het welzijn van mensen. Het kabinet hecht er daarom waarde aan om inzichtelijk te maken hoe SZW bijdraagt aan brede welvaart. De aanleiding is de motie Hammelburg c.s. (Kamerstukken II 2021/22, [35 925, nr. 122](#) en [34 298, nr. 37](#)), waarin de Tweede Kamer het kabinet verzocht om de bijdrage van ministeries aan brede welvaart systematisch in beeld te brengen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) stelt als reactie daarop jaarlijks een factsheet op met de ontwikkeling van de voor SZW relevante brede-welvaartsindicatoren. Deze indicatoren geven inzicht in zowel de huidige kwaliteit van leven als de voorwaarden voor welzijn op de langere termijn.

Het algemene beeld is overwegend positief. Op veel terreinen van SZW laten de indicatoren gunstige ontwikkelingen zien ten opzichte van eerdere jaren. Nederland behoort op een aanzienlijk deel van deze indicatoren tot de kopgroep binnen de Europese Unie. Zo blijven de individuele consumptie en het mediaan besteedbaar inkomen stijgen en is het aandeel geregistreerde problematische schulden in 2025 gedaald. De langdurige werkloosheid is laag, werkenden zijn over het algemeen tevreden met hun arbeidsomstandigheden en ervaren steeds vaker een goede werk-privébalans. De ervaren gezondheid blijft hoog, het aandeel personen met ernstige langdurige beperkingen neemt af en Nederlanders zijn tevreden met hun leven en werk en ervaren een relatief hoge mate van regie over hun eigen leven.

Tegelijkertijd zijn er aandachtspunten. Na een periode van afnemende armoede is door het wegvallen van de energietoeslag de armoede in 2025 weer toegenomen. Het aandeel vrouwen in managementfuncties blijft onder het Europees gemiddelde en beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen zijn nog steeds aanwezig. Ziekteverzuim onder werknemers stijgt trendmatig en werkgerelateerde mentale vermoeidheid neemt toe. Verdere verbetering van de brede welvaart op SZW-terrein is dus mogelijk.

11. Focusonderwerp: Risico's voor de goede inning en besteding van belasting- en premiegeld

De Tweede Kamer heeft verzocht aan departementen om in het jaarverslag 2025 in te gaan op risico's bij (ten minste) drie concrete, budgettaire omvangrijke en/of strategisch belangrijke (beleids)programma's of overheidsactiviteiten. Het gaat daarbij om thema's die, nu of in de toekomst, grote negatieve maatschappelijke impact kunnen hebben als ze niet tijdig worden onderkend en aangepakt.

Om tot een objectieve selectie van programma's of overheidsactiviteiten te komen, zijn meerdere externe en interne bronnen geraadpleegd. Als startpunt zijn de beleidsprioriteiten uit de begroting van SZW 2025 genomen. Achtereenvolgens zijn de financiële risico's uit de begrotingsbrief 2025 van de Algemene Rekenkamer, de bevindingen en aandachtspunten uit het interim-auditrapport van de ADR en de SZW-risicoanalyse

geïnterpreteerd. De onderwerpen die hierin het meest vaak naar voren komen zijn de uitvoerbaarheid van de WIA, de hervorming van de inkomensondersteuning en weerbaarheid.

Uitvoerbaarheid WIA

De uitvoerbaarheid van het stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid staat onder druk. Door een te late beoordeling over de mate van arbeidsongeschiktheid verkeren mensen in onzekerheid. Dit heeft grote gevolgen voor mensen. De late beoordelingen zorgen voor onzekerheid over recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering en daarmee dus ook voor onzekerheid over de financiële toekomst en de daarbij horende bestaanszekerheid. Hiermee wordt ook de doelstelling van SZW geraakt; bestaanszekerheid voor iedereen. Daarnaast staat UWV voor grote organisatorische uitdagingen waarbij de basis voor verandering fragiel is. Voor de (herstel)acties dagloonfouten, loonloze tijdvakken en indexatie is in 2025 gewerkt aan een vergoedingsregeling. In de loop van 2026 zullen de eerste vergoedingen worden uitgekeerd. Het kabinet heeft in 2025 de 60+ maatregel heringevoerd, middelen vrijgemaakt voor de verdere vormgeving van Sociaal Medische Centra (SMC's), het medisch advies van de bedrijfsarts leidend gemaakt bij de Re-integratieverslag (RIV)-toets en de maatregel praktisch beoordelen voortgezet om ervoor te zorgen dat de achterstanden de komende jaren minder snel oplopen. Om het stelsel echter weer uitvoerbaar te maken zijn forse ingrepen nodig. In het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) WIA zijn daarom aanbevelingen voor aanpassingen aan het arbeidsongeschiktheidsstelsel gedaan, zoals het doorvoeren van taakherschikking, voorwaarden stellen aan verzoeken tot herbeoordelingen en het afschaffen van de IVA-uitkering (Kamerstukken II 2025/26, [32 716, nr. 55](#)). Ook heeft de Algemene Rekenkamer in december 2025 een rapport gepubliceerd dat tekortkomingen bij WIA-uitkeringen aan het licht bracht, waarbij burgers een onjuiste uitkering ontvingen ([Fouten bij WIA-uitkeringen: blind voor de signalen, burgers geraakt | Algemene Rekenkamer](#)). Daarin worden ook aanbevelingen gedaan om de WIA meer uitvoerbaar te maken. In het [coalitieakkoord 'Aan de Slag'](#) is besloten om hiertoe al een aantal eerste stappen te zetten, overeenkomend met de hiervoor genoemde aanbevelingen uit het IBO WIA. Het is aan het kabinet om stappen te zetten voor herziening van het stelsel voor de langere termijn.

Hervorming inkomensondersteuning

Het huidige stelsel van inkomensondersteuning is voor groepen mensen onbegrijpelijk en kan tot onzekerheid en onrechtvaardige uitkomsten leiden. Onder andere de samenloop van regelingen maakt het stelsel voor zowel burgers als de uitvoering complex. Het is noodzakelijk het stelsel te verbeteren en te vereenvoudigen. Dit komt ook de uitvoerbaarheid ten goede, waarmee fouten en nieuwe herstelacties kunnen worden voorkomen. Vereenvoudiging kan ervoor zorgen dat regelingen minder gericht worden. Afhankelijk van de uitwerking, kan dit gepaard gaan met inkomenseffecten en budgettaire effecten. Vereenvoudiging levert echter ook wat op, namelijk een stelsel dat meer zekerheid biedt en minder complex wordt.

Op 11 juli 2025 is de Hervormingsagenda inkomensondersteuning met een routekaart en 7 sporen voor de sociale zekerheid aan de Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 849](#)). Op deze lange termijnagenda komt de concrete uitwerking van de vereenvoudiging van regelingen stapsgewijs aan bod. De haalbaarheid en uitvoerbaarheid zullen per stap worden getoetst. De beleidsvoorstellen zullen vervolgens worden gewogen

in het kabinet en de Kamer, inclusief de budgettaire randvoorwaarden. De Kamer zal jaarlijks voor de zomer geïnformeerd worden over de voortgang van de agenda.

Weerbaarheid

Door de huidige geopolitieke situatie is de kans groter geworden dat Nederland in bondgenootschappelijk verband betrokken raakt bij een conflict. Om Nederland hierop voor te bereiden werkt de overheid samen met medeoverheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers aan het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en militaire paraatheid. De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) en het Ministerie van Defensie coördineren deze opgave. Alle departementen dragen hier vanuit hun eigen opgaven aan bij.

Ten aanzien van het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid heeft SZW drie hoofdogaven, namelijk arbeidsmarkt, continuïteit van de sociale zekerheid en sociale stabiliteit. Daarnaast werkt SZW aan de digitale weerbaarheid van het departement.

1. Arbeidsmarkt

In een crisissituatie is voldoende personeel een randvoorwaarde om de economie en in het bijzonder de vitale sectoren draaiende te houden. SZW werkt aan een modernisering van de Noodwet Arbeidsvoorziening, die voorziet in bevoegdheden en maatregelen gericht op de continuïteit van arbeid in noodsituaties. Daarnaast verkent SZW in samenwerking met andere departementen en sociale partners wat er nodig is om de allocatie van arbeid bij militaire en hybride dreigingen soepel te laten verlopen.

2. Sociale zekerheid

In samenwerking met UWV, de SVB en het gemeentelijk domein heeft SZW een plan opgesteld om de continuïteit en leveringszekerheid van socialezekerheidsuitkeringen te borgen in geval van crisis. Afgesproken is dat iedere uitvoeringsorganisatie/uitvoeringsdomein een plan opstelt om de eigen technische en organisatorische weerbaarheid te vergroten. Een aantal zaken zal stelselbreed worden opgepakt. Dit heeft betrekking op het overnemen van elkaars taken, het versterken van de loonaangifteketen en het ontwerpen van een terugvaloptie voor als de uitkeringswetten (tijdelijk) niet op de gebruikelijke manier kunnen worden uitgevoerd. Met de Rijksdienst Caribisch Nederland is afgesproken om de belangrijkste risico's in kaart te brengen voor de continuïteit van de sociale zekerheid in Caribisch Nederland en wat we kunnen doen om deze risico's te mitigeren en de dienstverlening te continueren.

3. Sociale stabiliteit

In het integratiebeleid ligt de nadruk op het creëren van sociale stabiliteit in de samenleving, die in cultureel opzicht steeds diverser wordt. Bij hybride en militaire dreigingen kan de sociale stabiliteit in Nederland onder druk komen te staan. Bijvoorbeeld doordat vitale infrastructuur wordt ontwricht of de economie wordt aangetast. Hierdoor kunnen bezorgdheid en spanningen in de samenleving toenemen en het vertrouwen in de overheid afnemen. Dit kan vervolgens impact hebben op de slagkracht van de overheid tijdens een crisis. Het is daarom een belangrijke opgave om de maatschappelijke weerbaarheid van Nederland te versterken, waarbij burgers en bedrijven veiligheid en vertrouwen ervaren. Dat gebeurt in de eerste plaats op lokaal niveau. SZW verkent mogelijkheden om hieraan bij te dragen.

4. Digitale weerbaarheid

SZW wil de digitale weerbaarheid verhogen, zodat robuuste en veilige dienstverlening aan de samenleving en aan de medewerkers van SZW wordt geleverd. Dit betekent niet alleen het voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving (zoals de nieuwe Cyberbeveiligingswet), maar ook echt weerbaarder te worden. Dit betekent het borgen dat (basis)informatie onder alle omstandigheden beschikbaar is: tijdig, correct en volledig en alleen toegankelijk voor de juiste personen. Als er iets misgaat, wordt dat snel opgemerkt en hersteld. Om kritieke processen te beschermen tegen de toenemende digitale dreigingen is vanaf najaar 2025 een programma uitgevoerd om geprioriteerde verbeteringen op het gebied van informatiebeveiliging door te voeren.

Kerncijfers

Handhaving UWV, SVB en gemeenten

Bij het ontvangen van een uitkering gelden diverse verplichtingen, zoals het tijdig verstrekken van gegevens over het inkomen en het melden van samenwonen. De naleving van deze verplichtingen is een belangrijke voorwaarde voor een goed werkend stelsel van sociale zekerheid. UWV, de SVB en gemeenten zetten diverse instrumenten in om de naleving en handhaving van wet- en regelgeving te bevorderen. Het gaat zowel om voorkomen (bijvoorbeeld voorlichting) als om controleren en sanctioneren (bijvoorbeeld het opleggen van boetes).

In de tabellen 1, 2 en 3 is een overzicht gegeven van de kerncijfers op het gebied van handhaving bij UWV, de SVB en gemeenten. De kerncijfers handhaving laten over de hele linie een stabiel beeld zien. Bij UWV is het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling gelijk gebleven. Wel is het benadelingsbedrag toegenomen van € 9 miljoen in 2024 naar € 13 miljoen. Deze toename is vrijwel geheel te verklaren door een toename van het benadelingsbedrag bij de toeslagenwet, dat gestegen is van € 1,5 miljoen in 2024 naar € 4,7 miljoen in 2025. Deze stijging is grotendeels te verklaren door de herstelactie arbeidsongeschiktheidspensioen die UWV in 2025 voor de toeslagenwet heeft uitgevoerd. Het aantal opgelegde boetes, het gemiddelde boetebedrag en het aantal waarschuwingen is niet significant gewijzigd. Bij de SVB is het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling na een kleine neergang in 2024 weer toegenomen tot het niveau van 2023. Dit is ook terug te zien in het totale geconstateerde benadelingsbedrag. Deze ontwikkeling is te verklaren door het inlopen van de werkvoorraad die in 2024 is ontstaan. Het aantal opgelegde boetes, het gemiddelde boetebedrag en het aantal waarschuwingen is niet significant gewijzigd. De incassoratio bij SVB is consistent met eerdere jaren, bij UWV is een licht dalende trend waarneembaar. Bij gemeenten ten slotte zijn alle kerncijfers nagenoeg gelijk aan de cijfers uit het derde kwartaal 2024.

Tabel 1 Kerncijfers opsporing UWV, SVB en gemeenten

	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)			Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
UWV ¹	2,6	1,6	1,7	13	9	13
SVB ²	3,1	2,3	3,0	7,1	6,7	7,6
Gemeenten ³	14 ⁴	12 ⁴	8,8 ^{4,5}	34	30	22 ⁵
Totaal	20	16	–⁶	54	46	–⁶

1 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

2 Bron: SVB, administratie.

3 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

4 Dit kerncijfer betreft het aantal vorderingen wegens overtreding van de inlichtingenplicht. Eén overtreding kan meerdere vorderingen tot gevolg hebben. Het aantal overtredingen ligt dus lager.

5 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2025.

6 Dit totaal kan niet worden berekend.

Tabel 2 Kerncijfers sanctienering UWV, SVB en gemeenten

	Aantal boetes (x 1.000)			Totaal opgelegd boetebedrag (x € 1 mln)			Aantal waarschuwingen (x 1.000)		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
UWV ¹	1,1	0,6	0,6	1,2	0,7	0,8	4,4	2,5	2,7
SVB ²	0,9	0,8	0,8	1,1	1,1	1,1	4,0	3,3	3,7
Gemeenten ³	4,3	3,5	2,6 ⁴	2,9	2,4	1,9 ⁴	5,2	5,6	– ⁵
Totaal	6	5	–⁶	5	4	–⁶	14	11	–⁶

1 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

2 Bron: SVB, administratie.

3 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

4 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2025.

5 Dit kerncijfer komt in juni beschikbaar.

6 Dit totaal kan niet worden berekend.

Tabel 3 Kerncijfers incassoratio UWV, SVB en gemeenten

Incassoratio benadelingsbedrag + boetevordering ultimo 2025 (%)	2021	2022	2023	2024	2025
UWV ¹	63	58	38	30	13
SVB ²	61	45	37	27	14
Gemeenten ^{3,4}	41	38	32	25	14 ⁵

1 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

2 Bron: SVB, administratie.

3 De incassoratio's vallen hoger uit ten opzichte van eerdere jaarverslagen. Dit is het gevolg van een methodewijziging, waarbij administratieve wijzigingen van vorderingen als gevolg van bijvoorbeeld een verhuizing of wijziging van softwareleverancier niet langer als nieuwe vorderingen in de statistiek zijn opgenomen, maar als doorlopende vorderingen.

4 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

5 Betreft voorlopige cijfers.

Re-integratie

Tabel 4 geeft weer hoeveel mensen met een arbeidsbeperking met hulp van UWV aan het werk zijn gegaan.

Met ingang van dit jaarverslag wordt er voor de WIA en Wajong gerekend met een aangepaste prestatie-indicator, waardoor de aantallen niet te vergelijken zijn met 2024 of eerder. Voor de WIA werden voorheen de mensen geteld van wie het re-integratiedienstverleningstraject is beëindigd omdat ze voor hun resterende verdiencapaciteit werk hebben aanvaard. Sinds 2025 worden mensen geteld die een arbeidsovereenkomst hebben gesloten voor de duur van minstens drie maanden, met een arbeidsomvang (beloonde arbeid) van (gemiddeld) minstens twaalf uur per week. Voor de Wajong werden voorheen alleen de mensen geteld met een overeenkomst van minimaal zes maanden en minimaal 12 uur per week. Vanaf 2025 worden ook mensen meegenomen die de restverdiencapaciteit gedeeltelijk benutten plus mensen met een contractverlenging. De definitie voor de WAO/WAZ is onveranderd en blijft dat alleen de mensen worden geteld

van wie het re-integratiedienstverleningstraject is beëindigd omdat ze voor hun resterende verdien capaciteit werk hebben aanvaard. Voor de Ziektewet worden uitsluitend de mensen geteld die na een re-integratietraject aan het werk zijn gekomen.

Tabel 4 Aantal door UWV aan het werk geholpen mensen met een beperking¹

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Mensen met recht op WAO-/WAZ-uitkering	150	150	100	100	50	- ²	-
Mensen met recht op Ziektewetuitkering	450	500	350	400	400	- ²	-
Mensen met recht op WIA-uitkering	3.000	4.200	4.500	4.500	7.000	³	-
Mensen met recht op Wajong	7.100	7.700	7.100	6.100	13.700	³	-
Totaal	10.650	12.600	12.050	11.100	21.150	-	-

1 De aantallen zijn afgerond op vijftigtallen.

2 Door de aard van deze regelingen kan geen streefwaarde worden opgesteld.

3 Voor 2025 is geen streefwaarde opgegeven.

Bron: UWV, jaarverslag.

4.2 Budgettaire ontwikkeling uitgaven Sociale Zekerheid

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de uitgaven aan Sociale Zekerheid voor het jaar 2025. Eerst de totale uitgaven aan Sociale Zekerheid, onderverdeeld naar begrotingsgefinancierde uitgaven (A) en premiegefinancierde uitgaven (B). De begrotingsgefinancierde uitgaven worden uit belastinginkomsten betaald. De premiegefinancierde uitgaven worden gedaan uit de sociale fondsen zoals het Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) of het Werkloosheidsfonds, hiervoor betalen werkgevers premies. Het gaat om de netto uitgaven aan de sociale zekerheid, de ontvangsten zijn in mindering gebracht op de uitgaven. De totale uitgaven aan Sociale Zekerheid zijn € 0,3 miljard lager dan voorzien bij de begroting 2025.

Tabel 5 SZ-uitgaven 2025 (x € 1 mln)^{1,2}

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Verschil 2025
Totaal uitgaven begrotingsgefinancierd	60.927	59.963	964
-/- Correctie dubbelstelling rijksbijdragen	29.182	28.509	673
-/- Correctie ontvangsten begrotingsgefinancierd	733	764	- 31
+ Loon- en prijsbijstelling	0	1.382	- 1.382
A. SZ-uitgaven begroting	31.012	32.072	- 1.059
Totaal uitgaven premiegefinancierd	83.901	83.108	793
-/- Correctie ontvangsten premiegefinancierd	264	245	19
B. SZ-uitgaven premie	83.637	82.862	775
Totaal SZ-uitgaven (A + B)	114.649	114.934	- 285

1 De stand begroting in de tabel wijkt op enkele plaatsen af van de stand die in de begroting 2025 is gepresenteerd. In de begroting 2025 is voor deze posten per abuis niet met de destijds meest recente standen rekening gehouden.

2 Als gevolg van afronding kan de som van de delen afwijken van het totaal.

Op de totaaltelling van de uitgaven vindt een correctie plaats om dubbel-telling te voorkomen die ontstaat doordat sociale fondsen voor een deel gefinancierd worden uit begrotingsmiddelen. Deze zogeheten rijksbijdragen worden verantwoord bij artikel 12 van dit jaarverslag. Dit gaat hoofdzakelijk om de bijdrage aan het Ouderdomsfonds. De opbrengsten van de AOW-premie zijn namelijk onvoldoende om de ouderdomsuitgaven (AOW) te dekken.

Voor de ontvangsten die tot de niet-belastingontvangsten worden gerekend, wordt eveneens gecorrigeerd. De hier gepresenteerde gerealiseerde begrotingsontvangsten wijken af van de totale ontvangsten van SZW. De niet-kaderrelevante ontvangsten (voornamelijk werkgeversbijdragen kinderopvangtoeslag) worden niet meegenomen als ontvangsten van SZW. Rekening houdend met deze correcties zijn de begrotingsgefinancierde uitgaven aan Sociale Zekerheid in 2025 € 31,0 miljard, de premiegefinancierde uitgaven € 83,6 miljard. De totale uitgaven aan Sociale Zekerheid in 2025 komen daarmee op € 114,6 miljard.

Uitgavenontwikkeling

Tabel 6 toont een onderverdeling van de uitgaven aan Sociale Zekerheid naar de verschillende regelingen. Ontvangsten worden in mindering gebracht op de uitgaven. De kolom «verschil» presenteert het verschil tussen begroting 2025 en realisatie 2025.

Tabel 6 SZ-uitgaven per cluster van regelingen 2023-2025 (x € 1 mln)^{1,2}

	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Verschil 2025
<i>Arbeidsmarkt</i>					
NOW	- 626	1.156	134	0	134
LIV/LKV/Jeugd-LIV	687	611	260	453	- 193
Compensatieregeling transitievergoeding na 2 jaar ziekte	489	594	631	578	53
<i>Werkloosheid en Bijstand</i>					
WW-uitgaven (werkloosheid)	2.865	3.379	3.924	3.742	181
Macrobudget participatiewetuitkeringen (bijstand)	6.659	7.341	7.780	7.480	300
<i>Arbeidsongeschiktheid, Ziekte en Verlofregelingen</i>					
WIA/WAO/WAZ/Wajong	16.757	18.499	19.932	18.631	1.302
ZW-uitgaven	2.182	2.422	2.700	2.320	380
WAZO/geboorteverlof/ouderschapsverlof	2.397	2.671	2.934	2.634	300
<i>Ouderdom/Nabestaanden</i>					
AOW	47.738	51.709	55.208	52.752	2.456
Inkomensondersteuning AOW	196	218	0	0	0
Anw	337	358	346	334	12
<i>Kinderopvang en kindregelingen</i>					
KOT	4.166	4.716	5.425	5.224	200
AKW/WKB	7.963	9.472	9.766	9.702	64
<i>Re-integratie/Participatie</i>					
Re-integratieuitgaven arbeidsongeschiktheid	187	217	227	224	3
<i>Uitvoeringskosten en overige uitgaven</i>					
Uitvoeringskosten (o.a. UWV/SVB)	2.936	3.045	3.183	3.127	57
Overige uitgaven	3.055	2.837	2.200	2.525	- 324
Nominale ontwikkeling	0	0	0	5.210	- 5.210
Totaal SZ-uitgaven	97.986	109.245	114.649	114.934	- 285

1 De realisatiecijfers voor 2023 zijn volgens de destijds gehanteerde definitie van Sociale Zekerheidsuitgaven weergegeven. De gerealiseerde overige uitgaven in 2023 kunnen daarom niet zonder meer vergeleken worden met de overige uitgaven in 2024 en 2025. De hernieuwde definitie heeft geen invloed op de vergelijkbaarheid tussen 2023 enerzijds en 2024 en 2025 anderzijds van de andere posten in de tabel.

2 De stand begroting in de tabel wijkt op enkele plaatsen af van de stand die in de begroting 2025 is gepresenteerd. In de begroting 2025 is voor deze posten per abuis niet met de destijds meest recente standen rekening gehouden.

Voor vrijwel alle regelingen geldt dat de uitgaven hoger waren door indexatie van de uitkeringsbedragen. Hiervoor waren al middelen gereserveerd op de post voor de nominale ontwikkeling op de SZW-begroting. Onderstaand is een toelichting opgenomen op de per saldo verandering van de uitgaven per cluster van regelingen.

Arbeidsmarkt

De uitgaven aan arbeidsmarkt vallen in totaal € 6 miljoen lager uit dan begroot. Dat komt door lagere uitgaven aan het Lage-inkomensvoordeel (LIV). De uitgaven aan de Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) en de compensatieregeling transitievergoeding vielen juist hoger uit. Oorzaak van de hogere uitgaven aan de NOW zijn dat de nabetalingen voor alle tranches hoger uitvielen dan verwacht en dat het verwachte aantal oninbare vorderingen iets

is toegenomen. De uitgaven aan het Lage-inkomensvoordeel (LIV), Minimumjeugdloonvoordeel (jeugd-LIV) en Loonkostenvoordelen (LKV) zijn € 193 miljoen lager dan begroot. Door een versmalling van de definitie van een laag loon kwamen minder werknemers in aanmerking voor het LIV. De uitgaven aan de compensatieregeling transitievergoeding komen € 53 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat de gemiddelde hoogte van de toekenningen voor de compensatieregeling transitievergoeding bij langdurige arbeidsongeschiktheid hoger was dan verwacht.

Werkloosheid en bijstand

De gerealiseerde netto-uitgaven aan de WW komen € 181 miljoen hoger uit dan begroot. Dat verschil volgt vrijwel volledig uit de indexatie van de uitkeringsbedragen. De uitgaven aan het Macrobudget Participatiewetuitkeringen vallen per saldo € 300 miljoen hoger uit dan begroot. Vanwege een lager dan verwachte werkloosheid en een bijstelling aan de hand van de prijs- en volumerealizaties zijn de uitgaven aan de algemene bijstand gedurende het jaar naar beneden bijgesteld. Vanwege indexatie van de uitkeringsbedragen komen de gerealiseerde uitgaven per saldo desondanks hoger uit.

Arbeidsongeschiktheid, ziekte- en verlofregelingen

De uitgaven voor arbeidsongeschiktheid, ziekte- en verlofregelingen zijn in totaal € 1.981 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. De gerealiseerde uitgaven aan arbeidsongeschiktheid vallen onder andere hoger uit omdat er meer WGA-uitkeringen zijn verstrekt dan verwacht. De ZW-uitgaven vallen hoger uit omdat het aantal ZW-uitkeringen in 2025 is toegenomen. Ook de uitgaven aan verlofregelingen vielen hoger uit door een hoger aantal uitkeringen dan verwacht. Indexatie van de uitkeringen zorgde eveneens voor hogere uitgaven.

Ouderdom en nabestaanden

De AOW en Anw uitgaven zijn in totaal € 2.468 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Voor de AOW volgt het verschil vrijwel volledig uit de indexatie van de uitkeringsbedragen. De uitgaven aan de Anw waren lager dan verwacht doordat minder mensen een Anw-uitkering kregen en meer mensen de Anw verlieten. Per saldo komen de gerealiseerde Anw-uitgaven hoger uit door de indexatie van de uitkeringsbedragen.

Kinderopvang en kindregelingen

Het totaal van de uitgaven en de ontvangsten kinderopvangtoeslag is € 200 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Er is minder uitgegeven aan kinderopvangtoeslag door een lager dan verwacht gebruik van kinderopvang en een lager gemiddeld vergoedingspercentage. Vanwege indexatie van de kinderopvangtoeslag komen de gerealiseerde uitgaven per saldo toch hoger uit.

De uitgaven aan de kinderbijslag (AKW) en het kindgebonden budget (WKB) zijn € 64 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. De uitgaven aan de kinderbijslag vielen hoger uit omdat er meer mensen dan verwacht recht hadden op de AKW-plus en de dubbele kinderbijslag wegens een zorgintensief kind. De uitgaven aan het kindgebonden budget zijn lager uitgekomen omdat bij het vaststellen van de voorschotten met een hogere loonstijging is gerekend, waardoor de (voorlopige) voorschotbedragen lager uitvallen. Ook de terugontvangsten vielen lager uit.

Re-integratie en participatie

In 2025 is € 3 miljoen meer uitgegeven aan re-integratie van arbeidsongeschikten. Dit komt deels door loon- en prijsbijstellingen. De uitgaven aan re-integratie van arbeidsongeschikten vielen ook hoger uit door bijstellingen gedurende het jaar op basis van ramingen van UWV. De uitgaven aan re-integratie van jonggehandicapten vielen lager uit.

Uitvoeringskosten en overige uitgaven

De uitvoeringskosten van onder andere UWV en de SVB komen € 57 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt grotendeels door indexatie. Het totaal van de overige uitgaven valt € 324 miljoen lager uit dan begroot. Dit wordt onder meer veroorzaakt door lagere uitgaven aan de Stimuleringsregeling LLO in MKB (SLIM) en hogere terugontvangsten op diverse begrotingsartikelen.

Nominale ontwikkeling

Op de post nominale ontwikkeling stond bij begroting € 5.210 miljoen gereserveerd voor de indexatie van de uitkeringsregelingen. Gedurende het jaar is dit overgeboekt naar de regelingen.

4.3 Realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen

Tabel 7 Realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen										
BD/PR	Thema	Artikel(en)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kamerstuk
BD	Arbeidsmarkt	1		X						Kamerstuk 30982, nr. 58
BD	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	2		X						Kamerstuk 30982, nr. 60
BD	Oudedagsvoorziening	8	X							Kamerstuk 30982, nr. 54
BD	Nabestaanden	9	X							Kamerstuk 30982, nr. 55
BD	Uitvoering	11			X					Kamerstuk 30982, nr. 62
PR	Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind	7					X			Kamerstuk 31322, nr. 513
PR	Werkloosheid werknemers	5					X			Kamerstuk 26448, nr. 718
PR	Integratie en maatschappelijke samenhang	13					X			Kamerstuk 31824, nr. 413
PR	Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind	6						X		Kamerstuk 26447, nr. 60

Voor het meest recente overzicht van de programmering van periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen, zie het overzicht [Ingepland en uitgevoerd onderzoek](#) op [rijksfinanciën.nl](#). Voor de realisatie van deze en andere grote (evaluatie)onderzoeken, zie de bijlage «Afgerond evaluatie- en overig onderzoek».

SEA-thema's waar nog geen periodieke rapportage voor is afgerond:

- SEA-thema 1: Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden;
- SEA-thema 2: Leven lang ontwikkelen;
- SEA-thema 3: Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden;
- SEA-thema 5: Pensioen en oudedag;
- SEA-thema 6: Armoede en schulden;
- SEA-thema 7: Bijstand en participatie;
- SEA-thema 8: Jonggehandicapten;
- SEA-thema 10: Ziekte en arbeidsongeschiktheid werknemers;
- SEA-thema 11: Inkomensondersteuning nabestaanden en wezen;
- SEA-thema 13: Uitvoering SUWI-stelsel;
- SEA-thema 14: Werk aan Uitvoering.

Voor 2025 stonden er vier periodieke rapportages op de planning conform de Strategische Evaluatie Agenda; dit ging om periodieke rapportages voor de SEA-thema's 'Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind – kinderopvangbeleid', 'Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind – tegemoetkoming ouders', 'Jonggehandicapten' en 'Ziekte en arbeidsongeschiktheid'.

De periodieke rapportage kinderopvangbeleid is uitgesteld in verband met de prioritering van andere werkzaamheden. Het onderzoek wordt in 2026 naar de Kamer gestuurd. De periodieke rapportage tegemoetkoming ouders zou in 2025 opgeleverd worden maar de publicatie was vertraagd waardoor deze in januari 2026 is opgeleverd. Voor de periodieke rapportage jonggehandicapten geldt dat het onderzoek reeds is uitgevoerd maar deze nog niet naar de Kamer is verzonden door vertraging in de afrondende fase. Het onderzoek zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 naar de Tweede Kamer worden verzonden. De periodieke rapportage ziekte en arbeidsongeschiktheid is uitgesteld naar 2027 in verband met het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) WIA.

4.4 Openbaarheidsparagraaf

Het versneld op orde brengen van onze informatiehuishouding en het vergroten van de transparantie naar de samenleving en parlement zijn belangrijke lessen uit het verslag 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK, december 2020). Daarnaast heeft de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) per 1 mei 2022 vervangen. Dit betekent dat de overheid (nog) transparanter moet worden.

Ook SZW moet een deel van haar informatie (documenten) tijdig actief openbaar maken naar de burger toe, daar waar de burger dat nu nog vaak via een Woo-verzoek moet opvragen. SZW pakt het verbeteren van de informatiehuishouding (IHH) en het vergroten van transparantie op middels het meerjarige programma *ENIGMA IHH Open op Orde*. Het programma heeft tot doel om het informatiebeheer van SZW te verbeteren en transparanter te maken. Daarnaast heeft het programma tot doel om het bewustzijn van de omgang met openbaarheid van informatie in het DNA van de ambtenaren en in het werkklimaat/-proces van het departement te verankeren.

In 2025 is het verbeteren en het transparanter maken van de informatiehuishouding van SZW verder vormgegeven. In deze paragraaf worden de inspanningen daarvoor in 2025 inhoudelijk nader toegelicht. Ook wordt ingegaan op de actieve openbaarmaking en de financiën van het programma ENIGMA. Ten slotte wordt ingegaan op de passieve openbaarmaking.

Verbetering van de informatiehuishouding (highlights)

Actielijn 1. Informatieprofessionals

De afgelopen jaren is veel aandacht besteed aan de bewustwording en het vergroten van de kennis van de SZW-medewerkers op het gebied van informatiebeheer. In 2025 is hiermee verdergegaan. IHH is ook opgenomen in directiespecifieke on- en offboardingsprocessen.

Actielijn 2. Volume en aard van de informatie

Op 6 april 2023 is de kabinetsreactie gepubliceerd op het rapport van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IO&E), op de adviezen van de Adviescommissie Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) en de Regeringscommissaris Informatiehuishouding (RIHH). In 2023 is een interdepartementaal traject gestart om te komen tot nieuw rijksbreed beleid op het gebied van berichtenapps en daaraan ondersteunende technische voorzieningen. Dit rijksbeleid was in 2025 nog niet vastgesteld. SZW heeft daarom haar eigen werkwijze ook in 2025 (evenals in 2024) gehanteerd: chatberichten van bewindspersonen en bestuursraadleden worden veiliggesteld, geschoond en gearchiveerd.

Ook in 2025 is weer ingezet op het meer en beter (actief) archiveren van archiefwaardige e-mails. Daarvoor zijn handreikingen, e-learnings en workshops ontwikkeld voor medewerkers en leidinggevenden. Bij de directies en afdelingen die daaraan hebben deelgenomen is meer bewustwording ontstaan voor het belang van het goed bewaren van onder andere e-mails. Geconstateerd is dat onder andere het aantal e-mails dat goed wordt opgeslagen in het Document Management Systeem (DMS) bij de deelnemers is toegenomen.

In 2025 is de *Handreiking bewaren van e-mail Rijksoverheid* omgezet in het *Beleidskader archiveren e-mail Rijksoverheid*. De Groepsondernemingsraad Rijk (GOR) heeft in 2025 nog niet ingestemd met dit beleidskader. De voorbereidingen voor de implementatie zijn daardoor vrijwel stilgevallen. De technische voorziening voor SZW en zes andere deelnemende departementen werd eind 2024 functioneel afgerond, maar met een openstaand blokkerend performance issue. Dat issue is ondanks alle inspanningen in 2025 niet opgelost. De verwachting van de leveranciers is dat dit in 2026 wel gaat lukken.

SZW was voornemens in 2025 de voorziene wijzigingen van de nieuwe Archiefwet te gaan implementeren. De nieuwe Archiefwet ligt echter nog bij het parlement. Implementatie bij SZW kan pas plaatsvinden wanneer de nieuwe Archiefwet is goedgekeurd door het parlement.

Actielijn 3. Informatiesystemen

Een goed werkend DMS is randvoorwaardelijk voor het op orde brengen van de informatiehuishouding (goed kunnen opslaan, archiveren en eenvoudig/snel/goed terugvinden van informatie). Het is daarbij ook van belang dat netwerkschijven bij SZW opgeschoond worden en dat geborgd is dat er niet opnieuw ongestructureerde en onbeheerde informatie ontstaat op de netwerkschijven. Daartoe zijn bijna alle netwerkschijven in 2025 op 'read-only' gezet en is begonnen met het opschonen van de netwerkschijven.

Actielijn 4. Bestuur en naleving

Er is een kwaliteitssysteem opgezet en ingericht om de kwaliteit van de informatiehuishouding te kunnen meten en continu te verbeteren. In 2025 is dit geoperationaliseerd.

Actieve openbaarmaking

In de Wet open overheid (Woo) is geregeld dat de overheid (nog) transparanter moet worden en daarom moet ook SZW een deel van haar informatie (documenten) tijdig actief openbaar maken naar de burger toe, daar waar de burger dat nu nog vaak via een Woo-verzoek moet opvragen.

In 2024 zijn de in de Woo genoemde 11 verplichte informatiecategorieën op directieniveau geïdentificeerd; deze worden grotendeels al actief openbaar gemaakt, onder andere via eigen SZW-websites en bestaande publicatieroutes zoals de Wetgevingskalender, Staatscourant en Rijksoverheid.nl. Op basis hiervan is een SZW-brede infographic gemaakt. De infographic geeft inzicht met welke verplichte informatiecategorieën op werkveld- en directieniveau wordt gewerkt. Dit levert management-/sturingsinformatie op en genereert meer bewustwording en betrokkenheid over het wel of niet openbaar maken van documenten. Met dit inzicht is in 2025 gestart met de actualisatie van de infographics, met als doel meer inzicht te krijgen in de wijze van opstellen en de publicatiestromen van documenten. Daarnaast is in 2025 gewerkt aan de inrichting van de processen om de informatiecategorieën conform de Woo openbaar te maken.

In 2025 heeft de inzet van SZW en andere departementen om te komen tot een gezamenlijk publicatieplatform voor de publicatie van de verplichte informatiecategorieën en de inspanningsverplichting, ertoe geleid dat BZK (KOOP, Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties) de koers voor de Woo-infrastructuur heeft verlegd. Van een oplossing die oorspronkelijk alleen gebaseerd was op de Woo-index, is overgestapt

op een meer flexibele Generieke Woo-voorziening (GWV) met meerdere aanlevermogelijkheden. Daarmee was er geen noodzaak meer voor een gezamenlijk publicatieplatform voor de departementen. In 2025 is het voorlopig Handmatig Aanlever Loket (HAL) als onderdeel van de GWV opgeleverd en in gebruik genomen door SZW.

Financiën programma ENIGMA

Het programma ENIGMA had in 2025 drie financieringsstromen: de POK-IHH-gelden van BZK, de middelen die zijn ontvangen in het kader van de Woo en de middelen die SZW zelf heeft ingezet voor het programma. Het budget voor het programma ENIGMA was in 2025 in totaal € 6,7 miljoen. Van dit budget is uiteindelijk slechts € 7.000 niet uitgegeven.

Passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken)

Het is van groot belang om burgers, wetenschappers en journalisten tijdig van informatie te kunnen voorzien ingeval zij een Woo- of informatieverzoek indienen. De maximale wettelijke termijn voor de beantwoording van Woo-verzoeken bedraagt 42 dagen. Deze termijn wordt door SZW vaak nog niet gehaald.

Na een scherpe verbetering in 2024 zijn de gemiddelde afhandeltermijnen in 2025 weer toegenomen. In lijn met het beeld sinds 2022, zijn er ook in 2025 meer Woo-verzoeken bij SZW ingediend dan het voorgaande jaar. Door complexiteit en omvang van de verzoeken, in samenhang met de beschikbare capaciteit, is het in de meeste gevallen niet mogelijk om binnen de wettelijke termijn te beslissen.

Om verzoekers adequaat de gevraagde informatie te geven, is ook in 2025 door SZW ingezet op contact met de verzoeker. Er wordt tijdig met een verzoeker in gesprek gegaan om samen vast te stellen waar de informatiebehoefte zit en hoe deze goed en zo snel mogelijk vervuld kan worden. Ook wordt geprobeerd om in samenspraak te komen tot een reële afhandeltermijn. Hierbij wordt veelal gewerkt met het nemen van meerdere volgtijdelijke deelbesluiten om verzoekers zo snel mogelijk van een deel van de gewenste informatie te kunnen voorzien. Een verzoek kan pas worden afgesloten als alle deelbesluiten zijn genomen en wordt dan pas als afgehandeld zichtbaar in de cijfers.

In 2024 is een proeftuin uitgevoerd om gedurende een periode van zes maanden te onderzoeken welke bijdrage de inzet van twee Woo-procesondersteuners en twee zoekspecialisten kunnen bieden aan de beleidsonderdelen in de afhandeling van Woo-verzoeken. In het vierde kwartaal van 2024 is deze proeftuin afgerond. In 2025 is besloten om niet over te gaan tot het structureel toevoegen aan de formatie van deze rollen.

Voor de kwantitatieve gegevens over de passieve openbaarmaking wordt verwezen naar de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Ook rapporteert SZW, gelijk aan de andere departementen, met ingang van 2025 elk kwartaal over de cijfers met betrekking tot de afhandeling van Woo-verzoeken op het rijksbrede Woo-dashboard.

Aan de oplevering van een departementaal Woo-dashboard is gewerkt en deze zal in 2026 worden opgeleverd. Dit is een verdere visualisatie van de al aanwezige en intern gedeelde data en zal bijdragen aan het voor alle betrokken onderdelen binnen SZW kunnen sturen op de afhandeling van de Woo-verzoeken.

4.5 Onderuitputting

In deze bijlage wordt de totale onderuitputting gepresenteerd. Daarbij worden de grootste en belangrijkste meevallende realisaties toegelicht.

Tabel 8 Grootste posten met onderuitputting in 2025 (bedragen in miljoenen euro)

Post	Onderuitputting	als % van vastgestelde netto-begroting
Meevaller Stimuleringsregeling LLO in MKB	23,4	0,0%
Meevaller Opdrachten artikel 1	13,1	0,0%
Meevaller Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden	6,0	0,0%
Meevaller Opdrachten artikel 2	8,1	0,0%
Meevaller Wajong	11,4	0,0%
Meevaller ingeboekt bij NJN op art 99	26,2	0,0%
Overige meevallers (en tegenvallers) uitgaven	17,1	0,0%
meerontvangsten artikel 1	7,3	0,0%
meerontvangsten artikel 4	3,7	0,0%
Overige meerontvangsten	4,3	0,0%
Totaal	120,7	0,2%

Toelichting

Meevaller Stimuleringsregeling LLO in MKB

Het verschil wordt verklaard door onderuitputting op het kasbudget van de regeling. De geschatte hoeveelheid betalingen vanwege vaststellingen en voorschotten bleek te hoog geweest. Dit komt doordat op voorhand het type aanvragen, de looptijd van projecten en de timing van vaststellingsverzoeken moeilijk te voorspellen zijn. Deze onderuitputting heeft geen invloed gehad op het resultaat-/doelbereik.

Meevaller Opdrachten artikel 1

De onderuitputting op opdrachten heeft verschillende oorzaken. Zo is een communicatiecampagne uitgesteld doordat de behandeling en inwerking-tredingsdatum van het wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (Vbar) naar achteren is geschoven, waren de uitvoeringskosten lager en was er minder budget nodig voor opdrachten aan RIVM omdat het aantal TSB-aanvragen lager was dan verwacht. Deze onderuitputting heeft geen invloed gehad op het resultaat-/doelbereik.

Meevaller Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden

De beoordeling van de aanvragen heeft enige vertraging opgelopen. Deze beoordelingen worden in 2026 voortgezet. Daarnaast waren de voorschotsverzoeken lager. Deze onderuitputting heeft geen invloed gehad op het resultaat-/doelbereik.

Meevaller Opdrachten artikel 2

Deze onderuitputting is hoofdzakelijk het gevolg van een aantal opdrachten die later zijn gestart dan oorspronkelijk was gepland, alsmede van opdrachten die gedurende het verslagjaar vertraging hebben opgelopen. Daarnaast zijn een aantal opdrachten lager uitgevallen dan was begroot. Hierdoor zijn de bijbehorende uitgaven niet volledig tot realisatie gekomen binnen de verslagperiode. Tevens zijn een aantal onderzoeken doorgeschoven van 2025 naar 2026. Deze onderuitputting heeft geen invloed gehad op het resultaat-/doelbereik.

Meevaller re-integratiebudget Wajong

De realisatie van het begrotingsgefinancierde re-integratiebudget van de Wajong is lager uitgevallen dan begroot. Er is minder uitgegeven aan de inzet van trajecten gericht op het vinden van werk, voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching) en voor de financiering van de subsidieregeling voor scholing aan jongeren met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen. Deze onderuitputting heeft geen invloed gehad op het resultaat-/doelbereik.

Meevaller ingeboekt bij Najaarsnota op artikel 99

De grootste onderuitputting vond plaats doordat het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid is vertraagd (€ 14,0 miljoen). Daarnaast deden BZK (bij tweede suppletoire begroting) en I&W (bij suppletoire begroting september) een bijdrage voor het besparingsverlies voor het niet-halen van de banenafsprake (in totaal € 6,4 miljoen). Deze middelen konden niet meer tot besteding komen en zijn bij de tweede suppletoire begroting vrijgevallen. Van de reservering voor het Waarborgfonds saneringskredieten is € 4,0 miljoen vrijgevallen, omdat de Stichting Waarborgfonds Saneringskredieten niet het volledig gereserveerde bedrag nodig had. Tot slot is budget voor de EU-richtlijn loontransparantie vrijgevallen (€ 2,3 miljoen) vanwege de uitgestelde implementatie.

Overige meevallers (en tegenvallers)

Diverse uitgaven zijn per saldo lager uitgevallen dan eerder verwacht.

Meerontvangsten artikel 1

Er zijn meer terugontvangsten op artikel 1 door extra terugbetalingen van diverse subsidies, onder andere Stimulans Arbeidsmarktpositie (STAP), Stimuleringsregeling LLO in MKB (SLIM), Sociale Partners samen voor Duurzame Inzetbaarheid (SPDI) en Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU).

Meerontvangsten artikel 4

Vanwege de eindafrekening van het re-integratiebudget UWV 2024 zijn er terugontvangsten. UWV ontvangt middelen vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor re-integratiedienstverlening. Deze middelen zijn meegenomen in de eindafrekening 2024 en zorgen voor een terugontvangst in 2025.

Overige meerontvangsten

Diverse kleine ontvangsten vallen hoger uit dan verwacht.

5. Beleidsartikelen

5.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt

A. Algemene doelstelling

De overheid draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en -voorwaarden door kaders te stellen en waar van toepassing toe te zien op de naleving daarvan. De overheid bevordert en stimuleert een inclusieve arbeidsmarkt en gezonde en veilige arbeidsomstandigheden.

De overheid bevordert het functioneren van de arbeidsmarkt door bescherming te bieden en de belangen van werknemers te waarborgen in evenwicht met de belangen van de onderneming. De overheid voorziet hierbij in een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, onder andere ten aanzien van de arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Daarnaast draagt zij zorg voor een op de arbeidsmarkt toegesneden arbeidsmigratiebeleid.

De overheid vindt het belangrijk dat werknemers en zelfstandigen hun werk onder goede condities kunnen verrichten. Dit is ook van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en de arbeidsproductiviteit, het beperken van uitval door ziekte en arbeidsongeschiktheid, en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van werknemers.

De overheid geeft invulling aan bovenstaand beleid door de vormgeving van een stelsel van wet- en regelgeving. Ook ziet de overheid toe op de naleving daarvan. Concreet gaat het daarbij om:

- gezond en veilig werken, waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) en de Arbeidstijdenwet (ATW);
- arbeidsverhoudingen, waaronder de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR);
- arbeidsrechtelijke bescherming, waaronder de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml), wet- en regelgeving met betrekking tot gelijke behandeling en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi);
- toelating van arbeidsmigranten, waaronder de Wet arbeid vreemdelingen (Wav);
- de Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (WagwEU);
- maatregelen tegen schijnconstructies van werkgevers, waaronder de Ketenaansprakelijkheid voor loon;
- de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl);
- de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab).

Bij het realiseren van deze doelstelling is een belangrijke taak weggelegd voor sociale partners. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van onderlinge afspraken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen en het bieden van veilige en gezonde werkomstandigheden. De overheid bevordert dat sociale partners hier vorm en uitvoering aan geven en voert hiertoe overleg met hen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met financiële instrumenten het in dienst nemen van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en aan goede arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel van minimumeisen. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van dit stelsel;
- de vaststelling van de hoogte van het wettelijk minimumloon (Wml) en het maximumdagloon;
- het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen, onder andere door het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en het in stand houden van een adequate overlegstructuur met de sociale partners;
- het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden- en verzuimbeleid realiseren;
- het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- het zorgdragen voor gelijke kansen voor en tijdens arbeidsdeelname;
- het stimuleren en faciliteren van postinitiële scholing ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt;
- de handhaving van de wet- en regelgeving door de Nederlandse Arbeidsinspectie.

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsmarktbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

C. Beleidsconclusies

Afschaffen Loonkostenvoordeel (LKV) oudere werknemer

Het wetsvoorstel tot «wijziging van de Wet tegemoetkomingen loondomein teneinde het lage inkomensvoordeel te laten vervallen en in verband met enkele andere wijzigingen» is op 24 april 2024 gepubliceerd in het Staatsblad ([Stb. 2024, 102](#)). Met deze wet is per 1 januari 2026 het LKV oudere werknemer afgeschaft. Dit is stapsgewijs gedaan door eerst per 1 januari 2025 de bedragen van het LKV oudere werknemer te verlagen. De bedragen zijn per 1 januari 2025 verlaagd van € 3,05 per uur (maximaal € 6.000 per jaar) naar € 1,35 per uur (maximaal € 2.600 per jaar). De maximale looptijd voor het LKV oudere werknemer voor loonkostenvoordelen was in 2025 korter dan in de jaren ervoor. Dit kwam door de afschaffing per 1 januari 2026, deze datum mocht niet worden overschreden met nieuwe aanvragen.

SLIM-regeling

Via de SLIM-regeling zijn MKB-bedrijven ondersteund bij het bevorderen van een leercultuur in de eigen organisatie. Aanvullend kwam in 2025 een tijdelijke scholingssubsidie beschikbaar voor werkgevers en sectoren. Deze subsidie is voor de kosten van scholing van nieuwe en/of zittende medewerkers, voor zover zij scholing volgen die is opgenomen in een van de Ontwikkelpaden voor maatschappelijk cruciale sectoren.

Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU)

In vervolg op de afspraken in het akkoord 'Gezond naar het Pensioen' is met sociale partners invulling gegeven aan een agenda voor duurzame inzetbaarheid, gefocust op zwaar werk. Hiervoor worden de middelen ingezet die resterend na afronding van de subsidieregeling MDIEU. Hierin wordt naast maatregelen voor branches en MKB, ook ingezet op innovatie en kennisontwikkeling en -verspreiding rondom het voorkomen en verlichten van zwaar werk. Voor de zomer wordt de Kamer geïnformeerd over de invulling van de duurzame inzetbaarheidsagenda en de daarvoor beschikbare middelen.

Gelijke kansen op de arbeidsmarkt

In 2025 is gestart met het Offensief Gelijke Kansen, als vervolg op de aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd op 12 maart 2025 (Kamerstukken II 2024/25, [29 544](#), nr. 1272). Het Offensief Gelijke Kansen richt zich onder meer op het ondersteunen van werkgevers in het creëren van gelijke kansen op de arbeidsmarkt via objectieve werving en selectie. In 2025 heeft SER-Diversiteit in Bedrijf als onderdeel van het Offensief een subsidie van € 1 miljoen ontvangen. Hierbij is onder meer ingezet op regionale inclusiedesks, het ontwikkelen van handreikingen en het bieden van een helpdesk voor werkgevers bij vragen over het tegengaan van arbeidsmarktdiscriminatie.

Arbeidsmarktpakket

Middels de wetsvoorstellen Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (Vbar) en Meer zekerheid flexwerkers wordt schijnzelfstandigheid tegengegaan en wordt aan werknemers meer zekerheid geboden. Deze wetsvoorstellen zijn onderdeel van het arbeidsmarktpakket. In mei 2025 is het wetsvoorstel meer zekerheid flexwerkers ingediend bij de Tweede Kamer, in juli volgde het wetsvoorstel Vbar. Het wetsvoorstel Vbar is in maart 2026 middels een Nota van Wijziging aangepast waarmee het onderdeel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties is komen te vervallen en het onderdeel Rechtsvermoeden in stand blijft. Naast dit rechtsvermoeden wil het kabinet de Zelfstandigenwet invoeren. Deze Zelfstandigenwet wordt de komende tijd verder uitgewerkt.

Beperken Compensatieregeling transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid tot kleine werkgevers

In december 2025 is het wetsvoorstel 'Beperken van de compensatieregeling transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid tot kleine werkgevers' aan de Tweede Kamer verzonden. Met dit wetsvoorstel wordt de Compensatieregeling bij langdurige arbeidsongeschiktheid beperkt tot kleine werkgevers. Dit draagt bij aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën.

Gezond en veilig werken

In 2025 is het kabinet verder gegaan met de uitwerking van de opgaven in de Arbovisie 2040 (Kamerstukken II 2024/25, [25 883](#), nr. 528). Zo heeft onderzoek plaatsgevonden hoe groot de kans is dat bestaande en nieuwe financiële prikkels leiden tot meer investeringen in preventie door werkgevers. Na overleg met een groot aantal stakeholders heeft SZW enkele prikkels geselecteerd voor verdere uitwerking, met aandacht voor de vormgeving en de uitvoerbaarheid van de prikkel. Ook in het subsidieprogramma Innovatieve Arbozorg staat preventie centraal.

Een werkgroep van SZW is met sociale partners en de Arbeidsinspectie gestart om de RI&E-verplichting voor het kleinbedrijf werkbaarder te maken, zonder afbreuk te doen aan de bescherming van werkenden en binnen

de kaders van de Europese richtlijnen. Verder is in december 2025 het instrument 'Route naar RIE' beter aangesloten bij de praktijk. Met de aanpassing is het voor kleine werkgevers eenvoudiger om te starten met het opstellen van een RI&E.

Voor de aanpak van psychosociale arbeidsbelasting zijn in 2025 met de «Brede Maatschappelijke Samenwerking burn-outklachten» (BMS) verschillende activiteiten ingezet om werkgevers en werkenden te ondersteunen bij de aanpak van burn-outklachten. Zo zijn mkb'ers met diverse tools, aanpakken en een lerend netwerk van mkb'ers ondersteund met het project «Werkstress en burn-out in het MKB».

Het wetsvoorstel ter implementatie van de Europese asbestrichtlijn is op 29 oktober 2025 bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II 2025/26, [36 843, nr. 2](#)). Deze richtlijn introduceert onder meer een vergunningplicht voor bedrijven die sloop- of asbestverwijderingswerkzaamheden gaan verrichten.

Sinds januari 2023 is het Nationaal actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (NAP) in uitvoering. In 2025 is de sectoraanpak uitgegroeid tot een aanpak waar inmiddels met 10 sectoren het gesprek wordt gevoerd om seksueel grensoverschrijdend gedrag in die sectoren tegen te gaan. Tot slot is in 2025 het wetsvoorstel Verplichte gedragscode ongewenst gedrag in consultatie geweest.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		10.544.115	2.152.533	1.259.891	2.262.892	569.315	585.995	- 16.680
	Uitgaven	10.377.403	2.022.690	1.248.083	2.061.879	626.620	819.378	- 192.758
1.0	Arbeidsmarkt	10.377.403	2.022.690	1.248.083	2.061.879	626.620	819.378	- 192.758
	<i>Inkomstenoverdrachten</i>	<i>537.852</i>	<i>517.612</i>	<i>686.869</i>	<i>610.964</i>	<i>259.843</i>	<i>452.684</i>	<i>- 192.841</i>
	Lage-inkomensvoordeel	388.259	361.736	530.776	461.659	134.665	313.486	- 178.821
	Minimumjeugdloonvoordeel	19.688	18.859	14.748	16.423	143	0	143
	Loonkostenvoordelen	129.905	137.017	141.345	132.882	125.035	139.198	- 14.163
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>9.812.736</i>	<i>1.479.162</i>	<i>527.866</i>	<i>1.413.490</i>	<i>333.531</i>	<i>313.131</i>	<i>20.400</i>
	Overige subsidies algemeen	2.566	2.613	4.067	6.580	10.689	11.104	- 415
	Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen	0	1.944	488	7.361	0	9.743	- 9.743
	Stimuleringsregeling LLO in MKB	2.514	19.547	46.403	56.962	52.804	116.014	- 63.210
	Stimulans Arbeidsmarktpositie	0	183.700	108.767	250	0	0	0
	Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	9.669.471	1.208.261	316.315	1.155.793	133.747	0	133.747
	Compensatie loonkosten en inkomstenverlies CN	15.580	25	0	0	0	0	0
	Nederland leert door	95.335	30.296	23.525	0	0	0	0
	Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten (TOFA)	0	7	0	0	0	0	0
	Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden	27.270	31.726	28.301	186.013	133.220	171.389	- 38.169
	Stimulans Arbeidsmarktpositie ontwikkeladvies	0	1.043	0	0	0	0	0
	Subsidie meer uren werkt	0	0	0	531	3.071	4.881	- 1.810
	<i>Opdrachten</i>	<i>21.405</i>	<i>20.530</i>	<i>27.241</i>	<i>31.217</i>	<i>27.981</i>	<i>47.878</i>	<i>- 19.897</i>
	Opdrachten	21.405	20.530	27.241	31.217	27.981	47.878	- 19.897
	<i>Bekostiging</i>	<i>550</i>	<i>550</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>- 100</i>
	Bekostiging	550	550	100	100	0	100	- 100
	<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>94</i>	<i>204</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>181</i>	<i>- 181</i>
	Ministerie van VWS	94	204	0	0	0	56	- 56
	Ministerie van EZ en LVVN	0	0	0	0	0	125	- 125
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>4.766</i>	<i>4.632</i>	<i>5.041</i>	<i>5.108</i>	<i>5.265</i>	<i>5.404</i>	<i>- 139</i>
	Agentschap RIVM	4.713	4.570	4.969	5.027	5.174	5.212	- 38
	Agentschap CJIB	53	62	72	81	91	192	- 101
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>966</i>	<i>1.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	SPUK Brabants Migratie Informatiepunt (BMIP)	0	0	966	1.000	0	0	0
	Ontvangsten	995.736	3.978.434	974.391	24.304	20.863	18.580	2.283

Tabel 10 Uitsplitsing ontvangsten artikel 1 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		995.736	3.978.434	974.391	24.304	20.863	18.580	2.283
1.0	Arbeidsmarkt	995.736	3.978.434	974.391	24.304	20.863	18.580	2.283
	<i>Ontvangsten</i>	<i>995.736</i>	<i>3.978.434</i>	<i>974.391</i>	<i>24.304</i>	<i>20.863</i>	<i>18.580</i>	<i>2.283</i>
	Algemeen	3.546	10.340	14.359	8.806	7.458	1.180	6.278
	Boeten	9.023	18.032	17.399	15.498	13.405	17.400	- 3.995
	Terug ontvangsten NOW	983.167	3.950.062	942.633	0	0	0	0

Tabel 11 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		724.102	365.538	489.120	594.388	631.273	609.232	22.041
	Uitgaven	724.102	365.538	489.120	594.388	631.273	609.232	22.041
1.0	Arbeidsmarkt	724.102	365.538	489.120	594.388	631.273	609.232	22.041
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>724.102</i>	<i>365.538</i>	<i>489.120</i>	<i>594.388</i>	<i>631.273</i>	<i>609.232</i>	<i>22.041</i>
	Compensatieregeling transitievergoeding na langdurige AO	717.885	358.301	481.026	584.770	620.835	569.000	51.835
	Compensatieregeling transitievergoeding bij pensionering	6.217	7.237	8.094	9.618	10.438	8.841	1.597
	Compensatieregeling transitievergoeding na langdurige AO nominaal	0	0	0	0	0	30.911	- 30.911
	Compensatieregeling transitievergoeding bij pensionering nominaal	0	0	0	0	0	480	- 480
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Lage-inkomensvoordeel (LIV)

Er is in 2025 (over 2024) in totaal € 134,7 miljoen uitgekeerd. In de begroting van 2025 werden de uitgaven geraamd op € 313,5 miljoen. De uitgaven zijn dus € 178,8 miljoen lager uitgekomen. In 2025 zijn betalingen gedaan over de verloonde uren uit 2024 omdat de uitbetaling na afloop van het jaar plaatsvindt. Het LIV is per 1 januari 2025 afgeschaft.

Een verklaring voor de lagere uitgaven aan het LIV in 2025 ligt in het versmallen van de definitie van een laag loon. Een werknemer moet, om aanspraak te kunnen maken op LIV, onder andere voldoen aan de criteria voor een laag loon. In 2024 was de definitie van een laag loon een uurloon tussen de € 14,30 en € 14,90. In 2023 betrof dit een uurloon tussen de € 12,00 en € 15,10. Door deze smallere definitie voldeden minder werknemers aan de eisen voor het LIV.

Daarnaast kunnen ook de verhoging van het WML in 2024 en de stijging van de lonen twee factoren zijn die ervoor zorgen dat minder mensen in aanmerking komen voor het LIV.

Minimumjeugdloonvoordeel

Gezien de afschaffing van het minimumjeugdloonvoordeel per 1 januari 2024 zijn de uitgaven hiervoor voor 2025 op € 0 begroot. Er bleken echter uitgaven te zijn voor deze post ter hoogte van € 0,1 miljoen. Deze uitgaven hebben betrekking op de afwikkeling van bezwaren en beroepen over de jaren 2021, 2022 en 2023 naar aanleiding van uitspraken van de rechter over het LKV/LIV/Jeugd-LIV bij een overgang van onderneming.

Loonkostenvoordelen

In de begroting 2025 werden de uitgaven (over 2024) geraamd op in totaal € 139,2 miljoen, maar er is € 125,0 miljoen uitgekeerd. Dit is € 14,2 miljoen minder dan verwacht bij het opstellen van de begroting.

Compensatieregeling transitievergoeding na langdurige arbeidsongeschiktheid

De uitgaven aan de compensatieregeling transitievergoeding langdurige arbeidsongeschiktheid (CRTV-LAO) vallen € 51,8 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt voor het grootste deel door een opwaartse bijstelling van de gemiddelde hoogte van de toekenningen.

Compensatieregeling transitievergoeding bij pensionering

De uitgaven aan de Compensatieregeling transitievergoeding bij bedrijfsbeëindiging in geval van overlijden of pensionering van de werkgever (CRTV BE) vallen € 1,6 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt voornamelijk door een hoger aantal toekenningen dan begroot.

Subsidies

Overige subsidies algemeen

De uitgaven onder algemene subsidies zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit werd veroorzaakt doordat er minder project- en instellings-subsidies verstrekt zijn dan is begroot, onder andere voor de subsidie voor de Algemene Werkgeversvereniging Nederland.

Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen

Bij het Actieprogramma DI&LLO zijn de in de begroting verwachte uitgaven van € 9,7 miljoen niet gerealiseerd. De voornaamste verklaring daarvoor is een kasschuif van € 5,3 miljoen waarbij de middelen zijn doorgeschoven naar latere jaren, zodat het kasritme aansluit op de verwachte momenten waarop aanvragers een voorschot zullen aanvragen. Daarnaast is er € 2,9 miljoen overgeheveld voor onder andere communicatie doeleinden.

Stimuleringsregeling LLO in MKB

De uitgaven voor de SLIM-regeling waren € 63,2 miljoen lager dan voorzien bij de begroting. Er zijn minder voorschotten verstrekt voor nieuwe aanvragen en de uitgaven aan vaststellingen zijn lager uitgekomen dan verwacht. Dit komt doordat op voorhand het type aanvragen, de looptijd van projecten en de timing van vaststellingsverzoeken moeilijk te voorspellen zijn.

Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW)

In 2025 liep het vaststellingsproces voor de verschillende NOW-tranches door. Indien bedrijven achteraf meer of minder recht blijken te hebben op subsidies dan leidt dit tot nabetalings- of terugontvangsten. De nabetaalingen (en daarmee uitgaven) vallen voor alle tranches hoger uit dan verwacht. Voor bijstellingen als gevolg van het vaststellingsproces wordt vooraf geen raming gemaakt en alleen definitief afgerekend met UWV. In 2025 bedroeg de afrekening € 133,7 miljoen.

Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden

De uitgaven voor de MDIEU-regeling waren € 38,2 miljoen lager dan voorzien bij de begroting. Enerzijds komt dit doordat op voorhand het type aanvragen, de looptijd van projecten en de timing van vaststellingsverzoeken moeilijk te voorspellen zijn. Anderzijds komt het door een kasschuif van € 40 miljoen naar 2028 met het doel om het resterende budget van MDIEU te behouden voor de duurzame inzetbaarheidsagenda.

Subsidie Meer Uren Werkt!

De uitgaven voor «Meer Uren Werkt!» waren € 1,8 miljoen lager dan voorzien bij de begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat projecten gedurende het jaar zijn ingetrokken en doordat verleningsbeschikkingen zijn verlaagd.

Opdrachten

De uitgaven voor opdrachten zijn € 20 miljoen lager dan voorzien bij de begroting. Dit heeft verschillende oorzaken. Zo is een communicatiecampagne uitgesteld doordat de behandeling en inwerkingstredingsdatum van het wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (Vbar) naar achteren is geschoven, was het opdrachtenbudget voor uitvoeringskosten lager en was er minder budget nodig voor opdrachten aan RIVM omdat het aantal TSB-aanvragen lager was dan verwacht.

Bekostiging

De begrote bijdrage aan de SER Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen is niet uitgegeven.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

SZW doet bijdrages aan andere begrotingshoofdstukken. Omdat het hier een interdepartementale overboeking betreft zijn er geen uitgaven op de SZW-begroting.

Ministerie van VWS

In totaal is circa € 0,1 miljoen bijgedragen aan VWS ten behoeve van de helpdesk REACH/CLP. Deze helpdesk levert informatie aan bedrijven over de Europese regelgeving rondom chemische stoffen.

Ministeries van EZ en LVVN

In totaal is circa € 0,1 miljoen bijgedragen aan EZ aan het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

Bijdrage aan agentschappen

Het Ministerie van SZW levert jaarlijks een bijdrage aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en aan het Centraal Justitieel Incasobureau (CJIB). De bijdragen zijn in 2025 respectievelijk € 0,04 miljoen en

€ 0,1 miljoen lager uitgevallen. De lagere CJIB-bijdrage wordt veroorzaakt doordat het aantal boeterapportages waarvoor inningskosten gemaakt worden, lager is dan verwacht.

Ontvangsten

Algemene ontvangsten

De algemene ontvangsten zijn € 6,3 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door terugbetalingen van diverse subsidies, onder andere Stimulans Arbeidsmarktpositie (STAP), Stimuleringsregeling LLO in MKB (SLIM), Sociale Partners samen voor Duurzame Inzetbaarheid (SPDI) en Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU).

Boeteontvangsten

De boeteontvangsten van de Nederlandse Arbeidsinspectie waren € 4 miljoen lager dan geraamd. Er zijn minder boetes opgelegd dan verwacht.

De raming van de boeteontvangsten van de Nederlandse Arbeidsinspectie is met onzekerheid omgeven. De realisatie hangt onder meer af van het type en aantal bedrijven die worden bezocht en wat er wordt waargenomen bij deze inspecties. Overigens zijn de boeteontvangsten niet taakstellend voor de Nederlandse Arbeidsinspectie, waardoor niet wordt gestuurd op het realiseren van de geraamde boeteontvangsten. De Arbeidsinspectie stuurt uiteraard wel op het innen van de opgelegde boetes.

Kerncijfers

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt was in 2025 stabiel. Over het gehele jaar was het werkloosheidspercentage 3,9% tegenover 3,7% in 2024 en gedurende het hele jaar bleef het werkloosheidspercentage tussen de 3,8% en 4,0%. De arbeidsmarkt is gedurende het jaar minder krap geworden. Desondanks is er nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt. Voor het eerst sinds het vierde kwartaal van 2021 lag het aantal werklozen weer hoger dan het aantal vacatures. In het laatste kwartaal van 2025 waren er 93 vacatures per 100 werklozen.

Tabel 12 Kerncijfers arbeidsmarkt

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Beroepsbevolking (x 1.000)	9.663	9.898	10.096	10.170	10.229
Niet-beroepsbevolking (x 1.000)	3.483	3.330	3.230	3.217	3.197
Werkzame beroepsbevolking (x 1.000)	9.255	9.548	9.737	9.798	9.833
Werkloze beroepsbevolking (x 1.000)	408	350	359	372	396
Werkloosheidspercentage	4,2	3,5	3,6	3,7	3,9
15 tot 25 jaar (jeugdwerkloosheid)	9,3	7,6	8,2	8,7	8,8
25 tot 45 jaar	3,3	2,9	2,9	3,0	3,2
45 tot 75 jaar	3,0	2,5	2,2	2,1	2,4

Bron: CBS, Statline. De kerncijfers in de tabel betreffen de leeftijdsgroep 15 tot 75 jaar.

De kerncijfers op de arbeidsmarkt laten een lichte toename van de werkzame beroepsbevolking zien. Dit betreft een minder sterke groei dan afgelopen jaren. De werkzame beroepsbevolking is in 2025 met 35.000 mensen toegenomen. Het aantal werklozen is met 24.000 toegenomen. Historisch gezien ligt de werkloosheid momenteel nog steeds op een laag niveau.

Tabel 13 Kerncijfers werkzame beroepsbevolking: aandeel contractvorm naar opleidingsniveau

		Vaste arbeids- relatie	Flexibele arbeidsrelatie	Zelfstandigen	Totaal
Laag (x 1.000)	2023	897	807	267	1.971
	2024	908	804	259	1.972
	2025	868	808	250	1.926
Midden (x 1.000)	2023	2.051	1.087	582	3.720
	2024	2.066	1.042	580	3.688
	2025	2.079	1.010	539	3.628
Hoog (x 1.000)	2023	2.447	830	730	4.007
	2024	2.506	824	768	4.097
	2025	2.633	855	747	4.235
Totaal (x 1.000) ¹	2023	5.395	2.724	1.579	9.698
	2024	5.480	2.670	1.607	9.757
	2025	5.580	2.673	1.536	9.789

1 Totaal is berekend als de som van laag, midden en hoog opleidingsniveau. De categorie onbekend is niet meegenomen in het totaal waardoor het totaal niet overeenkomt met de tabel op statline.

Bron: CBS, Statline.

Het aantal werknemers met een vaste arbeidsrelatie is in 2025 licht gestegen. Hetzelfde geldt voor het aantal werknemers met een flexibele arbeidsrelatie. Het aantal zelfstandigen is licht gedaald. Dit zou mede verklaard kunnen worden doordat de Belastingdienst per 1 januari 2025 weer is begonnen met de handhaving op schijnzelfstandigheid. Werknemers met een lager opleidingsniveau hebben vaker een flexibele arbeidsrelatie.

Gezond en veilig werken

Het ziekteverzuimpercentage is na een piek in 2022 gedaald naar 5,2% in 2024, maar in 2025 weer gestegen naar 5,4%. Het verzuim is nog altijd hoog ten opzichte van 2021 en de jaren daarvoor. Het percentage werknemers met een beroepsziekte is in 2025 iets hoger dan in 2024. Het aandeel werknemers met een beroepsziekte is in 2023 tot en met 2025 hoger dan in 2022. In de periode 2021-2024 is het aandeel werknemers met een arbeidsongeval vrijwel stabiel en er waren jaarlijks tussen de één en drie incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen.

Tabel 14 Kerncijfers gezond en veilig werken

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Werknemers met een arbeidsongeval met ten minste een dag verzuim (%) ¹	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2
Zelfstandigen met een arbeidsongeval met ten minste een dag verzuim (%) ²	–	0,9	–	1,2	–
Ziekteverzuim (%) ³	4,9	5,6	5,3	5,2	5,4
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen ⁴	2	3	2	2	1
Werknemers met een volgens henzelf door een arts vastgestelde beroepsziekte (%) ⁵	–	3,3	3,9	3,6	3,8
Zelfstandigen met een volgens henzelf door een arts vastgestelde beroepsziekte (%) ²	–	1,9	–	2,1	–

1 Bron: CBS/TNO, Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden.

2 Bron: CBS/TNO, Zelfstandigen Enquête Arbeid. Deze enquête wordt tweejaarlijks uitgevoerd.

3 Bron: CBS, kwartaalenquête ziekteverzuim.

4 Bron: Nederlandse Arbeidsinspectie, administratie.

5 Bron: CBS/TNO, Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden. In deze enquête wordt tweejaarlijks gevraagd naar beroepsziekten.

Arbeidsverhoudingen en -voorwaarden

De ontwikkeling van het aantal werknemers dat onder een cao valt hangt samen met het aantal bij SZW aangemelde cao's in het betreffende onderzoeksjaar. Dit is afhankelijk van de looptijd van cao's en kan per jaar verschillen, evenals het aantal werknemers dat onder de aangemelde, lopende cao's valt.

Het aantal afgegeven tewerkstellingsvergunningen (TWV's) blijft toenemen. Na de sterke stijging tussen 2023 en 2024 is ook in 2025 sprake van een verdere groei die over het geheel genomen in lijn ligt met het voorgaande jaar. Zo zet de trend voor de toename van TWV's voor asielzoekers onverminderd door en zien we nu zelfs een exponentiële groei van circa 9.000 in 2024 naar circa 23.000 in 2025. Werkgevers kampen nog steeds met krapte en weten deze doelgroep steeds beter te vinden. Tegelijkertijd zien we bij de beleidscategorieën 'reguliere arbeidsplaats' (van circa 185 naar circa 146) en 'kennismigrant kort verblijf' (van circa 2.500 naar circa 2.100) een lichte afname. De afname van het aantal afgegeven TWV's voor 'kennismigrant kort verblijf' lijkt samen te hangen met een toename van het aantal verleende TWV's bij de beleidscategorie 'Sleutelpositie Internationaal Concern' (van circa 400 naar circa 600). Dit wijst mogelijk eerder op een verschuiving dan op een trend. Ook het aantal arbeidsmarktadviezen voor de 'gecombineerde vergunning verblijf en arbeid' is licht toegenomen (reguliere arbeidsplaats van circa 500 naar circa 800). De groei in afgegeven TWV's en arbeidsmarktadviezen hangt vermoedelijk samen met de aanhoudende arbeidsmarkttekorten in verschillende sectoren. Werkgevers benutten daarbij in toenemende mate verschillende manieren om personeel te werven, zowel binnen Nederland als daarbuiten, waaronder ook buiten de EU.

Tabel 15 Kerncijfers arbeidsverhoudingen en -voorwaarden

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Aantal werknemers onder cao (x 1.000, ultimo) ¹	5.679	5.917	6.184	6.142	6.183
bij direct aan bedrijfstaking- en ondernemingscao's gebonden werkgevers	4.799	4.979	5.184	5.227	5.340
bij door algemeen verbindendverklaring gebonden werkgevers	880	938	1.001	915	844
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen (x 1.000, ultimo) ²	11,6	17,0	20,2	29,4	42,6

1 Bron: SZW, administratie.

2 Bron: UWV, kwantitatieve informatie. Het gaat hierbij om verleende tewerkstellingsvergunningen en positieve adviezen ten aanzien van een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid.

Handhaving

Voor een goed zicht op haar resultaten hanteert de Arbeidsinspectie kerncijfers. In het meerjarenplan (2023-2026) staan deze kerncijfers genoemd. De kerncijfers geven inzicht in de directe resultaten van het inspectiewerk en brengen de bijdrage van de Arbeidsinspectie aan maatschappelijk effect in beeld. Het gaat om de volgende indicatoren en invulling daarvan:

- Balans tussen reactieve- en actieve inspecties voor gezond en veilig werk;
- Deelname door de Arbeidsinspectie aan meer dan 90% van de inspecties die samen met andere handhavende instanties worden uitgevoerd bij Seveso-bedrijven;
- Een beheerst niveau van informatie gestuurd werken, een volwassenheidsniveau waarbij de organisatie de prestaties voortdurend en structureel meet en daarop actief bijstuurt;
- Het verhogen van de interventiedekking eerlijk werk van 3,8% naar 5%.

De Arbeidsinspectie zet inspecties risicogericht in, met prioriteit voor bedrijven waar de kans op overtredingen en veiligheids- of gezondheidsrisico's het grootst is. Effectiviteit wordt gemeten door na te gaan in welke mate inspecties ertoe leiden dat bedrijven risico's en overtredingen oplossen. Voor zowel selectiviteit als effectiviteit is het handhavingspercentage bij inspecties de belangrijkste indicator. Een hoog handhavingspercentage bij eerste inspecties betekent dat de Arbeidsinspectie daar vaak overtredingen aantreft en de juiste bedrijven selecteert. Als die geconstateerde overtredingen vervolgens bij een herinspectie zijn opgelost is het handhavingspercentage daar juist laag. Het is dan aannemelijk dat de Arbeidsinspectie daar effect heeft gehad.

Tabel 16 Kerncijfers Nederlandse Arbeidsinspectie

	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Raming 2025	Vershil 2025
Inspectie Control Framework					
Verhouding actief/reactief in Gezond en Veilig (excl. Seveso; %)	51:49	52:48	52:48	50:50	2-2
Deelname Nederlandse Arbeidsinspectie aan gezamenlijke Seveso-inspecties (%) ¹	93	98	95	>90	0 ²
Niveau informatiegestuurd werken (schaal 0-5) ^{3,4}	3	–	–	–	–
Interventiedekking Eerlijk werk (%) ⁵	4,3	4,4	4,9	–	–
Effect					
Handhavingspercentage eerste inspectie Gezond en Veilig (excl. Seveso)	50	47	52	>50	0 ²
Handhavingspercentage herinspectie Gezond en Veilig (excl. Seveso)	23	17	21	<50	0 ²
Handhavingspercentage Seveso	32	38	35	<40	0 ²
Handhavingspercentage eerste inspectie Eerlijk	49	54	51	>50	0 ²
Handhavingspercentage herinspectie Eerlijk	46	38	37	<50	0 ²

1 Betreft de deelname van de Arbeidsinspectie aan routinematige (geplande en aangekondigde) inspecties bij Seveso bedrijven.

2 Het verschil is aangegeven met 0, aangezien de realisatie binnen de raming valt.

3 Voor deze kerncijfers kent de Arbeidsinspectie alleen doelen voor 2023 en 2026. Voor de tussenliggende jaren zijn geen doelen geformuleerd.

4 Voor 2026 geldt als beoogd niveau IGW 'beheerst'.

5 De interventiedekking betreft de interventieclusters 1(rechtstreekse beïnvloeding) en 2 (beïnvloeding via anderen).

Toelichting indicatoren en kerncijfers

Verhouding actief/reactief Gezond en Veilig

De verhouding actief/reactief op het domein Gezond & Veilig komt in 2025 uit op 52:48. Deze realisatie ligt sinds medio 2023 in lijn met de norm 50:50. Dit betekent dat er balans is tussen de capaciteitsinzet bij risicogestuurde interventies en interventies op basis van meldingen en verzoeken.

Deelname van de Arbeidsinspectie aan de gezamenlijke Seveso-inspecties
Bedrijven worden als Seveso-inrichting aangewezen op grond van de aanwezigheid van relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. In 2025 heeft de Arbeidsinspectie in 95% van de gevallen deelgenomen aan de gezamenlijke Seveso-inspecties. Hiermee is de norm van >90% voor 2025 behaald. Door de gezamenlijke inspecties versterken de Arbeidsinspectie en de andere toezichthouders elkaars werk.

Niveau informatie gestuurd werken

De Arbeidsinspectie heeft zich in haar meerjarenplan ten doel gesteld, binnen de wettelijke mogelijkheden, steeds beter en innovatiever gebruik te maken van de beschikbare data binnen de eigen organisatie en bij ketenpartners en bedrijven. Het doel is om in 2026 op een beheerst niveau van informatie gestuurd werken te komen. In 2025 is voortgang geboekt.

De informatiepositie is verder verstevigd door de acties vanuit de 'Roadmap Datakoers' van de Inspectie. In de belangrijkste werkprocessen van Opsporing en zowel het actieve als reactieve toezicht zijn stappen gezet om het data- en informatie gestuurd werken in de processen te verankeren.

Binnen Opsporing is het product Hansken in gebruik genomen voor het analyseren van digitaal bewijsmateriaal. De benodigde werkprocessen zijn hiervoor ingericht en de opleidingen zijn gegeven. In het reactieve toezicht is een proces ingericht voor selectie van meldingen: het Weeginstrument. Aan de hand van dit weeginstrument wordt op transparante en navolgbare wijze bepaald welke meldingen in behandeling worden genomen. Hiermee vindt het beoordelen van meldingen objectief plaats en daarmee kan de uitkomst ook worden afgestemd op de beschikbare inspectiecapaciteit. Ten behoeve van het Risico gestuurd inspecteren (RGI) is een verbeterd proces in gebruik genomen waarmee op basis van tactische en operationele programmadoelen bedrijven worden geselecteerd die voor een inspectie in aanmerking komen.

In de implementatie van de werkprocessen borgt de Arbeidsinspectie ethische, juridische en privacy-afwegingen. Daarnaast ondersteunt het data- en informatie gestuurd werken de inspecteurs en onderzoekers doordat zij tijdens hun werk efficiënt gebruik kunnen maken van alle actuele en relevante informatie die nodig is voor effectief toezicht. Om dit verder te versterken worden voorbereidingen getroffen voor het realiseren van een veilige infrastructuur voor het gebruik van generatieve AI. Ook werkt de Arbeidsinspectie samen met verschillende toezichthouders en twee universiteiten samen in het Innovation Center for Artificial Intelligence (ICAI-lab) om te verkennen hoe AI effectief, veilig en zorgvuldig ingezet kan worden in het toezicht.

Handhavingspercentages

Het handhavingspercentage eerste inspectie voor het domein Gezond en Veilig komt in 2025 uit op 52% en komt hiermee hoger uit dan de norm en de gerealiseerde handhaving in 2024 (47%).

Ook in het domein Eerlijk lag het percentage bij eerste inspecties met 51% net boven de norm van 50%. De daling in de handhaving ten opzichte van 2024 (toen 54%) wordt veroorzaakt door gemaakte keuzes vanuit het actieve toezicht waarbij het niet in alle projecten mogelijk was om risicogestuurd specifieke bedrijven te controleren. In deze projecten is locatiegericht geïnspecteerd, waarbij vooraf niet bekend is wie of wat aangetroffen wordt. Dit was bijvoorbeeld bij renovatiepanden, kabelleggers en festivals.

Voor herinspecties zijn de streefwaardes ruim gehaald. De handhavingspercentages daarbij waren in 2025 21% bij Gezond en Veilig werk en 37% bij eerlijk werk. Bij Seveso-inrichtingen voert de Arbeidsinspectie geen herinspecties uit, maar blijft de Arbeidsinspectie periodiek inspecteren tot alle geconstateerde onvolkomenheden of overtredingen zijn opgeheven. Met een handhavingspercentage van 35% in 2025 is ook daar de streefwaarde (<40%) behaald.

5.2 Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet

A. Algemene doelstelling

De overheid ondersteunt bij het vinden van werk en biedt inkomensondersteuning en aangepaste arbeid aan hen die dat nodig hebben.

Wie kan werken, moet dat ook doen. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkene zelf: werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaal zekerheidsstelsel dat mensen enerzijds ondersteunt en prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan en dat hen anderzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is.

Mensen hebben de verantwoordelijkheid om in het eigen inkomen te voorzien en nemen daartoe zelf het initiatief. Alleen als het vinden van werk op eigen kracht niet lukt, helpt de overheid hierbij door ondersteuning bij re-integratie of beschut werk aan te bieden. Aan mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand. Daarbij streeft de overheid ernaar om het aantal loketten waar uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben te beperken.

De overheid biedt inwoners van Caribisch Nederland waar nodig re-integratieondersteuning en inkomensondersteuning op grond van de Onderstandsregeling.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister heeft een systeemverantwoordelijkheid. In dit kader **stimuleert** de Minister het vinden van werk door middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten ten behoeve van re-integratie-inspanningen, sociale werkvoorziening en loonkostensubsidies, en **financiert** de Minister de inkomensondersteuning en de loonkostensubsidies.

De Minister is verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van de hoogte van de algemene bijstandsniveaus;
- het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de inkomensvoorziening en de loonkostensubsidies vanuit de Participatiewet, waarin begrepen zijn de IOAW, IOAZ en algemene bijstand voor zelfstandigen;
- het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
- het houden van systeemtoezicht; het toepassen van interbestuurlijke toezichtinstrumenten indien de medeoverheden op ernstige wijze onrechtmatig handelen of nalaten rechtmatig te handelen. Het verzamelen van informatie om op landelijk geaggregeerd niveau te kunnen beoordelen of het systeem werkt, en zo niet, wanneer en in welke vorm aanpassingen van dat systeem wenselijk zijn;

- de budgetmutaties en de extrapolatie van de meerjarenraming van het in de integratie-uitkering sociaal domein opgenomen SZW-aandeel en de verdeling daarvan die aansluit bij de gedecentraliseerde taak;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB (AIO, bijstand buitenland) en UWV (TW);
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Het Rijk verschaft gemeenten middelen voor de uitvoering en geeft de wet- en regelgeving vorm waarbinnen deze uitvoering plaatsvindt. Binnen deze wettelijke kaders hebben gemeenten beleidsvrijheid om maatwerk te bieden waarmee participatie zo optimaal mogelijk wordt ondersteund. Het Rijk stelt een toereikend macrobudget aan de gemeenten beschikbaar om loonkostensubsidies en bijstandsuitkeringen te betalen. Het macrobudget wordt zoveel mogelijk op basis van objectieve factoren onder de gemeenten verdeeld, vanaf 2022 wordt het deelbudget voor loonkostensubsidies op basis van historische uitgaven over gemeenten verdeeld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Participatiewet en aan genoemde wet verwante wetten en voorzieningen. Gemeenten zijn hiermee onder meer verantwoordelijk voor de handhaving van de naleving van verplichtingen door personen die een beroep doen op deze wetten. Bij ernstig onrechtmatig handelen of nalaten rechtmatig te handelen in de gemeentelijke uitvoering van de Participatiewet kan de Minister een aanwijzing geven aan een college, overgaan tot het optreden namens een nalatige gemeente dan wel een besluit tot vernietiging door de Kroon voordragen. De interbestuurlijke interventie heeft geen betrekking op de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitvoering, welke een louter gemeentelijke aangelegenheid zijn.

C. Beleidsconclusies

Participatiewet in Balans

In 2023 is het programma Participatiewet in balans gestart om de balans tussen vertrouwen, verplichtingen, ondersteuning en de menselijke maat te herstellen in (de uitvoering van) de Participatiewet. In 2025 is het wetsvoorstel Participatiewet in balans door beide Kamers aangenomen ([Stb. 2025, 312](#)). Met dit wetsvoorstel wordt een belangrijke stap gezet om de huidige Participatiewet met ruim 20 maatregelen op korte termijn te vereenvoudigen en te verbeteren (spoor 1). De maatregelen uit het wetsvoorstel zullen gefaseerd in werking treden, waarbij de eerste maatregelen per 1 januari 2026 in zijn gegaan.

Ten aanzien van spoor 2 is op 4 juli 2025 de bundel met beleidsopties voor de thema's arbeidsvermogen, inkomen en participatie en inkomen naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2025/26, [34 352, nr. 344](#)). Hierbij is er ook aandacht voor de groep mensen zonder duurzaam arbeidsvermogen binnen de Participatiewet. In spoor 3 is in 2025 met gemeenten en andere stakeholders gewerkt aan het versterken van de vakkundigheid van professionals binnen de huidige en nieuwe wetgeving.

Armoede

In 2025 heeft het kabinet uitvoering gegeven aan de ambitie om de (kinder)armoede niet te laten toenemen ten opzichte van het referentiejaar 2024, zoals aangekondigd in de begroting SZW 2025 (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 XV, nr. 2](#)). Met het Nationaal Programma Armoede en Schulden is ingezet op preventie, het terugdringen van structurele oorzaken

van armoede en het verbeteren van de toegang tot ondersteuning (Kamerstukken II 2024/25, [24 515, nr. 799](#)). Hoewel de voorlopige CBS-cijfers een stijging van het aantal mensen in armoede laten zien van 2023 (2,7%) naar 2024 (3,1%), valt de armoede in 2024 lager uit dan eerder was ingeschat (3,4%). Toch blijft een grote groep huishoudens financieel kwetsbaar. Daarom is in 2025 ingezet op het versterken van inkomensondersteuning, het verminderen van niet-gebruik van voorzieningen en het beter benutten van vindplaatsen voor vroegtijdige signalering van geldzorgen, in lijn met de beleidsreactie op het rapport Hoe eerder, hoe beter van de Nationale ombudsman (Kamerstukken II 2023/24, [24 515, nr. 762](#)). Specifieke aandacht ging uit naar werkenden met een laag inkomen en gezinnen met kinderen, onder meer via het versterken van lokaal (kinder)armoedebeleid en het opschalen van effectieve interventies, mede in het kader van de Europese kindergarantie.

Energiefonds

Energiearmoede bleef in 2025 een belangrijk aandachtspunt binnen het bredere armoedebeleid. Begin 2025 is een subsidie van € 56,3 miljoen verstrekt aan het Tijdelijk Noodfonds Energie. Dit Noodfonds is gerealiseerd door publiek-private samenwerking met een aantal energieleveranciers, hierdoor zijn zo'n 120.000 huishoudens geholpen bij het betalen van de energierekening. Daarnaast is in 2025 aangekondigd dat gemeenten in totaal € 30 miljoen via het Gemeentefonds ontvangen om de lokale hulp voor huishoudens met een hoge energierekening en laag inkomen te intensiveren.

Ondertussen is gewerkt aan de inrichting van een publiek energiefonds, gericht op ondersteuning van huishoudens die hun energierekening niet kunnen betalen (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 XV, nr. 2](#)). Op de SZW-begroting is hiervoor € 90 miljoen gereserveerd als cofinanciering voor een aanvraag bij het Europees Sociaal Klimaatfonds. Daarmee komt naar verwachting in totaal circa € 340 miljoen beschikbaar voor een publiek energiefonds (Kamerstukken II 2025/26, [29 023, nr. 599](#)).

Schulden

In 2025 is verdere voortgang geboekt met de aanpak van schulden, met als uitgangspunt dat schulden bij de bron worden aangepakt en dat kleine schulden klein blijven. Het kabinet heeft middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de gemeentelijke schuldhelpverlening en de versterking van vroegsignalering (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 XV, nr. 2](#)). Daarbij vormt het verbeterplan vroegsignalering, opgesteld door SZW, VNG, NVVK en Divosa, de basis.

In 2025 is binnen het Nationaal Programma Armoede en Schulden verder gewerkt aan het verbeteren van de schuldenaanpak, met als uitgangspunt dat schulden zoveel mogelijk worden voorkomen en in een vroeg stadium worden aangepakt, zodat kleine schulden klein blijven en mensen met schulden overzicht en tijdig passende ondersteuning krijgen (Kamerstukken II 2024/25, [24 515, nr. 799](#)). Over de volle breedte van het programma zijn stappen gezet in de uitwerking van de bouwstenen uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) «Naar een beter werkende schuldenketen», waarmee uitvoering is gegeven aan de motie van het lid Ceder (Kamerstukken II 2023/24, [24 515, nr. 767](#)). In lijn met de begroting SZW 2025 zijn middelen ingezet voor het versterken van de gemeentelijke schuldhelpverlening en is € 20 miljoen ingezet voor de verdere verbetering van vroegsignalering, gebaseerd op het verbeterplan vroegsignalering van SZW, VNG, NVVK en Divosa (Kamerstukken II 2023/24, [24 515, nr. 762](#) en Kamerstukken

II 2024/25, [36 600 XV, nr. 2](#)). Daarnaast is in 2025 verder gewerkt aan de implementatie van de basisdienstverlening schuldhulpverlening, gericht op het verkleinen van verschillen tussen gemeenten en het verbeteren van bereik en kwaliteit (Kamerstukken II 2023/24, [24 515, nr. 730](#)). Deze inzet draagt bij aan een meer samenhangende en mensgerichte schuldenketen.

In 2025 is de aanpak van armoede en schulden in Caribisch Nederland verder versterkt, gezien de grotere opgave ten opzichte van Europees Nederland (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 XV, nr. 2](#)). Er is ingezet op het professionaliseren van de schuldhulpverlening en het versterken van de minnelijke schuldhulp, met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren, in lijn met de inzet Kansrijk opgroeien in Caribisch Nederland (Kamerstukken II 2025/26, [36 800 IV, nr. 25](#)).

Alleenverdieners

Gemeenten voeren sinds begin 2025 de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek uit. Ze betalen een tegemoetkoming aan een groep huishoudens waarvan een van beide partners een UWV-uitkering heeft en de andere partner geen of weinig inkomen. Doordat verschillende overheidsregelingen tegen elkaar inwerken, ontvangen deze huishoudens minder toeslagen dan een vergelijkbaar (echt)paar met een bijstandsuitkering. Met de wet wordt tot en met 2027 voorkomen dat deze huishoudens hierdoor onder het bestaansminimum leven; vanaf 2028 is een oplossing in de inkomstenbelasting voorzien.

Ondersteuning van kwetsbare jongeren naar werk

De Wet van school naar duurzaam werk is op 1 januari 2026 in werking getreden ([Stb. 2025, 210](#)). Met deze wet worden scholen en gemeenten beter in staat gesteld om jongeren met een (risico op een) structurele achterstand op de arbeidsmarkt te begeleiden bij de transitie van school naar werk en het behouden van werk bij (dreigende) werkloosheid. Zo biedt de wet aan mbo, pro en vso scholen de mogelijkheid om aanvullende loopbaanbegeleiding te verlenen na het verlaten van het onderwijs. Ook worden regio's verplicht om samenwerkingsafspraken te maken tussen scholen, gemeenten en Doorstroompunten en die samen met aanvullende maatregelen vast te leggen in regionale programma's. De wet is aangenomen in de Tweede Kamer op 1 juli 2025 en in de Eerste Kamer op 9 juli 2025.

Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven

Het kabinet wil dat sociaal ontwikkelbedrijven ook in de toekomst banen kunnen blijven bieden aan mensen voor wie werk niet vanzelfsprekend is. Daarom is er een groot pakket van maatregelen gepresenteerd waarmee beschutte banen verder worden gestimuleerd en gemeenten worden geholpen om de lokale infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven toekomstbestendig in te richten (Kamerstukken II 2023/24, [34 352, nr. 307](#)). Voor deze toekomstbestendige inrichting ontvingen gemeenten in 2025 een impulsbudget van € 35,0 miljoen. Dit budget loopt door tot 2034 en loopt af naar € 19,8 miljoen. Ook is per 2025 een ondersteuningsteam beschikbaar gesteld dat gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven gericht kan adviseren en ondersteunen. Daarnaast is een infrastructurele opslag ingevoerd. Deze bedroeg in 2025 € 19,8 miljoen en loopt op naar structureel € 35,9 miljoen. Hierdoor krijgen sociaal ontwikkelbedrijven meer financiële stabiliteit, continuïteit en voorspelbaarheid, waardoor zij meer ruimte hebben om banen te realiseren voor mensen voor wie het hebben van werk niet vanzelfsprekend is.

In 2025 is besloten om de loonwaardemeting voor beschut werkers te vervangen door een vaste, forfaitaire loonkostensubsidie van 68%. Zo weten werkgevers (vooral sociaal ontwikkelbedrijven) waar ze aan toe zijn, verminderen we de administratieve lasten en voorkomen we onzekerheid bij werknemers over hun loonwaarde. Hiervoor wordt op dit moment een wetswijziging voorbereid. Tot die tijd voegen we de extra middelen toe aan de Rijksbijdrage beschut werk in het gemeentefonds. In 2025 was hiervoor € 34,3 miljoen beschikbaar. Dat bedrag loopt stapsgewijs op naar € 90,0 miljoen structureel vanaf 2048.

Aanvullend is met het amendement van Kent (Kamerstukken II 2024/25, [36 725 XV, nr. 7](#)) voor het jaar 2025 € 40,0 miljoen beschikbaar gekomen om medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven compensatie te bieden voor de nadelige gevolgen van fiscale maatregelen uit het Belastingplan 2025. Inmiddels is het Belastingplan 2026 aangenomen door de Tweede Kamer en wordt de inkomensachteruitgang vanaf 2026 structureel gecorrigeerd. Hiermee is een compensatie voor de komende jaren niet meer nodig.

Simpel Switchen in de Participatieketen

Het kabinet heeft de ambitie om het voor mensen makkelijker te maken vanuit de uitkering (deeltijd) te gaan werken en de overgangen heen- en weer tussen dagbesteding, beschut werk, banenafspraken en regulier werk voor hen te versoepelen. Hiervoor is het programma Simpel Switchen in de Participatieketen opgezet. In mei 2025 is de voortgangsbrief over het programma, dat loopt van 2024 tot en met 2027, met de Tweede Kamer gedeeld (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 339](#)). Samen met belangrijke landelijke partners als Divosa, Cedris, UWV, de VNG en Iederin werken we aan de doelen van het programma; het verbeteren van financieel inzicht voor inwoner en professional, het vergemakkelijken van de overgangen in de participatieketen, het realiseren van een veilige(re) weg terug, het ondersteunen van professionals en via een monitor het verkrijgen van inzicht in de resultaten van het programma.

Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten

De banenafpraak uit het Sociaal Akkoord van 2013 heeft tot doel om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen bij reguliere werkgevers. Met sociale partners is afgesproken 125.000 extra banen voor deze doelgroep te realiseren. De opgave voor markt en overheid tot en met 2024 was om 115.000 extra banen te realiseren ten opzichte van de nulmeting. In 2024 is de landelijke doelstelling van 115.000 extra banen (sector en markt samen) met 89.616 banen niet gehaald.

De Staatssecretaris Participatie en Integratie heeft de Tweede Kamer op 3 juli 2025 geïnformeerd over de resultaten van de banenafpraak 2024 (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 342](#)). In juli 2026 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de realisatiecijfers van 2025.

In juni 2025 heeft de Staatssecretaris Participatie en Integratie een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over het verbeteren van de banenafpraak (Kamerstukken II 2024/25, [34 352, nr. 340](#)). In deze brief staan de uitgangspunten voor de langetermijnvisie banenafpraak. Het belangrijkste hierin is dat de ondersteuningsbehoefte veel meer centraal moet komen te staan evenals het beter aansluiten op het VN-verdrag handicap.

De parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Vereenvoudigde banenafpraak in de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden in februari 2025. Het wetsvoorstel is vlak voor de zomer van 2025 gepubliceerd in het

Staatsblad ([Stb. 2025, 121](#)). Een aantal onderdelen van de wet treedt in werking op 1 januari 2026. Het gaat daarbij om onder andere een aantal wijzigingen voor het LKV doelgroep banenafpraak. Het LKV wordt vanaf die datum structureel (niet meer maximaal 3 jaar) en het wordt veel gemakkelijker om deze aan te vragen. Ook wordt vanaf januari 2026 de doelgroep banenafpraak beperkt verbreed met mensen in de WIA en de Wajong die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben en wel aan het werk zijn.

Tabel 17 Indicatoren banenafpraak

	Realisatie 2021 ¹	Realisatie 2022 ¹	Realisatie 2023 ¹	Realisatie 2024 ¹	Realisatie 2025 ²	Streefwaarde 2025 ³
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten marktsector t.o.v. nulmeting op 1-1-2013	60.966	71.113	74.031	77.143	–	100.000
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten overheidssector t.o.v. nulmeting op 1-1-2013	11.842	10.004	11.634	12.474	–	25.000

1 Berekening SZW op basis van metingen UWV.

2 Realisatiecijfers komen in juni 2026 beschikbaar en worden opgenomen in de begroting van 2027.

3 Streefwaarden afkomstig uit memorie van toelichting bij de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten, Kamerstukken II 2013/14, [33 981, nr. 3](#), blz. 6, tabel «Aantal te realiseren banen voor beoordeling activering quotumheffing».

Werken met een beperking Caribisch Nederland

Ter ondersteuning van het beleid van de openbare lichamen op het terrein van werken met een arbeidsbeperking is in 2025 voor Bonaire € 1,9 miljoen, Sint Eustatius € 0,9 miljoen en Saba € 0,8 miljoen overgemaakt via een bijzondere uitkering. Het kabinet maakt de ondersteuning van het beleid ten aanzien van werken met een arbeidsbeperking vanaf 2026 structureel en heeft daarvoor € 4,0 miljoen gereserveerd. Hiermee krijgt deze groep nu de zekerheid om ook in de toekomst ondersteuning te krijgen bij het vinden van passend werk.

Energietoeslag Caribisch Nederland

De energietoeslag van USD 1.300 per huishouden liep ook in 2025 nog door voor Caribisch Nederland. Deze toeslag is bedoeld voor huishoudens in Caribisch Nederland met een laag inkomen. In 2025 betrof dit een bijdrage (verstrekkt via een bijzondere uitkering) van € 5,0 miljoen aan de openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Uitgaven	8.458.560	7.184.756	7.663.162	8.497.306	9.037.332	8.691.975	345.357
2.0	Bijstand, Participatiewet en toeslagenwet	8.458.560	7.184.756	7.663.162	8.497.306	9.037.332	8.691.975	345.357
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>8.390.683</i>	<i>7.107.092</i>	<i>7.531.299</i>	<i>8.296.380</i>	<i>8.843.899</i>	<i>8.453.993</i>	<i>389.906</i>
	Macrobudget participatiewetuitkering en intertemporele tegemoetkoming	6.436.262	6.021.600	6.659.300	7.340.912	7.779.794	7.479.711	300.083
	Tozo en Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet (Bbz 2004)	1.136.165	292.350	20.054	9.855	7.324	7.064	260
	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)	352.009	366.816	407.196	455.079	525.948	479.393	46.555
	Toeslagenwet (TW)	461.000	413.000	436.400	479.900	518.200	475.124	43.076
	Bijstand overig	900	902	979	819	955	825	130

	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
Onderstand (Caribisch Nederland)	4.347	12.424	7.370	9.815	11.678	11.876	- 198
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>42.616</i>	<i>47.789</i>	<i>95.887</i>	<i>127.591</i>	<i>143.912</i>	<i>118.845</i>	<i>25.067</i>
Europees fonds meestbehoefsten	98	62	0	0	0	0	0
Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM)	2.800	2.800	3.360	2.800	2.800	2.800	0
NIBUD	275	318	366	484	1.000	770	230
Overige subsidies algemeen	22.622	27.390	36.059	38.196	38.361	26.376	11.985
Armoede en schulden	1.044	438	80	0	0	0	0
Alle kinderen doen mee	9.694	10.774	17.643	13.736	17.190	10.899	6.291
Regionale kansen kinderen	83	7	0	0	0	0	0
Waarborgfonds sanering	6.000	6.000	2.100	3.048	2.000	0	2.000
Energiefonds	0	0	29.545	55.470	56.300	60.000	- 3.700
Geldzorgen Armoede en Schulden (Gas)	0	0	6.734	13.857	9.503	18.000	- 8.497
Subsidies	0	0	0	0	16.758	0	16.758
Arbeidsmarktinfrastructuur							
<i>Opdrachten</i>	<i>12.827</i>	<i>18.957</i>	<i>22.229</i>	<i>19.549</i>	<i>25.652</i>	<i>37.396</i>	<i>- 11.744</i>
Opdrachten algemeen	12.827	18.957	22.229	19.549	25.322	37.396	- 12.074
Opdrachten	0	0	0	0	330	0	330
Arbeidsmarktinfrastructuur							
<i>Bekostiging</i>	<i>1.155</i>	<i>0</i>	<i>82</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZonMw)	1.155	0	82	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>172</i>	<i>0</i>	<i>182</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>199</i>	<i>- 199</i>
Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZonMw)	172	0	182	0	0	199	- 199
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>0</i>	<i>809</i>	<i>447</i>	<i>1.078</i>	<i>1.385</i>	<i>2.200</i>	<i>- 815</i>
Financiën	0	809	447	1.078	1.385	2.200	- 815
<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>0</i>
Pensioenfonds Wsw	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>0</i>	<i>101</i>	<i>2.074</i>	<i>39.164</i>	<i>95</i>	<i>496</i>	<i>- 401</i>
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	0	101	74	78	61	496	- 435
DUO	0	0	2.000	39.086	34	0	34
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>1.100</i>	<i>0</i>	<i>944</i>	<i>3.544</i>	<i>12.380</i>	<i>68.837</i>	<i>- 56.457</i>
Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek	1.100	0	944	0	0	28.408	- 28.408
Bijzondere uitkeringen	0	0	0	2.636	10.874	4.450	6.424
Sociaal ontwikkelbedrijven	0	0	0	0	0	35.000	- 35.000
SPUK Grensinformatiepunten	0	0	0	908	1.506	979	527
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>0</i>
Contributie Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van de Rijnvarenden (CASS)	7	8	18	0	9	9	0
Ontvangsten	958.115	266.633	109.361	85.215	102.227	57.040	45.187

Tabel 19 Uitsplitsing ontvangsten artikel 2 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde begroting	Vershil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		958.115	266.633	109.361	85.215	102.227	57.040	45.187
2.0	Bijstand, Participatiewet en toeslagenwet	958.115	266.633	109.361	85.215	102.227	57.040	45.187
	<i>Ontvangsten</i>	<i>958.115</i>	<i>266.633</i>	<i>109.361</i>	<i>85.215</i>	<i>102.227</i>	<i>57.040</i>	<i>45.187</i>
	Algemeen	28.422	49.799	45.261	27.061	42.841	14.690	28.151
	Tozo retour kapitaal verstrekkingen	929.693	216.834	64.100	58.154	59.386	42.350	17.036

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Macrobudget participatiewetuitkeringen

Tabel 20 Extracomptabel overzicht macrobudget participatiewetuitkeringen (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Macrobudget participatiewetuitkeringen en intertemporele tegemoetkoming¹	6.436.262	6.021.600	6.659.300	7.340.912	7.779.794	7.479.711	300.083
<i>Macrobudget participatiewetuitkeringen²</i>	<i>6.436.262</i>	<i>6.021.600</i>	<i>6.659.300</i>	<i>7.340.912</i>	<i>7.779.794</i>	<i>7.479.711</i>	<i>300.083</i>
Algemene bijstand ³	5.930.527	5.348.767	5.921.390	6.551.132	6.922.125	6.646.334	275.791
Loonkostensubsidie	–	319.391	415.339	515.149	600.801	590.215	10.586
IOAW	295.515	261.529	240.685	211.657	189.567	178.448	11.119
IOAZ	29.148	27.798	29.716	31.178	31.937	32.520	– 584
Bbz (levensonderhoud)	130.157	64.116	50.937	31.047	35.364	31.197	4.168
Correctie verdeelmodel	50.915	–	1.232	–	–	996	– 996
Overig				749			

1 Door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

2 Toelichting definitief macrobudget 2024; berekening SZW.

3 Tot en met 2021 loopt loonkostensubsidie mee in het deelbudget voor algemene bijstand.

Algemene bijstand

De Participatiewet voorziet in een sociaal vangnet voor personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. Het macrobudget participatiewetuitkeringen voorziet in de middelen voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies, waaronder de middelen voor bijstandsuitkeringen aan startende ondernemers. Dit budget wordt samen met de middelen voor IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud onder de gemeenten verdeeld.

Budgettaire ontwikkelingen

Het macrobudget participatiewetuitkeringen valt in 2025 € 300,1 miljoen hoger uit dan begroot. Hieronder volgt een toelichting op de bijstellingen voor de algemene bijstand. De toelichting voor de loonkostensubsidies, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud volgt verderop in het artikel.

In 2025 is het definitieve budget aan gemeenten voor de algemene bijstand € 275,8 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. De stijging is met name het gevolg van een opwaartse loon- en prijsbijstelling (€ 428,7 miljoen). Ook is het budget voor de algemene bijstand opwaarts bijgesteld naar aanleiding van het besparingsverlies dat optreedt doordat de banenafpraak niet is gehaald (€ 57,6 miljoen). Het met een halfjaar uitstellen van de inwerking-treding van het wetsvoorstel Participatiewet in balans naar 1 januari 2026

zorgt voor een neerwaartse bijstelling van € 22,3 miljoen. Ook is er in het kader van Participatiewet in balans een opwaartse bijstelling (€ 1,1 miljoen), omdat gemeenten in 2025 alvast vooruit mogen lopen op de maatregel waarbij bijverdiensten van jongeren tot 27 jaar tot 15% worden vrijgelaten. Daarnaast is de algemene bijstand naar beneden bijgesteld door een lagere verwachte werkloosheid (- € 39,0 miljoen) en als gevolg van de bijstelling aan de hand van de gerealiseerde prijs en volumerealiserings (- € 150,4 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Het volume bijstandsgerechtigde huishoudens op grond van de Participatiewet is als gevolg van de verslechterde conjunctuur gestegen ten opzichte van het volume in 2024.

Tabel 21 Kerncijfers volume Participatiewet

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Participatiewetuitkering (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	359	341	338	342	345	357	- 12

¹ Betreft voorlopige CBS-cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2025 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Tabel 22 bevat informatie over re-integratie en participatie-inspanningen van gemeenten op grond van de Participatiewet. De voorzieningen die gemeenten aanbieden variëren van sociale activering en vrijwilligerswerk tot training, opleiding en proefplaatsingen op weg naar werk en begeleiding en jobcoaching eenmaal aan het werk. Sinds de invoering van de Participatiewet 2015 hebben gemeenten beschikking gekregen over het instrument structurele loonkostensubsidie en zijn zij verantwoordelijk voor het naar behoefte creëren van beschermt werk. Vanaf 2015 is geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). De tabel bevat tevens informatie over het werknemersbestand van de Wsw.

Tabel 22 Kerncijfers re-integratie door gemeenten

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Aantal voorzieningen Participatiewet (x 1.000, ultimo) ¹	225	217	225	244	259 ²
Aantal personen met een voorziening Participatiewet (x 1.000, ultimo) ¹	173	162	168	177	185 ²
Aantal gestarte banen na re-integratievoorziening door gemeenten (x 1.000, ultimo) ³	41	37	32	32	14 ⁴
Werkenden met een voorziening Participatiewet (x 1.000, ultimo) ¹	55	57	58	63	71 ²
Werknemersbestand Wsw (x 1.000, ultimo) ⁵	68	63	60	55	53
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen ⁵	36	36	36	35	34
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen ⁵	6,9	7,3	7,5	7,8	7,9

¹ Bron: CBS, Statistiek re-integratie gemeenten.

² Betreft de stand ultimo Q3 2025.

³ Bron: CBS, Uitstroom na re-integratie.

⁴ Betreft de stand medio 2025.

⁵ Bron: Panteia, WSW-rapportage.

Tabel 23 bevat informatie over mensen met een arbeidsbeperking die werken onder de Banenafpraak, op een interne plaatsing onder de Wsw of op een beschermt werkplek onder de Participatiewet. Dit zijn veelal mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, maar niet duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn. Het totaal aantal werkenden met

een arbeidsbeperking nam toe tussen 2021 en 2025. Zoals verwacht is het aantal mensen dat werkt via de Banenafpraak en op een beschermt werkplek toegenomen en het aantal mensen dat werkt via de Wsw afgenomen.

Tabel 23 Kerncijfers werk voor mensen met een arbeidsbeperking

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹
Totaal werkend met een arbeidsbeperking (x 1.000, ultimo)	173	178	182	185	187
waarvan werkend binnen de Banenafpraak (x 1.000, ultimo) ²	128	134	139	142	145
waarvan werkend op een interne plaatsing Wsw (x 1.000, ultimo) ³	38	36	34	32	31
waarvan werkend met positief advies beschermt werk (x 1.000, ultimo) ⁴	6,8	8,0	9,4	11,0	11,0

1 Betreft de stand medio 2025. De realisatiecijfers van geheel 2025 worden opgenomen in de begroting 2027.

2 Bron: UWV, Factsheet banenafpraak.

3 Bron: Panteia, Jaarrapportage Wsw-statistiek. Onder «interne plaatsing» valt ook «werken op locatie», waarbij begeleiding plaatsvindt vanuit het Sw-bedrijf.

4 Bron: UWV, Rapportage beschermt werk.

Loonkostensubsidie (LKS)

Het instrument LKS voorziet werkgevers van een compensatie voor de lagere loonwaarde van een werknemer op basis van de Participatiewet. Vanaf 2022 worden gemeenten voor het lopende jaar gefinancierd op basis van de gerealiseerde uitgaven aan loonkostensubsidies van het vorige jaar.

Budgettaire ontwikkelingen

De LKS-uitgaven kwamen in 2025 € 10,6 miljoen hoger uit dan begroot. De opwaartse bijstelling is de som van de verwerking van de bijstelling aan de hand van het gerealiseerde volume in 2024 (- € 32,2 miljoen), de bijstelling aan de hand van de gerealiseerde prijs in 2024 (€ 11,2 miljoen) en de loon- en prijsbijstelling (€ 31,6 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 24 Kerncijfers volume loonkostensubsidie

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹	Begroting 2025	Verskil 2025
Volume loonkostensubsidie (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	26	31	36	40	42	51	- 9

1 Betreft het halfjaargemiddelde voor Q1 en Q2 2025. Het jaargemiddelde voor heel 2025 wordt opgenomen in de begroting 2027.

Bron: CBS, Statistiek re-integratie gemeenten.

Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IOAZ)

De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau voor oudere werkloze werknemers. Anders dan bij de Participatiewet hoeven werkloze ouderen, die vaak vermogen in spaargeld of eigen huis hebben, in de IOAW hun vermogen niet aan te spreken.

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige, omdat de inkomsten daaruit onvoldoende waren. De IOAZ-uitkering vult het (gezins)inkomen aan tot het bijstandsniveau. In de IOAZ wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van zelfstandigen en hun (bedrijfs)vermogen.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan de IOAW kwamen in 2025 € 11,1 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt door de verwerking van de volumerealisaties 2024 (€ 0,3 miljoen), de bijstelling aan de hand van de gerealiseerde prijs 2024 (€ 0,4 miljoen) en de loon- en prijsbijstelling (€ 15,0 miljoen). Verder zijn

er neerwaartse bijstellingen vanwege de vertraagde doorstroom vanuit de WW (- € 3,8 miljoen) en het met een halfjaar uitstellen van het wetsvoorstel Participatiewet in balans (- € 0,8 miljoen).

Aan de IOAZ is in 2025 per saldo € 0,6 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit komt door de verwerking van de volumerealisaties 2024 (- € 2,4 miljoen), de loon- en prijsbijstelling (€ 2,5 miljoen) en het met een halfjaar uitstellen van het wetsvoorstel Participatiewet in balans (- € 0,7 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 25 Kerncijfers IOAW en IOAZ

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume IOAW (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	19	16	14	12	9	10	- 1
Volume IOAZ (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	1,7	- 0,3

¹ Betreft voorlopige CBS-cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2025 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Bijstand zelfstandigen levensonderhoud (Bbz 2004)

De toelichting op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 staat later in het artikel. Alleen het deel dat onderdeel is van het macrobudget participatiewetuitkeringen wordt hier toegelicht. Dit is het onderdeel bijstand dat kan worden verstrekt om te voorzien in de kosten van levensonderhoud voor zelfstandigen.

Budgettaire ontwikkelingen

Het Bbz levensonderhoud is in 2025 opwaarts bijgesteld met € 4,2 miljoen. De opwaartse bijstelling is de som van de verwerking van de volumerealisaties 2024 (- € 2,6 miljoen), de bijstelling aan de hand van de gerealiseerde prijs in 2024 (€ 4,7 miljoen), de loon- en prijsbijstelling (€ 2,2 miljoen) en het met een halfjaar uitstellen van het wetsvoorstel Participatiewet in balans (- € 0,1 miljoen). Na afloop van de Tozo was het gebruik van de Bbz tijdelijk gestegen, sindsdien is het Bbz-gebruik gedaald.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 26 Kerncijfers Bbz

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Bbz (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	3,8	6,2	1,9	1,8	1,7	1,9	- 0,2

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Handhaving

De kerncijfers handhaving Participatiewet laten zien dat de gepercipieerde kans op detectie na een kleine afname in 2024 weer wat toegenomen is in 2025. De kennis van verplichtingen blijft stabiel hoog. De opsporings- en sanctioneringscijfers over de eerste drie kwartalen van 2025 zijn vrijwel hetzelfde als in het derde kwartaal van 2024.

Tabel 27 Kerncijfers Participatiewet (handhaving inlichtingenplicht algemene bijstand)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	57	69	73	67	71
	Kennis van de verplichtingen (%)	87	89	90	90	89
<i>Opsporing</i> ²	Aantal vorderingen in verband met geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	26	20	14	12 ⁴	8,8 ⁵
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	59	47	34	30 ⁴	22 ⁵
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal boetes (x 1.000)	7,2	5,8	4,3	3,5 ⁴	2,6 ⁵
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	4,3	3,7	2,9	2,4 ⁴	1,9 ⁵
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025 ⁶
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%) ⁷	41	38	32	25	14

1 Bron: I&O Reseach, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

3 Dit kerncijfer betreft het aantal vorderingen wegens overtreding van de inlichtingenplicht. Eén overtreding kan meerdere vorderingen tot gevolg hebben. Het aantal overtredingen ligt dus lager.

4 Dit cijfer is aangepast ten opzichte van de begroting 2026 vanwege een foute verwijzing.

5 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2025. De handhavingscijfers over het 4e kwartaal 2025 met betrekking tot opsporing en sanctionering zijn nog niet beschikbaar.

6 Betreft voorlopige cijfers.

7 De incassoratio's vallen hoger uit ten opzichte van eerdere jaarverslagen. Dit is het gevolg van een methodewijziging, waarbij administratieve wijzigingen van vorderingen als gevolg van bijvoorbeeld een verhuizing of wijziging van softwareleverancier niet langer als nieuwe vorderingen in de statistiek zijn opgenomen, maar als doorlopende vorderingen.

Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet (Bbz 2004)

Startende, gevestigde en beëindigende zelfstandigen kunnen voor financiële ondersteuning onder voorwaarden een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004. Met dit besluit wordt beoogd kansrijke vanuit een uitkering startende ondernemers een steuntje in de rug te geven en zelfstandigen met tijdelijke financiële moeilijkheden in staat te stellen hun werkzaamheden voort te zetten. De bijstand kan worden verstrekt in de vorm van een uitkering om te voorzien in de kosten van levensonderhoud en in de vorm van bedrijfskredieten.

Budgettaire ontwikkelingen

In 2025 is € 7,3 miljoen aan gemeenten vergoed voor de uitvoering van het Bbz bedrijfskrediet in 2023. Gemeenten hebben hiermee kapitaalverstrekkingen verstrekt. In 2025 is er € 0,3 miljoen meer uitgegeven dan begroot.

Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)

Ouderen met geen of een onvolledig opgebouwd AOW-pensioen, of ouderen met een volledig opgebouwd AOW-pensioen en een partner jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd kunnen recht hebben op algemene bijstand (in de vorm van AIO). Deze bijstand kan worden aangevraagd bij de SVB.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan de AIO kwamen in 2025 circa € 46,6 miljoen hoger uit dan verwacht bij de begroting. Dit wordt voornamelijk verklaard door een opwaartse loon- en prijsbijstelling en een opwaartse bijstelling van de instroom door een hoger aantal huishoudens die een gekorte AOW ontvangen en zijn geboren in het buitenland dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 28 Kerncijfers AIO

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹	Begroting 2025	Vershil 2025
Aantal huishoudens AIO (x 1.000, jaargemiddelde)	51	52	52	53	55	55	0

¹ Betreft voorlopige cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2025 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Handhaving

In 2025 heeft de SVB ongeveer evenveel overtredingen geconstateerd als in 2024. Daarbij legt de SVB de nadruk op preventie en het voorkomen van fouten. Het hoge percentage kennis van de verplichtingen is daar een uiting van. De incassoratio loopt op naarmate het ontstaansjaar verder terug ligt, omdat dan over een langere periode geïncasseerd is: van 10% voor in 2025 ontstane vorderingen tot 83% bij vorderingen uit ontstaansjaar 2021.

Tabel 29 Kerncijfers AIO (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	56	65	64	64	62
	Kennis van de verplichtingen (%)	95	94	93	92	94
<i>Opsporing</i> ²	Aantal onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	0,5	0,6	0,7	0,9	0,5
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	0,4	0,5	0,7	0,6	0,6
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	1,1	1,3	1,8	1,7	1,8
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,3	0,4	0,5	0,6	0,3
	Aantal boetes (x 1.000)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	83	45	37	34	10

¹ Bron: I&O Reseach, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

² Bron: SVB, administratie.

³ Cijfers betreffen alle verwijtbare overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Toeslagenwet (TW)

De TW vult uitkeringen op grond van de werknemersverzekeringen aan tot het normbedrag voor het relevante sociaal minimum als het totale inkomen (exclusief TW-uitkering) van de uitkeringsgerechtigde en diens eventuele partner daaronder ligt.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan de TW komen ongeveer € 43,1 miljoen hoger uit dan begroot. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de indexatie van de uitkeringsbedragen (€ 26,7 miljoen). Het resterende verschil wordt grotendeels verklaard door een hoger aantal TW-aanvullingen dan verwacht bij het opstellen van de begroting 2025.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 30 Kerncijfers TW

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Gemiddeld jaarvolume TW (x 1.000 uitkeringsjaren)	109	99	92	98	103	99	4
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	3.425	3.412	3.908	4.113	4.260	4.122	138

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Handhaving

Sinds 2021 vindt er een automatisch koppeling plaats via de Polisadministratie van het sociale verzekeringsinkomen van de partner. Hierdoor ontstaan er minder meldingen van het niet voldoen aan deze inlichtingenplicht. Er is een sterke stijging zichtbaar in het totaal benadelingsbedrag vergeleken met vorig jaar, deze is grotendeels te verklaren door de herstelactie arbeidsongeschiktheidspensioen die UWV in 2025 voor de TW heeft uitgevoerd.

Tabel 31 Kerncijfers TW (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Opsporing</i> ¹	Aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	1,5	1,1	1,1	0,5	0,5
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ²	1	0,8	0,6	0,3	0,3
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	4,2	3,5	3,5	1,5	4,7
<i>Sanctionering</i> ¹	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
	Aantal boetes (x 1.000)	0,6	0,5	0,3	0,2	0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	0,6	0,4	0,2	0,1	<0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ¹	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	53	41	28	28	12

1 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

2 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Bijstand overig

Onder de post Bijstand overig worden uitgaven aan de bijstand buitenland verantwoord. De gerealiseerde uitgaven waren € 130.000 hoger dan begroot. Dit heeft grotendeels te maken met een nabetaling aan de SVB over 2024 van € 109.000. De nabetaling over 2024 was relatief groot omdat er in 2024 minder is bevoorschot aan de SVB dan de geraamde uitkeringslasten omdat er bij de beschikbare middelen op de begroting voor 2024 per abusie geen rekening was gehouden met een nabetaling aan SVB over 2023. Daarnaast kwamen de volumes hoger uit dan geraamd.

Beleidsrelevante kerncijfers

Instream in de bijstand buitenland is niet meer mogelijk. Naarmate de regeling langer bestaat zal de laatste rechthebbende uit de bijstand buitenland stromen.

Tabel 32 Kerncijfers bijstand buitenland

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume bijstand buitenland (x 1.000 gerechtigden, ultimo)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0

Bron: SVB, administratie.

Onderstand Caribisch Nederland

De Rijksoverheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning in de vorm van Onderstand en waar nodig ook re-integratieondersteuning.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan Onderstand Caribisch Nederland waren in 2025 € 0,2 miljoen lager dan begroot. Het aantal uitkeringen is zowel bij de algemene als de bijzondere Onderstand iets lager dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 33 Kerncijfers Onderstand (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Verschil 2025
Volume Onderstand Caribisch Nederland (x 1.000 huishoudens, ultimo)	0,8	0,8	0,9	1,2	1,1	1,0	0,1

Bron: RCN-unit SZW.

Subsidies

In 2025 is € 0,2 miljoen meer dan begroot aan subsidies voor het NIBUD verstrekt door een samenwerking met OCW aan te gaan en extra subsidieactiviteiten op het beleidsterrein van OCW te verstrekken.

De realisatie op het budget Overige subsidies algemeen is € 38,4 miljoen. Het budget Overige subsidies algemeen wordt voorzien door overboekingen uit de opdrachtbudgetten binnen het artikel of vanuit andere artikelen binnen de SZW-begroting als er in de loop van een uitvoeringsjaar nieuwe toekenningen plaatsvinden in de financiering van de opdrachtbudgetten. Dit verklaart dat er € 12,0 miljoen meer is uitgegeven dan begroot. Voorbeelden van nieuwe toekenningen uit 2025 zijn de subsidies aan de VNG voor de implementatie van Participatiewet in balans, aan de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) voor de uitvoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en aan sociaal ontwikkelbedrijven in het kader van armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Ook is er circa € 1,4 miljoen doorgeschoven betalingen uit 2024 gerealiseerd in 2025.

De subsidie aan SAM& partijen is in 2025 met € 6,3 miljoen opgehoogd om de stabiliteit in de financiering te borgen. Een deel van de middelen (€ 4,0 miljoen) was gereserveerd voor latere jaren en een deel (€ 2,0 miljoen) kwam vanuit het opdrachtenbudget. Deze middelen zijn ingezet om aan de stijgende aanvragen en kosten vanuit SAM& partijen te kunnen voldoen. Daarmee wordt een extra impuls gegeven aan het bestrijden van de gevolgen van kinderarmoede.

Het budget voor het Waarborgfonds Saneringskredieten wordt jaarlijks doorverdeeld naar artikel 2 vanaf de reservering op artikel 99. Vanaf artikel 2 wordt de subsidie toegekend aan de stichting. Dit jaar is er op verzoek van de stichting € 2,0 miljoen aan subsidie bevoorschot aan de stichting.

In 2025 is er € 56,3 miljoen uitgegeven aan het Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE). Dit is € 3,7 miljoen minder dan begroot. Van deze € 3,7 miljoen is er € 1,0 miljoen verstrekt aan de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de energietoeslag Caribisch Nederland.

Het budget Geldzorgen Armoede en Schulden wordt in 2025 onder andere ingezet voor de subsidieregeling Financiële Educatie (€ 9,5 miljoen). De rest van de begrote middelen is via andere begrotingsposten ingezet voor uitvoerings- en evaluatiekosten voor de subsidieregeling Financiële Educatie en voor twee specifieke uitkeringen voor hetzelfde beleidsdoel: € 1,0 miljoen voor Caribisch Nederland en € 6,0 miljoen voor de specifieke uitkering Kansrijke Wijk. Tot slot is € 1,5 miljoen ter beschikking gesteld voor de decentrale uitkering Energiehulp.

Het budget Subsidies Arbeidsmarktinfrastructuur bestaat uit middelen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Deze middelen zijn van artikel 5 overgeboekt naar artikel 2 om de budgetten voor arbeidsmarktinfrastructuur zoveel mogelijk samen op de begroting te kunnen verantwoorden.

Opdrachten

De realisatie op het opdrachtenbudget is € 11,7 miljoen lager ten opzichte van de beginstand van de begroting. Deze afwijking wordt vooral veroorzaakt door overhevelingen van middelen van het opdrachtenbudget naar de subsidiebudgetten. Zo er € 4,8 miljoen overgeheveld ter dekking van subsidies op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening en is een instellingssubsidie op het gebied van kansengelijkheid voor kinderen incidenteel opgehoogd met € 1,6 miljoen.

Daarnaast zijn er per saldo € 1,0 miljoen aan overboekingen verwerkt naar andere departementen en is er € 4,3 miljoen bijgedragen aan de decentrale uitkering Energie.

Het budget Opdrachten Arbeidsmarktinfrastructuur bestaat uit middelen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Deze middelen zijn van artikel 5 overgeboekt naar artikel 2 om de budgetten voor arbeidsmarktinfrastructuur zoveel mogelijk samen op de begroting te kunnen verantwoorden.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

In 2025 is er voor de uitvoering door ZonMw van het meerjarig kennisprogramma Vakkundig aan het Werk-I € 0,2 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit komt omdat het kennisprogramma al in 2023 is afgerond en dit nog niet goed verwerkt was in de begroting.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

De bijdrage aan het Ministerie van Financiën voor audit- en controlewerkzaamheden ten behoeve van het ESF-programma 2014-2020 en 2021-2027 is in 2025 € 0,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat er minder controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd dan verwacht.

Bijdrage aan sociale fondsen

Sinds 2018 wordt een financiële tegemoetkoming van € 10,0 miljoen per jaar beschikbaar gesteld aan het Wsw-pensioenfonds PWRI. Voorwaarde hierbij is dat de werkgevers (de gemeenten) en de werknemers die verantwoordelijk zijn voor de pensioenen van de Wsw zelf tot een structurele oplossing komen voor het fonds. De financiële compensatie wordt jaarlijks gegeven tot uiterlijk 2057.

Bijdrage aan agentschappen

In 2025 bedroeg de bijdrage aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de controle van de betaalaanvragen uit het Europees Sociaal Fonds, het Europees Globaliseringsfonds en de ESF-programma's € 0,4 miljoen minder dan begroot. Er zijn minder controles uitgevoerd dan verwacht, doordat werkzaamheden zo efficiënt als mogelijk zijn ingericht.

DUO heeft in 2024 de eenmalige tegemoetkoming voor de energiekosten 2023 (TEKS) uitgekeerd aan studenten die aan de voorwaarden voldeden. In 2025 is een nabetaling van € 0,1 miljoen uitgekeerd aan DUO.

Bijdrage aan medeoverheden

Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek

Op de SZW-begroting is een reservering opgenomen voor de verwachte uitgaven voor de tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek, inclusief uitvoeringskosten. Gemeenten worden gefinancierd via een decentralisatie-uitkering binnen het gemeentefonds. Elk jaar worden daarom de benodigde middelen overgeheveld van de SZW-begroting naar het gemeentefonds. Voor 2025 ging het om een bedrag van € 25,4 miljoen. Daarnaast vond er een nabetaling van € 2,1 miljoen plaats voor 2023.

Bijzondere uitkeringen

In 2025 zijn op artikel 2 voor in totaal € 10,9 miljoen aan bijzondere uitkeringen verstrekt aan Bonaire, Sint Eustatius en Saba ter ondersteuning van het beleid van de openbare lichamen op het terrein van werken met een arbeidsbeperking en arbeidsbemiddeling, de energietoeslag voor minimahuishoudens, kansrijk opgroeien, schuldhulpverlening en financiële educatie. In 2025 waren de uitgaven € 6,4 miljoen hoger dan verwacht bij de begroting vanwege de middelen voor de energietoeslag, financiële educatie en de loonprijsstoekenning.

Sociaal ontwikkelbedrijven

In 2025 is er € 35,0 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds voor het transformatiebudget, dat gericht is op een toekomstbestendige inrichting van de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Daarnaast is in 2025 via het amendement Van Kent € 40,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de medewerkers van de sociaal ontwikkelbedrijven. Dit gaat om compensatie voor het inkomensverlies als gevolg van een combinatie van fiscale maatregelen en de indexatie van de inkomensbelasting. Ook deze middelen zijn via het gemeentefonds verstrekt.

Grensinformatiepunten

Via een SPUK levert SZW een structurele bijdrage aan provincies en gemeenten voor de grensinformatiepunten. In 2025 waren de uitgaven € 0,5 miljoen hoger dan verwacht bij de begroting omdat er aanvullende middelen zijn vrijgemaakt voor inflatie, toenemende aanloop en toenemende complexiteit.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

In 2025 is er € 9.000 uitgegeven aan de contributie van het Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van Rijnvarenden (CASS).

Ontvangsten

Algemeen

De ontvangsten bedragen in 2025 € 42,9 miljoen. Een deel van deze ontvangsten heeft betrekking op het Bbz. In 2025 hebben gemeenten € 10,9 miljoen aan SZW betaald voor terugbetalingen voor kapitaalverstrekkingen. Daarnaast waren er in 2025 ontvangsten vanwege terugvorderingen van te hoge voorschotten bij de Toeslagenwet (€ 24,4 miljoen).

Verder heeft € 3,8 miljoen van de ontvangsten betrekking op de terugbetaling van de intertemporele tegemoetkoming met de gemeentelijke budgetten Participatieuitkeringen, zoals afgesproken in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Ook is er in 2025 € 3,3 miljoen terugontvangen van DUO, omdat er minder uitvoeringskosten waren voor de eenmalige tegemoetkoming energiekosten studenten (TEKS). Tot slot is er vanwege een herziening van de subsidievaststelling van het Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) 2023 nog € 0,4 miljoen ontvangen.

Tozo

De ontvangsten van de Tozo bedragen € 59,4 miljoen in 2025. Op basis van de voorlopige verrekening van het Beeld van de Uitvoering 2024 is er € 55,1 miljoen terugontvangen. Verder bedragen de ontvangsten als gevolg van de definitieve vaststelling over 2023 € 4,3 miljoen.

5.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid

A. Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid en stimuleert hen te blijven werken of het werk te hervatten.

De overheid vindt dat werknemers die loon derven als gevolg van arbeidsongeschiktheid verzekerd moeten zijn van een redelijk inkomen. Daarom zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De WIA omvat twee uitkeringsregimes: de Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) en de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). De Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) is bij de introductie van de WIA ingetrokken, maar geldt nog wel voor mensen die vóór 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden. Op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) waren ondernemers verplicht verzekerd tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid. De WAZ is per 1 augustus 2004 ingetrokken, maar geldt nog wel voor zelfstandigen die op dat moment een uitkering ontvingen.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WIA, WAO of WAZ en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

De overheid stimuleert met behulp van financiële prikkels voor zowel uitkeringsgerechtigden als werkgevers dat uitkeringsgerechtigden aan het werk blijven of (op termijn) weer aan het werk gaan. Daarnaast biedt de overheid gerichte re-integratieondersteuning aan uitkeringsgerechtigden die ondersteuning nodig hebben. De overheid kent daarbij een groot belang toe aan de eigen verantwoordelijkheid en het meewerken aan re-integratie door de uitkeringsgerechtigde.

Aan werknemers in Caribisch Nederland wordt met de Ongevallenverzekering (OV) een inkomensvoorziening geboden in geval van arbeidsongeschiktheid door een bedrijfsongeval.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** aan het werk blijven of het werk hervatten met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan UWV. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsongeschiktheidsbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

C. Beleidsconclusies

Kwijtschelding voorschotten

Vanwege de verwachting dat de achterstanden de komende periode zullen blijven, zijn er middelen vrijgemaakt om het tijdelijke kwijtscheldbeleid van WIA-voorschotten meer structureel te maken. Dit geeft mensen de zekerheid dat zij het voorschot dat ze krijgen in afwachting van de WIA-claimbeoordeling niet hoeven terug te betalen. Wel kan het voorschot verrekend worden met een WGA- of WW-uitkering als na de WIA-claimbeoordeling blijkt dat er tijdens de voorschotperiode recht was op een dergelijke uitkering. Er wordt op dit moment in overleg met UWV gewerkt aan het creëren van een wettelijke grondslag voor dit tijdelijke beleid.

Hersteloperatie WIA

In de WIA-hersteloperatie worden naast de herstelacties WIA-dagloon, ook de herstelacties loonloze tijdvakken en WIA-indexatie meegenomen vanwege de inhoudelijke samenhang. Voor deze herstelacties is gewerkt aan een tijdelijke vergoedingsregeling om nadelige keteneffecten te voorkomen. In deze regeling wordt geregeld dat UWV een passende eenmalige financiële vergoeding kan uitkeren aan die gevallen waarbij uit onderzoek blijkt dat het WIA-dagloon te laag is vastgesteld. De regeling is eind 2025 uitgezet in internetconsultatie en voor uitvoeringstoetsen bij UWV, Dienst Toeslagen en de Belastingdienst. Naar verwachting kan UWV in de loop van 2026 starten met het corrigeren van uitkeringen en de eerste vergoedingen uitkeren.

Werkgeverspremie Ongevallenverzekering BES

Om werkgevers voor een deel tegemoet te komen in de gestegen loonkosten als gevolg van de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon per 1 juli 2024, is vanaf het begrotingsjaar 2024 structureel budget vrijgemaakt om de werkgeverspremies te verlagen. Deze lastenverlichting is in 2025 doorgezet en geïntensiveerd. In totaal is het premiepercentage voor werkgevers additioneel met 1,6 procentpunt verlaagd, waarbij voor 2025 zowel de premies over de werknemersverzekeringen als de premie op grond van het Besluit zorgverzekering BES is betrokken. In totaal betreft het over de jaren 2024 en 2025 een verlaging van de werkgeverspremies met 3,1 procentpunt. Om uitvoeringstechnische redenen was het niet meer mogelijk om bij de verlaging van de premiepercentages per 1 januari 2024 een verlaging van de zorgverzekeringspremie te betrekken. Daarom is in 2024 de verlaging volledig verwerkt in de premies werknemersverzekeringen. Per 1 januari 2025 is dit gecorrigeerd door enerzijds de premie voor de zorgverzekering verhoudingsgewijs fors te verlagen en anderzijds de premies werknemersverzekeringen enigszins te verhogen.

Herintroductie 60-plusmaatregel

In 2025 is de 60-plusmaatregel geherintroduceerd voor een periode van 2 jaar (van 1 september 2025 tot en met 31 augustus 2027). Mensen die vanaf 1 september 2025 het einde van de wachttijd bereiken en op dat moment 60 jaar of ouder zijn, komen in aanmerking voor de vereenvoudigde WIA-claimbeoordeling zonder of met minder inzet van de verzekeringsarts en met extra inzet van de arbeidsdeskundige. Door de maatregel kan UWV jaarlijks zo'n 10.000 extra beoordelingen uitvoeren.

Tegemoetkoming arbeidsongeschikten

Conform het hoofdlijnenakkoord is er gewerkt aan een wetsvoorstel afschaffen tegemoetkoming arbeidsongeschikten. Dit voorstel regelt dat alle mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering (en in geval van de WAO en WAZ: die ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn) vanaf 2027 niet meer de tegemoetkoming arbeidsongeschikten krijgen.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 34 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Verplichtingen	668	1.083	5.900	7.360	9.368	6.465	2.903
	Uitgaven	668	1.083	5.900	7.360	9.368	10.797	- 1.429
3.0	Arbeidsongeschiktheid	668	1.083	5.900	7.360	9.368	10.797	- 1.429
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>668</i>	<i>1.083</i>	<i>1.099</i>	<i>1.360</i>	<i>1.722</i>	<i>757</i>	<i>965</i>
	Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	668	1.083	1.099	1.360	1.722	757	965
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4.801</i>	<i>6.000</i>	<i>7.646</i>	<i>10.040</i>	<i>- 2.394</i>
	Uitvoering individuele plaatsing & steun	0	0	4.801	6.000	7.646	10.040	- 2.394
	Ontvangsten	0	0	2	1.048	0	0	0

Tabel 35 Uitsplitsing ontvangsten artikel 3 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Ontvangsten	0	0	2	1.048	0	0	0
3.0	Arbeidsongeschiktheid	0	0	2	1.048	0	0	0
	<i>Ontvangsten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>1.048</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Algemeen	0	0	2	1.048	0	0	0

Tabel 36 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	begroting 2025	2025	
	Uitgaven	10.685.608	11.145.203	12.805.391	14.250.282	17.969.794	15.064.702	2.905.092
3.0	Arbeidsongeschiktheid	10.685.608	11.145.203	12.805.391	14.250.282	17.969.794	15.064.702	2.905.092
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>10.585.517</i>	<i>11.044.054</i>	<i>12.693.038</i>	<i>14.120.568</i>	<i>17.822.759</i>	<i>14.924.312</i>	<i>2.898.447</i>
	WAO	3.374.283	3.179.789	3.280.812	3.212.165	3.059.604	2.924.543	135.061
	IVA	3.463.953	3.841.318	4.669.604	5.361.040	5.887.076	5.655.043	232.033
	WGA	3.301.225	3.559.883	4.213.689	4.943.780	5.628.564	4.990.144	638.420
	WAZ	88.349	81.451	81.100	75.699	67.958	65.964	1.994
	WGA eigenrisicodragers	357.707	381.613	447.833	527.884	643.161	522.406	120.755
	WAO nominaal	0	0	0	0	0	156.219	- 156.219
	IVA nominaal	0	0	0	0	0	306.953	- 306.953
	WGA nominaal	0	0	0	0	0	270.610	- 270.610
	WAZ nominaal	0	0	0	0	0	3.503	- 3.503
	WGA eigenrisicodragers nominaal	0	0	0	0	0	28.927	- 28.927
	sociale lasten	0	0	0	0	2.536.396	0	2.536.396
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>100.091</i>	<i>101.149</i>	<i>112.353</i>	<i>129.714</i>	<i>147.035</i>	<i>140.390</i>	<i>6.645</i>
	Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW/WW	100.001	101.149	111.673	129.714	147.035	135.715	11.320
	Scholingsexperiment WGA	90	0	680	0	0	0	0
	Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW/WW nominaal	0	0	0	0	0	4.675	- 4.675
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, krijgen op basis van de Ongevallenverzekering (OV) een uitkering (ongeval-lengeld). De uitkering is gekoppeld aan het laatstverdiende loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven voor de Ongevallenverzekering komen € 1 miljoen hoger uit dan verwacht bij de vastgestelde begroting. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling (indexatie) en een hogere gemiddelde uitkering als gevolg van de stijging van het minimumloon. De stijging van het minimumloon werkt ook door in hogere loonschalen. Daarnaast zijn de OV-uitkeringen van de laatste maanden van 2024 pas begin 2025 geboekt en is er sprake van een stijging van het aantal waargenomen dagen arbeidsongeschiktheid.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 37 Kerncijfers Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume uitkeringen Ongevallenverzekering (x 1.000 uitbetaalde arbeidsongeschiktheidsdagen)	0,2	0,2	7,1 ¹	6,5 ¹	9,2 ¹	7,4	1,8

¹ Er wordt sinds het jaarverslag 2023 een nieuwe definitie gebruikt. Dit is op basis van het aantal uitkeringsdagen in plaats van het aantal uitkeringen. Hierdoor zijn de realisatiecijfers vanaf 2023 niet vergelijkbaar met de realisatiecijfers van voorgaande jaren.

Bron: RCN-unit SZW.

Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA. De WAO blijft gelden voor werknemers die op 1 januari 2004 een WAO-uitkering ontvingen. De WAO verstrekt uitkeringen tot aan de AOW-gerechtigde leeftijd. Daarom zullen er nog decennia lang mensen zijn die een beroep blijven doen op de WAO. De WAO wordt uitgevoerd door UWV.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten WAO zijn € 135 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen (circa € 161 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Het resterende verschil van - € 26 miljoen wordt veroorzaakt door een lager dan verwachte gemiddelde uitkeringshoogte en een lager aantal uitkeringen dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal WAO-uitkeringen komt ongeveer 500 lager uit dan verwacht.

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

De WIA geeft werknemers die na een wachttijd van twee jaar ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn recht op een uitkering, mits aan de daarvoor geldende voorwaarden voldaan is. In de WIA staat werk voorop. Het accent ligt op wat mensen wel kunnen. Tegelijkertijd is er sprake van inkomensbescherming. De WIA bestaat uit twee uitkeringsregimes. De IVA verstrekt een loondervingsuitkering aan werknemers die duurzaam en volledig arbeidsongeschikt zijn. Wie nog gedeeltelijk kan werken of bij wie herstel op termijn nog mogelijk is, krijgt een uitkering op basis van de WGA. De WIA wordt uitgevoerd door UWV. Werkgevers kunnen daarbij eigenrisicodragers worden voor de WGA-lasten van hun (ex-)werknemers. Dit betekent dat ze een lagere premie aan UWV betalen, omdat zij het gros van de verplichtingen van UWV met betrekking tot re-integratie en uitkeringsbetaling overnemen.

Inkomensvoorziening volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA)

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten IVA zijn € 232 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen (circa € 316 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Tegelijkertijd zijn het volume in uitkeringsjaren en de gemiddelde uitkeringshoogte lager uitgevallen dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal IVA-uitkeringen komt afgerond op duizenden hetzelfde uit als bij de begroting 2025 werd verwacht. Dit is het saldo van een hogere instroom en uitstroom, en een vrijwel gelijke doorstroom vanuit de WGA ten opzichte van de verwachtingen bij de begroting 2025.

Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)
inclusief WGA-eigenrisicodragers
Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten WGA (inclusief WGA-eigenrisicodragers) zijn € 759 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen (circa € 321 miljoen). Dit is eenerschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Daarnaast komt het aantal uitkeringen in de WGA met 19.000 hoger uit, met name door hogere instroom als gevolg van long-covid en psychische aandoeningen. Tot slot is de gemiddelde uitkeringshoogte hoger uitgevallen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal WGA-uitkeringen komt circa 19.000 hoger uit dan bij de begroting 2025 werd verwacht. Dit komt voornamelijk door hogere instroom als gevolg van long-covid en psychische aandoeningen. De kerncijfers worden echter vertekend door de mismatch tussen vraag en aanbod van sociaal-medische beoordelingen. Hierdoor lukt het vaak niet een WIA-beoordeling binnen de gestelde termijn plaats te laten vinden. In dat geval kan een voorschot op de uitkering worden verstrekt. Omdat een voorschot administratief geregistreerd wordt als instroom in de WGA 80-100 valt de instroom in de WGA hoger uit dan zonder voorschotten. Een deel van de voorschotten wordt uiteindelijk na de WIA-beoordeling afgewezen (als er geen recht op WIA blijkt te bestaan) of omgezet naar een IVA-uitkering (indien aan de voorwaarden voor de IVA wordt voldaan). Dit leidt ertoe dat ook de uitstroom uit de WGA en de doorstroom vanuit de WGA naar de IVA hoger liggen dan zonder voorschotten.

Tabel 38 Kerncijfers IVA, WGA en WAO

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
IVA, WGA en WAO							
Bestand in uitkeringen (x 1.000, ultimo)	568	577	590	607	620	602	18
waarvan IVA	146	157	170	182	189	189	0
waarvan WGA	227	240	253	273	294	275	19
waarvan WAO	194	180	167	152	137	138	- 1
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	7,4	7,7	7,6	7,6	7,7	7,7	0
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	56	55	60	69	71	60	11
waarvan IVA	12	11	12	13	12	12	0
waarvan WGA	44	44	48	56	59	48	11
waarvan WAO	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,0
Instroomkans (%)	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,7	0,2
Uitstroom uit uitkeringen (x 1.000)	53	46	49	53	59	57	2
waarvan IVA	14	13	13	15	18	18	0
waarvan WGA	18	18	22	23	25	24	1
waarvan WAO	21	15	14	15	16	15	1
Doorstroom van WGA naar IVA (x 1.000)	12	14	14	15	14	14	0
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	8,6	7,4	7,6	8,0	8,7	7,7	1,0
WGA							
Aandeel werkend WGA (% , ultimo)	20	21	20	20	19	- ¹	-
Aandeel werkende WGA'ers met resterende verdien capaciteit (% , ultimo)	49	51	50	50	50	- ¹	-

¹ Dit aandeel wordt niet geraamd.

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Handhaving

Het aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen, waarschuwingen, boetes, het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het totale benadelingsbedrag zijn vrijwel gelijk gebleven vergeleken met vorig jaar.

Tabel 39 Kerncijfers IVA, WGA, WAO en WAZ (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Preventie ^{1,2}	Gepercipieerde detectiekans (%)	56	60	61	55	58
	Kennis van de verplichtingen (%)	93	93	92	93	92
Opsporing ³	Aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	3,4	1,8	1,6	1,0	1,1
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ⁴	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2
	Totaal benadelingsbedrag	5,1	3,9	3,3	3,4	3,6
Sanctionering ³	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,9	0,6	0,7	0,3	0,3
	Aantal boetes (x 1.000)	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	0,5	0,3	0,3	0,1	0,2
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
Terugvordering ³	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	68	58	41	27	11

1 Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Kerncijfers preventie hebben alleen betrekking op WGA en WAO. De IVA is bij het onderzoek «Kennis der verplichtingen en detectiekans» buiten beschouwing gebleven.

3 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

4 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)

De WAZ is een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeuren-grootaandeelhouders en meewerkende echtgenoten tegen de inkomensgevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De WAZ is op 1 augustus 2004 ingetrokken. Sindsdien kunnen ondernemers zelf bepalen of zij de inkomensrisico's al dan niet willen afdekken, bijvoorbeeld via een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. De WAZ blijft gelden voor zelfstandigen die op 1 augustus 2004 een uitkering ontvingen. De WAZ wordt uitgevoerd door UWV.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten WAZ zijn circa € 2 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen (circa € 4 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Het resterende verschil van -€ 2 miljoen wordt veroorzaakt door een lager aantal uitkeringsjaren dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal WAZ-uitkeringen komt vrijwel hetzelfde uit als verwacht. Het aantal uitkeringsjaren valt echter lager uit. Dat betekent dat de gemiddelde duur van de uitkeringen in 2025 lager uit is gevallen.

Tabel 40 Kerncijfers WAZ

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Bestand in aantal uitkeringen (x 1.000, ultimo)	7,3	6,5	5,8	5,1	4,4	4,4	0

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Sociale lasten

Vanaf 2025 zijn voor een aantal uitkeringsregelingen de over deze uitkeringen betaalde werkgeverspremies toegevoegd aan de SZW-begroting. Deze wijziging heeft een technisch karakter. Het CBS classificeert werkgeverspremies die betaald worden over uitkeringen voortaan als overheidsuitgaven.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Uitvoering individuele plaatsing & steun

Voor inzet van re-integratiemethode Individuele Plaatsing & Steun zijn niet alle middelen uitgeput. Dit komt voort uit de onbenutting van trajecten in eerdere jaren die meerjarig budgettair effect kennen.

Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW/WW

Op artikel 3 staat het premiegefinancierde budget voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de WIA, WAO, WAZ, ZW en WW. UWV zet deze middelen in om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. UWV koopt hiermee trajecten en diensten in gericht op het vinden van werk. Daarnaast koopt UWV uit dit budget voorzieningen (waaronder jobcoaching en vervoer) in voor het ondersteunen van werkenden met een structurele functionele beperking.

UWV beschikt over één taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (inclusief Wajongers). Dit budget wordt jaarlijks aan UWV beschikbaar gesteld en door UWV verantwoord via de reguliere rapportages. Het begrotingsgefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget Wajong wordt verantwoord in beleidsartikel 4. Het premiegefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget voor WW'ers met een kwetsbare arbeidsmarktpositie wordt verantwoord in beleidsartikel 5.

Een deel van het begrotingsgefinancierde budget is bedoeld voor de subsidieregeling voor scholing en re-integratie van personen met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen (ESB-regeling).

De realisatie van het premiegefinancierde re-integratiebudget is op basis van de realisatiegegevens van UWV circa € 11,3 miljoen hoger dan begroot. Dit komt enerzijds door loon- en prijsbijstellingen en anderzijds door een herschikking van artikel 4 (re-integratiebudget Wajong) naar artikel 3 (re-integratiebudget AG) naar aanleiding van ramingen van UWV met Najaarsnota 2025.

Tabel 41 Extracomptabel overzicht totaal re-integratiebudget (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
WIA/WAO/WAZ/ZW/WW 35- (premiegefinancierd, artikel 3)	100.001	101.149	111.673	129.714	147.035	135.715	11.320
Wajong (begrotingsgefinancierd, artikel 4)	67.100	77.463	74.939	86.800	80.200	88.095	- 7.895
<i>waarvan re-integratiebudget Wajong</i>	<i>54.100</i>	<i>64.172</i>	<i>61.648</i>	<i>69.712</i>	<i>66.424</i>	<i>73.395</i>	<i>- 6.971</i>
<i>waarvan ESB</i>	<i>13.000</i>	<i>13.291</i>	<i>13.291</i>	<i>17.088</i>	<i>13.776</i>	<i>14.700</i>	<i>- 924</i>
WW (premiegefinancierd, artikel 5) ¹	-	-	-	-	1.373	0	1.373
Totaal beschikbaar budget voor inkoop	154.101	165.321	173.321²	199.426³	214.832	209.110	5.722

1 Sinds 2025 beschikt UWV over re-integratiebudget voor WW'ers met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

2 In 2023 sluit het beschikbare budget niet een op een aan op de uitgaven aan re-integratie door UWV. Dit wordt verklaard doordat UWV in 2023 ESF-gelden heeft ontvangen voor oude projecten (€ 9,3 miljoen).

3 In 2024 sluit het beschikbare budget niet een op een aan op de uitgaven aan re-integratie door UWV. Dit wordt verklaard doordat UWV in 2024 ESF-gelden heeft ontvangen voor oude projecten (€ 1,9 miljoen).

5.4 Artikel 4 Jonggehandicapten

A. Algemene doelstelling

De overheid biedt jonggehandicapten arbeids- en inkomensondersteuning.

De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) bestaat met ingang van 2021 uit twee groepen jonggehandicapten: personen met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie en personen die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

De groep met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie bestaat uit jonggehandicapten die zijn ingestroomd vanuit de «oude Wajong» (tot 2010) en de «Wajong2010» (2010 tot 2015). Voor deze groep staat arbeidsparticipatie centraal. De overheid zet in op het vergroten van de arbeidsparticipatie van deze groep via arbeidsondersteuning. Daarnaast zet de overheid in op inkomensondersteuning, waarbij (meer) gaan werken moet lonen. Sinds 2015 is er geen nieuwe instroom meer van jonggehandicapten met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie in de Wajong. Deze groep komt nu doorgaans in aanmerking voor de Participatiewet.

De tweede groep heeft duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Deze groep bestaat uit mensen die vanuit de «oude Wajong», «Wajong2010» en de «Wajong2015» (sinds 2015) zijn ingestroomd. De overheid heeft voor deze groep als doel te voorzien in een inkomensvoorziening. Zij hebben geen recht op arbeidsondersteuning.

Als het totale inkomen van een persoon met een Wajong-uitkering en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan UWV en een subsidieregeling voor scholing aan jongeren met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning via het verstrekken van uitkeringen. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen uit hoofde van de Wajong;
- het ter beschikking stellen van middelen voor het aan het werk helpen van mensen die arbeidsmogelijkheden hebben;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV.

De Minister van Financiën is hoofdverantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het jonggehandicaptenbeleid te realiseren, zoals bijvoorbeeld de jonggehandicaptenkorting, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

C. Beleidsconclusies

De periodieke rapportage jonggehandicapten heeft vertraging ondervonden en zal nu naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 naar de Tweede Kamer worden gezonden. In de periodieke rapportage wordt de doelmatigheid en doeltreffendheid van de Wajong onderzocht en wordt gelijktijdig invulling gegeven aan de wetsevaluatie van de Wet vereenvoudiging Wajong.

Daarnaast heeft de Tweede Kamer in 2025 de synthesestudie naar de Wajong dienstverlening 2017-2022 ontvangen (Kamerstukken II 2025/26, [34 352, nr. 346](#)). UWV heeft stappen gezet in de doorontwikkeling van de activerende dienstverlening aan mensen in de Wajong. Het bereik van de doelgroep is toegenomen en het instrumentarium verder uitgebreid. De dienstverlening wordt positief gewaardeerd door cliënten en professionals. De arbeidsparticipatie van mensen met arbeidsvermogen in de Wajong lijkt te stabiliseren. Circa 56% van hen is aan het werk in een dienstbetrekking of als zelfstandige. Mensen in de Wajong hebben nog vaak te maken met baanverlies en wisselingen tussen banen. Inzet op baanbehoud en snel inzetten op werkhervatting bij verlies van een baan door UWV blijft daarom nodig. Het wordt daarnaast steeds lastiger om de groep die niet nog aan het werk is te activeren. Specifiek voor de groep die reeds langer dan 3 jaar niet heeft gewerkt en waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt groot is, werkt UWV in 2026 aan de (door)ontwikkeling van (nieuwe) instrumenten.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 42 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Verplichtingen	3.567.679	3.717.894	4.139.039	4.465.500	4.725.900	4.560.508	165.392
	Uitgaven	3.567.679	3.717.894	4.139.039	4.465.500	4.725.900	4.560.508	165.392
4.0	Jonggehandicapten	3.567.679	3.717.894	4.139.039	4.465.500	4.725.900	4.560.508	165.392
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>3.500.579</i>	<i>3.640.394</i>	<i>4.064.100</i>	<i>4.378.700</i>	<i>4.645.700</i>	<i>4.472.413</i>	<i>173.287</i>
	Wajong	3.500.579	3.640.394	4.064.100	4.378.700	4.645.700	4.472.413	173.287
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>67.100</i>	<i>77.500</i>	<i>74.939</i>	<i>86.800</i>	<i>80.200</i>	<i>88.095</i>	<i>- 7.895</i>
	Re-integratie Wajong	67.100	77.500	74.939	86.800	80.200	88.095	- 7.895
	Ontvangsten	28.494	4.901	41.861	4.619	23.390	0	23.390

Tabel 43 Uitsplitsing ontvangsten artikel 4 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Ontvangsten	28.494	4.901	41.861	4.619	23.390	0	23.390
4.0	Jonggehandicapten	28.494	4.901	41.861	4.619	23.390	0	23.390
	<i>Ontvangsten</i>	<i>28.494</i>	<i>4.901</i>	<i>41.861</i>	<i>4.619</i>	<i>23.390</i>	<i>0</i>	<i>23.390</i>
	Restituties	28.494	4.901	41.861	4.619	23.390	0	23.390

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

De Wajong biedt inkomensondersteuning aan mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben en aan hen die tijdens hun studie voor het bereiken van de 30-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden. Sinds 2015 is de Wajong alleen nog voor mensen die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. De Wajong wordt uitgevoerd door UWV.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten Wajong zijn € 173,3 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen (circa € 244,7 miljoen). Het resterende verschil (- € 67 miljoen) kan worden verklaard door een neerwaartse bijstelling van de gemiddelde jaaruitkering door relatief meer werkende mensen met een Wajong-uitkering met arbeidsvermogen.

Beleidsrelevante kerncijfers.

Het aantal Wajonguitkeringen en het aantal oude wajongregelingen vallen iets hoger uit dan bij de begroting 2025 is geraamd. Daarnaast is er minder instroom op de Wajong2015 dan verwacht, onder andere door een lager aantal personen die zich bij UWV hebben gemeld naar aanleiding van de 10-jaarregel in 2025.

Tabel 44 Kerncijfers Wajong

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen, ultimo)	243 ¹	244 ¹	245 ²	247 ²	248 ²	247	1
waarvan oude Wajongregelingen ¹	223	219	215	212	208	207	1
waarvan met arbeidsvermogen (%) ¹	49	49	49	49	49	48	1
waarvan Wajong2015 ¹	21	25	30	35	40	41	- 1
Instroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen) ²	6,2 ³	6,4	6,8	7,0	7,0	8,0	- 1,0
Uitstroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen) ²	5,7 ⁴	5,5	5,6	5,6	5,7	7,1	- 1,4
Aandeel Wajongers met arbeidsvermogen dat werkt (%) ²	54	55	56	56	56	55	1

1 Bron: SZW berekening op basis van UWV, kwantitatieve informatie.

2 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

3 Interne verschuivingen tussen de drie Wajong regelingen tellen vanaf 2021 niet meer mee als nieuwe toekenning; alleen nieuwe instroom in de Wajong telt vanaf 2021 mee.

4 Interne verschuivingen tussen de drie Wajong regelingen tellen vanaf 2021 niet meer mee; alleen nieuwe uitstroom uit de Wajong telt vanaf 2021 mee.

Handhaving

Alle cijfers zijn vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Tabel 45 Kerncijfers Wajong (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	55	56	58	62	61
	Kennis van de verplichtingen (%)	88	89	89	88	88
<i>Opsporing</i> ²	Aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,8	1,1	1,3	0,8	0,8
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Aantal boetes (x 1.000)	0,1	0,1	0,1	<0,1	<0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,2	0,1	0,1	<0,1	<0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	42	39	12	23	3

1 Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

3 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Re-integratie Wajong

Voor jonggehandicapten is een re-integratiebudget beschikbaar om hen te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. Dit budget is bestemd voor de inzet van trajecten gericht op het vinden van werk, voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching) en voor de financiering van de subsidieregeling voor scholing aan jongeren met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen. Jonggehandicapten met arbeidsvermogen zijn verplicht om mee te werken aan re-integratie.

UWV beschikt over één taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en voorzieningen voor de ondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (Wajong, WIA, WAO, WAZ, ZW en WW). Het premiegefinancierde deel van het re-integratiebudget heeft betrekking op de WIA, WAO, WAZ, ZW en WW en wordt verantwoord in artikel 3. In tabel 41 is het totale budget dat voor UWV beschikbaar is voor de inkoop van re-integratietrajecten en werkvoorzieningen te zien, voor zowel WIA/WAO/WAZ/ZW/WW als Wajong.

Budgettaire ontwikkelingen

De realisatie van het begrotingsgefinancierde re-integratiebudget is € 7,9 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Deze middelen zijn incidenteel naar beneden bijgesteld op basis van realisaties van UWV ten tijde van de 2e supplettoire begroting. Daarnaast heeft er een budget neutrale boeking plaatsgevonden naar het re-integratiebudget op artikel 3.

Ontvangsten

Vanwege de eindafrekening van het re-integratiebudget UWV 2024 zijn er terugontvangsten. UWV ontvangt middelen vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor re-integratiedienstverlening. Deze middelen zijn meegenomen in de eindafrekening 2024 en zorgen voor een terugontvangst in 2025.

5.5 Artikel 5 Werkloosheid

A. Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid en stimuleert hen het werk te hervatten.

De overheid biedt werknemers die hun baan verliezen en geheel of gedeeltelijk werkloos worden, bescherming tegen het verlies aan loon als gevolg van werkloosheid. Zij kunnen een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk inkomen om de periode van werkloosheid te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Door middel van instrumenten als bijvoorbeeld de sollicitatieplicht, het besluit passende arbeid en inkomstenverrekening stimuleert de overheid een terugkeer naar werk.

Werklozen die bij instroom in de WW ouder zijn dan 60 jaar en 4 maanden, komen na afloop van hun WW-recht in aanmerking voor een uitkering op minimumniveau op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW).

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WW of IOW en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiewet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Daarnaast **stimuleert** de Minister met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan de werking van de arbeidsmarkt. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- het borgen van het activerend karakter van de regelingen en van hun bijdrage aan de werking van de arbeidsmarkt;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het werkloosheidsbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

C. Beleidsconclusies

Hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur

Met hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur wil het kabinet de arbeidsmarktdienstverlening structureel verbeteren. Met de hervorming wordt gebouwd aan eenduidige en toegankelijke dienstverlening die de bestaanszekerheid van mensen vergroot en tegelijk bijdraagt aan het verminderen van de krapte op de arbeidsmarkt. Zo wordt er met structurele financiering ingezet op het beter toegankelijk maken van de dienstverlening door de vorming van 35 Werkcentra in de arbeidsmarktregio's. Met tijdelijke financiering wordt een impuls gegeven aan het gezamenlijk organiseren en versterken van arbeidsmarktdienstverlening. Er wordt toegewerkt naar het vastleggen van de maatregelen door aanpassing van SUWI wet- en regelgeving, met 1 januari 2027 als beoogde inwerkingtreding. In 2025 is in een groot aantal regio's een Werkcentrum geopend, de overige Werkcentra zijn begin 2026 geopend.

Verkorting maximale duur WW-uitkering naar 18 maanden

Bij de Voorjaarsnota 2025 is besloten om de WW-maatregel uit het hoofdlijnenakkoord in te vullen met een verkorting van de maximale duur van de WW-uitkering van 24 naar 18 maanden. Omdat de WW-uitkering voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten in de loongerelateerde WGA-uitkering van de WIA is geïncorporeerd, wordt met dit voorstel tevens de maximale duur van de loongerelateerde WGA-uitkering verkort van 24 naar 18 maanden. In 2025 is gestart met het wetgevingstraject om dit beleidsvoornemen te realiseren. In het Coalitieakkoord «Aan de slag, Bouwen aan een beter Nederland» zijn aanvullende maatregelen op de WW-uitkering aangekondigd.

Dienstverlening aan huis voor pgb-houders

In 2023 heeft de Centrale Raad van Beroep geoordeeld dat pgb-dienstverleners die doorgaans op minder dan vier dagen per week werkzaam zijn op basis van een arbeidsovereenkomst verplicht verzekerd zijn voor de WW en overige werknemersverzekeringen (zie ook Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 717](#)). De uitspraak heeft veel gevolgen voor zowel de wet- en regelgeving als voor de uitvoering. Met de ministeries van Financiën, VWS, en diverse stakeholders, waaronder de betrokken uitvoeringsinstanties SVB, Belastingdienst en UWV, is een wetsvoorstel voorbereid waarmee de wet- en regelgeving in lijn wordt gebracht met de uitspraak. Het wetsvoorstel is in februari 2026 aangenomen door de Tweede Kamer. Als het wetsvoorstel ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen dan zal het grootste deel van het wetsvoorstel ingaan met terugwerkende kracht per 1 januari 2026. Enkele onderdelen, waaronder de onderdelen die betrekking hebben op het ontslagrecht en de Wet flexibel werken, kunnen later, op een bij Koninklijk Besluit te bepalen datum, in werking treden.

Voorbereiding werkloosheidsvoorziening BES

Caribisch Nederland kent geen voorziening die vergelijkbaar is met de WW. Het invoeren van een werkloosheidsregeling wordt wel beoogd. In 2025 is gewerkt aan de voorbereidingen voor een op de situatie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba toegespitste tijdelijke werkloosheidsvoorziening. De concept-regeling voor de tijdelijke werkloosheidsvoorziening is begin 2026 voor consultatie aan de betrokken partijen in Caribisch Nederland voorgelegd.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 46 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 5 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		174.212	155.470	177.990	164.386	120.186	177.697	- 57.511
	Uitgaven	163.923	162.714	179.081	164.913	119.649	177.697	- 58.048
5.0	Werkloosheid	163.923	162.714	179.081	164.913	119.649	177.697	- 58.048
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>115.717</i>	<i>102.091</i>	<i>110.641</i>	<i>109.000</i>	<i>101.357</i>	<i>89.266</i>	<i>12.091</i>
	Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)	115.352	102.000	110.600	109.000	100.971	89.261	11.710
	Cessantiawet (Caribisch Nederland)	294	46	1	0	386	5	381
	Tijdelijke regeling tegemoetkoming Westhaven	71	45	40	0	0	0	0
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>7.319</i>	<i>6.548</i>	<i>7.840</i>	<i>8.096</i>	<i>6.201</i>	<i>8.281</i>	<i>- 2.080</i>
	Overige subsidies algemeen	754	561	505	650	75	0	75
	Coördinatie arbeidsmarktdienstverlening	6.565	5.542	5.823	6.274	2.176	4.281	- 2.105
	Werkgeverssubsidie praktijkleren	0	445	1.512	1.172	3.950	4.000	- 50
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>40.582</i>	<i>53.851</i>	<i>59.765</i>	<i>47.371</i>	<i>11.692</i>	<i>79.650</i>	<i>- 67.958</i>
	Scholing WW	21.122	11.900	0	0	0	0	0
	Arbeidsmarktdienstverlening	19.460	41.951	59.765	47.371	11.692	79.650	- 67.958
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>305</i>	<i>224</i>	<i>835</i>	<i>446</i>	<i>399</i>	<i>500</i>	<i>- 101</i>
	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	305	224	835	446	399	500	- 101
	Ontvangsten	1	10.703	4.798	8.918	3.476	0	3.476

Tabel 47 Uitsplitsing begrotingsgefinancierde ontvangsten artikel 5 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		1	10.703	4.798	8.918	3.476	0	3.476
5.0	Werkloosheid	1	10.703	4.798	8.918	3.476	0	3.476
	<i>Ontvangsten</i>	<i>1</i>	<i>10.703</i>	<i>4.798</i>	<i>8.918</i>	<i>3.476</i>	<i>0</i>	<i>3.476</i>
	Restituties	1	10.703	4.798	8.918	3.476	0	3.476

Tabel 48 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 5 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		3.786.240	2.703.835	3.050.795	3.602.317	4.926.820	4.188.983	737.837
	Uitgaven	3.786.240	2.703.835	3.050.795	3.602.317	4.926.820	4.188.983	737.837
5.0	Werkloosheid	3.786.240	2.703.835	3.050.795	3.602.317	4.926.820	4.188.983	737.837
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>3.786.240</i>	<i>2.703.835</i>	<i>3.038.568</i>	<i>3.587.640</i>	<i>4.912.585</i>	<i>4.174.325</i>	<i>738.260</i>
	WW	3.786.240	2.703.835	3.038.568	3.587.640	4.187.683	3.975.823	211.860
	WW nominaal	0	0	0	0	0	198.502	- 198.502
	sociale lasten	0	0	0	0	724.902	0	724.902
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>12.227</i>	<i>14.677</i>	<i>14.235</i>	<i>14.658</i>	<i>- 423</i>
	Re-integratie WW	0	0	0	0	1.373	0	1.373
	Scholing WW	0	0	12.227	14.677	12.862	14.277	- 1.415
	Scholing WW nominaal	0	0	0	0	0	381	- 381
	Ontvangsten	189.830	164.000	174.000	209.000	264.000	245.359	18.641

Tabel 49 Uitsplitsing premiegefinancierde ontvangsten artikel 5 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
		189.830	164.000	174.000	209.000	264.000	245.359	18.641
5.0	Werkloosheid	189.830	164.000	174.000	209.000	264.000	245.359	18.641
	<i>Ontvangsten</i>	<i>189.830</i>	<i>164.000</i>	<i>174.000</i>	<i>209.000</i>	<i>264.000</i>	<i>245.359</i>	<i>18.641</i>
	Ufo	189.830	164.000	174.000	209.000	264.000	233.552	30.448
	Ufo nominaal	0	0	0	0	0	11.807	- 11.807

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)

De IOW geeft werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar en vier maanden of ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering recht op een vervolgitkering. Ook gedeeltelijk arbeidsgeschikten die bij aanvang van de loongerelateerde WGA-uitkering 60 jaar en vier maanden of ouder zijn, kunnen na afloop van hun loongerelateerde uitkering recht hebben op IOW.

De IOW is een tijdelijke regeling. Oudere WW'ers en WGA'ers kunnen in aanmerking komen voor een IOW-uitkering als zij vóór 1 januari 2028 werkloos of gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden. De IOW wordt uitgevoerd door UWV.

Budgettaire ontwikkelingen

De IOW-uitgaven zijn in 2025 ongeveer € 11,7 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt deels verklaard door de reguliere indexatie van de uitkeringsbedragen (€ 5,3 miljoen). Naast de reguliere indexatie van uitkeringsbedragen is de hoogte van de gemiddelde IOW-jaaruitkering hoger uitgevallen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal IOW-uitkeringsjaren is in de realisaties iets lager uitgevallen als bij de begroting werd verwacht. Dit komt doordat het aantal beëindigde uitkeringen (uitstroom) hoger was dan bij de begroting verwacht.

Tabel 50 Kerncijfers IOW

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume IOW (x 1.000 uitkeringsjaren)	8,0	7,3	7,4	6,8	5,7	6,1	- 0,4

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Cessantiawet (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland die werkzaam zijn in de private sector ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt SZW deze verplichting over.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan uitkeringen op grond van de Cessantiawet zijn in 2025 € 0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door het faillissement van een relatief groot bedrijf. Vanwege de aard van de uitkering zijn deze uitgaven moeilijk voorspelbaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 51 Kerncijfers Cessantiawet (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Cessantiawet (x 1.000 uitkeringen)	<0,1	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0,0

Bron: RCN-unit SZW.

Werkloosheidswet (WW)

De WW verzekert werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode gedeeltelijk opgevangen worden met een uitkering. Het recht op een WW-uitkering duurt minimaal 3 maanden. De maximale duur is afhankelijk van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat hij werkloos werd. Per jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer de eerste tien jaar één maand recht op een WW-uitkering op. Vanaf tien jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer met elk extra gewerkt jaar een halve maand recht op WW-uitkering op. Voor gewerkte jaren vóór 2016 geldt een overgangsrecht. De WW wordt uitgevoerd door UWV. Hoofdstuk 11, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de uitgaven aan de WW.

Budgettaire ontwikkelingen

De WW-uitgaven komen ongeveer € 212 miljoen hoger uit dan begroot. Dat verschil volgt vrijwel volledig uit de reguliere indexatie van de uitkeringsbedragen (€ 199 miljoen, de post nominaal in tabel 48).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 52 geeft weer dat het aantal WW-uitkeringen iets lager is uitgevallen dan bij de begroting werd verwacht. De gemiddelde hoogte van de uitkering nam daarentegen iets toe.

Uit tabel 53 valt op te maken dat het aandeel uitstroom gerelateerd aan werk in 2025 iets is gedaald ten opzichte van 2024. Dit kan naar verwachting worden verklaard door de licht afnemende krapte op de arbeidsmarkt.

Tabel 52 Kerncijfers WW

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume WW (x 1.000 uitkeringsjaren)	196	133	127	141	154	160	- 6
Aantal lopende WW-uitkeringen (x 1.000, ultimo)	192	149	161	175	191	206	- 15
Aantal WW-instromers (x 1.000)	292	229	249	271	290	294	- 4
waarvan nieuwe uitkeringen (x 1.000)	262	205	226	249	269	- ¹	-
waarvan herleeftde uitkeringen (x 1.000) ²	30	24	23	23	21	- ¹	-
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1.000)	386	272	237	257	274	270	4

1 Dit getal wordt niet geraamd.

2 Wie na afloop van een WW-uitkering binnen 26 weken weer werkloos wordt, kan de oude WW-uitkering weer terugkrijgen. Dit wordt «herleving» genoemd.

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Tabel 53 Kerncijfers uitstroom uit de WW gerelateerd aan werk

	Realisatie 2021 ¹	Realisatie 2022 ²	Realisatie 2023 ²	Realisatie 2024 ²	Realisatie 2025 ²
Aandeel uitstroom gerelateerd aan werk binnen 12 maanden na instroom ³	49	46	45	43	42
waarvan leeftijd bij instroom jonger dan 55 jaar	51	50	48	45	42
waarvan leeftijd bij instroom 55 jaar en ouder	36	33	33	35	39
Aandeel uitstroom gerelateerd aan werk binnen 3 maanden na instroom	23	24	24	23	21

1 Bron: UWV, administratie.

2 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

3 Het aandeel uitstroom wordt berekend door alle werkgerelateerde uitstroom te delen door de totale uitstroom. Dit gaat dus over alle WW-gerechtigden die in het betreffende verslagjaar zijn uitgestroomd, deze mensen kunnen in een eerder jaar zijn ingestroomd. Deze cijfers onderschatten de daadwerkelijke werkherleving vanwege een vertragingseffect in de registratie en vanwege het ontbreken van gedeeltelijke werkherleving.

Handhaving

Ook in 2025 is de kennis over de verplichtingen onder WW-uitkeringsgerechtigden nog steeds hoog. Daarnaast is er een lichte stijging in het aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen, het totaal benadelingsbedrag, het aantal waarschuwingen, boetes en het totaal boetebedrag.

Tabel 54 Kerncijfers WW (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	79	70	71	73	70
	Kennis van de verplichtingen (%)	93	93	93	93	92
<i>Opsporing</i> ²	Aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	4,5	3,6	3,0	1,7	2,0
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	0,8	1,0	0,5	0,3	0,3
	Totaal benadelingsbedrag (x 1 mln)	3,7	4,4	3,6	2,0	2,2
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	1,6	1,9	1,6	1,1	1,4
	Aantal boetes (x 1.000)	0,7	0,8	0,4	0,2	0,3
	Totaal boetebedrag (x 1 mln)	1	1,2	0,7	0,4	0,5
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	64	67	37	33	12

1 Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

3 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Sociale lasten

Vanaf 2025 zijn voor een aantal uitkeringsregelingen de over deze uitkeringen betaalde werkgeverspremies toegevoegd aan de SZW-begroting. Deze wijziging heeft een technisch karakter. Het CBS classificeert werkgeverspremies die betaald worden over uitkeringen voortaan als overheidsuitgaven.

Subsidies

Overige subsidies algemeen

De realisatie is € 75.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dat komt door een noodzakelijke eindejaarsmargeschuif voor de Seniorenkansensvisie.

Coördinatie arbeidsmarktdienstverlening

De uitgaven aan de subsidie voor de coördinatie van arbeidsmarktdienstverlening zijn € 2,1 miljoen lager uitgevallen dan de € 4,3 miljoen die aanvankelijk was begroot. Deze subsidie is voor werkzaamheden die worden uitgevoerd door sociale partners. Doordat deze werkzaamheden later zijn gestart, is een deel van deze middelen niet benut.

Werkgeverssubsidie praktijkleren

De uitgaven voor de werkgeverssubsidie praktijkleren zijn in 2025 ongeveer € 4,0 miljoen. Er is voor een groter bedrag (€ 4,7 miljoen) aan aanvragen gedaan dan beschikbaar budget. Daarom is het bedrag per aanvraag naar beneden bijgesteld van € 2.700 naar € 2.241 per praktijkleerplaats.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Arbeidsmarktdienstverlening

De uitgaven op artikel 5 voor arbeidsmarktdienstverlening zijn € 68,0 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dat komt doordat de middelen deels zijn overgeboekt naar het gemeentefonds en deels naar andere plekken op de begroting, zoals artikel 2. Een verantwoording over een deel van de middelen vindt daar plaats.

Re-integratie WW

In 2025 is het budget voor re-integratie WW beschikbaar gesteld. De uitgaven uit dit budget bedroegen € 1,4 miljoen.

Scholing WW

In 2025 was een budget van € 14,3 miljoen beschikbaar. De totale uitgaven voor dit budget waren € 12,9 miljoen.

Bijdrage aan agentschappen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft € 0,4 miljoen ontvangen voor de uitvoering van de Subsidieregeling praktijkleren. De uitvoeringskosten zijn € 100.000 lager dan verwacht.

Ontvangsten

Restituties

Er waren oorspronkelijk geen ontvangsten begroot. De ontvangsten zijn € 3,5 miljoen hoger uitgevallen. Van de € 3,5 miljoen ontvangsten betreft € 1,3 miljoen een terugontvangst op de coördinatie van crisisdienstverlening en € 2,2 miljoen een terugontvangst op arbeidsmarktdienstverlening van UWV.

Uitvoeringsfonds voor de overheid (Ufo)

De overheid is eigenrisicodrager voor de WW. UWV verhaalt de uitkeringslasten op overheidswerkgevers. Deze lasten staan als ontvangsten op dit artikel en zijn in 2025 € 30,4 miljoen hoger uitgevallen dan bij de begroting werd verwacht. De reguliere indexatie van de uitkeringsbedragen verklaart een deel van het verschil (€ 11,8 miljoen, de post nominaal in tabel 49). Het overige verschil komt doordat het aantal werknemers dat werkloos is geworden bij overheidswerkgevers en het bijbehorende verhaal daarop hoger is uitgevallen dan bij de begroting verwacht.

5.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen

A. Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van ziekte en stimuleert hen het werk te hervatten. Tevens beschermt de overheid werknemers tegen de financiële gevolgen van zwangerschap en bevalling en komt tegemoet bij verlofopname wegens geboorte, adoptie of bij opname van een pleegkind en ook voor de verzorging en opvoeding van een kind. Ook biedt de overheid een eenmalig financiële tegemoetkoming aan (voormalig) werkenden die ziek zijn geworden door gevaarlijke stoffen op het werk.

De overheid vindt dat mensen die ziek worden en waarbij de loonbetalingsverplichting bij ziekte voor de werkgever niet van toepassing is, ook verzekerd moeten zijn van een tijdelijk loonvervangend inkomen. Zij kunnen het verlies aan inkomen daarom voor een periode van twee jaar, gelijk aan de periode van de loonbetalingsverplichting, opvangen met een uitkering op grond van de Ziektewet (ZW). Door middel van verzuimbegeleiding en re-integratie stimuleert de overheid deze (gewezen) werknemers om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan.

Ook tijdens de periode van zwangerschaps- en bevallingsverlof voorziet de overheid in een tijdelijk loonvervangend inkomen. Op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO) komen zwangere werknemers en zelfstandigen in aanmerking voor een uitkering. Ook andere verlofvormen geven recht op een uitkering, namelijk: adoptie- en pleegzorgverlof, aanvullend geboorteverlof en ouderschapsverlof voor maximaal 9 weken indien deze weken in het eerste jaar na de geboorte of in het eerste jaar na de opname in het gezin in verband met adoptie of pleegzorg van het kind worden opgenomen.

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering op grond van de Ziekteverzekering (ZV).

Slachtoffers van stoffengerelateerde beroepsziekten kunnen gebruikmaken van de regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB). Deze regeling houdt in dat mensen die ernstig ziek zijn geworden doordat zij op het werk blootgesteld zijn (geweest) aan gevaarlijke stoffen, van de overheid eenmalig recht hebben op een financiële tegemoetkoming. Het doel van deze regeling is om slachtoffers een kortere en snellere route te bieden naar erkenning van hun beroepsziekte. De regeling loopt sinds 1 januari 2023, waarbij is gestart met drie ziekten. Het gaat om longkanker door asbest, allergisch beroepsastma en schildersziekte (CSE). Het aantal ziekten binnen de regeling groeit.

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose door blootstelling aan asbest, kunnen van de overheid een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding ontvangen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS).

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV en de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

C. Beleidsconclusies

Regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten

Sinds 1 januari 2023 kunnen slachtoffers van ernstige beroepsziekten gebruikmaken van de regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB). Het doel van deze regeling is om slachtoffers een snellere route te bieden naar erkenning van hun beroepsziekte. In het eerste jaar werd duidelijk dat het aantal aanvragen en het toekenningspercentage lager waren dan verwacht. Om hier verandering in aan te brengen, is een verbeterplan opgesteld dat in de loop van 2024 en 2025 is uitgevoerd. Er is een strategisch communicatieplan opgesteld om meer kansrijke aanvragers te bereiken. Daarnaast zijn de protocollen voor de beoordeling van de aanvragen bijgesteld om de kans op een toekenning te verhogen en is de uitvoering verbeterd.

De regeling is per 1 juli 2025 uitgebreid met drie ziekten: longkanker door silica, silicose en neuskanker door houtstof. Per diezelfde datum zijn de bestaande protocollen bijgesteld. De eerste effecten zijn positief. Het aantal aanvragen is sterk toegenomen in de tweede helft van 2025. Het gemiddelde lag in het laatste kwartaal op iets meer dan 50 aanvragen per maand. In 2024 was dat gemiddeld 13 per maand. De komende jaren wordt er doorlopend gewerkt aan verdere verbeteringen en wordt de regeling gestaag uitgebreid met nieuwe beroepsziekten (Kamerstukken II 2025/26, [25 883, nr. 542](#)).

Intensivering Ziektewetdienstverlening

Voor de mensen die door UWV worden begeleid in de Ziektewet, heeft UWV in 2025 zijn inspanningen versterkt. UWV start de dienstverlening met een fysiek voorlichtingsgesprek waarbij er aandacht is voor het Ziektewetproces en de ontwikkeling van het inkomen tijdens ziekte. Het doel van deze intensivering is herstel en re-integratie te bevorderen om te voorkomen dat instroom in de Ziektewet, ook instroom in de WIA betekent. De eerste resultaten laten zien dat door de intensivering meer uitkeringsgerechtigden een plan van aanpak van UWV hebben gekregen en er meer herstelafspraken met re-integratiebegeleiders worden gemaakt.

Herstelacties

UWV werkt aan de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. In dat kader is UWV in 2025 gestart met onderzoeken van het domein Ziektewet (ZW) en Wet arbeid en zorg (Wazo). Op die manier is inzicht verkregen in zaken die wel en niet goed gaan. Dit heeft geleid tot de herstelactie systeemfout TW-ZW (Stand van de uitvoering sociale zekerheid

juni 2025, Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 845](#)), herstelactie inkomstencorting ZW/Wazo (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 850](#)), herstelactie leeftijdsherziening ZW en herstelactie dagloonfout bij aanvulling op ZW en Wazo. Deze herstelacties lopen naast de hersteloperatie WIA-daglonen, waarbij uitdrukkelijk naar samenloop wordt gekeken.

Wet arbeid en zorg (Wazo)

In maart 2025 is de Kamer met de brief *Combinatie Arbeid en Zorg* geïnformeerd over dit thema en is het onderzoek naar de situatie van gezinnen in Nederland aan de Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [25 883, nr. 524](#)). Uit het gezinsonderzoek blijkt dat het over het algemeen goed gaat met gezinnen in Nederland, denk hierbij aan opvoeding, de combinatie van werk en zorgverantwoordelijkheden binnen het gezin en levensvreugdenheid. Tegelijkertijd concludeert het onderzoeksrapport dat er nog steeds ruimte is voor verbetering, zo hebben sommige gezinnen het gevoel vast te zitten in bijvoorbeeld hun huidige woonsituatie en blijft ongelijkheid tussen gezinnen én binnen gezinnen, bijvoorbeeld in de verdeling van zorgtaken, een aandachtspunt. Met deze brief zijn verschillende moties en toezeggingen met betrekking tot gezinsbeleid en verlof afgedaan. Het betreft onder andere motie Palland/Ceder (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 XV, nr. 59](#)) en motie Stoffer c.s. (Kamerstukken II 2022/23, [36 200 XV, nr. 65](#)) die verzochten om een integraal onderzoek naar de situatie van gezinnen in Nederland, en de toezegging aan het lid Flach om met Duitse collega's te spreken over het concept 'familiezorg' (vergelijkbaar met zorgverlof) (Handelingen II 2024/25, nr. 32, item 3, p. 2).

In 2025 is verder gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel uit de Wazo. In september 2025 is de Kamer geïnformeerd over de voortgang van het vereenvoudigingstraject (Kamerstukken II 2024/25, [32 855, nr. 41](#)). In deze brief *Voortgang vereenvoudiging verlofstelsel* staat dat wordt gewerkt aan een wetsvoorstel ter vereenvoudiging van het verlofstelsel. Het verlofstelsel krijgt daarmee een nieuwe indeling in drie pijlers: verlof voor ouders, verlof voor zorg en persoonlijk verlof. Dit is in lijn met het in december 2023 gepubliceerde SER-advies *Balans in maatschappelijk verlof*. Ook worden in de brief een aantal van de belangrijkste voorgenomen vereenvoudigingsmaatregelen, zoals het samenvoegen van het kort- en langdurend zorgverlof, uitgelicht.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 55 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 6 (bedragen x € 1.000)

Art.		Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Verplichtingen	14.105	15.277	44.003	21.196	24.090	34.780	- 10.690
	Uitgaven	14.105	15.277	44.003	21.196	24.090	34.780	- 10.690
6.0	Ziekte en verlofregelingen	14.105	15.277	44.003	21.196	24.090	34.780	- 10.690
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>14.105</i>	<i>15.277</i>	<i>44.003</i>	<i>21.196</i>	<i>24.090</i>	<i>34.780</i>	<i>- 10.690</i>
	Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)	6.198	6.548	6.952	7.581	6.266	6.890	- 624
	Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	4.958	8.129	8.677	9.415	12.198	5.753	6.445
	Organo Psycho Syndroom (OPS)- fonds	2.949	600	274	0	26	55	- 29
	Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)	0	0	28.100	4.200	5.600	22.082	- 16.482
	Ontvangsten	0	1.081	291	27.983	3.330	0	3.330

Tabel 56 Uitsplitsing ontvangsten artikel 6 (bedragen x € 1.000)

Art.		Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Ontvangsten	0	1.081	291	27.983	3.330	0	3.330
6.0	Ziekte en verlofregelingen	0	1.081	291	27.983	3.330	0	3.330
	<i>Ontvangsten</i>	<i>0</i>	<i>1.081</i>	<i>291</i>	<i>27.983</i>	<i>3.330</i>	<i>0</i>	<i>3.330</i>
	Restituties	0	1.081	291	27.983	3.330	0	3.330

Tabel 57 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 6 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025
	Uitgaven	3.643.640	3.697.026	4.578.992	5.093.665	6.654.478	1.450.122
6.0	Ziekte en verlofregelingen	3.643.640	3.697.026	4.578.992	5.093.665	6.654.478	1.450.122
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>3.643.640</i>	<i>3.697.026</i>	<i>4.578.992</i>	<i>5.093.665</i>	<i>6.654.478</i>	<i>1.450.122</i>
	ZW	1.978.911	1.953.070	2.181.731	2.422.364	2.699.570	379.832
	WAZO	1.452.050	1.442.603	1.587.007	1.699.987	1.846.563	154.871
	WAZO aanvullend geboorteverlof partners	212.679	214.335	232.344	266.743	296.324	46.950
	Wet Betaald ouderschapsverlof (WBO)	0	87.018	577.910	704.571	790.862	97.895
	ZW nominaal	0	0	0	0	117.144	- 117.144
	WAZO nominaal	0	0	0	0	85.854	- 85.854
	WAZO aanvullend geboorteverlof partners nominaal	0	0	0	0	12.593	- 12.593
	Wet Betaald ouderschapsverlof (WBO) nominaal	0	0	0	0	34.994	- 34.994
	sociale lasten	0	0	0	0	1.021.159	1.021.159
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)

Werknemers die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose als gevolg van blootstelling aan asbest tijdens het werk, kunnen een tegemoetkoming ontvangen op grond van de TAS. De TAS heeft tot doel asbestslachtoffers bij leven maatschappelijke erkenning te bieden. Dat gebeurt in de vorm van een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding van de werkgever. Als de (voormalige) werkgever het slachtoffer alsnog een schadevergoeding betaalt, wordt het voorschot hiermee verrekend. Indien de werknemer geen schadevergoeding ontvangt, wordt het voorschot omgezet in een tegemoetkoming. De TAS wordt uitgevoerd door het Instituut Asbestslachtoffers en de SVB.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de TAS zijn in 2025 ongeveer € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Door de reguliere indexatie van uitkeringsbedragen is de hoogte van de tegemoetkoming gestegen, maar het aantal toekenningen was lager dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 58 Kerncijfers TAS

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Aantal toekenningen voorschot TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	- 0,1
waarvan toekenning in verband met maligne mesothelioom	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
waarvan toekenning in verband met asbestose	<0,1	0,1	0,1	0,1	<0,1	0,1	<0,1
Aantal terugontvangen voorschotten TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Aantal toekenningen maligne mesothelioom bij leven ten opzichte van totaal aantal toekenningen (%)	82	80	79	83	84	- ¹	-

¹ Dit cijfer wordt niet geraamd.

Bron: SVB, administratie.

Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekengeld) op grond van de Ziekteverzekering. De uitkering is gerelateerd aan het loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de ziekteverzekering BES vallen € 6,4 miljoen hoger uit dan begroot. Het aantal ziektedagen fluctueert jaarlijks, waarbij er afgelopen jaar sprake was van een stijging van het aantal waargenomen dagen arbeidsongeschiktheid. Verder is een mogelijke verklaring een hogere gemiddelde uitkering als gevolg van de stijging van het minimumloon die ook doorwerkt naar hogere loonschalen. Daarnaast zijn de ZV-uitkeringen van de laatste maanden van 2024 pas begin 2025 geboekt in de SZW-administratie.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 59 Kerncijfers Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Ziekteverzekering CN (x 1.000 uitbetaalde ziektedagen)	114	219	124	122	136	130	6

Bron: RCN-unit SZW.

Organo Psycho Syndroom (OPS)-fonds

De OPS-problematiek is het gevolg van blootstellingen aan vluchtige oplosmiddelen in het werk die hoger waren dan volgens de destijds geldende wettelijke voorschriften waren toegestaan. In maart 2020 is de tijdelijke CSE-regeling in werking getreden om OPS-slachtoffers een financiële tegemoetkoming toe te kennen. Bij de opzet van de regeling is zoveel mogelijk aangesloten bij regelingen voor asbestslachtoffers. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB.

De CSE-regeling liep tot eind 2023. Alleen lopende aanvragen worden nog afgehandeld. OPS-slachtoffers kunnen vanaf 2024 een aanvraag indienen via de TSB-regeling.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege het geringe bedrag voor uitkeringen is voor de CSE-regeling besloten dat de uitkeringslasten enkel per nabetaling aan SVB worden betaald. In 2025 heeft een nabetaling plaatsgevonden voor één uitbetaling door de SVB in 2024. De verwachting bij de begroting was dat een nabetaling voor twee toekenningen nodig zou zijn.

Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)

De TSB maakt het mogelijk om (ex-)werkenden met een ernstige stoffengerelateerde beroepsziekte een financiële tegemoetkoming toe te kennen. De tegemoetkoming is geen schadevergoeding maar vormt een erkenning van het feit dat men door participatie aan het arbeidsproces ziek is geworden. Indien de (ex-)werkende naast de tegemoetkoming ook een schadevergoeding van de ex-werkgever/opdrachtgever ontvangt, of eerder heeft ontvangen, moet bij een gehonoreerde schadeclaim de tegemoetkoming worden terugbetaald tot het bedrag van de gehonoreerde schadeclaim. De TSB wordt uitgevoerd door de SVB, Bureau Lexces (RIVM) en het Instituut Slachtoffers Beroepsziekten door Gevaarlijke Stoffen (ISBG).

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de TSB zijn in 2025 ongeveer € 16,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. SZW heeft in 2025 een voorschot van € 5,6 miljoen verstrekt aan de SVB. De uitkeringslasten bedroegen in 2025 ongeveer € 3,3 miljoen. Het restant van het voorschot wordt in 2026 terugontvangen van de SVB. Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde uitgaven komt doordat de verwachting van het aantal toekenningen aanzienlijk hoger lag dan wat de realisaties laten zien.

Ziektewet (ZW)

De ZW geeft zieke werknemers het recht op een uitkering als zij geen werkgever meer hebben. Deze personen ontvangen ook ondersteuning bij re-integratie. De ZW geldt ook voor een beperkte groep werknemers die wel in dienst zijn van een werkgever. Dit zijn werknemers die tijdelijk arbeidsongeschikt zijn als gevolg van zwangerschap of orgaandonatie en zieke werknemers met een zogenaamde no-riskpolis. De werkgever mag de ZW-uitkering dan verrekenen met het loon dat moet worden doorbetaald. De ZW wordt uitgevoerd door UWV of door werkgevers zelf wanneer zij ervoor gekozen hebben om eigenrisicodragers voor de ZW te zijn.

Budgettaire ontwikkelingen

De ZW-uitkeringslasten zijn circa € 380 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk door een toename in het ZW volume, waarbij met name mensen met een aflopend dienstverband en zwangere mensen vaker een ZW-uitkering ontvangen. De ZW-uitkeringslasten zijn ook toegenomen vanwege indexatie van de gemiddelde uitkeringshoogte naar prijspeil 2025. Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 60 Kerncijfers ZW

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume ZW (x 1.000 uitkeringen, gemiddelde)	107	102	100	105	111	105	6
Instroom ZW (x 1.000 uitkeringen)	346	394	312	324	344	- ¹	-
Uitstroom ZW (x 1.000 uitkeringen)	414	442	322	329	354	- ¹	-

¹ In- en uitstroom worden niet geraamd.

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Handhaving

De gepercipieerde detectiekans is toegenomen vergeleken met vorig jaar. Er is een lichte daling in het aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen. Het benadelingsbedrag is gestegen vergeleken met vorig jaar.

Tabel 61 Kerncijfers ZW (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	78	67	68	60	67
	Kennis van de verplichtingen (%)	93	95	94	94	94
<i>Opsporing</i> ²	Aantal beslissingen op onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	4,8	5,2	2,6	1,3	1,1
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	2,4	2,4	1,2	0,8	0,8
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	2,9	2,5	1,4	1,2	1,8
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	3,6	4,3	1,9	0,9	0,8
	Aantal boetes (x 1.000)	0,3	0,2	0,1	<0,1	<0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,3	0,1	0,1	<0,1	<0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	67	65	44	12	14

¹ Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

² Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

³ Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Wet arbeid en zorg (WAZO)

De WAZO bundelt een aantal wettelijke verlofvormen, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, (aanvullend) geboorteverlof, adoptie- en pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en kort- en langdurend zorgverlof. Vaak bestaat er recht op (gedeeltelijke) loondoorbetaling of op een uitkering: zwangerschaps- en bevallingsuitkering, adoptie- en pleegzorguitkering, geboorteverlofuitkering en ouderschapsverlofuitkering. Deze uitkeringen op grond van de WAZO worden uitgevoerd door UWV.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor het zwangerschaps- en bevallingsverlof zijn in 2025 ongeveer € 155 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door een hogere gemiddelde uitkering in 2025 als gevolg van de indexatie naar prijspeil 2025 (+ € 88 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. De gemiddelde uitkering valt hoger uit dan geraamd (+ € 30 miljoen). Het aantal toekenningen kwam hoger uit dan ten tijde van de begroting werd ingeschat (+ € 30 miljoen), vanwege een hoger aantal geboortes dan destijds geraamd op basis van de CBS-geboorteprognose. Tot slot was er in 2025 een nabetaaling aan UWV voor de ZEZ (€ 7 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 62 Kerncijfers WAZO

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Totaal aantal toekenningen zwangerschaps- en bevallingsverlofuitkering (x 1.000 uitkeringen)	153	144	145	147	147	141	6
Aantal toekenningen werknemers (x 1.000 uitkeringen)	140	132	132	134	135	128	7
Aantal toekenningen zelfstandigen (x 1.000 uitkeringen)	13	12	13	13	12	13	- 1

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

WAZO aanvullend geboorteverlof partners

Het aanvullend geboorteverlof duurt maximaal 5 weken. Het verlof dient binnen 6 maanden na de geboorte te worden opgenomen. Ook deze regeling wordt door UWV uitgevoerd.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor het aanvullend geboorteverlof zijn in 2025 ongeveer € 47 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door een hogere gemiddelde uitkering in 2025 als gevolg van de indexatie naar prijspeil 2025 (+ € 14 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. De hoger uitgevallen uitkeringslasten zijn daarnaast voornamelijk het gevolg van een groter aantal toekenningen (+ € 38 miljoen). De gemiddelde uitkeringshoogte (gecorrigeerd voor indexatie) is iets lager uitgevallen dan geraamd (- € 5 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 63 Kerncijfers aanvullend geboorteverlof

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Totaal aantal toekenningen aanvullend geboorteverlof (x 1.000 uitkeringen)	81	76	76	84	88	76	12
Gemiddeld aantal opgenomen dagen	22	23	23	23	23	23	0

Bron: UWV, kwantitatieve informatie.

Wet betaald ouderschapsverlof (WBO)

Het betaald ouderschapsverlof duurt maximaal 9 weken. De uitkering wordt alleen verstrekt indien het verlof in het eerste levensjaar van het kind wordt opgenomen. Bij adoptie of pleegzorg kan het verlof worden opgenomen gedurende het eerste jaar na opname van het kind in het gezin.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor het betaald ouderschapsverlof zijn in 2025 ongeveer € 98 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door een hogere gemiddelde uitkering in 2025 als gevolg van de indexatie naar prijspeil 2025 (+ € 36 miljoen). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. De hoger uitgevallen uitkeringslasten zijn daarnaast voornamelijk het gevolg van een groter aantal toekenningen (+ € 69 miljoen). De gemiddelde uitkeringshoogte (gecorrigeerd voor indexatie) is iets lager uitgevallen dan geraamd (- € 7 miljoen).

Sociale lasten

Vanaf 2025 zijn voor een aantal uitkeringsregelingen de over deze uitkeringen betaalde werkgeverspremies toegevoegd aan de SZW-begroting. Deze wijziging heeft een technisch karakter. Het CBS classificeert werkgeverspremies die betaald worden over uitkeringen voortaan als overheidsuitgaven.

Ontvangsten

De ontvangsten op artikel 6 zijn € 3,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Het voorschot aan de SVB voor de TSB-uitkeringslasten in 2024 was € 3,3 miljoen hoger dan de gerealiseerde uitgaven. Na de definitieve afrekening van de uitkeringslasten is dat bedrag in 2025 terugontvangen van de SVB.

5.7 Artikel 7 Kinderopvang

A. Algemene doelstelling

De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.

De overheid hecht aan goede, veilige en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren. Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie is het belangrijk dat ouders van jonge kinderen actief blijven op de arbeidsmarkt. Bovendien zorgt goede kinderopvang er ook voor dat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling. De kinderopvangtoeslag houdt formele kinderopvang betaalbaar voor ouders. Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen heeft de overheid in de Wet kinderopvang (Wko) vastgesteld aan welke eisen de kinderopvangvoorzieningen moeten voldoen. De GGD houdt hier, in opdracht van gemeenten, toezicht op. Daarnaast steunt de Minister via subsidies projecten die de (informatie)positie van ouders versterken. Dit om te zorgen dat ouders hun kind naar een kinderopvangvoorziening kunnen brengen die veilig en van goede kwaliteit is. De kinderopvangondernemers zijn verantwoordelijk voor het goed functioneren van de kinderopvang. Gastouderbureaus en gastouders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van gastouderopvang. Ouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij de keuze voor een kinderopvangvoorziening en kunnen hun invloed onder andere via de oudercommissies uitoefenen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel, **financiert** met de kinderopvangtoeslag (KOT) het gebruik van kinderopvang en **stimuleert** met subsidies de (informatie)positie van ouders. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- het vaststellen van de hoogte van de kinderopvangtoeslag en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend;
- het ter beschikking stellen van middelen aan gemeenten via het Gemeentefonds ter financiering van toezicht en handhaving op de kinderopvang;
- het borgen van de kwaliteit van toezicht en handhaving;
- het verstrekken van middelen ten behoeve van de kinderopvang in Caribisch Nederland;
- het bevorderen van de kwaliteit en veiligheid van de kinderopvang.

De Dienst Toeslagen voert het stelsel van kinderopvangtoeslag uit in opdracht van het Ministerie van SZW. De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de KOT.

C. Beleidsconclusies

Verhoging toeslagpercentages

In 2025 heeft het kabinet de eerste stap gezet naar een hoge inkomensafhankelijke vergoeding voor kinderopvang voor alle werkende ouders. Dat heeft het kabinet gedaan door de toeslagpercentages te verhogen voor huishoudens met een verzamelinkomen tussen circa € 29.400 en € 159.200

(loonpeil 2025). Zij ontvingen een vergoedingspercentage in de eerste kindtabel dat maximaal 8,7 procentpunt hoger lag dan in 2024, waardoor kinderopvang beter betaalbaar werd. Deze maatregel droeg ook bij aan het vergroten van de toekenningszekerheid, omdat ongeveer 37.000 extra ouders in 2025 het maximale vergoedingspercentage van 96% ontvingen. Een kleine verandering in het inkomen leidt voor deze ouders niet meer tot een lagere kinderopvangtoeslag. Het kabinet heeft met deze eerste stap € 455 miljoen in de vergoedingspercentages voor de kinderopvangtoeslag geïnvesteerd.

Indexering maximum uurprijzen

Er zijn in 2025 een aantal verbeteringen in de kinderopvang bekostigd door de maximum uurprijzen met 4 cent minder te indexeren dan de reguliere jaarlijkse indexatie (4,83% in 2025). Het ging om:

- Meerkosten voor toezicht en handhaving door wijzigingen in de kwaliteitseisen;
- Een verhoging van het budget voor de regeling Sociaal Medische Indicatie (SMI);
- Kinderopvangtoeslag voor beurspromovendi, voorzien vanaf 2027;
- Kosten die volgden uit de Wet Kinderopvang BES.

Daarnaast is de maximum uurprijs voor gastouderopvang in 2025 met netto € 0,21 extra geïndexeerd. Er gelden vanaf 2026 verscherpte kwaliteitseisen waardoor sommige gastouders meer kosten maken. Het kabinet vindt dat deze kosten niet volledig voor de rekening van ouders moeten komen en heeft de maximum uurprijs voor gastouderopvang daarom met € 0,21 extra geïndexeerd.

Arbeidsmarkt

In 2025 heeft SZW samen met de sector diverse maatregelen genomen om de personeelstekorten in de kinderopvang te verminderen. In november 2025 is het vernieuwde Ontwikkelpad Kinderopvang verschenen (zie 4.1 Het beeld van 2025 – paragraaf 8). Daarnaast is de Subsidieregeling groepshulpen voor de tweede keer opengesteld. Groepshulpen helpen om de werkdruk te verlichten en om meer tijd en aandacht voor de kinderen te realiseren. Daarnaast kan deze functie een opstap zijn voor doorontwikkeling, waar mogelijk tot pedagogisch professional. Tot slot is in 2025 een ex-post evaluatieonderzoek ingezet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de arbeidsmarktmaatregelen die SZW vanaf 2020 heeft genomen om de personeelstekorten in de kinderopvang te beperken en beheersbaar te houden, gegeven de bredere structurele arbeidsmarktkrapte. Het evaluatieonderzoek is uitgevoerd door Ipsos I&O en SEO Economisch Onderzoek. Uit de evaluatie blijkt dat de instroom van personeel is toegenomen, de deeltijdfactor is gegroeid en dat de arbeidsmarktkrapte stabiliseert. Hoewel de beleidsdoelen gedeeltelijk zijn bereikt, kan dit niet overtuigend worden toegeschreven aan het gevoerde beleid. Gezien het beperkte budget (in totaal ongeveer € 3 miljoen in de jaren 2020-2024) zijn grote effecten op de personeelstekorten op voorhand onwaarschijnlijk volgens de onderzoekers. In de perceptie van kinderopvangorganisaties hebben de maatregelen wel tot de gewenste resultaten geleid. Vanaf 2026 wordt de evaluatie voortgezet in de vorm van een ex-durante onderzoek met als doel het gevoerde beleid verder te verbeteren en nieuwe beleidsopties te ontwikkelen.

Kwaliteit kinderopvang

In 2025 is voor pedagogisch medewerkers een taaleis Nederlands ingevoerd. Voor gastouderopvang zijn nieuwe kwaliteitseisen vastgesteld met de Wijziging Wet Kinderopvang in verband met verbetermaatregelen van de gastouderopvang (Kamerstukken II 2023/24, [36 513, nr. 2](#)). Deze wetwijziging is op 10 juni 2025 aangenomen door de Eerste Kamer en treedt in werking op 1 juli 2026. Maatregelen zijn bijvoorbeeld dat gastouders een pedagogisch werkplan opstellen, permanente educatie volgen en pedagogische coaching krijgen van het gastouderbureau.

Sociaal-medische indicatie

Sociaal-medische indicatie (SMI) is een vangnetregeling voor gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en die vanwege sociaal-medische problematiek ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen. Via SMI kunnen gemeenten deze gezinnen een (gedeeltelijke) vergoeding bieden voor het gebruik van kinderopvang. Afgelopen jaren zijn de kosten die gemeenten maken voor SMI toegenomen. Dat komt omdat het aantal aanvragen gestegen is, de sociaal-medische problematiek langduriger van aard is geworden en de kosten van kinderopvang sterk zijn gestegen.

In 2025 is het budget voor SMI daarom met € 5,4 miljoen structureel verhoogd. Vanaf 2029 volgt nog eens € 5 miljoen. Hierdoor komt het budget weer meer in lijn te liggen met de benodigde middelen. Afgelopen jaar is er met gemeenten en de VNG een handreiking met een basislijn gemaakt. Het doel van de basislijn is om onwenselijke en niet uitlegbare verschillen tussen gemeenten te verkleinen en ouders duidelijkheid te geven over wat ze voor SMI minimaal van hun gemeente kunnen verwachten. De extra middelen en de handreiking dragen bij aan het verbeteren van de toegankelijkheid van SMI.

Verbetermaatregel toeslagpartnerschap eerstegraads bloedverwanten

Per 1 januari 2025 is op basis van de Fiscale verzamelwet 2025 de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) aangepast. Hierdoor wordt voorkomen dat eerstegraads bloedverwanten van 27 jaar of ouder als toeslagpartner worden aangemerkt als zij op hetzelfde adres staan ingeschreven als een minderjarig kind van één van beiden. Het kabinet wil daarmee situaties waarbij ouders en hun volwassen kinderen voor elkaar zorgen en hiervoor bij elkaar gaan wonen, niet ontmoedigen. Hiermee is een al langer bekend knelpunt in de toeslagwetgeving opgelost en is een belemmering voor bijvoorbeeld mantelzorg aan huis weggenomen.

Wet kinderopvang BES

In 2025 heeft SZW samen met alle betrokken partners binnen het programma BES(t) 4 kids toegewerkt naar de inwerkingtreding van de Wet kinderopvang BES. De wet is, samen met alle onderliggende regelgeving, op 1 januari 2026 in werking getreden ([Stb. 2025, 429](#)). Het Besluit kinderopvang BES ([Stb. 2025, 261](#)) en de Ministeriële regeling kinderopvang BES ([Stcrt. 2025, 39220](#)) zijn in het najaar van 2025 gepubliceerd. Met de inwerkingtreding van de Wet kinderopvang BES wordt de RCN-unit SZW verantwoordelijk voor de uitvoering van de financiering van de kinderopvang in Caribisch Nederland. In 2025 heeft SZW samengewerkt met de RCN-unit om hierop voor te bereiden. Daarnaast is ook geregeld dat de Inspectie van het Onderwijs en de RCN-unit SZW per 1 januari 2026 toezicht kunnen houden op de kwaliteit en de rechtmatigheid.

Verder is er ingezet op voorlichting aan de kinderopvangorganisaties op de drie eilanden; zowel in de vorm van voorlichtingsbijeenkomsten als in de vorm van een handboek. Ook is er gestart met het opzetten van een online trainingsdatabase voor de kinderopvangorganisaties.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 64 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 7 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Uitgaven	4.108.446	4.206.526	4.440.566	4.990.686	5.680.764	5.561.980	118.784
7.0	Kinderopvang	4.108.446	4.206.526	4.440.566	4.990.686	5.680.764	5.561.980	118.784
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>4.088.912</i>	<i>4.180.058</i>	<i>4.378.908</i>	<i>4.939.015</i>	<i>5.634.869</i>	<i>5.484.894</i>	<i>149.975</i>
	Kinderopvangtoeslag	3.813.334	4.105.961	4.378.908	4.939.015	5.634.869	5.484.894	149.975
	Tegemoetkomingsregeling Eigen Bijdrage	275.578	74.097	0	0	0	0	0
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>6.632</i>	<i>8.504</i>	<i>12.327</i>	<i>16.778</i>	<i>22.927</i>	<i>25.233</i>	<i>- 2.306</i>
	Kinderopvang	1.411	969	1.335	1.572	1.975	4.050	- 2.075
	Subsidies Caribisch Nederland	5.221	7.535	10.992	15.206	20.952	21.183	- 231
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.597</i>	<i>1.891</i>	<i>2.858</i>	<i>2.673</i>	<i>1.803</i>	<i>12.268</i>	<i>- 10.465</i>
	Overige Opdrachten	1.524	1.621	1.558	1.470	1.228	5.376	- 4.148
	Opdrachten Caribisch Nederland	73	270	753	196	206	1.692	- 1.486
	Opdrachten Stelselherziening KO	0	0	547	1.007	369	5.200	- 4.831
	<i>Bekostiging</i>	<i>1.394</i>	<i>1.478</i>	<i>433</i>	<i>1.617</i>	<i>1.738</i>	<i>1.101</i>	<i>637</i>
	Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid van de Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (Projectbureau PGV)	1.394	1.478	433	1.617	1.738	1.101	637
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>7.275</i>	<i>7.698</i>	<i>8.100</i>	<i>8.706</i>	<i>8.991</i>	<i>8.678</i>	<i>313</i>
	Agentschap DUO	7.275	7.698	8.100	8.706	8.991	8.678	313
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>2.636</i>	<i>6.897</i>	<i>37.940</i>	<i>21.897</i>	<i>10.436</i>	<i>29.806</i>	<i>- 19.370</i>
	Versterking Kinderopvang Samenwerking BES(t) 4 kids CN	2.636	6.897	6.398	11.639	4.297	5.880	- 1.583
	SPUK kwijtschelden schulden Kinderopvang	0	0	31.542	10.258	6.139	23.926	- 17.787
	Ontvangsten	1.498.566	1.627.788	1.792.216	1.932.541	2.023.400	1.958.671	64.729

Tabel 65 Uitsplitsing ontvangsten artikel 7 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Ontvangsten	1.498.566	1.627.788	1.792.216	1.932.541	2.023.400	1.958.671	64.729
7.0	Kinderopvang	1.498.566	1.627.788	1.792.216	1.932.541	2.023.400	1.958.671	64.729
	<i>Ontvangsten</i>	<i>1.498.566</i>	<i>1.627.788</i>	<i>1.792.216</i>	<i>1.932.541</i>	<i>2.023.400</i>	<i>1.958.671</i>	<i>64.729</i>
	Algemeen	433	11.726	17.737	1.405	888	480	408
	Terugontvangsten kinderopvangtoeslag	176.917	189.809	198.528	222.613	210.211	260.671	- 50.460
	Werkgeversbijdrage Kinderopvang	1.321.216	1.426.253	1.575.951	1.708.523	1.812.301	1.697.520	114.781

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Kinderopvangtoeslag (KOT)

Ouders die betaalde arbeid verrichten en ouders die tot een doelgroep behoren zoals omschreven in de Wko, ontvangen een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderopvang: de kinderopvangtoeslag. Hierbij geldt de voorwaarde dat zij hun kinderen naar een kinderopvanginstelling of gastouder brengen die voldoet aan de eisen van de Wko en daarom geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). De KOT wordt uitgevoerd door Dienst Toeslagen van het Ministerie van Financiën. DUO verzorgt de inschrijving in het register buitenlandse kinderopvang en de SVB is verantwoordelijk voor de uitbetaling van de aanvulling op de KOT in het buitenland.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan kinderopvangtoeslag zijn in 2025 uitgekomen op € 5.634,9 miljoen. De kinderopvangtoeslag levert een belangrijke bijdrage aan de financiële toegankelijkheid van kinderopvang voor ouders. De uitgaven waren € 150,0 miljoen hoger dan in begroting 2025 was voorzien. Een belangrijke verklaring van de hogere uitgaven is de jaarlijkse indexatie van de kinderopvangtoeslag (€ 268,1 miljoen). Indien hiervoor wordt gecorrigeerd komen de uitgaven € 118,1 miljoen lager uit dan bij de begroting werd geraamd.

Hiervoor zijn de volgende verklaringen: ten eerste zijn de reguliere voorschotten kinderopvangtoeslag in totaal € 137,8 miljoen lager uitgekomen. Dit is vooral het gevolg van een lager gebruik van kinderopvang dan verwacht. Daarnaast zijn de huishoudinkomens in 2025 hoger dan waar rekening mee was gehouden, waardoor het gemiddelde vergoedingspercentage over 2025 lager is uitgekomen dan verwacht. Daar staat tegenover dat er in 2025 € 20,3 miljoen meer over eerdere toeslagjaren was nabetaald. Het resterende verschil van € -0,6 miljoen wordt verklaard door overige factoren.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal kinderen met kinderopvangtoeslag is in 2025 7.000 hoger uitgekomen dan eerder werd verwacht. Dit komt vooral doordat het gebruik van buitenschoolse opvang sterker is toegenomen dan waar rekening mee was gehouden. Het aantal kinderen op de dagopvang lag in 2025 juist iets lager dan verwacht. Gemiddeld over 2025 gingen kinderen 65,9 uur per maand naar de kinderopvang (met kinderopvangtoeslag) oftewel 1,2 uur minder dan verwacht. Met name is de gemiddelde urenafname van dagopvang lager uitgekomen.

Het gemiddelde tarief in de dagopvang en in de buitenschoolse opvang is € 0,30 hoger uitgekomen dan ten tijde van het opstellen van de begroting 2025 was ingeschat. In de gastouderopvang was het gemiddelde tarief in 2025 vrijwel conform verwachting.

Tabel 66 Kerncijfers gebruik kinderopvang (jaargemiddelden)¹

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1.000)	552	583	598	612	621	614	7
Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag (x 1.000)							
0-12 jaar	826	873	890	908	921	914	7
0-4 jaar (dagopvang)	397	416	421	425	421	427	- 6
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	429	456	469	483	500	486	14
Deelname kinderen met kinderopvangtoeslag (%)							
0-12 jaar	39	41	42	43	43	43	0
0-4 jaar (dagopvang)	58	60	61	62	62	63	- 1
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	30	32	32	34	35	34	1
Aantal uren per kind per maand							
0-12 jaar	63,8	65,2	66,2	66,7	65,9	67,1	- 1,2
0-4 jaar (dagopvang)	88,4	90,5	91,9	92,7	92,3	93,5	- 1,2
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	41,0	42,1	43,0	43,9	43,8	43,9	- 0,1
Gebruik kinderopvangtoeslag naar verzamelinkomen (aantal kinderen met kinderopvangtoeslag x 1.000)							
Tot 130% Wml	73	69	75	78	76	69	7
130% Wml tot 1 1/2 x modaal	164	158	147	150	119	121	- 2
1 1/2 x modaal tot 3 x modaal	433	468	482	491	508	514	- 6
3 x modaal en hoger	156	177	186	190	219	209	10
Aantal uren per kind met kinderopvangtoeslag							
Tot 130% Wml	77	79	81	83	85	87	- 2
130% Wml tot 1 1/2 x modaal	62	65	66	68	69	70	- 1
1 1/2 x modaal tot 3 x modaal	60	61	62	62	61	63	- 2
3 x modaal en hoger	70	70	71	71	68	70	- 2

¹ De cijfers van 2025 zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2024 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld. Voor 2023 en eerdere jaren zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief.

Bron: SZW, berekening op basis van informatie van CBS en Toeslagen.

Tabel 67 Kerncijfers kinderopvang bijdragen sectoren en ouders¹

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Bijdragen sectoren (in %)							
Collectief	72	71	69	69	72	72	0
waarvan Overheid	46	45	43	44	48	49	- 1
waarvan Werkgevers	26	26	26	25	24	23	1
Ouders	28	29	31	31	28	28	0
Wettelijke maximum uurprijs (in €)							
Dagopvang	8,46	8,50	9,12	10,25	10,71	10,71	0,00
Buitenschoolse opvang	7,27	7,31	7,85	9,12	9,52	9,52	0,00
Gastouderopvang	6,49	6,52	6,85	7,53	8,10	8,10	0,00
Gemiddelde tarieven van kinderopvanginstellingen (in €)²							
Dagopvang	8,74	8,95	9,64	10,50	11,00	10,70	0,30
Buitenschoolse opvang	7,88	8,07	8,65	9,43	9,78	9,48	0,30
Gastouderopvang	6,61	6,79	7,12	7,59	7,94	7,93	0,01
Ouderbijdrage eerste kind in € per uur voor gezinsinkomen³							
130% Wml	0,55	0,56	0,74	0,83	0,43	0,43	0,00
1 1/2 x modaal	1,68	1,72	1,94	2,18	1,36	1,36	0,00
3 x modaal	4,80	5,06	5,60	6,49	5,86	5,86	0,00
Ouderbijdrage volgend kind in € per uur voor gezinsinkomen⁴							
130% Wml	0,40	0,41	0,47	0,52	0,43	0,43	0,00
1 1/2 x modaal	0,49	0,50	0,59	0,67	0,70	0,70	0,00
3 x modaal	1,20	1,28	1,43	1,65	1,72	1,72	0,00

1 De cijfers van 2025 zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van uurtarieven. Voor 2024 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld. Voor 2023 en eerdere jaren zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief.

2 De cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan Toeslagen doorgeven. Deze kunnen afwijken van de door de ouders werkelijk betaalde uurprijzen. Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

3 Kosten van kinderopvang per uur voor ouders, gegeven de maximum uurprijs en de toeslag die ouders ontvangen.

4 Zie bovenstaande voetnoot 3.

Bron: SZW, berekening op basis van informatie van Toeslagen.

Subsidies

In 2025 is € 2,0 miljoen uitgekeerd aan diverse instellings- en projectsubsidies op het terrein van kinderopvang. Daarmee lagen de uitgaven voor subsidies kinderopvang € 2,1 miljoen lager dan oorspronkelijk begroot. De lagere uitgaven zijn voornamelijk toe te schrijven aan de subsidieregeling groepshulpen. Voor deze regeling zijn minder aanvragen ontvangen dan verwacht, waardoor de begrote uitgaven niet volledig zijn gerealiseerd.

In 2025 is € 21 miljoen subsidie uitgekeerd ten behoeve van de Tijdelijke subsidieregeling financiering kinderopvang Caribisch Nederland. De subsidieregeling is gericht op het verbeteren van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang en buitenschoolse opvang in Caribisch Nederland.

Opdrachten

Het budget voor 'Overige opdrachten' bedroeg in begroting 2025 € 5,4 miljoen. Hiervan is € 1,2 miljoen besteed aan diverse onderzoeken en opdrachten ter ondersteuning van het kinderopvangbeleid. De lagere realisatie ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door het vervallen van diverse kleine projecten in 2025 en het deels doorschuiven

van enkele onderzoeken naar 2026. Daarnaast is gedurende het jaar budget overgeheveld en verschoven naar andere posten binnen de Rijksbegroting. Daarnaast was € 2,3 miljoen gereserveerd voor toezichthouders in de gastouderopvang. Vanwege uitstel van de wetwijziging met aanvullende kwaliteitseisen voor de gastouderopvang, waren deze middelen niet nodig in 2025.

Van het budget voor Opdrachten Caribisch Nederland van € 1,7 miljoen is € 0,2 miljoen aan uitgaven gerealiseerd voor diverse opdrachten. Tijdens het begrotingsjaar is een deel van het budget verplaatst naar andere begrotingsposten. Zo is een bedrag van € 0,6 miljoen overgeboekt naar OCW ten behoeve van het interbestuurlijke toezicht in de Kinderopvang Caribisch Nederland, € 0,2 miljoen naar de RCN-unit SZW ten behoeve van de implementatieopdracht voor de Wet kinderopvang BES vanaf 2026 en € 0,2 miljoen naar UVB ten behoeve van de tijdelijke subsidieregeling financiering kinderopvang Caribisch Nederland. De onderuitputting wordt onder andere veroorzaakt doordat er minder implementatiekosten zijn gemaakt door de RCN-unit SZW aangezien de overdracht van de uitvoering van UVB naar de RCN-unit SZW pas plaatsvindt in 2026.

Van het budget voor Opdrachten Stelselherziening KO van € 5,2 miljoen is circa € 0,4 miljoen aan uitgaven gerealiseerd. Het grootste deel van het budget, € 4,5 miljoen, is ingezet voor de verkenningsfase van het Programma Nieuwe Financiering Kinderopvang en overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van Financiën. De onderuitputting van circa € 0,3 miljoen wordt veroorzaakt doordat een aantal opdrachten vertraging heeft opgelopen en is doorgeschoven naar 2026. Daarnaast zijn de kosten voor DUO in het kader van de verkenningsfase lager uitgevallen dan geraamd.

Bekostiging

De bekostiging betreft de uitgaven aan Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid van de Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (PGV) voor de coördinatie op het toezicht op de kinderopvang. PGV is wettelijk aangewezen voor deze taak. Het budget is aangevuld met circa € 0,7 miljoen, waarvoor middelen uit het opdrachtenbudget kinderopvang zijn ingezet.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget van € 8,7 miljoen is volledig bestemd voor de uitvoering door DUO van het Landelijk Register Kinderopvang, het Register Buitenlandse Kinderopvang en het Personenregister Kinderopvang. In 2025 bedroeg de bekostiging van DUO € 9,0 miljoen oftewel € 0,3 miljoen hoger dan was begroot.

Bijdrage aan medeoverheden

In 2025 bedroeg het budget voor Versterking Kinderopvang Caribisch Nederland € 5,9 miljoen, bestemd voor de uitvoering van de activiteiten op de eilanden, de plusopvang (kinderopvang voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte) en de huisvesting. De gerealiseerde uitgaven kwamen € 1,6 miljoen lager uit. Deze lagere uitgaven zijn voornamelijk het gevolg van lagere uitkeringen aan de eilanden voor de plusopvang dan geraamd. Daarnaast zijn niet alle middelen benut die beschikbaar waren voor activiteiten in 2025, zoals communicatie. Ten slotte is een deel van de lagere uitgaven toe te schrijven aan een wisselkoerseffect tussen de euro en de dollar.

In 2025 is € 6,1 miljoen aan compensatie uitbetaald aan gemeenten voor het kwijtschelden van publieke schulden in het kader van de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag. Gemeenten worden met een vertraging van twee jaar gecompenseerd voor kwijtscheldingen middels een specifieke uitkering. De compensatie over het jaar 2023 viel € 17,8 miljoen lager uit dan verwacht. Zowel het aantal gedupeerden van de toeslagenaffaire die kwijtschelding hebben aangevraagd als de gemiddelde hoogte van de kwijtschelding waren in 2023 lager dan werd verwacht.

Ontvangsten

De terugontvangsten kinderopvangtoeslag zijn € 50,5 miljoen lager uitgekomen dan werd verwacht. Dit houdt vooral verband met lagere ontvangsten over de jaren 2023 en 2024. Enerzijds kwam bij het bepalen van het definitieve recht van huishoudens het totale bedrag aan terugvoordringen lager uit dan eerder verwacht. Daarnaast is het percentage dat door burgers is terugbetaald in 2025 iets lager uitgekomen dan voorzien.

De ontvangsten algemeen zijn € 0,4 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Dit is grotendeels het gevolg van een terugontvangst van € 0,3 miljoen in verband met de eindafrekening van DUO over 2024. De kosten voor de uitvoering van (onder andere) het Landelijk Register Kinderopvang door DUO waren in 2024 lager uitgevallen.

De ontvangsten werkgeversbijdrage kinderopvang zijn € 114,8 miljoen hoger dan in de begroting 2025 werd geraamd. De werkgeversbijdrage voor de kinderopvang bestaat uit een vast percentage (0,5%) van de totale loonsom (het gedeelte waarover werkgevers verplicht zijn premie te betalen). De totale loonsom is in 2025 hoger uitgekomen dan verwacht, dit wordt met name verklaard doordat in de begroting nog was gerekend in prijspeil 2024. Als gevolg van de hogere loonsom zijn er ook meer ontvangsten uit de werkgeversbijdrage kinderopvang.

Kerncijfers

Het aantal gewerkte uren per week is in 2025 onder vrouwen stabiel en onder mannen licht gedaald. Bij ouders met jonge kinderen is sprake van een wisselend beeld. Moeders met jonge kinderen zijn in 2025 gemiddeld 0,4 uur per week meer gaan werken ten opzichte van 2024. Onder vaders met jonge kinderen is het gemiddelde arbeidsduur in 2025 juist met 0,5 uur per week afgenomen.

Tabel 68 Ontwikkeling in gewerkte uren (gemiddelde binnen de groep mensen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Vrouwen 15 tot 75 jaar	27,4	27,9	27,9	27,9	27,9
Mannen 15 tot 75 jaar	36,3	36,1	36,0	35,9	35,7
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	27,5	28,1	28,2	28,1	28,5
Vaders met jonge kinderen (0-11 jaar)	40,4	40,1	40,0	39,8	39,3

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking.

De netto arbeidsparticipatie kwam in 2025 uit op 73,2% en lag daarmee op hetzelfde niveau als in 2024. Onder de verschillende groepen laat de netto arbeidsparticipatie een wisselend beeld zien. Bij vaders binnen een ouderpaar, alleenstaande moeders en moeders met jonge kinderen nam de arbeidsdeelname in 2025 enigszins toe. De arbeidsdeelname bij

alleenstaande vaders bleef vrijwel stabiel. Onder moeders binnen een ouderpaar en vaders met jonge kinderen is de arbeidsdeelname in 2025 juist iets afgenomen.

Tabel 69 Netto arbeidsparticipatie (%)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Totaal mannen en vrouwen 15 tot 75 jaar	70,4	72,2	73,1	73,2	73,2
Moeders (lid van ouderpaar)	81,4	82,6	82,8	83,3	82,6
Vaders (lid van ouderpaar)	91,8	92,6	93,3	92,2	92,5
Alleenstaande moeders	71,5	70,5	73,6	71,8	72,1
Alleenstaande vaders	83,5	84,4	83,5	84,5	84,4
Moeders met jonge kinderen (0-11)	79,7	81,5	81,8	81,9	82,3
Vaders met jonge kinderen (0-11)	94,4	94,3	95,0	95,0	94,8

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking.

5.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening

A. Algemene doelstelling

De overheid biedt een basispensioen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De overheid stimuleert de opbouw van en stelt kaders voor de houdbaarheid van aanvullende arbeidspensioenen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.

Het kabinet vindt dat iedere gepensioneerde een basispensioen dient te hebben. Daarom verschaft zij een basispensioen (AOW) aan diegenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit is de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Daarnaast bevordert de overheid het opbouwen van toekomstbestendige aanvullende pensioenen, zodat werknemers na hun pensionering niet te maken krijgen met een grote inkomensachteruitgang. Momenteel bouwt ruim 89,4% van de werknemers een aanvullend arbeidspensioen op door verplichte deelname aan pensioenregelingen die vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers meestal beheren. Dit betreft de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Met regelgeving en toezicht waarborgt de overheid een zorgvuldig beheer van de ingelegde pensioengelden. In de derde pijler van het pensioenstelsel kunnen mensen facultatief op eigen initiatief individuele pensioenproducten afsluiten.

De overheid biedt inkomensondersteuning aan AOW-gerechtigden (IOAOW). Deze is per 1 januari 2025 afgeschaft. Daarnaast biedt de overheid een overbruggingsuitkering aan mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd (OBR). De OBR is per 1 januari 2025 gesloten voor nieuwe instroom.

Inwoners van Caribisch Nederland die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV).

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen en de aanvullende arbeidspensioenen **regisseert** de Minister. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen voor zover de overheid hier zelf verantwoordelijkheid voor draagt;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- de vormgeving van het toezicht met betrekking tot de arbeidspensioenen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

De Minister van Financiën is hoofdverantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het pensioenbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

C. Beleidsconclusies

Implementatietraject Wet toekomst pensioenen (Wtp)

Sinds de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) per 1 juli 2023, zijn sociale partners en pensioenuitvoerders hard aan het werk om uiterlijk 1 januari 2028 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel.

In 2025 zijn de eerste pensioenfondsen en hun circa 272.000 deelnemers overgestapt naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast is in 2025 veel werk verricht om ervoor te zorgen dat per 1 januari 2026 nog meer fondsen de overstap hebben gemaakt, waardoor in totaal ongeveer 10 miljoen deelnemers zijn overgestapt op het nieuwe pensioenstelsel. Om deze grote stelselherziening te monitoren, versterken en waar nodig knelpunten op te lossen, loopt er een meerjarig implementatietraject.

Voor het publiek is er het informatieplatform Pensioenduidelijkheid.nl, waar verschillende groepen Nederlanders (jongeren, werkenden en (bijna)gepensioneerden) voor hen relevante informatie en hulpmiddelen kunnen vinden. Daarnaast is er een bijbehorende publiekscampagne, die in 2025 een vervolg heeft gekregen. Op basis van ervaringen in 2024, is in 2025 in de campagne gefocust op het bereiken van de pensioengeoriënteerden (55-67 jaar) en gepensioneerden.

Voor de pensioenprofessional is er het informatieplatform Werkenaanons-pensioen.nl, dat is verrijkt met lessen uit de praktijk en animaties. In 2025 is dit platform verder doorontwikkeld om ervaringen over de pensioen-transitie te delen, met speciale aandacht voor doelgroepen als de ondernemingsraden en de financieel adviseurs. Verder wordt er ingespeeld op de voortgang van de transitie en worden eventuele knelpunten geadresseerd.

Wet op de Verlenging van de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel

De wet op de Verlenging van de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel regelt dat de einddatum van de pensioentransitie is verlengd met één jaar naar 1 januari 2028. Dit zorgt ervoor dat werkzaamheden in de pensioentransitie kunnen worden gespreid, wat ten goede komt aan de uitvoering. Met de Wet toekomst pensioenen (Wtp) was geregeld dat pensioenfondsen tot 1 januari 2027 de tijd hebben om over te gaan naar het nieuwe stelsel. De wijziging van deze einddatum is al tijdens de behandeling van de wet toegezegd aan de Eerste Kamer. De Eerste Kamer had aangedrongen op voldoende tijd voor een zorgvuldige overgang. De wet is in december 2025 aangenomen, en per 1 januari 2026 in werking.

Wetsvoorstel toezeggingen Wtp en andere pensioenonderwerpen

In dit wetsvoorstel wordt invulling gegeven aan toezeggingen die ten tijde van de behandeling van de Wtp zijn gedaan aan de Eerste Kamer. Het bevat onder andere de uniformering van het kindbegrip, de vrijwillige voortzetting van het wezenpensioen en verruiming van het overgangsrecht van premievrije voortzetting van pensioen bij arbeidsongeschiktheid. Daarnaast bevat het voorstel ook de mogelijkheid om de gelijke aanpassingen in de uitkeringsfase uit te voeren in de flexibele premiereregeling. Als laatste zijn enkele wetstechnische verbeteringen in het voorstel opgenomen. Op

21 november 2025 is het wetsvoorstel naar de Afdeling Advisering van de Raad van State gestuurd. De verwachting is dat het in het tweede kwartaal van 2026 met de Staten-Generaal wordt gedeeld.

Halvering aantal werknemers zonder pensioenopbouw

Een goed pensioen is voor alle generaties belangrijk. Werknemers bouwen daarvoor pensioen op via hun werkgever. Het is belangrijk dat de groep werknemers zonder pensioen zo klein mogelijk is. Bij de invoering van Wet toekomst pensioenen is opgenomen dat deze groep in 2028 ten opzichte van 2019 moet halveren, van 936.000 naar 468.000. Eind 2023 betrof dat 9,3% (680.000) van het totaal aantal werknemers. Hiermee heeft de daling van het relatieve aandeel werknemers zonder pensioenopbouw verder doorgezet, alsook de daling in absolute zin. Er is wederom een goede stap gezet richting het bereiken van de reductiedoelstelling. De periode van 2019 tot 2023 wordt gekenmerkt door de invoering van verschillende maatregelen enerzijds en de zichtbare afname van het aantal werknemers zonder pensioenopbouw anderzijds. Ook tussen het meetmoment over 2023 en nu is deze aanpak voortgezet. Wanneer de resultaten over 2024 bekend zijn (najaar 2026), zal de effectiviteit van de genomen maatregelen beoordeeld worden bij de tussentijdse evaluatie.

Inkomensondersteuning AOW (IOAOW)

De verlaging en afschaffing van de IOAOW is geregeld in het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in overeenstemming met de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van 3 oktober 2022 ([Stb. 2022, 381](#)). Per 1 januari 2025 is de afschaffing van de IOAOW in werking getreden. De resterende uitgaven in 2025 betreffen nabetalingen.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 70 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 8 (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Uitgaven	23.302	29.673	41.573	182.343	62.377	62.751	- 374
8.0	Oudedagsvoorziening	23.302	29.673	41.573	182.343	62.377	62.751	- 374
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	23.302	29.067	41.201	181.923	61.214	62.390	- 1.176
	AOV inclusief tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	22.009	28.148	39.908	54.940	59.635	60.408	- 773
	Overbruggingsregeling AOW	1.293	919	1.293	1.364	779	807	- 28
	Gebaar erkenning Surinaamse ouderen	0	0	0	125.619	800	1.175	- 375
	<i>Opdrachten</i>	0	606	372	420	1.163	361	802
	Opdrachten	0	606	372	420	1.163	361	802
	Ontvangsten	50	166	0	0	1.439	0	1.439

Tabel 71 Uitsplitsing ontvangsten artikel 8 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		50	166	0	0	1.439	0	1.439
8.0	Oudedagsvoorziening	50	166	0	0	1.439	0	1.439
	<i>Ontvangsten</i>	50	166	0	0	1.439	0	1.439
	Restituties	50	166	0	0	1.439	0	1.439

Tabel 72 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 8 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		42.956.000	44.030.599	47.934.500	51.926.160	55.208.240	55.218.620	- 10.380
	Uitgaven	42.956.000	44.030.599	47.934.500	51.926.160	55.208.240	55.218.620	- 10.380
8.0	Oudedagsvoorziening	42.956.000	44.030.599	47.934.500	51.926.160	55.208.240	55.218.620	- 10.380
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	42.956.000	44.030.599	47.934.500	51.926.160	55.208.240	55.218.620	- 10.380
	AOW	41.944.000	43.000.051	47.738.285	51.708.571	55.208.076	52.752.365	2.455.711
	Inkomensondersteuning AOW	1.012.000	1.030.548	196.215	217.589	164	0	164
	AOW nominaal	0	0	0	0	0	2.466.255	- 2.466.255
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) (Caribisch Nederland)

Personen die in Caribisch Nederland verzekerde jaren hebben opgebouwd voor de AOV en die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een aan de verzekerde jaren gerelateerd ouderdomspensioen op grond van de AOV. Naast het ouderdomspensioen wordt op Sint Eustatius en Saba een tegemoetkoming verstrekt die gebaseerd is op de prijsverschillen tussen de eilanden. Tevens kent de AOV een partnertoeslag.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven voor de AOV zijn in 2025 € 0,8 miljoen lager uitgevallen dan verwacht bij de vastgestelde begroting. Dit wordt mogelijk veroorzaakt door de koersdaling van de dollar. Daarnaast kan het zo zijn dat de gemiddelde uitkeringshoogte per rechthebbende lager is dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 73 Kerncijfers AOV (Caribisch Nederland)

	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroting	Verschil 2025
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	
Volume AOV (x 1.000 personen, ultimo)	4,5	4,8	4,9	5,5	5,8	5,4	0,4

Bron: RCN-unit SZW.

Overbruggingsregeling AOW (OBR)

De OBR geldt voor mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling, private AOV, partnerpensioen of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. De OBR is per 1 januari 2025 gesloten voor nieuwe instroom. Per 1 januari 2027 zijn alle OBR-gerechtigden uitgestroomd, omdat zij dan de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit betekent dat er tot 2027 uitgaven voor de OBR worden voorzien.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten van de OBR zijn in 2025 € 28.000 lager uitgevallen dan begroot. Het aantal gerealiseerde uitkeringen kan ondanks dat nieuwe instroom niet meer mogelijk is iets fluctueren ten opzichte van de begroting. Dat komt bijvoorbeeld doordat uitkeringen eerder beëindigd worden of minder nieuwe uitkeringen met terugwerkende kracht zijn toegekend dan verwacht.

Gebaar erkenning Surinaamse ouderen

Het kabinet maakt een gebaar van erkenning aan ouderen van Surinaamse herkomst, in de vorm van een eenmalig bedrag van € 5.000. Het gebaar van erkenning ziet op de unieke samenloop van omstandigheden van deze groep bij hun komst naar Nederland. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB.

Budgettaire ontwikkelingen

Aan de meeste mensen is het gebaar ambtshalve toegekend. Wie het eenmalige bedrag niet automatisch heeft ontvangen, kan een handmatige aanvraag doen. Het aantal ouderen dat zich heeft gemeld in 2025 en recht heeft op het gebaar bleek kleiner te zijn dan eerder werd verwacht.

Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW is een volksverzekering en heeft als doel het verschaffen van een basispensioen aan degenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. De AOW wordt uitgevoerd door de SVB. Hoofdstuk 11, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de uitgaven aan de AOW.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan de AOW komen in 2025 € 2,455 miljard hoger uit dan begroot. Dit verschil wordt hoofdzakelijk verklaard door de indexatie van de AOW-uitkeringsbedragen (€ 2,466 miljard). Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Het overige verschil komt door een lager aantal gerechtigden, een lager gemiddeld toekenningspercentage voor de gekorte AOW-gerechtigden en een lager aandeel alleenstaanden.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 74 Kerncijfers AOW							
	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume AOW (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	3.546	3.581	3.567	3.594	3.663	3.663	0
Personen met een onvolledige AOW-uitkering (% van totaal, ultimo)	19	19	19	19	19	19	0

Bron: SVB, administratie.

Handhaving

In het rapport Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans van Ipsos I&O wordt genoemd dat ondanks een kleine daling het percentage AOW-gerechtigden dat de plichten van de uitkering kent en het makkelijk vind om zich aan deze plichten te houden stabiel hoog blijft. Het verplicht doorgeven van inkomsten (van bijvoorbeeld een partner) wordt door AOW-gerechtigden minder vaak herkend dan andere door I&O Research onderzochte uitkeringsgerechtigden. De gepercipieerde detectiekans van de AOW is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2024, waarmee de kans op detectie van een overtreding als het kleinst wordt geschat van alle uitkeringen.

Ondanks een lichte afname van het aantal onderzoekswaardige signalen bleef het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het totale benadelingsbedrag in 2025 vergelijkbaar met 2024. Ook het aantal waarschuwingen en boetes bleef gelijk, al steeg het boetebedrag in 2025 met € 100.000 ten opzichte van 2024.

Tabel 75 Kerncijfers AOW (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	38	36	39	41	42
	Kennis van de verplichtingen (%)	92	89	93	93	91
<i>Opsporing</i> ²	Aantal onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	5,8	5	4,6	4,4	4,2
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	2,0	2,6	3,3	2,7	2,6
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
	Aantal boetes (x 1.000)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,4	0,5	0,7	0,6	0,7
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	52,3	40	37,6	25,6	9,2

1 Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Bron: SVB, administratie.

3 Cijfers betreffen alle verwijfbare overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Opdrachten

In het boekjaar 2025 is het budget voor opdrachten aangezuiverd, aangezien het oorspronkelijke kasbudget niet toereikend was. Het opdrachtenbudget is grotendeels ingezet voor onderzoeksprojecten.

Ontvangsten

De ontvangsten komen € 1,4 miljoen hoger uit dan begroot. Dit betreft een terugontvangst over de bevoorschotting aan SVB voor de OBR en Gebaar erkenning Surinaamse ouderen van respectievelijk € 0,1 miljoen en € 1,3 miljoen.

Aanvullende arbeidspensioenen

Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de reikwijdte van pensioenregelingen. De overheid stelt regels om te bevorderen dat toezeggingen ook daadwerkelijk worden nagekomen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.

Beleidsrelevante kerncijfers

Als kerncijfers zijn het totaal aantal pensioenfondsen opgenomen en het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad onder de 130% (ongeveer gelijk aan het vereist eigen vermogen), alsmede de daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden. Dit betreft de pensioenfondsen die nog niet zijn overgestapt naar het nieuwe pensioenstelsel. De maatstaf van 130% is gekozen omdat een dergelijke dekkingsgraad gemiddeld genomen toereikend is om de pensioenverplichtingen na te komen. Ten opzichte van 2024 is het aantal fondsen met een dekkingsgraad onder de 130% sterk afgenomen. Mogelijk door een stijging van de rente in 2025. Tegelijkertijd is ook het aantal pensioenfondsen ten opzichte van 2024 afgenomen. Dit is onder andere te verklaren doordat pensioenfondsen die de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel hebben gemaakt, niet zijn opgenomen in de tabel. Verder is het dalend aantal pensioenfondsen al een aantal jaren zichtbaar. Het gaat hierbij vooral om pensioenfondsen met een geringe omvang. Door schaalvergroting met andere pensioenfondsen kan beter worden voldaan aan de eisen die worden gesteld aan een verantwoord beheer.

Tabel 76 Kerncijfers aanvullende pensioenen

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025 ¹
Totaal aantal pensioenfondsen ²	188	181	180	173	160
Aantal pensioenfondsen met dekkingsgraad $\leq 130\%$ ³	171	125	128	121	83
Aantal bij deze fondsen betrokken deelnemers (x 1.000)	5.741	5.428	5.957	5.758	5.507 ⁴
Aantal bij deze fondsen betrokken gepensioneerden (x 1.000)	3.455	3.154	3.619	3.622	3.141 ⁴

1 Vanaf 2025 worden de pensioenfondsen die zijn overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel (WTP) niet meegenomen in deze tabel aangezien de huidige kerncijfers betrekking hebben op pensioenfondsen die nog niet zijn ingevaren.

2 Pensioenfondsen zonder eigen verplichtingen, bijvoorbeeld de volledig herverzekerde fondsen, kennen geen dekkingsgraad en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

3 Beleidsdekkingsgraad.

4 Betreft voorlopige cijfers. Definitieve cijfers komen in Q3 2026 beschikbaar.

Bron: DNB, Statistiek toezicht pensioenfondsen.

5.9 Artikel 9 Nabestaanden

A. Algemene doelstelling

De overheid beschermt nabestaande partners en wezen voor zover nodig tegen de financiële gevolgen van het verlies van partner of ouders.

De overheid vindt dat mensen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s) en die vanwege de zorg voor een kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) in een eigen inkomen kunnen voorzien, verzekerd moeten zijn van financiële ondersteuning. Daarom regelt zij in deze gevallen op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) een nabestaandenuitkering voor de overblijvende partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. De Minister is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

C. Beleidsconclusies

In 2025 is geen nieuw beleid gemaakt. Dit is conform de verwachting zoals opgenomen in de begroting 2025.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 77 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 9 (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		1.209	1.600	2.078	2.829	3.138	3.487	- 349
	Uitgaven	1.209	1.600	2.078	2.829	3.138	3.487	- 349
9.0	Nabestaanden	1.209	1.600	2.078	2.829	3.138	3.487	- 349
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	1.209	1.600	2.078	2.829	3.138	3.487	- 349
	AWW (Caribisch Nederland)	1.209	1.600	2.078	2.829	3.138	3.487	- 349
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 78 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 9 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		316.766	308.776	336.500	358.152	365.453	355.131	10.322
	Uitgaven	316.766	308.776	336.500	358.152	365.453	355.131	10.322
9.0	Nabestaanden	316.766	308.776	336.500	358.152	365.453	355.131	10.322
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>316.766</i>	<i>308.776</i>	<i>336.500</i>	<i>358.152</i>	<i>365.453</i>	<i>355.131</i>	<i>10.322</i>
	ANW	311.233	303.394	330.900	352.229	340.034	328.002	12.032
	Tegemoetkoming ANW	5.533	5.382	5.600	5.923	5.719	5.737	- 18
	ANW nominaal	0	0	0	0	0	21.323	- 21.323
	Tegemoetkoming ANW nominaal sociale lasten	0	0	0	0	0	69	- 69
		0	0	0	0	19.700	0	19.700
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) (Caribisch Nederland)
Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de AWW recht op een uitkering. De hoogte van de uitkering is leeftijdgerelateerd.

Budgettaire ontwikkelingen

De gerealiseerde uitkeringslasten voor de AWW in 2025 waren € 0,3 miljoen lager dan verwacht bij de vaststelling van de begroting. Dit wordt mogelijk veroorzaakt door een lagere gemiddelde uitkeringshoogte per rechthebbende. Dit hangt samen met het feit dat de uitgaven per rechthebbende verschillen afhankelijk van de leeftijd.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 79 Kerncijfers AWW (Caribisch Nederland)

	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroting	Verschil 2025
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	
Volume AWW (x 1.000 personen, ultimo)	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0

Bron: RCN-unit SZW.

Algemene nabestaandenwet (Anw)

De Anw is een volksverzekering en regelt, onder voorwaarden, bij overlijden een uitkering voor de partner of een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren. Daarnaast ontvangt iedere Anw-gerechtigde maandelijks de Anw-tegemoetkoming. De Anw wordt door de SVB uitgevoerd.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de Anw en de Anw-tegemoetkoming zijn € 12,0 miljoen hoger dan geraamd. Een belangrijke post voor de stijging van de uitkeringslasten is de indexatie van de uitkeringsbedragen. Dit zorgt voor € 21,3 miljoen hogere uitkeringslasten. Dit is een herschikking met de bijbehorende post onder nominaal. Het aantal Anw-gerechtigden

is neerwaarts bijgesteld als gevolg van een lagere instroom en hogere uitstroom dan eerder geraamd. Hierdoor vallen de uitkeringslasten circa € 9,3 miljoen lager uit.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal Anw-gerechtigden neemt van jaar op jaar af, met name omdat het aantal gerechtigden met een uitkering op grond van overgangsrecht sinds de invoering van de Anw in 1996 gestaag afneemt. Ten opzichte van de begroting 2025 komt de realisatie nagenoeg overeen. Het aantal Anw-gerechtigden dat op basis van de zorg voor een minderjarig kind een Anw-uitkering ontvangt is in 2025 licht hoger uitgevallen dan bij de begroting 2025 verwacht.

Tabel 80 Kerncijfers Anw							
	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Volume Anw nabestaande partners (x 1.000 personen, ultimo)	23	24	23	22	21	21	0
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 personen, ultimo), ingang recht voor 1 juli 1996	4	3,7	3,1	2,6	2,1	2,1	0,0
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 personen, ultimo), ingang recht na 1 juli 1996	18	19	19	19	18	18	0
waarvan met kind	7,4	7,7	7,6	7,4	7,3	7,1	0,2
waarvan op grond van arbeidsongeschiktheid	11	11	11	11	11	11	0
Volume wezenuitkering (x 1.000 personen, ultimo)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,1

Bron: SVB, administratie.

Handhaving

De onderstaande tabel geeft de resultaten weer in 2025 met betrekking tot preventie, opsporing, sanctionering en afdoening. De kerncijfers laten zien dat de gepercipieerde detectiekans licht is toegenomen ten opzichte van 2024. De kennis van verplichtingen blijft, net als in voorgaande jaren, hoog voor de Anw.

De tabel laat zien dat het boetebeslag binnen de Anw laag blijft. Het totale benadelingsbedrag is iets gedaald. De incassoratio van vorderingen is toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Door het geringe aantal vorderingen binnen de Anw observeren we door de jaren heen een wisselend beeld. Uitschieters kunnen het gemiddelde sterk beïnvloeden.

Tabel 81 Kerncijfers Anw (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Preventie</i> ¹	Gepercipieerde detectiekans (%)	58	73	56	64	67
	Kennis van de verplichtingen (%)	87	93	93	94	94
<i>Opsporing</i> ²	Aantal onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ³	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	0,3	0,5	0,3	0,9	0,6
<i>Sanctionering</i> ²	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Aantal boetes (x 1.000)	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	<0,1	<0,1	0,1	0,1	<0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ²	Incassoratio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	46	30	10	5	22

1 Bron: I&O Research, Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans.

2 Bron: SVB, administratie.

3 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Sociale lasten

Vanaf 2025 zijn voor een aantal uitkeringsregelingen de over deze uitkeringen betaalde werkgeverspremies toegevoegd aan de SZW-begroting. Deze wijziging heeft een technisch karakter. Het CBS classificeert werkgeverspremies die betaald worden over uitkeringen voortaan als overheidsuitgaven.

5.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders

A. Algemene doelstelling

De overheid biedt een financiële tegemoetkoming aan ouders of verzorgers voor de kosten van kinderen.

De overheid biedt ouders of verzorgers een financiële tegemoetkoming voor de kosten voor verzorging en opvoeding van kinderen op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) en de kinderbijslagvoorziening BES (Caribisch Nederland). Gezinnen in Europees Nederland met een laag of middeninkomen komen daarnaast in aanmerking voor een tegemoetkoming op grond van de Wet op het kindgebonden budget (WKB).

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de tegemoetkoming met uitkeringsregelingen. De Minister is in deze rol verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de tegemoetkoming op grond van de AKW, de WKB en de kinderbijslagvoorziening BES;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de AKW door de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

De Dienst Toeslagen voert de WKB uit in opdracht van het Ministerie van SZW. De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de WKB.

C. Beleidsconclusies

Structurele intensivering kindgebonden budget (Belastingplan 2024)

Op grond van het Belastingplan 2024 zijn vanaf 1 januari 2025 de kindbedragen van het kindgebonden budget structureel verhoogd (Kamerstukken II 2023/24, [36 418](#), nr. 2). Daarnaast is het inkomensafbouwpercentage verhoogd waardoor de regeling meer op de lage en (lage) middeninkomens wordt gericht. Doel van deze intensivering is het verhogen van de draagkracht en het voorkomen van (kinder)armoede.

Verbetermaatregel toeslagpartnerschap eerstegraads bloedverwanten

Per 1 januari 2025 is het toeslagpartnerbegrip in de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (Awir) gewijzigd (Fiscale Verzamelwet 2025, Kamerstukken II 2024/25, [36 605](#), nr. 2). Hierdoor wordt voorkomen dat eerstegraads bloedverwanten van 27 jaar of ouder als toeslagpartner worden aangemerkt als zij op hetzelfde adres staan ingeschreven als een minderjarig kind van een van beiden. Het kabinet wil daarmee situaties waarbij ouders en hun volwassen kinderen voor elkaar zorgen en hiervoor bij elkaar gaan wonen niet ontmoedigen. Hiermee is een al langer bekend knelpunt in de toeslagwetgeving opgelost en is een belemmering voor bijvoorbeeld mantelzorg aan huis weggenomen.

Centrale Raad van Beroep over inkomenseis van de AKW+

In haar uitspraak van 18 april 2025 heeft de Centrale Raad van Beroep geoordeeld dat de SVB de inkomenseis bij de AKW+ niet mag toepassen op huishoudens met twee partners en een zorgintensief kind als één van de partners volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is (ECLI:CRVB:2025:746). De Centrale Raad van Beroep heeft hierbij getoetst aan het verbod op discriminatie in artikel 1 van het Twaalfde Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Met deze uitspraak wordt de doelgroep van de AKW+ uitgebreid.

Dubbele Kinderbijslag Intensieve Zorg op Caribisch Nederland

Naar analogie van de regeling in de Europees Nederlandse Algemene Kinderbijslagwet (AKW) is voor Caribisch Nederland een regeling voor dubbele kinderbijslag bij intensieve zorg tot stand gebracht. Vooruitlopend op de structurele regeling via de Wet kinderbijslagvoorziening (KBV) BES betreft dit nog een tijdelijke regeling. In 2025 is een nieuw aanvraagtijdvak aan de Tijdelijke regeling tegemoetkoming kinderen met intensieve zorg BES 2024 toegevoegd ([Stcrt. 2025, 31465](#)). Rechthebbenden ontvangen een eenmalig bedrag van USD 3.982,76.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 82 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 10 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie					Vastgestelde begroting	Vershil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Uitgaven	6.525.745	6.850.451	8.202.440	9.753.736	10.043.938	10.077.412	- 33.474
10.0	Tegemoetkoming ouders	6.525.745	6.850.451	8.202.440	9.753.736	10.043.938	10.077.412	- 33.474
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>6.525.745</i>	<i>6.850.451</i>	<i>8.202.440</i>	<i>9.753.736</i>	<i>10.043.938</i>	<i>10.077.412</i>	<i>- 33.474</i>
	Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	3.678.956	3.935.401	4.369.420	4.625.128	4.772.971	4.616.505	156.466
	Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)	2.842.356	2.909.453	3.824.670	5.113.938	5.255.560	5.447.323	- 191.763
	Kinderbijslagvoorziening BES	4.433	5.597	8.350	14.670	15.407	13.584	1.823
	Ontvangsten	163.076	186.904	231.470	267.081	262.791	362.159	- 99.368

Tabel 83 Uitsplitsing ontvangsten artikel 10 (bedragen x € 1.000)

Art.	Ontvangsten	Realisatie					Vastgestelde begroting	Vershil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
	Ontvangsten	163.076	186.904	231.470	267.081	262.791	362.159	- 99.368
10.0	Tegemoetkoming ouders	163.076	186.904	231.470	267.081	262.791	362.159	- 99.368
	<i>Ontvangsten</i>	<i>163.076</i>	<i>186.904</i>	<i>231.470</i>	<i>267.081</i>	<i>262.791</i>	<i>362.159</i>	<i>- 99.368</i>
	Terugontvangsten	163.076	186.904	231.470	267.081	262.791	362.159	- 99.368

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Inkomensoverdrachten

Algemene Kinderbijslagwet (AKW)

De AKW biedt ouders of verzorgers een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen onder de 18 jaar met zich mee brengt. De AKW wordt uitgevoerd door de SVB.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven van de AKW vielen € 156 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt voornamelijk door de loon- en prijsbijstelling (indexatie) in 2025 van circa € 136 miljoen. Daarnaast was het aantal AKW-plus gerechtigden hoger dan aanvankelijk werd verwacht. Dit hangt gedeeltelijk samen met de gerechtelijke uitspraken van de Centrale Raad van Beroep, waardoor meer kinderen recht hebben gekregen op de AKW-plus. Verder was het aantal ontvangers van dubbele kinderbijslag wegens een zorgintensief kind hoger uitgekomen dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 84 Kerncijfers AKW							
	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Verschil 2025
Aantal gezinnen AKW (x 1.000, jaargemiddelde)	1.874	1.870	1.874	1.878	1.880	1.861	19
Aantal kinderen AKW (x 1.000, jaargemiddelde)	3.285	3.278	3.286	3.335	3.287	3.263	24
Aantal dubbele AKW uitkeringen (x 1.000, ultimo jaar):							
Kind uitwonend vanwege onderwijsredenen	0,9	0,9	0,8	0,8	0,9	- ¹	-
Kind thuiswonend met intensieve zorg	32,0	34,2	40,6	46,2	51,2	- ¹	-
Kind uitwonend vanwege ziekte of handicap	1,1	1,2	1,2	1,2	1,9	- ¹	-
Extra tegemoetkoming AKW (x 1.000)	10,5	10,4	11,1	13,9	18,0	- ¹	-

¹ Deze cijfers worden niet geraamd.

Bron: SVB, administratie.

Handhaving

De SVB heeft de in 2024 hoog toegenomen werkvoorraden in 2025 ingelopen. Dit heeft geleid tot een zichtbare stijging in het aantal overtredingen en vorderingen in 2025 ten opzichte van 2024. De daling in 2024 wordt verklaard door veranderingen in prioritering bij de uitvoering, waardoor bepaalde werkzaamheden op een later moment zijn opgepakt. In 2025 ligt het aantal overtredingen en waarschuwingen weer op het niveau van 2021-2023.

Tabel 85 Kerncijfers AKW (handhaving inlichtingenplicht)

		Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
<i>Opsporing</i> ¹	Aantal onderzoekswaardige signalen (x 1.000)	0,2	0,3	0,2	0,5	0,3
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) ²	1,9	1,9	1,8	1,3	2,0
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,7	1,7	1,7	1,4	2,7
<i>Sanctionering</i> ¹	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	2,5	3,0	3,1	2,4	3,1
	Aantal boetes (x 1.000)	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2021	2022	2023	2024	2025
<i>Terugvordering</i> ¹	Incassatio vorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2025 (%)	67	60	43	42	30

1 Bron: SVB, administratie.

2 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

Wet op het kindgebonden budget (WKB)

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van kinderen voor gezinnen tot een bepaald inkomen en vermogen. De WKB wordt uitgevoerd door Dienst Toeslagen van het Ministerie van Financiën. Indien sprake is van een aanvulling op buitenlandse gezinstoeslagen, is de SVB verantwoordelijk voor de uitbetaling van de WKB.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten WKB komen per saldo circa € 192 miljoen lager uit dan begroot. Dit betreft het saldo van enerzijds een loon- en prijsbijstelling (indexatie) in 2025 van circa € 63 miljoen. Anderzijds valt de bevoorschotting van de WKB per saldo juist € 255 miljoen lager uit dan begroot.

Aan het neerwaartse effect liggen meerdere oorzaken ten grondslag. Ten eerste zijn de uitgaven voor 2025 gedurende het jaar neerwaarts bijgesteld. Dit heeft grotendeels te maken met het feit dat de bevoorschotting van de WKB in 2025 achterbleef bij de eerder geraamde uitgaven voor dit jaar. Dit komt vermoedelijk doordat Dienst Toeslagen (bewust) bij het vaststellen van de voorschotten voor 2025 gemiddeld genomen uitgaat van een hogere loonstijging voor de WKB-gerechtigden. Dienst Toeslagen gaat sinds toeslagjaar 2025 bij het vaststellen van de voorschotten namelijk uit van een inkomensstijging die 3%-punt boven de verwachte loonstijging ligt. Dit om de kans op terugvorderingen te verkleinen. Deze marge was ten tijde van de totstandkoming van de SZW-begroting 2025 nog niet bekend. Doordat voor de bevoorschotting wordt uitgegaan van een iets sterkere inkomensstijging, resulteert dat in een lagere bevoorschotting. WKB-gerechtigden waarbij het definitieve inkomen lager is dan waar bij de bevoorschotting vanuit is gegaan, ontvangen in 2026 een nabetaling.

Verder zijn de nabetalingen in 2025 over eerdere toeslagjaren enigszins lager uitgevallen dan eerder werd verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 86 Kerncijfers WKB¹

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Aantal huishoudens WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	989	939	1.051	1.120	1.001	1.000	1
Aantal kinderen WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	1.836	1.761	1.972	2.120	1.911	1.904	7
Aantal alleenstaande ouders WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	341	337	341	347	351	338	13

¹ De cijfers in de tabel over de afgelopen jaren kunnen afwijken van de cijfers uit het jaarverslag 2024. Dit komt doordat het definitieve recht op kindgebonden budget pas na afloop van het jaar wordt vastgesteld (dit kan meerdere jaren duren). Daarnaast ziet circa 5% van de doelgroep in de eerste instantie af van een voorschot, waardoor de toekenning pas achteraf zichtbaar wordt.

Bron: Ministerie van Financiën, Toeslagen.

Kinderbijslagvoorziening BES

De kinderbijslagvoorziening BES biedt ouders of verzorgers die op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wonen een tegemoetkoming voor de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen die nog geen 18 jaar zijn.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de kinderbijslagvoorziening BES vielen circa € 1,8 miljoen hoger uit dan voorzien bij de vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer gerechtigden waren dan verwacht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 87 Kerncijfers kinderbijslagvoorziening BES

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Vershil 2025
Aantal kinderen kinderbijslagvoorziening BES (x 1.000, ultimo)	– ¹	5,8	5,7	6,1	6,2	5,9	0,3

¹ Om de KBV-kerncijfers te kunnen produceren moeten er verschillende handmatige acties uitgevoerd worden. Deze handmatige acties vormen een risico voor de betrouwbaarheid van de gegevens. Voor het jaar 2021 in het jaarverslag zijn er fouten gemaakt bij de totstandkoming van de cijfers, deze cijfers vallen waarschijnlijk lager uit dan de werkelijke cijfers. Daarom is het cijfer voor 2021 weggehaald. Voor 2022 en 2023 is dit opgelost en zijn de berekeningen opnieuw opgemaakt.

Bron: RCN-unit SZW.

Ontvangsten

De ontvangsten komen per saldo circa € 99 miljoen lager uit dan begroot, hetgeen vooral schuilt in lagere ontvangsten dan begroot over de toeslagjaren 2022-2025. Ook de lagere ontvangsten houden grotendeels verband met het feit dat Dienst Toeslagen de afgelopen jaren bij het vaststellen van de voorschotten gemiddeld genomen (bewust) van een hogere loonstijging voor de WKB-gerechtigden is uitgegaan. En daarmee succesvol de budgettaire omvang van de terugvorderingen heeft verkleind. Immers, door de lagere bevoorschotting neemt de kans op terugvorderingen af. Daarnaast heeft een gedeelte van de ouders doordat Dienst Toeslagen de afgelopen jaren van een hogere loonontwikkeling is uitgegaan, een substantieel lagere terugvordering gekregen dan anders het geval was geweest.

5.11 Artikel 11 Uitvoering

A. Algemene doelstelling

De overheid voorziet de uitvoeringsorganisaties van financiële middelen voor een rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering van socialezekerheidsregelingen, binnen de kaders die de overheid stelt.

De uitvoering van de socialezekerheidswetten vindt mede plaats door ZBO's en RWT's. De Minister van SZW bepaalt de kaders waarbinnen de uitvoering tot stand komt en stelt uitvoeringsbudget ter beschikking aan Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) inclusief het Bureau Ketensamenwerking Werk en Inkomen (BKWI), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN). De Minister maakt daarbij prestatieafspraken en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het ministerie.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor het **doen uitvoeren** van de socialezekerheidswetgeving door de uitvoeringsorganen en draagt zorg voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving (wet SUWI) waarbinnen de uitvoeringsorganen opereren;
- de vormgeving van het stelsel van socialezekerheidswetten die UWV en de SVB uitvoeren;
- de vaststelling van de budgetten die aan UWV, de SVB en het BIDN beschikbaar worden gesteld met daarbij passende prestatieafspraken;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering door UWV, de SVB en het BIDN en de verantwoording daarover;
- de vaststelling van de omvang van de middelen die aan de Landelijke Cliëntenraad (LCR) beschikbaar worden gesteld;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Prestatie-indicatoren UWV en SVB

In onderstaande tabellen zijn indicatoren voor UWV en de SVB weergegeven die de doelmatigheid, rechtmatigheid en klantgerichtheid van de uitvoering weergeven.

Tabel 88 Indicatoren uitvoering UWV

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025 ¹	Vershil 2025
Doelmatigheid: Percentage realisatie uitvoeringskosten binnen budget	95	99	98	102	98	100	– 2
Rechtmatigheid: Percentage rechtmatigheid	99,2 ²	99,4 ²	99,2 ²	99,2 ²	99,0	99	0,0
Klantgerichtheid: Cijfer klanttevredenheid uitkeringsgerechtigden	7,5	7,5	7,6	– ³	– ³	7,5	–

¹ Bron: UWV, jaarplan 2025.

² In dit cijfer is niet de rechtmatigheid van de NOW- subsidieverstrekking meegenomen. In het jaarverslag van UWV wordt dit nader toegelicht.

³ UWV is gestopt met de klanttevredenheidsmonitor waardoor dit cijfer niet meer kan worden geleverd. De menselijke maat monitor heeft de metingen die voorheen werden verricht om tot klanttevredenheidscijfers te komen vervangen en meet op meer indicatoren dan voorheen. De uitkomsten van de meest recente «menselijke maat monitor» zijn opgenomen in het UWV jaarverslag 2025.

Bron: UWV, jaarverslag.

Tabel 89 Indicatoren uitvoering SVB

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025 ¹	Vershil 2025
Doelmatigheid: Kosten per klant ²	– ³	66	64	71	72	– ⁴	–
Rechtmatigheid: Percentage rechtmatigheid	100	100	100	100	100	99	1,0
Klantgerichtheid: Cijfer klanten	– ⁵	8,2	– ⁵	8,3	– ⁵	–	–

1 Bron: SVB, jaarplan 2025.

2 Betreft een gewogen gemiddelde.

3 Deze indicator wordt vanaf 2022 berekend en is niet eerder beschikbaar.

4 Er is geen norm afgesproken voor de indicator doelmatigheid.

5 Het klanttevredenheidsonderzoek vindt tweejaarlijks plaats.

Bron: SVB, jaarverslag.

De verantwoording over rechtmatigheid heeft betrekking op de financiële rechtmatigheid en is gebaseerd op het handelen in het verslagjaar, zoals bedoeld in artikel 5.10b, eerste lid van de Regeling SUWI. Oude- en niet-financiële fouten (waaronder de sociaal-medische beoordelingen door UWV) zijn hier geen onderdeel van.

In de jaarverslagen van UWV en de SVB kan een nader onderscheid per wet/regeling met betrekking tot het percentage rechtmatigheid worden teruggevonden. Tevens bevat het jaarverslag van UWV een nadere toelichting over oude- en niet-financiële fouten.

C. Beleidsconclusies

Dienstverlening

Het wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW gaat een grondslag bieden voor gegevensuitwisseling, zodat uitvoerders belanghebbenden proactief en gericht kunnen informeren over het mogelijke recht op inkomensondersteuning en hen helpen bij het aanvragen. Het wetsvoorstel is in 2025 verzonden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2024/25, [36 799, nr. 2](#)). Er zijn reserveringen getroffen voor de extra uitvoeringskosten voor uitvoerders om hiermee aan de slag te gaan als de wet en de bijbehorende lagere regelgeving gereed zijn voor inwerkingtreding. Dat is naar verwachting op zijn vroegst vanaf de tweede helft van 2026.

ICT

UWV heeft zich in 2025 ingezet om de stabiliteit, continuïteit en wendbaarheid van de organisatie te vergroten door vernieuwing van de ICT-systemen. Speerpunten hierin waren het verbeteren van dienstverlening, de versterking van het IT-fundament, het voldoen aan externe verplichtingen en wet- en regelgeving, en het verbeteren van de besturing en bedrijfsvoering van de IT-organisatie. Voorbeelden zijn de trajecten WIA Fastlane, waarin knelpunten en fouten in de dienstverlening rondom de WIA opgepakt zijn en Uniform Klantbeeld, waarin UWV-medewerkers beter zicht hebben in het contact met werkgevers.

Het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) heeft drie projecten van UWV getoetst, te weten SZW IV-Optimalisatie, Nexus: WOL en Nexus: Pulse. UWV heeft de aanbevelingen van AcICT verwerkt in verdere uitwerking van de projecten. Om UWV sneller te kunnen veranderen, fouten te voorkomen en (IT-) systemen te vernieuwen heeft UWV binnen het traject Verandermotor de eerste stappen gezet om zich rond klantreizen anders te organiseren.

De SVB heeft gewerkt aan de Meerjarenkoers 2026–2030, met focus op digitalisering van de dienstverlening, maatschappelijke weerbaarheid en continuïteit. Met het meerjarige project Sourcing IT-infrastructuur wordt via uitbesteding gewerkt aan een toekomstbestendige infrastructuur en versterking van de informatievoorziening. De aanbesteding loopt. Het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) heeft het project in 2025 getoetst. SVB werkt aan de opvolging van de adviezen.

Verder is ingezet op vereenvoudiging en modernisering van het applicatie- en infrastructuurlandschap. Het programma Modernisering AA, gericht op vernieuwing van het kernsysteem voor onder meer AOW, AIO en AKW, boekt voortgang maar de aanpak wordt heroverwogen.

Informatiebeveiliging en privacy

UWV heeft verder gewerkt aan de verbetering van de informatiebeveiliging en privacy (IB&P), in lijn met geldende wet- en regelgeving en verplichte kaders. Voor wat betreft de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) zijn openstaande verbeteracties opgepakt, zijn de BIO-vereisten verder ingebed in de organisatie en is met software beter inzicht verkregen in de compliance. De Europese AI-verordening is vanaf 2025 gedeeltelijk in werking getreden. UWV heeft inzichtelijk gemaakt hoe het kan zorgen voor de juiste toepassing van de wetsartikelen, wat nodig is om te voldoen aan de geldende wetgeving, en heeft diverse acties ontplooid om te voldoen aan de wetgeving. Voor wat betreft de Cyberbeveiligingswet heeft UWV geëxpliceerd hoe UWV, op het moment dat de wet in werking treedt, hieraan kan voldoen. Verder is onder andere gewerkt aan het autorisatiebeheer, is geïnvesteerd om security-by-design te vergroten en het proactief scannen op potentiële bedreigingen uit te breiden, en is het bedrijfscontinuïteitsmanagement verder versterkt. Bovendien blijft UWV werken aan het mitigeren van datalekken.

In 2025 is door de SVB verder gewerkt aan versterking van informatiebeveiliging en privacy. Het programma Digitale Veiligheid wordt gecontinueerd. Identity & Access Management is verder ontwikkeld en het securitybeleid geactualiseerd in lijn met NIS2, de Cyberbeveiligingswet en de BIO2-norm. Ook zijn privacy- en continuïteitsmaatregelen versterkt.

Door toenemende digitale dreigingen staat de digitale weerbaarheid onder druk. De SVB treft daarom aanvullende beleidsmatige en technische maatregelen.

Preventie en handhaving

Bij de preventieve aanpak van regelovertreding is gekozen voor een thematische benadering waarbij wordt uitgegaan van regelovertredingen die vaak voorkomen. Per thema wordt gekeken of aanpassingen in regels of dienstverlening kunnen leiden tot minder fouten en vergissingen. Als eerste thema wordt (sinds juli 2025) gekeken naar het te laat melden van vakantie of verblijf in het buitenland. In het kader van preventie van ondermijning is gewerkt aan een aanpak van zorgfraude en fraude met ervaringscertificaten in de zorg. In het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid is bijgedragen aan een gezamenlijke aanpak van de leefbaarheidsproblematiek in diverse gemeenten, waarbij Rijk en lokaal bestuur als één overheid optreden en intensief samenwerken.

De Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen is per 1 januari 2025 gewijzigd. In 2026 zal een invoeringstoets gedaan worden. Gelijktijdig wordt het

handhavinginstrumentarium herzien. Daartoe is in juli 2025 het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid naar de Kamer verzonden, na een positief advies van de Raad van State in het voorjaar (Kamerstukken II 2024/25, [36 785, nr. 2](#)). Ook is onderzoek gedaan naar de effecten van terugvordering. Het opgeleverde onderzoek is in september 2025 naar de Kamer gezonden (Kamerstuk II 2025/26, [17 050, nr. 612](#)), waarbij is aangekondigd dat het vorderingenbeleid nader onderzocht wordt. Hierbij worden tevens onderdelen van het voormalige programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM) (tegenaan van keteneffecten bij nabetaalingen en bruto/netto-problematiek) meegenomen.

Apparaatstaakstelling

Ten behoeve van de apparaatstaakstelling uit het hoofdlijnenakkoord zijn verschillende bezuinigingen doorgevoerd. Daarnaast is er bij de onderwijsbegrotingsbehandeling het amendement Bontenbal c.s. ingediend dat betrekking heeft op een extra taakstelling op de apparaatsuitgaven vanaf 2025, waarvan € 34,4 miljoen betrekking heeft op SZW, inclusief de uitvoering. Over de concrete invulling van de taakstelling is er afstemming met UWV en de SVB. De inzet is om de taakstelling zo maximaal mogelijk in te vullen met vereenvoudiging. Beide uitvoeringsorganisaties vullen de taakstelling daarnaast in met maatregelen in de bedrijfsvoering en taakaanpassingen. De extra taakstelling is door UWV en SVB inmiddels grotendeels ingevuld.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 90 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 11 (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Verplichtingen	654.624	700.110	741.755	733.917	721.780	682.020	39.760
	Uitgaven	654.624	699.830	741.196	734.383	721.797	681.820	39.977
11.0	Uitvoering	654.624	699.830	741.196	734.383	721.797	681.820	39.977
	<i>Opdrachten</i>	0	573	681	721	710	2.400	- 1.690
	Handhaving en gegevensuitwisseling	0	573	681	721	710	2.400	- 1.690
	<i>Bekostiging</i>	0	7.441	9.044	8.256	9.240	12.823	- 3.583
	Uitvoeringskosten CN	0	7.441	9.044	8.256	9.240	12.823	- 3.583
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	653.789	691.006	729.842	723.619	709.782	665.088	44.694
	Uitvoeringskosten UWV	487.173	507.942	525.400	520.729	510.284	473.360	36.924
	Uitvoeringskosten SVB	149.116	167.765	188.450	184.133	180.029	175.972	4.057
	Uitvoeringskosten Bureau Informatie Diensten Nederland (BIDN)	17.500	15.299	15.992	18.757	19.469	15.756	3.713
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	835	810	1.629	1.787	2.065	1.509	556
	Landelijk Clientenraad	835	810	1.629	1.787	2.065	1.509	556
	Ontvangsten	88.058	82.925	54.288	89.527	44.083	0	44.083

Tabel 91 Uitsplitsing ontvangsten artikel 11 (bedragen x € 1.000)

		Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	begroting	2025	
						2025	2025	
Art.	Ontvangsten	88.058	82.925	54.288	89.527	44.083	0	44.083
11.0	Uitvoering	88.058	82.925	54.288	89.527	44.083	0	44.083
	<i>Ontvangsten</i>	<i>88.058</i>	<i>82.925</i>	<i>54.288</i>	<i>89.527</i>	<i>44.083</i>	<i>0</i>	<i>44.083</i>
	Algemeen	88.058	82.925	54.288	89.527	44.083	0	44.083

Tabel 92 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 11 (bedragen x € 1.000)

		Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	begroting	2025	
						2025	2025	
Art.	Verplichtingen	1.845.340	1.972.833	2.207.746	2.319.792	2.446.997	2.466.636	- 19.639
	Uitgaven	1.845.340	1.972.833	2.207.746	2.319.792	2.446.997	2.466.636	- 19.639
11.0	Uitvoeringskosten	1.845.340	1.972.833	2.207.746	2.319.792	2.446.997	2.466.636	- 19.639
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>1.845.340</i>	<i>1.972.833</i>	<i>2.207.746</i>	<i>2.319.792</i>	<i>2.446.997</i>	<i>2.466.636</i>	<i>- 19.639</i>
	Uitvoeringskosten UWV	1.670.751	1.818.002	2.008.578	2.089.734	2.208.738	2.153.300	55.438
	Uitvoeringskosten SVB	174.589	154.831	199.168	230.058	238.259	212.715	25.544
	Uitvoeringskosten UWV nominaal	0	0	0	0	0	91.650	- 91.650
	Uitvoeringskosten SVB nominaal	0	0	0	0	0	8.971	- 8.971
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Opdrachten

Met het opdrachtenbudget voor handhaving en gegevensuitwisseling wordt beleidsontwikkeling op het gebied van handhaving en preventie ondersteund.

Vanaf het opdrachtenbudget is circa € 0,7 miljoen uitgegeven die onder deze post in het jaarverslag wordt verantwoord. De middelen zijn onder andere besteed aan het onderzoek Kennis der Verplichtingen, onderzoek naar de effecten van de gegevensuitwisseling in de SUWI-keten en het onderzoek naar de effecten van het terugvorderbeleid. Naast de uitgaven die direct onder deze post in het jaarverslag worden verantwoord, is er budget beschikbaar gesteld waarvan de uitgaven elders worden verantwoord. Zo is in 2025 € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld aan de doorontwikkeling van verzoekservices voor de Individuele Inkomensvoetstuk. Deze uitgaven worden in het jaarverslag verantwoord als bijdrage aan het BIDN. Daarnaast is een bijdrage geleverd aan verschillende gemeenten voor subsidies, waaronder voor het begeleiden van kwetsbare jongeren in het kader van preventie van ondermijnende criminaliteit. Hiervoor is een bijdrage gedaan aan het Gemeentefonds van € 0,9 miljoen.

Bekostiging

De RCN-unit SZW is een bij de Rijksdienst Caribisch Nederland gepositieerd onderdeel van het departement dat namens de Minister is belast met uitkeringsverstrekking, vergunningverlening en arbeidsinspectie in Caribisch Nederland.

De uitvoeringskosten zijn € 3,6 miljoen lager uitgevallen dan voorzien bij de begroting 2025. Dit heeft grotendeels te maken met vertraging van het project inzake de noodzakelijke vernieuwing van het applicatielandschap. Deze middelen zijn doorgeschoven naar latere jaren.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor het uitvoeringsbudget van UWV (inclusief BKWI), de SVB en het BIDN, waarbinnen deze organisaties hun jaarplannen dienen op te stellen. Deze financiële kaders hebben alleen betrekking op de uitvoering van SZW-taken door genoemde ZBO's. In de jaarplannen nemen UWV en de SVB een verdeling van de uitvoeringskosten naar wet en/of fonds op. De Minister stuurt in eerste aanleg op het totaalbudget per organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de organisaties zelfstandig de uitvoering organiseren en over de realisatie via het jaarverslag verantwoording afleggen aan de Minister van SZW.

De uitvoeringskosten van UWV en de SVB wijzigen gedurende de jaren als gevolg van beleidswijzigingen en van volumeontwikkelingen in de onderscheiden wetten. Voor een nadere toelichting op de volumeontwikkelingen wordt naar de desbetreffende artikelen verwezen.

Budgettaire ontwikkelingen

De totale uitvoeringskosten UWV vallen € 92,1 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt grotendeels verklaard door de jaarlijkse loon-prijsbijstelling. De totale uitvoeringskosten SVB vallen € 29,6 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt grotendeels verklaard door de jaarlijkse loon-prijsbijstelling en de technische verwerking van de voorziening levensfaseregeling.

In de tabellen 93 en 94 zijn de gerealiseerde uitvoeringskosten van UWV en de SVB toegedeeld aan de onderscheiden wetten en regelingen. Deze toedeling is extracomptabel.

**Tabel 93 Extracomptabel overzicht begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde uitvoeringskosten UWV
(bedragen x € 1.000)**

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
UWV (incl. BKWI)	2.157.924	2.325.944	2.533.978	2.610.463	2.718.769
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	<i>487.173</i>	<i>507.942</i>	<i>525.400</i>	<i>520.729</i>	<i>510.031</i>
IOW	2.580	2.576	2.312	1.698	1.744
Wajong	189.080	202.567	200.894	224.592	222.804
Re-integratie Wajong ¹	95.777	108.423	118.851	114.837	125.409
Basisdienstverlening	91.932	84.137	93.738	87.750	94.100
Beoordeling gemeentelijke doelgroep	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
WSW-indicatiestelling	1.329	1.664	1.980	1.330	1.378
Scholingsbudget WW	5.500	900	0	0	0
NOW 1	20.600	7.700	0	894	662
NOW 2	10.000	3.900	0	4.294	769
NOW 3	16.000	20.347	1.400	16.038	8.531
NOW 4	4.000	1.400	1.400	2.106	3.517
NOW 5	0	10.565	8.600	3.000	3.092
NOW 6	0	2.000	38.061	14.480	3.600
TOFA	2.591	100	0	0	0
MCKW	337	291	209	132	0
Uitvoering kassierstaak	3.300	3.300	1.670	2.220	570
Centrale uitvoering landelijke ondersteuning	3.000	3.100	3.040	2.930	0
Skills en mogelijkheden	1.498	2.458	3.220	3.082	4.213
Inzet doelgroep banenafpraak	3.100	4.000	0	0	0
STAP	0	13.100	13.500	2.682	533
IPS voor gemeenten	0	0	130	90	188
BKWI	16.550	15.412	16.395	18.574	18.921
<i>Premiegefinancierd</i>	<i>1.670.751</i>	<i>1.818.002</i>	<i>2.008.578</i>	<i>2.089.734</i>	<i>2.208.738</i>
WW	622.234	587.109	656.262	676.607	733.320
ZW	391.344	427.172	425.935	386.061	433.470
WAZO	12.874	15.199	12.308	12.287	11.943
WAO	72.036	80.165	64.302	70.968	69.861
Re-integratie WAZ/WAO/WIA/ZW ¹	131.981	164.699	182.380	218.973	180.091
WGA	382.235	442.583	544.699	613.378	619.770
IVA	75.563	88.281	111.736	157.182	106.317
WAZ	2.944	4.034	3.196	3.178	2.609
Toevoeging aan bestemmingsfonds/egalisatiereserve	- 20.460	8.760	7.760	- 48.900	51.358

¹ Dit zijn uitvoeringskosten. Re-integratie in de vorm van voorzieningen en/of trajecten staan weergegeven op beleidsartikel 3. De uitvoeringskosten re-integratie hebben betrekking op de werkzaamheden die UWV verricht ten behoeve van de inkoop van externe re-integratiediensten en re-integratiedienstverlening voor werkzoekenden in de WIA, WAO, en Wajong die UWV zelf aanbiedt.

Tabel 94 Extracomptabel overzicht begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde uitvoeringskosten SVB (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
SVB	323.705	322.596	387.618	414.191	418.288
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	<i>149.116</i>	<i>167.765</i>	<i>188.450</i>	<i>184.133</i>	<i>180.029</i>
AKW	101.565	115.105	131.841	126.800	113.238
TAS	2.349	4.688	1.582	1.565	1.631
TSB ¹			7.680	4.448	3.732
KOT/WKB	9.081 ²	7.347	10.034	10.034	11.575
AIO	33.600	38.625	35.079	39.074	47.947
Bijstand buitenland	224	224	224	223	53
Overbruggingsregeling AOW	489	0	250	250	250
Remigratiewet	1.808	1.776	1.760	1.739	1.603
<i>Premiegefinancierd</i>	<i>174.589</i>	<i>154.831</i>	<i>199.168</i>	<i>230.058</i>	<i>238.259</i>
AOW	165.055	145.124	186.351	214.712	223.609
Anw	9.534	9.707	12.817	15.345	14.650

1 Inclusief middelen Instituut Slachtoffers Beroepsziekten door Gevaarlijke stoffen.

2 Inclusief Tijdelijke tegemoetkoming kinderopvang.

Bijdrage aan nationale organisaties

De Landelijke Cliëntenraad (LCR) is een overlegorgaan ingesteld bij Wet SUWI waarin landelijke cliëntenorganisaties, vertegenwoordigers van gemeentelijke cliëntenraden en vertegenwoordigers van de centrale cliëntenraden van de SVB en UWV zitting hebben. De LCR heeft tot taak periodiek te overleggen met UWV, de SVB, de gemeenten en de Minister van SZW over onderwerpen op het terrein van werk en inkomen. Begin 2025 is een onderzoek opgeleverd over de bedrijfsvoering van de Landelijke Cliëntenraad. Het aanvullende budget was bestemd voor de opvolging van dit rapport, waaronder het op orde brengen van de bedrijfsvoering.

Ontvangsten

De ontvangsten bedragen in 2025 circa € 44 miljoen. Dit betreffen verrekeningen over rijksgefinancierde regelingen met betrekking tot de uitvoeringskosten van UWV en SVB over 2024.

5.12 Artikel 12 Rijksbijdragen

A. Algemene doelstelling

De overheid borgt voldoende dekking in sociale fondsen.

De uitgaven die worden gedaan vanuit de sociale fondsen worden hoofdzakelijk gefinancierd via premies. In een aantal gevallen vindt de overheid het heffen van premies niet wenselijk, bijvoorbeeld om te voorkomen dat premiepercentages blijvend toenemen en daarmee een evenwichtige koopkrachtontwikkeling in de weg staan. In andere gevallen vindt de overheid financiering van een regeling vanuit de algemene middelen passend, maar wordt de regeling wel betaald uit een van de sociale fondsen. In beide gevallen worden de inkomsten van de sociale fondsen aangevuld via een of meerdere rijksbijdragen.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de sociale fondsen uit de rijksbegroting, al dan niet in aanvulling op premieheffing. De Minister is in deze rol verantwoordelijk voor:

- de vaststelling van de hoogte van de rijksbijdragen aan de desbetreffende sociale fondsen;
- het betalen van de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

C. Beleidsconclusies

De beoogde resultaten, het waar gewenst aanvullen van de sociale fondsen via een rijksbijdrage, zijn gerealiseerd.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 95 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 12 (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Uitgaven	23.173.152	20.291.413	20.635.874	31.203.175	29.182.158	28.508.852	673.306
12.0	Rijksbijdragen	23.173.152	20.291.413	20.635.874	31.203.175	29.182.158	28.508.852	673.306
	<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>	<i>23.173.152</i>	<i>20.291.413</i>	<i>20.635.874</i>	<i>31.203.175</i>	<i>29.182.158</i>	<i>28.508.852</i>	<i>673.306</i>
	Kosten heffingskortingen AOW	2.337.200	2.420.700	2.802.100	3.066.400	3.916.800	3.876.800	40.000
	Vermogenstekort Ouderdomsfonds	20.561.200	17.612.000	17.543.400	27.828.000	24.940.300	24.334.800	605.500
	Tegemoetkoming arbeidsongeschikten	160.349	167.394	180.798	202.575	206.596	185.081	21.515
	Zwangere zelfstandigen	92.433	91.319	109.576	106.200	118.462	112.171	6.291
	Transitievergoeding	21.970	0	0	0	0	0	0
	Ontvangsten	2.085	823	21	6.680	929	0	929

Tabel 96 Uitsplitsing ontvangsten artikel 12 (bedragen x € 1.000)

		Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
Art.	Ontvangsten	2.085	823	21	6.680	929	0	929
12.0	Rijksbijdragen	2.085	823	21	6.680	929	0	929
	<i>Ontvangsten</i>	<i>2.085</i>	<i>823</i>	<i>21</i>	<i>6.680</i>	<i>929</i>	<i>0</i>	<i>929</i>
	Algemeen	2.085	823	21	6.680	929	0	929

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Bijdrage aan sociale fondsen

De bijdragen aan de sociale fondsen worden overgemaakt van de begroting van SZW aan verschillende fondsen bij SVB en UWV. Hoofdstuk 11, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de sociale fondsen.

Rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW

Deze rijksbijdrage compenseert de gewijzigde premieopbrengst die het gevolg is van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. De hoogte van deze rijksbijdrage wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en eventuele wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen is gedurende het jaar met € 40 miljoen naar boven bijgesteld. Dat komt doordat de budgettaire derving vanwege de heffingskortingen naar boven is bijgesteld. Deze hogere heffingskortingen zorgen voor minder inkomstenbelasting en premie-inkomsten voor de volksverzekeringen. De rijksbijdrage is naar boven bijgesteld om dit (deels) te compenseren.

Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door de premie-inkomsten. De hoogte van de AOW-premie is echter wettelijk gemaximeerd om te voorkomen dat de groeiende AOW-uitgaven leiden tot een alsmaar stijgende AOW-premie en een onevenwichtige koopkrachtontwikkeling. Dit leidt tot een jaarlijks exploitatietekort in het Ouderdomsfonds. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat dat fonds gemiddeld genomen een neutrale vermogenspositie heeft.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds voor 2025 is in juli van dat jaar vastgesteld, met gebruik van de CEP raming van het CPB en de realisatiecijfers uit het SVB-jaarverslag van 2024. Ten opzichte van de begroting 2025 is de rijksbijdrage € 606 miljoen hoger vastgesteld. Deze bijstelling bestaat grofweg uit twee onderdelen, die tegen elkaar in werken. Het eerste onderdeel is het feit dat het Ouderdomsfonds het jaar 2024 heeft afgesloten met een hoger dan verwacht vermogenoverschot. Dit kwam vooral doordat in 2024 de premie-inkomsten hoger uitvielen dan geraamd. Een overschot in het fonds wordt verrekend in de rijksbijdrage van het volgende jaar, die daardoor dus lager kan zijn. De rijksbijdrage voor 2025 kon hierdoor met € 877 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Het tweede onderdeel is dat de geraamde premie-inkomsten voor 2025 met € 1,4 miljard naar

beneden zijn bijgesteld, en de uitgaven met € 65 miljoen zijn verhoogd. De rijksbijdrage voor 2025 moet dus hoger zijn om deze lagere inkomsten en hogere uitgaven te compenseren. In totaal is de rijksbijdrage hierdoor gestegen met € 606 miljoen.

Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten

De tegemoetkomingen arbeidsongeschikten voor de categorieën WAO, WAZ, IVA en WGA worden gefinancierd uit een rijksbijdrage die in het Toeslagenfonds wordt gestort. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van UWV opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage is gedurende het jaar met € 22 miljoen naar boven bijgesteld in lijn met de geraamde uitgaven aan de tegemoetkoming arbeidsongeschikten.

Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen

De regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ) voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling (zie ook beleidsartikel 6). Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Ook de uitkeringen voor zwangere alfhulpen worden via deze rijksbijdrage gefinancierd. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van UWV opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage is gedurende het jaar met € 6,3 miljoen naar boven bijgesteld op basis van hogere geraamde uitgaven aan de regeling ZEZ.

Ontvangsten

Bij de rijksbijdragen is soms sprake van een klein bedrag aan ontvangsten. De rijksbijdragen voor de tegemoetkoming arbeidsongeschikten en voor de ZEZ worden door het ministerie overgemaakt naar UWV. De hoogte van de rijksbijdragen wordt tijdens het jaar aangepast aan de verwachte uitgaven van UWV. Aan het einde van het jaar, als de laatste maandelijkse betaling voor de rijksbijdrage is gedaan, kunnen de uitgaven van UWV echter nog wijzigen. Er ontstaat dan een klein verschil tussen het overgemaakte bedrag, en de daadwerkelijk door UWV uitgegeven bedragen. Als de rijksbijdrage eigenlijk hoger had moeten zijn, dan doet het ministerie een nabetaling in het volgende jaar. Als de rijksbijdrage iets te hoog is geweest, dan ontvangt het ministerie in het volgende jaar het teveel betaalde bedrag terug. Dit wordt dan verwerkt als ontvangst op dit beleidsartikel.

In 2025 is er € 0,9 miljoen terugontvangen van de rijksbijdrage voor de ZEZ voor 2024. Dat komt omdat de uitvoeringskosten in dat jaar lager uitvielen dan het bedrag dat SZW hiervoor aan UWV had overgemaakt.

5.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang

A. Algemene doelstelling

De overheid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie van iedereen met een migratieachtergrond. Daarnaast bevordert de overheid de acceptatie van culturele diversiteit in de samenleving.

In het integratiebeleid ligt de nadruk op het creëren van sociale stabiliteit in een samenleving die in cultureel opzicht steeds meer divers wordt. Een sociaal stabiele samenleving houdt in dat:

- mensen zelfredzaam zijn en zonder belemmeringen kunnen meedoen;
- zij in al hun verscheidenheid met elkaar samenleven;
- iedereen zich thuisvoelt ongeacht herkomst, religie of levensovertuiging.

Dit wordt gerealiseerd door:

- het versterken van inclusief en gelijkwaardig samenleven;
- het bevorderen van samenhang en het voorkomen van maatschappelijke spanningen;
- het overbruggen van verschillende scheidslijnen door verbinding van verschillende groepen in de samenleving te stimuleren;
- het verhogen van de veerkracht en weerbaarheid ten behoeve van de sociale stabiliteit;
- werk stimuleren als basis van integratie;
- het werken aan een evenredige positie en participatie in de Nederlandse samenleving en aan een evenredig bereik en effectiviteit van voorzieningen voor alle burgers in Nederland.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met behulp van onder andere financiële instrumenten de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van migranten, en het samenleven met elkaar in de diverse samenleving. De samenlevingsvraagstukken verschillen per gemeente of regio. De rol van de Minister bij het oplossen hiervan is een faciliterende. De Minister **financiert** een uitkeringsregeling aan remigranten op grond van de Remigratiewet alsmede de hiermee samenhangende uitvoeringskosten. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de visie en samenhang van het integratiebeleid en de daarvoor benodigde kennis;
- het aanspreken van de vakdepartementen op hun verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat reguliere voorzieningen toegankelijk en effectief zijn voor alle burgers;
- de uitvoering van de Remigratiewet.

In 2025 viel de verantwoordelijkheid voor Inburgering onder het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Per 19 juni 2025 is de politieke verantwoordelijkheid voor Inburgering overgegaan naar het Ministerie van SZW. De verantwoording van de middelen vindt voor geheel 2025 plaats in het jaarverslag van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

C. Beleidsconclusies

In 2025 is een *Actieagenda Integratie* uitgewerkt, waarin diverse maatregelen op het brede integratie domein worden ondergebracht. Begin 2025 is de brief naar de Tweede Kamer gegaan over de contouren van de Actieagenda en sindsdien is gewerkt aan de invulling van de actieagenda (Kamerstukken II 2024/25, [32 824, nr. 448](#)). Er zijn extra middelen tot en met 2029 toegekend voor de uitvoering van deze actieagenda. Op 4 juli is de brief 'Voortgang Actieagenda Integratie en de Open en Vrije samenleving' (Kamerstukken II 2024/25, [32 824, nr. 456](#)), met de eerste uitwerking van de agenda, verzonden naar de Tweede Kamer. Tevens is op een aantal maatregelen daaruit, zoals nationale dialoog, startbanen, vrouwelijke statushouders, zelfbeschikking en Holocausteducatie, extra inzet gepleegd in het najaar van 2025. In samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties is gewerkt aan het op lokaal niveau versterken van de preventieve aanpak van discriminatie op grond van huidskleur, afkomst en religie via het opzetten van een leernetwerk voor gemeenten.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 97 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 13 (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		203.252	342.975	428.776	627.737	53.730	52.368	1.362
	Uitgaven	190.131	343.489	425.275	626.715	50.825	52.368	- 1.543
13.0	Integratie en maatschappelijke samenhang	190.131	343.489	425.275	626.715	50.825	52.368	- 1.543
	<i>Inkomensoverdrachten</i>	40.492	39.241	37.759	37.454	38.064	35.718	2.346
	Remigratiewet	40.492	39.241	37.759	37.454	38.064	35.718	2.346
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	17.967	16.356	15.896	19.975	7.354	8.599	- 1.245
	Opbouw kennisfunctie integratie	2.882	2.817	3.213	2.628	2.695	2.664	31
	Vluchtelingenwerk Nederland	1.070	1.076	1.018	1.394	1.176	1.176	0
	Overige subsidies algemeen	10.531	5.988	4.037	6.801	3.483	4.759	- 1.276
	Vroege Integratie en Participatie	3.484	6.475	7.628	9.152	0	0	0
	<i>Opdrachten</i>	8.758	10.563	12.827	11.651	5.407	8.051	- 2.644
	Opdracht Integratie	7.221	9.025	11.231	10.070	5.407	7.351	- 1.944
	Remigratie	1.537	1.538	1.596	1.581	0	700	- 700
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	26.231	30.956	33.651	38.000	0	0	0
	COA	26.231	30.956	33.651	38.000	0	0	0
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	26.321	24.011	26.089	27.168	0	0	0
	Agentschap DUO	26.321	24.011	26.089	27.168	0	0	0
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	0	127.612	208.349	434.179	0	0	0
	Gemeenten inburgeringsvoorzieningen	0	111.982	186.141	413.981	0	0	0
	Specifieke uitkering onderwijsroute	0	15.000	22.208	20.198	0	0	0
	Specifieke uitkering overig	0	630	0	0	0	0	0
	<i>Leningen</i>	70.362	94.750	90.704	58.288	0	0	0
	DUO	70.362	94.750	90.704	58.288	0	0	0
	Ontvangsten	4.956	5.205	43.030	24.672	147	0	147

Tabel 98 Uitsplitsing ontvangsten artikel 13 (bedragen x € 1.000)

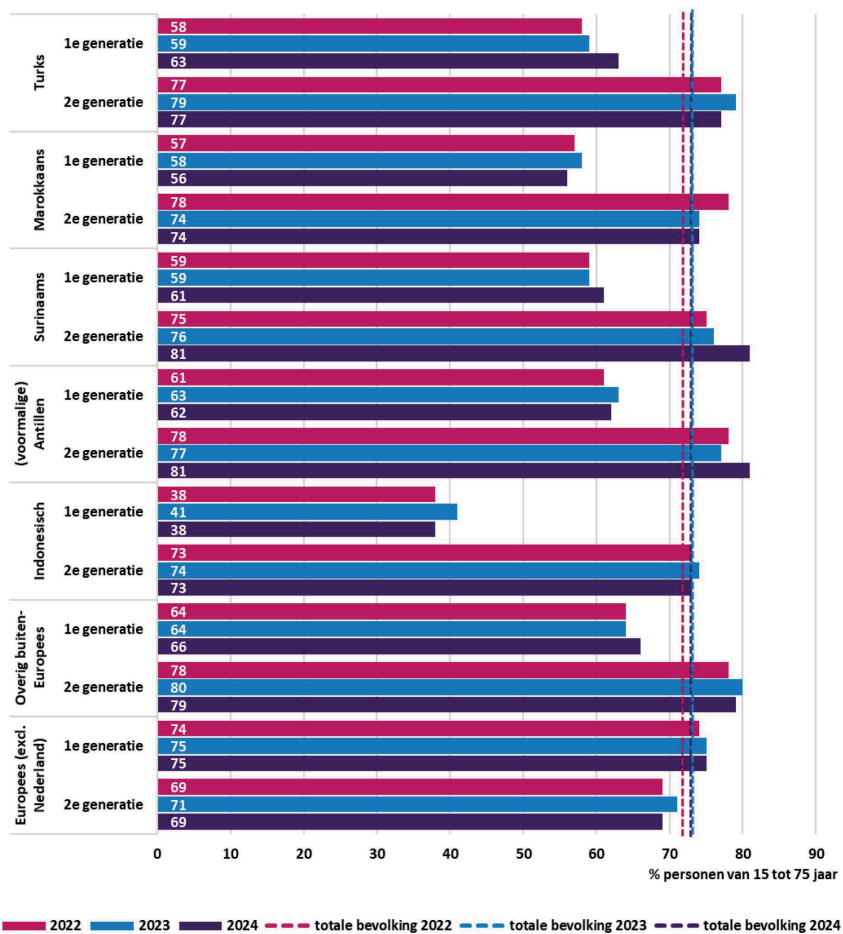
	Realisatie				Vastgestelde	Verschil	
	2021	2022	2023	2024	begroting 2025	2025	
Art. Ontvangsten	4.956	5.205	43.030	24.672	147	0	147
13.0 Integratie en maatschappelijke samenhang	4.956	5.205	43.030	24.672	147	0	147
<i>Ontvangsten</i>	<i>4.956</i>	<i>5.205</i>	<i>43.030</i>	<i>24.672</i>	<i>147</i>	<i>0</i>	<i>147</i>
Algemeen	740	383	10.501	12.492	147	0	147
Leningen	4.216	4.822	6.059	7.015	0	0	0
Ontvangsten SPUK Inburgering	0	0	26.470	5.165	0	0	0

E. Toelichting op de financiële instrumenten

Het integratiebeleid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit en heeft als einddoel dat groepen met een migratieachtergrond dezelfde maatschappelijke positie innemen als groepen zonder migratieachtergrond. Dit doel komt dichterbij als de verschillen tussen de groepen afnemen. Drie belangrijke indicatoren hiervoor zijn de arbeidsparticipatie, de werkloosheid en het aandeel leerlingen dat in het voortgezet onderwijs havo en vwo volgt.

De figuren 5, 6 en 7 presenteren de ontwikkeling in deze indicatoren: de aandelen van de bevolking met betaald werk, het werkloosheidspercentage en het aandeel leerlingen in de derde klas van het voortgezet onderwijs dat havo of vwo volgt naar achtergrond, generatie en (school)jaar. De figuren laten verschillen zien tussen zowel de uiteenlopende herkomstgroepen als tussen de generaties binnen dezelfde herkomstgroep.

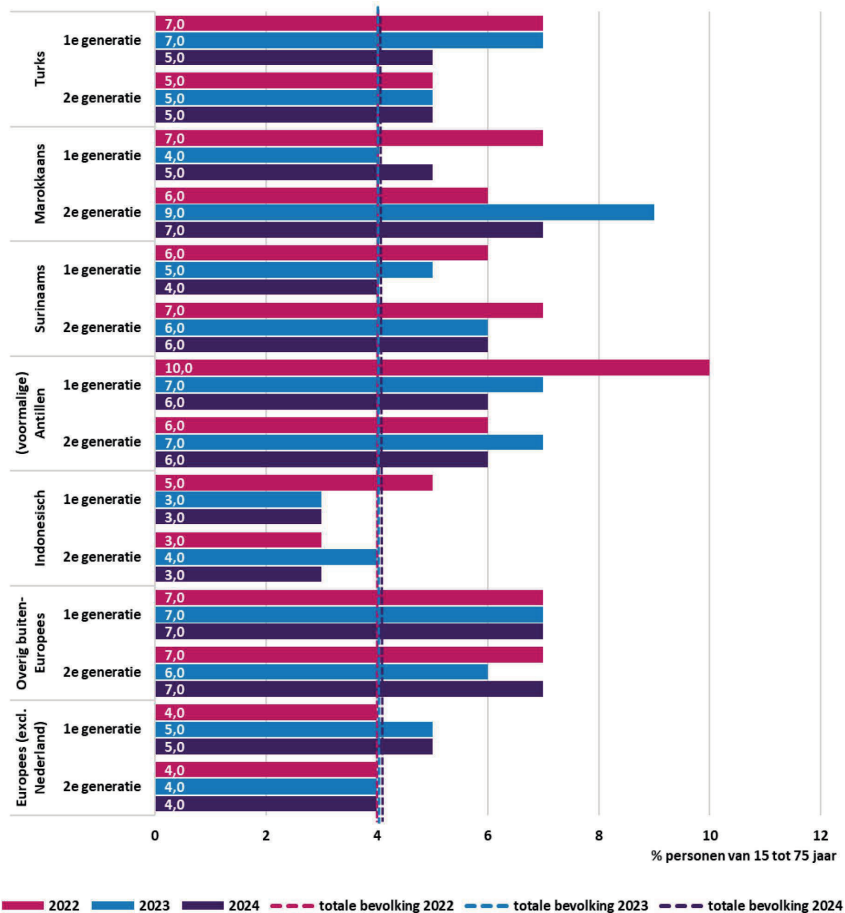
Figuur 5 Kerncijfers integratie: netto arbeidsparticipatie¹ (%)

Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

¹ Het aandeel van de bevolking van 15 tot 75 jaar met betaald werk voor ten minste een uur per week.

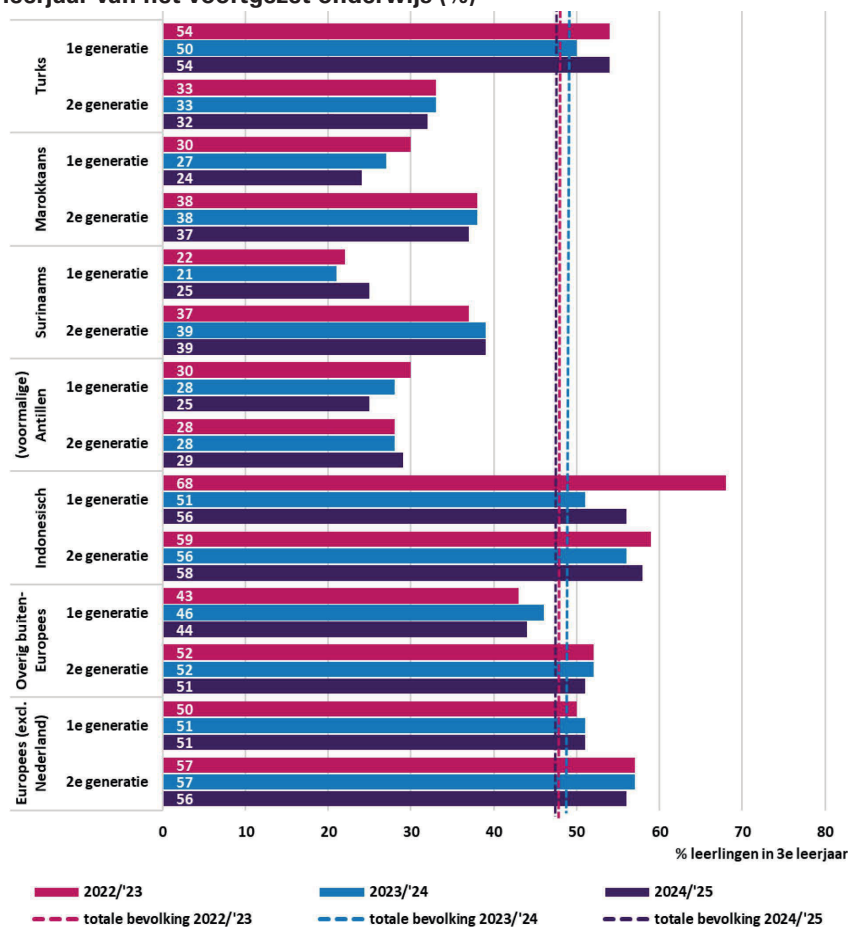
Figuur 6 Kerncijfers integratie: werkloze beroepsbevolking² (%)

Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

² Het aandeel van de bevolking van 15 tot 75 jaar zonder betaald werk, die recent naar werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn. Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur.

Figuur 7 Kerncijfers integratie: aandeel havo/vwo-leerlingen in het 3e leerjaar van het voortgezet onderwijs (%)

Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

Inkomensoverdrachten

Remigratiewet

De Remigratiewet biedt personen die naar Nederland kwamen voor arbeid en vestiging een kans om terug te keren bij een dringende wens tot terugkeer in geval dat zij in een uitzichtloze situatie van afhankelijkheid (uitkeringssituatie) verkeren en zelf hun remigratie niet kunnen bekostigen. Om personen die daarvoor in aanmerking komen in staat te stellen naar hun herkomstland terug te keren, kon tot 1 januari 2025 een remigratie-uitkering worden aangevraagd. De SVB voert de Remigratiewet uit.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven op de remigratie-uitkering vallen € 2,3 miljoen hoger uit vanwege bijstelling voor loon- en prijsontwikkeling.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 99 Kerncijfers Remigratie

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2025	Verschil 2025
Aantal remigranten met een periodieke uitkering (x 1.000 personen, ultimo) ¹	13	13	13	12	12	12	0

¹ Inclusief nihil-uitkeringen: de remigrant heeft recht op een remigratie-uitkering, maar na verrekening van andere, exporteerbare uitkeringsgelden wordt het bedrag op nihil vastgesteld.

Bron: SVB, administratie.

Subsidies

Op het budget voor subsidies is per saldo € 1,2 miljoen minder uitgegeven dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de beoordeling van de subsidieaanvragen voor de subsidiewerkgeversregeling voor het programma statushouders aan het werk meer tijd kostte, waardoor een deel in 2026 wordt behandeld en toegekend.

Opdrachten

Uit dit budget worden projecten bekostigd op het terrein van integratie. Voorbeelden zijn onderzoek en methodiekontwikkeling in het kader van de werkagenda Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt (VIA), samenleven, aanpak discriminatie en racisme en zelfbeschikking. Daarnaast worden vanuit dit budget projecten bekostigd ten behoeve van training en voorlichting op het terrein van integratieonderwerpen (zoals weerbare samenleving en sociale stabiliteit en tegengaan van sociale spanningen). Er is op het opdrachtenbudget € 2,6 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit komt omdat het langer duurde om met de aanbesteding en opdrachten van de Actieagenda Integratie aan de slag te gaan.

6. Niet-beleidsartikelen

6.1 Artikel 96 Apparaat Kerndepartement

Dit artikel bevat alle personele en materiële uitgaven en bijbehorende ontvangsten van het Ministerie van SZW. In beleidsartikel 11 zijn de bijdragen aan zbo's verder toegelicht.

Budgettaire gevolgen

Tabel 100 Apparaatsuitgaven Kerndepartement Budgettaire gevolgen (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
	Uitgaven	423.274	485.945	555.161	616.915	639.143	599.619	39.524
96.0	Apparaat Kerndepartement	423.274	485.945	555.161	616.915	639.143	599.619	39.524
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>341.963</i>	<i>392.502</i>	<i>453.441</i>	<i>511.117</i>	<i>522.536</i>	<i>488.476</i>	<i>34.060</i>
	eigen personeel	318.847	359.236	411.214	468.081	490.994	474.790	16.204
	externe inhuur	21.768	31.669	40.090	39.678	23.710	11.201	12.509
	overige personele uitgaven	1.348	1.597	2.137	3.358	7.832	2.485	5.347
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>81.311</i>	<i>93.443</i>	<i>101.720</i>	<i>105.798</i>	<i>116.607</i>	<i>111.143</i>	<i>5.464</i>
	overige materiële uitgaven	13.381	15.938	18.817	20.758	19.672	21.895	- 2.223
	ICT	16.430	17.997	14.469	17.000	24.830	24.067	763
	bijdrage aan SSO's	51.500	59.508	68.434	68.040	72.105	65.181	6.924
	Ontvangsten	64.920	78.914	92.868	106.689	103.265	105.083	- 1.818

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

Voor eigen personeel is € 16,2 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Het verschil wordt merendeels veroorzaakt door de loonprijscompensatie die in 2025 is ontvangen (€ 14 miljoen). Daarnaast is er een uitbreiding geweest voor uitvoeringskosten van de subsidie-regeling SLIM (€ 2,2 miljoen). Dit leidt tot hogere personeelskosten bij SZW.

Externe inhuur

Ten opzichte van de begroting zijn er in totaal € 12,5 miljoen extra uitgaven voor externe inhuur. Dit gaat onder andere om ICT-werkzaamheden en uitvoering van subsidieregelingen.

Overige personele uitgaven

De overige personele uitgaven zijn € 5,3 miljoen meer dan begroot. Sinds 2025 worden de uitgaven voor tolken (€ 1,5 miljoen) en de landsadvocaat (€ 1,2 miljoen) verantwoord onder overige personele uitgaven. Daarnaast is er sprake van een toename van de uitkeringen voor de regeling vervroegd uittreden (RVU) en het eigenrisicodragerschap (WIA, WW, loonkosten bij ziek uit dienst) (€ 3 miljoen).

Materiële uitgaven

Overige materiële uitgaven

De overige materiële uitgaven komen € 2,2 miljoen lager uit dan begroot. Er is minder uitgegeven aan externe locaties en catering.

Bijdrage aan SSO's

De bijdrage aan SSO's komt € 6,9 miljoen hoger uit dan begroot. Er is sprake van bijstelling van de uitgaven voor de loonprijsontwikkeling in 2025.

Rijksschoonmaakorganisatie

In 2016 is begonnen met het uitvoeren van schoonmaakactiviteiten.

De deelnemende departementen betalen voor het schoonmaken een vergoeding aan het Ministerie van SZW. De uitgaven van de RSO komen ten laste van de begroting van het Ministerie van SZW.

Tabel 101 laat de apparaatsuitgaven van RSO afzonderlijk zien. Vanaf 2019 namen de jaarlijkse uitgaven toe doordat opdrachtgevers conform planning worden aangesloten op de dienstverlening van de RSO. Deze geplande aansluitingen zijn afgerond voor de departementen waarvan de externe schoonmaakdienstverlening contractueel is geëindigd. Voor dit moment worden daarom geen nieuwe aansluitingen van opdrachtgevers verwacht.

Per 2021 werkt de RSO volgens een gestandaardiseerde dienstverlening met uniforme tarieven voor opdrachtgevers gebaseerd op de begrote uitgaven. Bij toe- danwel afname van dienstverlening bewegen de inkomsten evenals de bijbehorende uitgaven mee. De taakstellingen bij de opdrachtgevers zullen naar verwachting zorgen voor een afname van de RSO dienstverlening en daarmee dalen de inkomsten en uitgaven van de RSO.

Tabel 101 Apparaatsuitgaven kerndepartement en apparaatsuitgaven RSO (bedragen x € 1.000)

	Realisatie				2025	Vastgestelde	Verschil
	2021	2022	2023	2024		begroting	
Kerndepartement exclusief RSO							
Uitgaven	364.375	413.416	468.766	520.027	541.598	501.747	39.851
Ontvangsten	4.513	9.621	8.380	7.750	5.660	7.316	- 1.656
Rijksschoonmaakorganisatie							
Uitgaven	58.899	72.529	86.395	96.888	97.545	97.872	- 327
Ontvangsten	60.407	69.293	84.488	98.939	97.605	97.767	- 162

Naar aanleiding van een toezegging in het wetgevingsoverleg over het jaarverslag 2018 is een indicator opgenomen met betrekking tot de medewerkerstevredenheid van de schoonmakers in dienst van de RSO. Dit onderzoek wordt tweejaarlijks gehouden.

Tabel 102 Medewerkerstevredenheid RSO

	Realisatie 2019	Realisatie 2021	Realisatie 2024
Tevredenheid medewerkers RSO	8,6	9,0	8,9

Bron: RSO.

Totaaloverzicht

Tabel 103 geeft een samenvatting van de apparaatsuitgaven van het kerndepartement en van de zbo's en rwt's van het ministerie. De toelichting op de ontwikkeling bij het kerndepartement is te vinden bij tabel 100. Zie beleidsartikel 11 en bijlage 1 voor een toelichting op de zbo's/rwt's.

Tabel 103 Totaaloverzicht apparaatsuitgaven/kosten inclusief agentschappen en zbo's/rwt's (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2021	2022	2023	2024	2025	2025	2025
Totaal apparaatsuitgaven Ministerie	423.274	485.945	555.161	616.915	639.143	599.619	39.524
Totaal apparaatskosten zbo's en rwt's¹	2.411.149	2.580.960	2.883.300	2.954.676	3.112.696	3.131.724	- 19.028
UWV (inclusief BKWI)	2.110.758	2.280.953	2.482.572	2.553.948	2.699.429	2.718.310	- 18.881
SVB	283.868	285.338	384.736	381.971	395.341	397.658	- 2.317
BIDN	16.523	14.669	15.992	18.757	17.926	15.756	2.170

1 Dit betreft zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde kosten. De ontvangsten artikel 11 zijn in mindering gebracht op de uitgaven.

Bezetting

De toename bij kern zit in de voorbereiding van de oprichting van de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt. De grootste toename doet zich voor bij de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) in verband met werkzaamheden voor de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden en de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten. De afname bij RSO wordt verklaard door een afname in de dienstverlening, als gevolg van de opgelegde taakstellingen bij de opdrachtgevers.

Tabel 104 Bezettingsoverzicht (fte)

	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
kern	1.421	1.617	1.751	1.793	1.805
NLA	1.513	1.592	1.763	1.829	1.878
RSO	1.192	1.281	1.358	1.371	1.359
totaal	4.126	4.490	4.872	4.993	5.042

Bron: personeelsadministratie SZW.

6.2 Artikel 99 Nog onverdeeld

Op dit artikel worden de uitgaven verantwoord voor loon- en prijsbijstelling en voor onvoorziene uitgaven.

Tabel 105 Begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 99 (bedragen x € 1.000)								
Art.	Verplichtingen	Realisatie				Vastgestelde begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2024	2025	2025	
		0	0	0	0	0	119.235	- 119.235
	Uitgaven	0	0	0	0	0	119.235	- 119.235
99.0	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	119.235	- 119.235
	<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0	0	0	119.235	- 119.235
	waarvan apparaat	0	0	0	0	0	1.452	- 1.452
	waarvan programma	0	0	0	0	0	117.783	- 117.783
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

De grondslag voor dit onderdeel ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel op te nemen ten behoeve van de voorlopige verwerking van de loon- en prijsindexering, een taakstelling of een ander nog te verdelen begrotingsbedrag.

Nog onverdeeld

Gedurende de begrotingsuitvoering in 2025 zijn diverse bedragen overgeheveld naar beleidsartikelen op de SZW-begroting. Zo is er € 7,5 miljoen toegekend aan artikel 11 voor de afwikkeling van de NOW-regelingen door UWV en zijn er middelen voor de uitvoering van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten verdeeld naar artikel 1 (€ 3,6 miljoen) en artikel 96 (€ 2 miljoen). Voor de uitvoering van het opheffen van het handhavingsmoratorium door de Belastingdienst is € 3,6 miljoen overgeheveld naar artikel 1.

Daarnaast zijn overboekingen met andere departementen en begrotingen verwerkt. Dit gaat voornamelijk om overboekingen naar het Gemeentefonds. Zo is er € 19,8 miljoen overgeboekt voor de rijksbijdrage sociale infrastructuur, € 18,7 miljoen voor vroegsignalering als onderdeel van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische schulden, € 14,9 miljoen voor de uitvoering van de wet van school naar duurzaam werk en € 8,9 miljoen voor een aanvullende compensatie voor sociaal ontwikkelbedrijven voor werknemers in de sociale werkvoorziening (Wsw) voor het vervallen van het lage-inkomensvoordeel (LIV). Daarnaast is er € 5,9 miljoen overgemaakt naar gemeenten voor het programma Work in NL en is er € 3,3 miljoen overgemaakt naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor verschillende maatregelen die onderdeel zijn van het IBO Problematische schulden.

Ook zijn diverse kasschuiven doorgevoerd om beter aan te sluiten bij het verwachte kasritme van de reserveringen. Dit gaat onder meer om middelen voor het wetsvoorstel Stroomlijning keten voor derdenbeslag (SKD) (€ 12,4 miljoen in 2025 wordt doorgeschoven naar 2028 en 2029) en gereserveerde uitvoeringskosten voor maatregelen rondom schijnzelfstandigheid (€ 3,6 miljoen in 2025 naar 2027 t/m 2030).

De in eerdere jaren opgelegde taakstelling op de SZW-begroting van € 30 miljoen is ingevuld door onderuitputting op verschillende begrotingsartikelen waaronder artikel 99.

Ten slotte zijn gedurende het jaar reserveringen niet nodig gebleken, deze middelen zijn vrijgevallen. Dit geldt onder meer voor de reservering voor een mogelijke tegemoetkoming voor arbeidsongeschikte zzp'ers van € 24,5 miljoen, € 14 miljoen door vertraging van het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid en € 8,8 miljoen van de middelen voor de uitvoering van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.

7. Bedrijfsvoeringsparagraaf

Deze paragraaf bevat een rapportage over de bedrijfsvoering van het Ministerie van SZW in 2025. Paragraaf 7.1 handelt over specifieke onderwerpen op het gebied van de bedrijfsvoering en is met voorbehoud van een alinea over de belangrijkste materiële risico's op fraude en corruptie, een uitzonderingsrapportage. Paragraaf 7.2 geeft, indien van toepassing, aandacht aan rijksbrede bedrijfsvoeringonderwerpen. In paragraaf 7.3 zijn de belangrijkste ontwikkelingen en (voorgenomen) verbeteringen in de bedrijfsvoering opgenomen.

7.1 Uitzonderingsrapportage

Deze paragraaf rapporteert over een aantal verplichte onderwerpen. Alleen als iets specifiek op een van de onderwerpen is voorgevallen, is dat opgenomen.

Rechtmatigheid

Onzekerheid Wajong

SZW steunt op de aangeleverde informatie vanuit UWV over de rechtmatigheid en kwaliteit van de Wajong-beoordelingen. SZW kan op basis hiervan niet vaststellen of de afgerekende voorschotten van de Wajong over 2024 rechtmatig zijn. Dit resulteert in een overschrijding van de rapporteringstolerantie op de afgerekende voorschotten, zie onderstaande tabel voor de exacte bedragen. In de alinea's over «begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering» wordt dit verder toegelicht en wordt onder andere ingegaan op de oorzaken, gevolgen en de verbeteracties bij SZW en UWV.

Onzekerheid Rijksdienst Caribisch Nederland Unit SZW

Net als in voorgaande jaren zijn er fouten en/of onzekerheden geconstateerd in de rechtmatigheid bij de Wet ongevallenverzekering BES (artikel 3), de Wet algemene ouderdomsverzekering BES (artikel 8) en de Wet algemene weduwen- en wezenverzekering BES (artikel 9). Dit leidt tot een overschrijding van de rapporteringstoleranties van de desbetreffende artikelen. In de alinea «Financieel beheer Rijksdienst Caribisch Nederland unit SZW» wordt nader ingegaan op de voortgang op deze dossiers in het afgelopen jaar.

Tabel 106 Overzicht overschrijdingen rapporteringstoleranties fouten en onzekerheden (bedragen x € 1.000)

(1) Rapporteringstolerantie	(2) Verantwoord bedrag in € (omvangsbasis)	(3) Rapporteringsto- lerantie voor fouten en onzeker- heden in €	(4) Bedrag aan fouten in €	(5) Bedrag aan onzekerheden in €	(6) Bedrag aan fouten en onzeker- heden in €	(7) Percentage aan fouten en onzeker- heden t.o.v. verantwoord bedrag = (6)/(2)*100%
Uitgaven/ontvangsten						
Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	9.368	937	248	131	378	Noot 1 ¹
Artikel 8 Oudedagsvoorziening	63.816	6.382	0	23.113	23.113	36,2%
Artikel 9 Nabestaanden	3.138	314	97	476	572	18,2%
Afgerekende voorschotten	20.550.775	1.027.539	23.815	4.396.650	4.420.465	21,5%

1 Noot 1: De som van de meest waarschijnlijke fouten en onzekerheden ad €378.000 (kolom 6) is lager dan de rapporteringstolerantie ad €937.000 (kolom 3). De maximale fout ad €988.000 is echter hoger dan de rapporteringstolerantie. Dit wordt veroorzaakt door het nauwkeurigheidsverval ad €218.000 en de basisonnauwkeurigheid ad €392.000. Door het gebruik van een statische steekproef zijn in kolom 7 geen percentages ingevuld.

Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

Begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

Naar aanleiding van signalen van fouten bij UWV heeft de Algemene Rekenkamer onderzoek gedaan naar de WIA ([Fouten bij WIA-uitkeringen: blind voor de signalen, burgers geraakt | Algemene Rekenkamer](#)). Op 3 december 2025 is dit onderzoek aangeboden aan de Tweede Kamer en op 19 december heeft de Minister van SZW een reactie (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 863](#)) op het onderzoek gestuurd aan de Tweede Kamer. Een combinatie van oorzaken heeft geleid tot foutgevoeligheid bij de uitvoering van de WIA, namelijk de complexiteit van wet- en regelgeving, verouderde ICT-systemen, thuiswerken als gevolg van het coronavirus, de sterke interne en externe sturing op het verminderen van lange wachtlijsten, en tekortkomingen in de kwaliteitsbewaking bij de sociaal-medische dienstverlening van UWV, waaronder afschaling van kwaliteitscontroles in de coronaperiode. Dit alles tezamen heeft ertoe geleid dat in de periode 2020 tot 2024 UWV aanzienlijk meer fouten heeft gemaakt bij sociaal-medische beoordeling dan in de jaren ervoor. De gemaakte fouten hebben gevolgen voor tienduizenden aanvragers van WIA-uitkeringen. SZW en UWV betreuren deze ontstane situatie zeer.

SZW en UWV zetten stappen om te komen tot verbeteringen van de uitvoering van de WIA, wat moet leiden tot minder foutgevoeligheid en gaan hiermee de komende jaren verder aan de slag (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 863](#)). SZW en UWV onderzoeken samen de vereenvoudiging van de dagloonsystematiek. Voor de korte termijn zet UWV ook in op vereenvoudiging en harmonisering van de eigen werkprocessen en digitale ondersteuning van medewerkers. Daarnaast werken SZW en UWV aan een gemeenschappelijke agenda met maatregelen, zodat we gericht en meer planmatig vereenvoudigingen kunnen realiseren. UWV heeft het afgelopen jaar gewerkt aan de verbetering van en inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening en zal dit de komende tijd voortzetten. Met het programma *Kwaliteit op orde* gaat UWV aan de slag met structurele verbetering bij

verscheidene organisatieonderdelen én op centraal niveau. Daarnaast heeft UWV het afgelopen jaar gewerkt aan de ontwikkeling en uitvoering van periodieke kwaliteitscontroles bij de sociaal-medische dienstverlening.

De inzet van de verbeteringen is primair gericht op het terugdringen van fouten. Daarbij is het van belang te benadrukken dat financiële fouten die worden aangetroffen tijdens kwaliteits- en rechtmatigheidscontroles, worden gemeld aan de uitvoering en waar mogelijk hersteld. In het afgelopen jaar zijn er binnen de Ziektewet en ook de Wet arbeid en zorg verschillende herstelacties opgestart, waaronder de herstelactie inkomstencorting, herstelactie daglonen en herstelactie leeftijdsherziening Ziektewet. SZW heeft de Tweede Kamer hierover geïnformeerd via Kamerbrieven en de Stand van de uitvoering (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 850](#)).

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

Naast de fouten die in de WIA-beoordelingen zijn geconstateerd, zijn er ook fouten geconstateerd in de kwaliteit van de Wajong-beoordelingen. Hierover is de Kamer periodiek geïnformeerd, voor het laatst in december 2025 (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 862](#)). UWV heeft van 2020 tot 2024 geen periodieke kwaliteitscontroles op de Wajong-beoordelingen uitgevoerd. UWV is eind 2024 weer gestart met kwaliteitsonderzoeken. Hieruit komt weliswaar een lager foutpercentage voor nieuwe aanvragen in de Wajong dan in de WIA, echter SZW heeft nu nog onvoldoende zicht op de kwaliteit van alle lopende Wajong-uitkeringen. Op basis van de kwaliteitsrapportages kan SZW niet vaststellen of de afgerekende voorschotten van de Wajong over 2024 rechtmatig zijn. Dit geeft samen met de fouten in de WIA aanleiding om het sturings- en toezichtsbeleid van SZW op de zbo's te herzien. In de onderstaande paragraaf over sturing en toezicht wordt dit verder toegelicht.

De verbeteracties die UWV en SZW hebben ingezet om de WIA-problematiek te verbeteren, hebben ook een positief effect op de dienstverlening bij de Wajong. Dit komt doordat deze acties zich erop richten om fouten bij de sociaal-medische beoordeling terug te dringen en de kwaliteit van beoordelingen te verbeteren. Daarnaast worden financiële fouten die worden aangetroffen waar mogelijk hersteld. Uit de eerste kwaliteitsonderzoeken blijkt dat de kwaliteit van de Wajong-beoordeling vanaf eind 2024 en in 2025 al licht is verbeterd. Daarnaast heeft UWV in 2025 stappen gezet om de betrouwbaarheid van de kwaliteitsmetingen te verbeteren. Om de variatie in metingen te verminderen, zijn vaste 'toets-teams' samengesteld, handboeken en checklijsten geactualiseerd en wordt er gestuurd op eenduidigheid. UWV blijft in 2026 verder werken aan de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening met het programma *Kwaliteit op orde*, onder andere door het kwaliteitsmanagementsysteem te verbeteren en te uniformeren.

Sturing en toezicht

UWV en SZW hebben de toename in fouten bij de WIA en Wajong lange tijd niet goed in beeld gekregen. Daarom zijn de fouten aanleiding tot het herzien van het sturings- en toezichtsbeleid van SZW op de zbo's. De verbeteringen die we hierbij voor ogen hebben zijn uiteengezet in de bovengenoemde reactie op de aanbevelingen in het rapport van de Algemene Rekenkamer. Er wordt langs verschillende sporen gewerkt aan: beter inhoudelijk toezicht op de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de zbo's, een betere risicodialoog, inzicht in financiële risico's bij onjuiste uitkeringen,

meer inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening door het verbeteren van de informatievoorziening en verantwoording, en verbetering van de samenwerking.

Als onderdeel van bovengenoemde verbetermaatregelen hebben SZW en UWV inmiddels afspraken gemaakt over verrijking van de verantwoordingsinformatie in het jaarverslag UWV 2025 en er zijn verschillende opties in beeld voor het aanpassen van de rechtmatigheidsdefinitie zodat deze meer betekenisvol wordt. Tevens worden de periodieke gesprekken tussen SZW en de Auditdiensten van UWV en SVB geïntensiveerd. De intensievere samenwerking met de Auditdiensten heeft als doel om beter gebruik te maken van de informatie die binnen SVB en UWV voor interne controles reeds wordt verzameld. Dit in aanvulling op de goed lopende contacten in de tweede lijnscontrole (directies Financieel-Economische Zaken). Daarnaast is SZW gesprekken gestart met de Algemene Rekenkamer, ADR en de Auditdiensten van UWV en de SVB over de versterking van het toezicht en wordt hiervoor een plan van aanpak uitgewerkt. Verder lopen er binnen SZW verschillende acties om te komen tot effectieve samenwerking, een heldere rol- en taakverdeling en verbetering van de informatievoorziening tussen afdelingen. De bovengenoemde afspraken en acties worden de komende tijd verder uitgewerkt zodat er in 2026 meer concrete resultaten kunnen worden gemeld die samen tot een versterking van de sturing en toezichtfuncties leiden. Het is daarbij noodzakelijk, om in samenwerking met de zbo's, de uitvoering van het toezicht te herijken en eventueel SUWI wet- en regelgeving op onderdelen te herzien. Onder meer in de Kamerbrief van 19 december 2025 (Kamerstukken II 2025/26, [26 448, nr. 862](#)) zijn de verbeteracties aangekondigd.

Relatie met zbo's

In juni 2025 is de Stand van de uitvoering sociale zekerheid aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 845](#)). Deze publicatie geeft inzicht in ontwikkelingen en dilemma's in de uitvoering van de zelfstandige bestuursorganen. Tevens hebben UWV en de SVB, net als voorgaande jaren, een knelpuntenbrief wet- en regelgeving aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 845](#)).

In juni 2025 is ook de evaluatie samenwerking, sturing en toezicht aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, [26 448, nr. 845](#)). De resultaten van dit onderzoek worden betrokken bij de kabinetsreactie op de SUWI-evaluatie, die in de loop van 2026 zal worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

In 2025 verantwoordden UWV en de SVB zich, net als in 2024, ook op basis van publieke waarden. De SVB heeft op basis van deze publieke waarden een sturingskader ontwikkeld waarin vier centrale opgaven zijn geformuleerd, waarover wordt gerapporteerd. UWV heeft in 2025 twee keer een menselijke maat monitor opgesteld, waarmee wordt getoetst hoe cliënten en werkgevers de kwaliteit van de dienstverlening ervaren.

UWV en de SVB hebben van de interne accountant een goedkeurende verklaring gekregen in het accountantsverslag bij het jaarverslag 2024. Bij het afgeven van de controleverklaringen is rekening gehouden met de huidige invulling van de rechtmatigheidsdefinitie in de regeling SUWI. Dit betekent dat de financiële rechtmatigheid gebaseerd is op de financiële transacties in het verslagjaar. Oude- en niet-financiële fouten, die bijvoorbeeld samenhangen met de sociaal-medische beoordelingen en daardoor

financiële gevolgen kunnen hebben, worden hierbij niet meegeteld. Er is daarnaast door de IT-auditor bij UWV en de SVB een oordeel met beperking afgegeven inzake beheersing gegevensverwerking SUWI 2024.

Specifiek bij de SVB ziet de accountant verbeteringen in de financiële functie, verantwoording en voorspelbaarheid in de tweede lijn. Tegelijkertijd zijn nog niet alle verbeteracties voldoende opgevolgd en geeft de accountant daarnaast aan dat er nog steeds een aantal belangrijke ondersteunende financiële processen in de eerste lijn aandacht behoeven. De SVB is gevraagd om opvolging te geven aan deze bevindingen, evenals de verbeterpunten inzake beheersing gegevensverwerking SUWI (5.22).

Bij UWV hebben de bevindingen van de interne auditdienst van UWV geleid tot ontwikkelingen om de (financiële) rechtmatigheid van hun bedrijfsvoering, met name bij extern inhuur en inkoop, te bevorderen en risico's te mitigeren. UWV is verzocht om gepaste aandacht te blijven geven aan aanbesteding en rechtmatigheid.

Financieel beheer Rijksdienst Caribisch Nederland unit SZW

In 2025 heeft de RCN-unit SZW de implementatie voortgezet van het meerjarige verbeterplan voor het financieel beheer en ICT. Het doel van de verbetermaatregelen voor de RCN-unit SZW is tweeledig. Enerzijds om nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen door de oorzaken die aan de onrechtmatigheden ten grondslag liggen weg te nemen, en anderzijds om blijvend in control te komen. De verbetermaatregelen betreffen zowel het financieel beheer als de applicaties voor het toekennen en vaststellen van de uitkeringen. Uit eigen observaties, als ook uit recent onderzoek van de ADR over 2025, blijkt dat de RCN-unit SZW zichtbare vooruitgang boekt met de implementatie van het verbeterplan op het gebied van financieel beheer en er hard gewerkt wordt aan een toekomstbestendig ICT-landschap. Binnen de op dit moment bestaande mogelijkheden, rekening houdend met de beperkingen die de huidige applicaties en de onderliggende contracten hebben, treft de RCN-unit SZW zo veel mogelijk organisatorische beheersmaatregelen om te komen tot het tijdig en rechtmatig toekennen en betalen van uitkeringen. Het tijdig en juist verstrekken van uitkeringen aan burgers en bedrijven krijgt hierbij de hoogste prioriteit. Belangrijk voor de toekomst is het in gebruik nemen van nieuwe applicaties, samen met het opzetten van tweedelijnscontroles bij de Unit SZW, zodat de doelmatig- en rechtmatigheid versterkt wordt. Bij dit project dient rekening gehouden te worden met de beperkingen waar men in Caribisch Nederland tegenaan loopt, zoals het ontbreken van een polisadministratie en het (nog) niet lokaal gebruik kunnen maken van DigiD. Ook het gegeven dat de RCN-unit SZW op kleine schaal bijna geheel de sociale zekerheid uitvoert, blijft een uitdaging.

IT-beheer Financieel Dienstencentrum (FDC)

Bij het FDC resteerde in het auditrapport van 2024 een aantal punten ter verbetering met betrekking tot het IT-beheer. Deze hadden betrekking op het monitoren van het reguliere software-wijzigingsproces. Anderzijds zag de ADR dat voor gebruikersbeheer het dashboard weinig werd toegepast. Dit dashboard is ingericht om mogelijke functiescheidingsconflicten te identificeren. Het FDC heeft deze verbeterpunten in 2025 opgepakt en gezorgd dat deze op orde zijn. De ADR heeft daarom in het auditrapport 2025 geconcludeerd dat deze bevinding bij FDC is opgelost.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

SZW hecht veel waarde aan het onderkennen en beheersen van risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) bij regelingen die we (laten) uitvoeren. Hiervoor is een standaardproces ingericht. Als er sprake is van nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving maakt SZW, in overleg met de relevante uitvoerder(s), een inschatting van de M&O-risico's. Het monitoren en mitigeren van M&O-risico's is een continu proces. Elke regeling kent in meer of mindere mate restrisico's. Dit zijn de risico's die overblijven ondanks de getroffen beheersmaatregelen ten aanzien van voorlichting, controle, sancties en evaluatie. Voorlichting over rechten, plichten en sancties door SZW en/of de uitvoerder(s) aan de aanvragers van een voorziening is een manier om de M&O-risico's te beheersen. Verder zijn de uitvoerders gemachtigd om de rechtmatigheid van de aanvragen vast te stellen. Tot slot komt de stand van zaken over M&O-risico's expliciet aan bod bij de periodieke besprekingen van de departementale risicoanalyse in de Bestuursraad.

In 2025 heeft SZW een evaluatie uitgevoerd van het departementale M&O-beleid. De hieruit voortkomende verbeterpunten worden in 2026 opgepakt. Vooruitlopend op de verbeterpunten uit de evaluatie is in 2025 de M&O-kalender al aangepast. Deze kalender is het overkoepelend beheersinstrument. Zo is de opzet van de M&O-kalender onder meer vereenvoudigd, waarbij de verwachting is dat de vereenvoudiging leidt tot volledige en actuele informatie. De informatie in de M&O-kalender is namelijk niet altijd volledig en/of actueel gebleken. Dit verhindert de effectiviteit van het toezicht op, en de monitoring van, de uitvoering van het M&O-beleid door directies. Daarnaast zien we nog verbetermogelijkheden in tijdige actualisering van M&O-risicoanalyses van lopende regelingen, en in het verlagen van de doorlooptijd tussen de doorlichting en het nemen van aanvullende beheersmaatregelen of het accepteren van (rest)risico's.

Informatiebeveiliging en privacy

De voortgang op het gebied van digitale weerbaarheid van SZW is in 2025 beperkt. De stappen die in 2025 zijn gezet, hebben namelijk nog niet geleid tot een aantoonbare verbetering van de digitale weerbaarheid. Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van het op orde brengen van de randvoorwaarden. In het vierde kwartaal is het programma Digitale Weerbaarheid gestart. Dit programma richt zich op het versterken van de sturing en verantwoordelijkheden rond informatiebeveiliging, de beveiliging van de toeleveringsketen, het incidentenbeheer en de weerbaarheid van personeel en bestuur. Daarnaast is verder gewerkt aan de verdieping en prioritering van de eerder in kaart gebrachte digitale kroonjuwelen. Deze voorbereidingen vormen de basis voor concrete uitvoeringsstappen in 2026.

Ook op het gebied van privacy is de (zichtbare) voortgang in 2025 beperkt geweest. Wel is de privacyorganisatie versterkt, onder meer door het structureel invullen van de functie van plaatsvervangend Chief Privacy Officer (CPO) vanaf het vierde kwartaal. Daarnaast is de basisopleiding informatiebeveiliging en privacy gestart voor alle medewerkers. Het verhogen van de volwassenheid op het gebied van privacy vraagt om een meerjarige aanpak. In 2026 wordt ingezet op het beter verankeren van privacy in processen en projecten, met als doel te komen tot aantoonbare verbetering.

Fraude- en corruptierisico's

Als onderdeel van de risicoanalyses in het kader van de interne planning- & controlcyclus worden eventuele incidenten omtrent fraude geïnventariseerd. De onderkende frauderisico's hebben zich in 2025 niet gemanifesteerd. SZW ziet voorsnog geen belangrijke materiële corruptierisico's binnen het departement. SZW is hier alert op en heeft een aantal activiteiten ontplooid om de bewustwording over integer handelen en fraude te versterken, waaronder de invoering van een nieuwe ambtseed per 1 januari 2025 en een Week van de integriteit. Tijdens de Week van de integriteit 2025 stond de zakelijke kant van integriteit centraal en is er onder andere een workshop van de Rijksrecherche verzorgd over fraude en corruptierisico's. SZW werkt in 2026 verder aan het inrichten van een structureel proces rond het creëren van inzicht in de interne integriteitsrisico's, waar fraude- en corruptierisico's en de beheersing van deze risico's onderdeel van uitmaken.

7.2 Rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen

Paragraaf 7.2 van de bedrijfsvoeringsparagraaf handelt over rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen die op verzoek van de Staten-Generaal of naar aanleiding van de toezeggingen van het kabinet aan de Staten-Generaal zijn vastgesteld. Het betreft een uitzonderingsparagraaf, alleen onderwerpen waarover iets te melden is zijn opgenomen.

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

7.3 Belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen en (voorgenomen) verbeteringen in de bedrijfsvoering, voor zover deze nog niet zijn toegelicht in paragrafen 7.1 en 7.2.

Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) en oprichting Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt (NAU)

In 2025 is de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta) aangenomen in zowel de Tweede Kamer (15 april, [Wtta](#), [Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)) als de Eerste Kamer (11 november, [Wtta](#), [Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)). De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Wtta is 1 januari 2027. Deze wordt door de NAU uitgevoerd, die als eigenstandige eenheid binnen SZW is ondergebracht.

De NAU werkt aan de overgang naar een professionele en eerlijke uitzendmarkt, waar kwaliteit, fatsoen en goed werkgeverschap weer de norm zijn, in plaats van de laagste prijs. Vanaf 1 januari 2028 mogen uitleners, waaronder uitzendbureaus en detacheerders, alleen nog werknemers uitlenen als ze zijn toegelaten tot de uitleenmarkt. Om een toelating te krijgen moeten uitleners voldoen aan strikte wettelijke voorwaarden. Inleners mogen alleen nog samenwerken met toegelaten uitleners. In een openbaar register is straks eenvoudig te zien wie toegelaten is. Met dit toelatingsstelsel draagt de NAU bij aan het terugdringen van malafide praktijken, worden werknemers beter beschermd en ontstaat een gelijke concurrentie voor uitleners en inleners.

Om dit te realiseren zijn er bij het opzetten van de NAU de nodige uitdagingen. Zo wordt er onder andere gewerkt aan het bouwen van een eigen zaakstelsel, toegewerkt naar voldoende bemensing van de organisatie, en wordt gewerkt aan een ordentelijke inning van leges en waarborgsommen.

Overgang financiële administratie Rijksschoonmaakorganisatie (RSO)

De financiële administratie van de Rijksschoonmaakorganisatie wordt uitgevoerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Eind 2022 is besloten dat de financiële administratie wordt overgeheveld naar SZW. De voorbereidingen hiervoor zijn de laatste fase ingegaan en medio 2026 is de overheveling naar het Financieel Dienstencentrum (FDC) van SZW voltooid.

Subsidieregeling Individuele Plaatsing en Steun (IPS)

Per 1 maart 2023 is de 'Subsidieregeling IPS-trajecten voor de gemeentelijke doelgroep' in werking getreden. Hiermee werden voor de jaren 2023, 2024 en 2025 middelen ter beschikking gesteld aan GGZ-instellingen om aan cliënten van gemeenten een Individuele Plaatsing en Steun (IPS) traject te kunnen bieden. In 2025 heeft SZW een enquêteonderzoek laten uitvoeren naar de uitvoering van de regeling. Uit deze enquête blijkt dat gemeenten strikt genomen niet altijd voldoen aan de gestelde criteria en in bepaalde gevallen in de geest van de regeling een bredere doelgroep hanteren dan gedefinieerd. Inzichten uit de enquête worden meegenomen in de voorbereiding van de voorgenomen structurele IPS-regeling per 2027, vervolgens zal de structurele regeling periodiek geëvalueerd worden. SZW is in gesprek met GGZ-instellingen en gemeenten om de kaders van de regeling goed kenbaar te maken en in de toekomst mogelijk de doelgroep deels te verbreden. Het risico op onrechtmatigheden wordt daarmee beperkt.

9. Saldibalans

Tabel 108 Saldibalans per 31 december 2025 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)
(bedragen x € 1.000)

Activa		31-12-2025	31-12-2024	Passiva		31-12-2025	31-12-2024
Intra-comptabele posten				Intra-comptabele posten			
1	Uitgaven ten laste van de begroting	60.927.092	63.328.932	2	Ontvangsten ten gunste van de begroting	2.589.334	2.579.272
3	Liquide middelen	1	1				
4	Rekening-courant Rijks-hoofdboekhouding	0	0	4a	Rekening-courant Rijks-hoofdboekhouding	58.385.512	60.772.661
5	Rekening-courant RHB Begrotingsreserve	0	0	5a	Begrotingsreserves	0	0
6	Vorderingen buiten begrotingsverband	79.674	86.406	7	Schulden buiten begrotingsverband	31.920	63.405
8	Kas-transverschillen	0					
Subtotaal intra-comptabel		61.006.767	63.415.339	Subtotaal intra-comptabel		61.006.766	63.415.338
Extra-comptabele posten				Extra-comptabele posten			
9	Openstaande rechten	0	0	9a	Tegenrekening openstaande rechten	0	0
10	Vorderingen	771.026	898.579	10a	Tegenrekening vorderingen	771.026	898.579
11a	Tegenrekening schulden	0	0	11	Schulden	0	0
12	Voorschotten	24.826.997	24.072.816	12a	Tegenrekening voorschotten	24.826.997	24.072.816
13a	Tegenrekening garantieverplichtingen	0	0	13	Garantieverplichtingen	0	0
14a	Tegenrekening andere verplichtingen	1.196.558	1.285.213	14	Andere verplichtingen	1.196.558	1.285.213
15	Deelnemingen	0	0	15a	Tegenrekening deelnemingen	0	0
Subtotaal extra-comptabel		26.794.581	26.256.608	Subtotaal extra-comptabel		26.794.581	26.256.608
Totaal		87.801.348	89.671.947	Totaal		87.801.347	89.671.946

Toelichting bij de saldibalans

Het intracomptabele deel van de saldibalans (financiële posten 1 t/m 8) bevat het resultaat van de financiële transacties in de departementale administratie die een directe relatie hebben met de kasstromen. Deze kasstromen worden via het kas/bankboek (inclusief de rekening-courant met het Ministerie van Financiën) bijgehouden.

Het extracomptabele deel bevat het saldo van de overige rekeningen die met tegenrekeningen in evenwicht worden gehouden.

De cijfers in de saldibalans zijn vermeld in duizendtallen en afgerond naar boven. Hierdoor kunnen bij het subtotaal en het totaal afrondingsverschillen optreden.

Ad 1 en 2) Begrotingsuitgaven en -ontvangsten

Onder de post Uitgaven en ontvangsten ten laste van de begroting worden de gerealiseerde begrotingsuitgaven en -ontvangsten van het jaar opgenomen. De bedragen komen overeen met de bedragen uit de verantwoordingsstaat. Door een verschillende afrondingsystematiek kunnen

kleine afrondingsverschillen ontstaan (maximaal aantal begrotingsartikelen * 1 (in duizenden)) tussen de posten 'Uitgaven en ontvangsten ten laste van de begroting' en de bedragen in de Verantwoordingsstaat.

Ad 3) Liquide middelen

De post liquide middelen is opgebouwd uit het saldo van de banken en de contante gelden.

Ad 4 en 4a) Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding

Op de Rekening-courant met de Rijkshoofdboekhouding (RHB) is de financiële verhouding met het Ministerie van Financiën weergegeven. Opgenomen zijn de bedragen conform Rekening-courant afschriften en het saldobiljet van genoemd departement.

Ad 5 en 5a) Begrotingsreserves

Een begrotingsreserve op basis van artikel 2.21 van de Comptabiliteitswet 2016 is een geormerkte meerjarige budgettaire voorziening die door een ministerie op een afzonderlijke rekening-courant bij het Ministerie van Financiën wordt aangehouden. Het gaat om een budgettaire voorziening of reserve binnen de rijksbegroting. De reserve blijft meerjarig beschikbaar voor het doen van uitgaven in latere jaren. Het Ministerie van SZW heeft geen begrotingsreserves.

Ad 6) Vorderingen buiten begrotingsverband

Bij de vorderingen onder de post vorderingen buiten begrotingsverband worden de saldi van de betreffende grootboekrekeningen uitgaven buiten begrotingsverband uit de begrotingsboekhouding van het Ministerie van SZW opgenomen. Een uitgavensaldo op 31 december zal nog van derden ontvangen moeten worden (is dus een saldo van openstaande vorderingen).

Tabel 109 Vorderingen buiten begrotingsverband (bedragen x € 1.000)

	Openstaand ultimo 2025
Europese gelden	77.087
RSO doorbelasting	2.536
Derden	49
Omzetbelasting	1
Totaal	79.674

Ad 7) Schulden buiten begrotingsverband

Bij de schulden onder de post schulden buiten begrotingsverband worden de saldi van de betreffende grootboekrekeningen ontvangsten buiten begrotingsverband uit de begrotingsboekhouding van het Ministerie van SZW opgenomen. Een ontvangstensaldo op 31 december zal nog aan derden afgedragen moeten (is dus een saldo van openstaande schulden).

Tabel 110 Schulden buiten begrotingsverband (bedragen x € 1.000)

	Openstaand ultimo 2025
Afdracht Belastingdienst	116
Europese gelden	31.801
Derdengeldrekeningen	0
Diversen	2
Totaal	31.920

Ad 8) Kas-transverschillen

Op deze post worden bedragen opgenomen die zijn verantwoord in de uitgaven en ontvangsten, maar nog niet daadwerkelijk in de kas zijn uitgegeven en ontvangen. Het Ministerie van SZW heeft geen kas-transverschillen.

Ad 9 en 9a) Openstaande rechten

Openstaande rechten zijn vorderingen die niet voortvloeien uit met derden te verrekenen begrotingsuitgaven, maar die op andere wijze zijn ontstaan. Rechten kunnen ontstaan doordat op grond van wettelijke regelingen, in de toekomst aanspraak bestaat op gelden van derden (bijvoorbeeld belastingen, college- en schoolgeld). Het Ministerie van SZW heeft geen openstaande rechten.

Ad 10 en 10a) Vorderingen

Het saldo per 31 december 2025 kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 111 Vorderingen totaal (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	NLA	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2025
Vorderingen	716.433	7.914	40.987	0	5.692	771.026

Tabel 112 Vorderingen naar opeisbaarheid (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	NLA	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2025
Direct opeisbaar	716.433	7.914	40.987	0	5.692	771.026
Op termijn opeisbaar	0	0	0	0	0	0
Geconditioneerde vorderingen	0	0	0	0	0	0
	716.433	7.914	40.987	0	5.692	771.026

Van de opeisbare vorderingen worden onderstaand de specificaties gegeven naar ouderdom.

Tabel 113 Opeisbare vorderingen naar ouderdom (exclusief toeslagen) (bedragen x € 1.000)

Insteljaar	Ministerie exclusief toeslagen	UVB	NLA	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2025
t/m 2022	322	4.401	12.386	0	1	17.110
2023	75	1.200	7.057	0	16	8.348
2024	4	246	7.779	0	5	8.035
2025	5.443	2.067	13.765	0	5.670	26.944
	5.844	7.914	40.987	0	5.692	60.437

Tabel 114 Opeisbare vorderingen naar ouderdom (toeslagen) (bedragen x € 1.000)

Toeslagjaar	Openstaand 1 januari 2025	Bijstelling	Ingestelde vorderingen	Ontvangsten	Afboekingen	Openstaand Ultimo 2025
t/m 2022	397.412	0	30.767	83.897	36.411	307.871
2023	154.888	0	126.578	116.183	8.722	156.562
2024	83.218	0	286.417	195.229	8.000	166.406
2025	0	0	153.546	71.713	2.082	79.751
	635.517	0	597.308	467.022	55.215	710.590

Deze toeslagen hebben betrekking op kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget.

Onderstaand wordt per onderdeel een toelichting gegeven.

Ministerie

De vordering van het Ministerie exclusief Toeslagen bedraagt € 5,8 miljoen.

Kwijtschelding vorderingen toeslagen

Begin 2021 deelde de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen mee dat zij nader ingaat op de plannen om gedupeerden in de toeslagenaffaire met een schone lei te laten beginnen. De toeslag- en belastingschulden van de gedupeerde ouders en eventuele partner over de berekeningsjaren 2020 en eerder worden kwijtgescholden. Deze kwijtschelding raakt de stand op de saldibalans SZW voor de toeslagen kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag. In 2021 is gestart met de beoordeling en kwijtschelding van schulden. Op basis van cijfers van de Belastingdienst/Toeslagen blijkt dat er in 2025 in totaal € 1,0 miljoen aan vorderingen kindgebonden budget is kwijtgescholden en € 3,7 miljoen aan vorderingen kinderopvangtoeslag. Het betreft in totaal 1.938 vorderingen kindgebonden budget en 1.781 vorderingen kinderopvangtoeslag.

Burgers konden zich tot eind 2023 melden bij Dienst Toeslagen voor een aanvraag in de hersteloperatie toeslagen. Op basis van de 22^e Voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen (Kamerstukken II 2025/26, [36 708, nr. 64](#)) hebben zich in totaal 69.577 ouders als mogelijk gedupeerde aangemeld. Op 31 december 2025 zijn er 43.753 ouders als erkend gedupeerde aangemerkt. Omdat van 359 ouders de integrale beoordeling nog niet is afgerond kan het aantal gedupeerden nog iets oplopen.

Het totaal aan openstaande vorderingen per 31 december 2025 bedraagt voor de kinderopvangtoeslag € 442,7 miljoen en voor het kindgebonden budget € 267,9 miljoen.

UVB

Alle openstaande vorderingen bij UVB hebben betrekking op subsidies, inclusief de vorderingen uit hoofde van Europese gelden.

Nederlandse Arbeidsinspectie

Deze vorderingen bestaan uit de door de Nederlandse Arbeidsinspectie opgelegde boetes vanaf 2007.

S&I

In 2025 viel de verantwoordelijkheid voor Inburgering onder het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Vanaf 19 juni 2025 is de politieke verantwoordelijkheid voor Inburgering weer overgegaan naar het Ministerie van SZW. De verantwoording over 2025 loopt via het Jaarverslag van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Rijkschoonmaakorganisatie (RSO)

Vanaf 2016 valt de RSO onder budgettaire verantwoordelijkheid van SZW. De administratie is uitbesteed aan de Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR). De RSO is verantwoordelijk voor de schoonmaak van de Rijkspanden van de aangesloten departementen. Het totaalbedrag van de openstaande vorderingen ad € 5,7 miljoen bestaat uit in rekening gebrachte bedragen voor verrichte schoonmaakwerkzaamheden.

Ad 11 en 11a) Schulden

Onder de post Schulden wordt het totaalbedrag van de saldi opgenomen van de betreffende grootboekrekening(en) uit de administratie. Het totaalsaldo betreft de per 31 december openstaande schulden. Het Ministerie van SZW heeft geen schulden.

Ad 12 en 12a) Voorschotten

Voorschotten zijn bedragen die aan derden zijn betaald vooruitlopend op later definitief vast te stellen of af te rekenen bedragen. Onder de post Voorschotten wordt het totaalbedrag van de saldi opgenomen van de betreffende (grootboek)rekeningen uit de administratie. Het totaalsaldo betreft de per 31 december openstaande voorschotten. De voorschotten UVB hebben betrekking op subsidies, inclusief de vorderingen uit hoofde van Europese gelden.

Tabel 115 Voorschotten inclusief UVB (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	Openstaand ultimo 2025
Voorschotten	24.326.907	500.090	24.826.997

Ministerie

In de onderstaande specificaties worden de openstaande voorschotten van het Ministerie verantwoord naar ouderdom en artikel. Hiervan is een totaalbedrag van € 12.125,2 miljoen toe te wijzen aan voorschotten toeslagregelingen. De uitgaven die hiermee samenhangen zijn verantwoord onder de post uitgaven van artikel 7 en 10. In totaal gaat het om respectievelijk KOT ad € 6.547,9 miljoen en WKB € 5.577,3 miljoen.

Tabel 116 Voorschotten naar ouderdom (exclusief toeslagen, exclusief UVB) (bedragen x € 1.000)

Ontstaansjaar	Saldo 1-1-2025	Verstrekt	Afgerekend	Afgeboekt Inburgering*	Openstaand ultimo 2025
t/m 2022	103.899	0	32.992	789	70.118
2023	291.582	0	32.081	191.919	67.582
2024	12.065.426	0	11.476.852	510.631	77.943
2025	0	11.988.919	2.863		11.986.056
Totaal	12.460.907	11.988.919	11.544.788	703.339	12.201.699

De openstaande voorschotten (exclusief toeslagen en exclusief UVB) waren ultimo 2024 € 12,5 miljard. Ultimo 2025 zijn de openstaande voorschotten € 12,2 miljard.

Er heeft in 2025 een afboeking plaatsgevonden op de openstaande voorschotten wegens de overheveling van Inburgering naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Tabel 117 Voorschotten naar ouderdom (toeslagen) (bedragen x € 1.000)

Toeslagjaar	Saldo 1-1-2025	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand ultimo 2025
t/m 2022	140.410	0	118.665	21.745
2023	1.153.318	0	1.026.098	127.220
2024	9.161.240	70.569	7.788.099	1.443.709
2025	790.634	8.910.826	0	9.701.459
2026	0	831.075	0	831.075
Totaal	11.245.601	9.812.469	8.932.862	12.125.208

De voorschotten van het toeslagjaar 2026 betreffen de eerste maandelijkse voorschottermijn, die in december 2025 is uitbetaald.

Tabel 118 Voorschotten naar artikel (bedragen x € 1.000)

Art	Omschrijving	Openstaand ultimo 2025
1	Arbeidsmarkt	31.303
2	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	1.356.502
3	Arbeidsongeschiktheid	7.400
4	Jonggehandicapten	4.725.900
5	Werkloosheid	108.748
6	Ziekte en verlofregelingen	11.866
7	Kinderopvang	6.608.369
8	Oudedagsvoorziening	1.579
9	Nabestaanden	0
10	Tegemoetkoming ouders	10.366.523
11	Uitvoering	703.334
12	Rijksbijdragen	317.300
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	44.065
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	44.019
Totaal		24.326.907

De voorschotten UVB hebben betrekking op subsidies, inclusief de vorderingen uit hoofde van Europese gelden.

Tabel 119 Voorschotten UVB (bedragen x € 1.000)

	EFMB/EUSF/ESFP	Subsidies departement	Totaal 2025
Saldo 1 januari	122.526	243.781	366.307
Verstrekt	43.711	163.198	206.909
Subtotaal	166.237	406.979	573.216
Afgerekend	29.871	43.255	73.126
Saldo 31 december	136.366	363.724	500.090

Tabel 120 Voorschotten UVB naar ouderdom (bedragen x € 1.000)

Ontstaansjaar	Saldo 1-1	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand
	2025			ultimo 2025
t/m 2022	38.826	0	11.454	27.372
2023	76.948	0	25.817	51.130
2024	250.533	0	34.575	215.958
2025	0	206.909	1.280	205.629
Totaal	366.307	206.909	73.125	500.090

Ad 13 en 13a) Garantieverplichtingen

Een garantieverplichting is een voorwaardelijke financiële verplichting, die pas tot uitbetaling komt als zich bij de wederpartij een bepaalde omstandigheid (realisatie van een risico) voordoet. Garantieverplichtingen worden administratief volledig verwerkt als verplichting. Er is dus geen verschil in de vastlegging van garantieverplichtingen en «gewone» verplichtingen. In het algemeen leiden garantieverplichtingen niet of slechts voor een bepaald (meestal klein) percentage tot betaling. Het Ministerie van SZW heeft geen garantieverplichtingen.

Ad 14 en 14a) Andere verplichtingen

Met andere verplichtingen worden alle verplichtingen exclusief de garantieverplichtingen, bedoeld. Financiële verplichtingen zijn (toekomstige) betalingsverplichtingen en hebben veelal een voorwaardelijk karakter. De financiële verplichting ontstaat wanneer met een derde of andere partij is overeengekomen tot het voldoen van een (contra)verplichting (bijvoorbeeld levering of subsidievoorwaarde). Nadat de andere partij, ten gunste waarvan de (betalings)verplichting is aangegaan, aan de afgesproken voorwaarden heeft voldaan, leidt dit tot een kasuitgave.

Tabel 121 Opbouw andere verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	Totaal 2025
Saldo 1 januari	1.104.251	180.961	1.285.212
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar	60.882.089	40.571	60.922.660
Negatieve bijstellingen	36.248	3.978	40.226
<i>Subtotaal (A)</i>	<i>61.950.092</i>	<i>217.555</i>	<i>62.167.646</i>
Tot betaling gekomen in het verslagjaar	60.927.092	43.997	60.971.088
<i>Subtotaal (B)</i>	<i>60.927.092</i>	<i>43.997</i>	<i>60.971.088</i>
Saldo 31 december (A - B)	1.023.000	173.558	1.196.558

Tabel 122 Andere verplichtingen UVB (bedragen x € 1.000)

	ESFp	EGF	EFMB	EUSF	Totaal 2025
Saldo 1 januari	161.311	0	0	19.650	180.961
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar	40.536	0	0	35	40.571
Negatieve bijstellingen	3.978			0	3.978
<i>Subtotaal (A)</i>	<i>197.869</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>19.685</i>	<i>217.555</i>
Tot betaling gekomen in verslagjaar	24.312	0	0	19.685	43.997
<i>Subtotaal (B)</i>	<i>24.312</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>19.685</i>	<i>43.997</i>
Saldo 31 december (A - B)	173.558	0	0	0	173.558

Tabel 123 Andere verplichtingen Ministerie naar artikel (bedragen x € 1.000)

Art	Omschrijving	Openstaand 1 januari 2025	Aangegaan 2025	Betaald 2025	Negatieve bijstel- lingen	Openstaand ultimo 2025
1	Arbeidsmarkt	573.316	569.314	626.619	2.754	513.256
2	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	410.818	9.033.919	9.037.331	3.072	404.333
3	Arbeidsongeschiktheid	0	9.368	9.368	0	0
4	Jonggehandicapten	0	4.725.900	4.725.900	0	0
5	Werkloosheid	4.585	120.185	119.648	2.118	3.004
6	Ziekte en zwangerschap	0	24.089	24.089	0	0
7	Kinderopvang	15.272	5.682.418	5.680.764	330	16.596
8	Oudedagsvoorziening	766	62.156	62.377	95	450
9	Nabestaanden	0	3.137	3.137	0	0
10	Tegemoetkoming ouders	0	10.043.937	10.043.937	0	0
11	Uitvoering	445	721.780	721.796	58	370
12	Rijksbijdragen	0	29.182.158	29.182.158	0	0
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	24.409	53.730	50.825	12.949	14.366
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	74.640	649.999	639.142	14.873	70.624
Totaal		1.104.251	60.882.089	60.927.092	36.248	1.023.000

Omvangrijke negatieve bijstellingen

Het totaalbedrag van € 36 miljoen bestaat uit diverse verplichtingen kleiner dan € 25 miljoen. Het bedrag aan negatieve bijstellingen van Artikel 13 bevat de afboeking van de verplichtingen Inburgering voor een bedrag van € 12,5 miljoen vanwege de overheveling van Inburgering naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Niet uit de saldibalans blijvende bestuurlijke verplichtingen

Soms is er sprake van niet uit de saldibalans blijvende financiële verplichtingen, bijvoorbeeld in geval van door het Rijk gesloten bestuursovereenkomsten of bestuursconvenanten met decentrale overheden of met functionele overheden (ZBO's/RWT's, bijvoorbeeld scholen).

Met ingang van 2012 is de bekostiging van de rijksgefinancierde wetten en regelingen, waarvan de uitvoering is opgedragen aan de SVB en UWV, gewijzigd van kasbasis naar transactiebasis. Om budgettaire redenen is ervoor gekozen de per 1 januari 2012 door SZW op transactiebasis nog verschuldigde bedragen niet aan de SVB en UWV uit te betalen. Deze permanente schulden bedragen ultimo 2023 € 848,3 miljoen aan de SVB en € 162,6 miljoen aan UWV. Daarnaast is er in dit verband sprake van een permanente vordering op de SVB ter grootte van € 1,3 miljoen. De genoemde bedragen hebben in 2025 geen wijziging ondergaan. De schulden worden niet eerder afgewikkeld dan wanneer het desbetreffende fonds, wet of regeling is opgeheven c.q. beëindigd.

Verplichting Kwijtschelden gemeentelijke schulden KOT-gedupeerden

Vanaf 1 juli 2021 zijn gemeenten gestart met het kwijtschelden van gemeentelijke schulden aan KOT-gedupeerden. Hierover is de Kamer op 17 juni 2021 geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, 31 066, nr. 848). In november 2021 is een specifieke uitkering gerealiseerd om gemeenten te compenseren voor de kwijtscheldingen en uitvoeringskosten (Stcrt. 2021, nr. 47169). Naast volledige compensatie van de kwijtscheldingen, ontvangen gemeenten € 275 per erkend gedupeerde die woonachtig is in de betreffende gemeente ter compensatie van de uitvoeringskosten. Gemeenten ontvangen deze compensatie met een vertraging. In 2025 is de compensatie over het jaar 2023 vastgesteld en aan gemeenten uitgekeerd. Het gaat om een bedrag van € 6,1 miljoen. In 2026 vinden de vaststellingen over het jaar 2024 plaats.

Niet uit de saldibalans blijkende financiële verplichtingen voortkomend uit geconstateerde gevallen van schijnzelfstandigheid bij inhuur externen

SZW heeft in 2025 bij 7 indirect gehuurde ZZP-ers schijnzelfstandigheid vastgesteld. Alle geconstateerde gevallen zijn inmiddels in 2025 beëindigd. In alle gevallen betreft het kleine inhuuropdrachten. Dit is ook gerapporteerd aan de voorzitter van de Tweede Kamer in de Kamerbrief potentieel schijnzelfstandigen 1 januari 2025 en 1 juli 2025. Er is geen schijnzelfstandigheid vastgesteld in 2025 bij directe ingehuurde ZZP-ers. De Belastingdienst spreekt in het geval van schijnzelfstandigheid bij indirecte gehuurde ZZP-ers eerst de intermediair aan. SZW houdt rekening met het risico dat de Belastingdienst SZW aansprakelijk stelt voor het mislopen van loonheffing en sociale premies bij deze indirecte ingehuurde ZZP-ers. Dit is het geval als deze niet verhaald kunnen worden bij een intermediair.

Niet uit de saldibalans blijkende financiële risico's voortkomend uit lopende juridische procedures

In het geval van juridische procedures waarbij de Staat betrokken is en die een significante impact kunnen hebben op de financiële positie van een ministerie of de Staat, kan sprake zijn van niet uit de saldibalans blijkende financiële risico's voortkomend uit lopende juridische procedures. Het gaat om openbaar bekende, bij een gerecht aanhangig gemaakte procedures waarin geldelijke claims worden neergelegd. De financiële verplichting van deze procedures ontstaat vaak pas later doordat op het moment van een onherroepelijke rechterlijke uitspraak een afdwingbare en controleerbare verplichting ontstaat.

Financieel risico hoger beroep inzake Participatiewet gemeente Den Haag, gemeente Utrecht en gemeente Rotterdam

De Staatssecretaris Participatie en Integratie en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag hebben hoger beroep ingesteld tegen een uitspraak van de rechtbank Den Haag inzake het voorlopige en definitieve budget voor de gebundelde uitkering Participatiewet over de jaren 2017 tot en met 2021, het voorlopige budget over 2022 en de vangnetuitkering over de jaren 2017 tot en met 2020. Het college van Den Haag stelt dat de tekorten op deze budgetten onevenredig groot zijn ten opzichte van andere gemeenten en beoogt via de rechter een bedrag van € 105,8 miljoen alsnog vergoed te krijgen. De rechtbank heeft geoordeeld dat voor de jaren 2017 tot en met 2019 sprake is van onevenredig grote tekorten en de minister opgedragen hiervoor nieuwe besluiten te nemen. Voor de jaren 2020 en 2021 achtte de rechtbank dit niet het geval. Inmiddels is hier een positieve uitspraak op gekomen. De minister van SZW is voor het grootste deel in het gelijk gesteld. Daarnaast heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht hoger beroep ingesteld tegen een uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland inzake de toereikendheid van het budget voor de uitvoering van de Participatiewet over de jaren 2017 en 2018. Het college stelt dat sprake is van onevenredig grote tekorten van respectievelijk € 20,1 miljoen en € 10,5 miljoen en beoogt deze via de rechter vergoed te krijgen. De rechtbank heeft de beroepsgronden verworpen. De gronden van hoger beroep zijn nog niet ontvangen. Behandeling van de procedure wordt niet eerder dan het eerste kwartaal van 2027 verwacht. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rotterdam heeft eveneens hoger beroep ingesteld tegen een uitspraak van de rechtbank Rotterdam inzake het budget voor de uitvoering van de Participatiewet over het jaar 2023. Het college stelt dat als gevolg van een methodewijziging sprake is van een budgetdaling van € 20,8 miljoen, waardoor onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de bijstandstaak. De rechtbank heeft de beroepsgronden verworpen. Het

hoger beroep wordt op 24 maart 2026 ter zitting behandeld. Daarnaast heeft het college beroep ingesteld tegen de beschikkingen voor de budgetjaren 2024 en 2025, waarbij sprake is van gestelde tekorten van respectievelijk € 35,8 miljoen en € 37,2 miljoen. De rechtbank behandelt deze zaken op 2 april 2026.

Caribisch Nederland

In deze procedure vordert Unkobon, onder meer, een gebod aan de Staat om alle noodzakelijke maatregelen te nemen om in Caribisch Nederland bestaanszekerheid te waarborgen. Het financiële risico van deze zaak, overstijgt, naar onze inschatting, het drempelbedrag van € 25 miljoen. De Staat heeft op 26 april 2023 zijn conclusie van antwoord genomen. De zaak staat sinds 1 november 2023 (op instigatie van Unkobon) op de parkeerrol van de rechtbank Den Haag.

Ad 15 en 15a) Deelnemingen

Onder de post Deelnemingen worden alle deelnemingen inclusief deelnemingspercentage opgenomen, zoals in een Besloten of Naamloze Vennootschap, internationale instellingen of C.V. Het Ministerie van SZW heeft geen deelnemingen.

10. WNT-verantwoording 2025 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De Wet normering topinkomens (WNT) bepaalt dat de bezoldiging en eventuele ontsluitkeringen van topfunctionarissen in de publieke (en semi-publieke) sector op naamsniveau vermeld moeten worden in het financiële jaarverslag. De publicatieplicht geldt eveneens voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (externe inhuur). Daarnaast moet van niet-topfunctionarissen de bezoldiging (zonder naamsvermelding) gepubliceerd worden indien deze het individueel toepasselijk drempelbedrag te boven gaat. Niet-topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vallen buiten de reikwijdte van de wet. Ten aanzien van hen geldt de publicatieplicht dus niet. De gegevens van de leden van de Top Management Groep worden opgenomen in het jaarverslag van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het algemeen bezoldigingsmaximum zoals dat is opgenomen in art. 2.3 van de WNT bedraagt in 2025 € 246.000.

Er zijn geen functionarissen die in 2025 een bezoldiging boven het toepasselijke bezoldigingsmaximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2025 geen functionarissen die hun werkzaamheden als topfunctionaris hebben neergelegd en die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar aangemerkt worden als topfunctionaris. Er zijn in 2025 geen ontsluitkeringen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

D. DEPARTEMENTSPECIFIEKE INFORMATIE

11. Sociale fondsen SZW

Deze paragraaf presenteert de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen. De informatie is bedoeld als achtergrondinformatie bij het jaarverslag. De daadwerkelijke verantwoording van uitgaven en inkomsten van de sociale fondsen vindt plaats via de jaarverslagen van de SVB en UWV en via de begrotings- en premiegefinancierde uitgaven in de beleidsartikelen van dit jaarverslag. In deze paragraaf zijn de cijfers voor 2025 gebaseerd op de jaarverslagen van UWV en de SVB.

Exploitatiesaldi

Een groot deel van de uitgaven aan sociale zekerheid loopt via de sociale fondsen. In tabel 124 en tabel 125 zijn de exploitatierekeningen van de fondsen weergegeven. In de tabellen worden de arbeidsongeschiktheidsfondsen (Aof en Whk) en de WW-fondsen (Awf en Ufo) geïntegreerd weergegeven. Het exploitatiesaldo is het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven van een fonds. Naast de premieontvangsten behoren ook de rijksbijdragen en renteontvangsten tot de inkomsten van een fonds. De uitgaven bestaan voornamelijk uit de uitkeringslasten en de daarover te betalen werkgeverslasten en de uitvoeringskosten.

	Ouderdomsfonds (Aow)		Anw-fonds	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	28.249	26.843	191	177
Bijdragen van het Rijk	28.212	28.857	0	0
Rente en overige ontvangsten	92	50	88	54
Totaal Ontvangsten	56.552	55.751	279	231
Uitkeringen / Verstrekkingen	55.219	55.208	355	346
Sociale lasten	688	690	0	20
Uitvoeringskosten	210	219	11	15
Rente en overige uitgaven		1		0
Totaal Uitgaven	56.117	56.118	366	380
Exploitatiesaldo	436	- 367	- 88	- 149

1 Door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

Bron: SZW (financiële administratie) en SVB Jaarverslag 2025.

Tabel 124 laat zien dat het Ouderdomsfonds het jaar heeft afgesloten met een negatief exploitatiesaldo, terwijl in de begroting nog een klein overschot werd geraamd. Het negatieve exploitatiesaldo komt vooral doordat de premie-inkomsten lager zijn uitgevallen dan ten tijde van de begroting werd verwacht. De rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds is iets hoger vastgesteld. De gerealiseerde uitgaven aan AOW-uitkeringen en de uitvoeringskosten zijn vrijwel gelijk aan de bedragen die waren begroot. De uitgaven aan de Aow worden toegelicht bij artikel 8 van dit jaarverslag, en de uitgaven aan de Anw bij artikel 9.

Tabel 125 Overzicht sociale verzekeringen UWV 2025 (x € 1 mln)¹

	Arbeidsongeschiktheidsfondsen		WW-fondsen	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	29.414	29.713	11.447	11.452
Bijdragen van het Rijk	103	110	109	108
Rente en overige ontvangsten	866	823	38	211
Totaal Ontvangsten	30.383	30.646	11.594	11.770
Uitkeringen/Verstrekkingskosten	18.844	20.076	4.722	4.624
Sociale lasten	3.490	3.442	875	847
Uitvoeringskosten	1.295	1.384	858	947
Rente en overige uitgaven		- 22		72
Totaal Uitgaven	23.630	24.880	6.455	6.490
Exploitatiesaldo	6.753	5.766	5.139	5.280

¹ Door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

Bron: SZW (financiële administratie) en UWV Jaarverslag 2025.

Bij de arbeidsongeschiktheidsfondsen is het exploitatiesaldo lager uitgevallen dan begroot. Bij de werkloosheidsfondsen is het exploitatiesaldo iets beter dan begroot. De uitgaven aan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zijn iets hoger uitgevallen dan verwacht. De uitgaven aan WW-uitkeringen juist iets lager. Omdat voor de tabel in het jaarverslag is aangesloten bij het jaarverslag van UWV staan bij de realisaties ook de overige uitgaven en ontvangsten van de fondsen. In de begroting en het jaarverslag van SZW worden die toegerekend aan de verschillende uitkeringsregelingen en vallen ze onder de uitkeringslasten. De sociale fondsen zijn deelnemer aan het schatkistbankieren. De rente die zij over hun bij de schatkist aangehouden vermogen ontvangen is apart weergegeven als ontvangst. Bij de arbeidsongeschiktheidsfondsen zijn de uitgaven aan de compensatieregeling voor de transitievergoedingen opgenomen onder de uitkeringen/verstrekkingskosten. De overige uitgaven bestaan vooral uit boetes, re-integratie en de kosten en opbrengsten van rechtszaken en verhaal. Bij de WW-fondsen bestaan de overige uitgaven naast re-integratie ook uit de STAP-subsidies en de bijdrage aan de SER.

Vermogenspositie

In tabel 126 worden de vermogensposities van de sociale fondsen vermeld. Ook hier zijn de arbeidsongeschiktheidsfondsen en de werkloosheidsfondsen geïntegreerd weergegeven. Het aanwezige vermogen neemt jaarlijks toe of af met het exploitatiesaldo (zie tabellen 124 en 125). Net als het exploitatiesaldo is ook de vermogenspositie gebaseerd op de cijfers in het jaarverslag van de SVB en UWV.

Tabel 126 Vermogens sociale fondsen ultimo 2024 en 2025 (x € 1 mln)

	Vermogen eind 2024	Mutatie 2025	Vermogen eind 2025
Ouderdomsfonds (Aow)	1.339	- 372	967
Nabestaandenfonds (Anw)	2.530	- 149	2.382
Arbeidsongeschiktheidsfondsen	34.244	5.766	40.010
WW-fondsen	10.237	5.281	15.518
Totaal sociale fondsen	48.350	10.526	58.876

Bron: SVB Jaarverslag 2025 en UWV Jaarverslag 2025.

De sociale fondsen hebben eind 2025 een positief vermogen van iets minder dan € 59 miljard. Zowel de arbeidsongeschiktheidsfondsen als de werkloosheidsfondsen hebben de laatste jaren een positief exploitatiesaldo, waardoor het vermogen van de fondsen toeneemt. Bij het Ouderdomsfonds wordt het vermogen eind 2025 meegenomen bij het vaststellen van de rijksbijdrage voor 2026. Over de jaren heen schommelt het vermogen van het Ouderdomsfonds daardoor rond de nul.

De sociale fondsen (en de beheerders, UWV en SVB) zijn onderdeel van de collectieve sector. Een vermogenstekort of -overschot houden ze aan op een rekening-courant bij het Rijk. De sociale fondsen kunnen daardoor altijd over voldoende middelen beschikken. Dat is ook nodig, omdat het recht op een uitkering niet afhankelijk is van de geraamde uitgaven. Als iemand recht heeft op een uitkering, dan wordt deze dus betaald, ongeacht de vermogenspositie van het fonds. Omdat de sociale fondsen onderdeel van de collectieve sector zijn, zijn de uitgaven en ontvangsten van de fondsen (en dus het exploitatiesaldo) onderdeel van het EMU-saldo, en de EMU-schuld.

12. Koopkracht

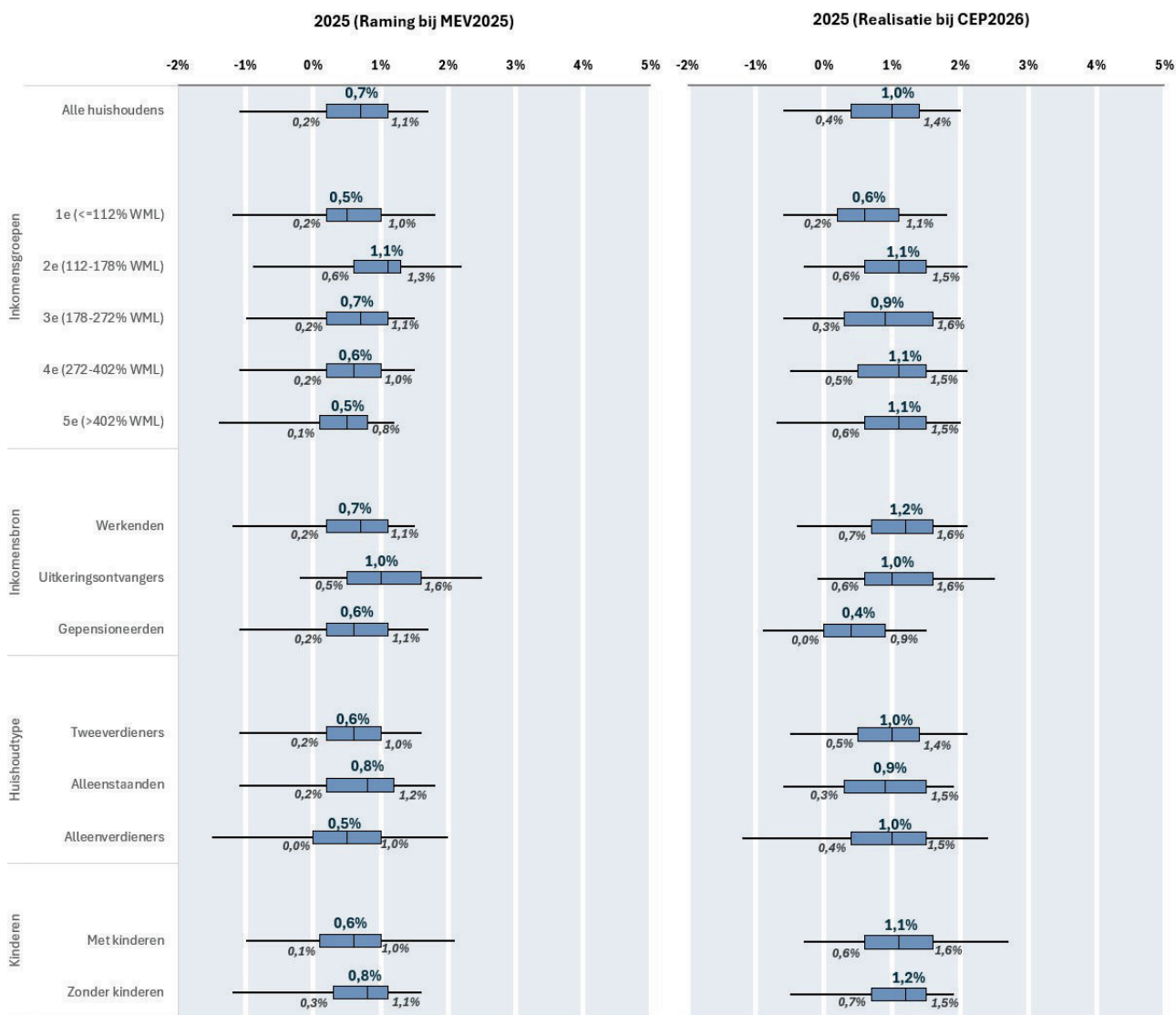
In de in dit hoofdstuk gepresenteerde koopkrachtcijfers (boxplot en voorbeeldhuishoudens) wordt de verandering van het besteedbaar inkomen tussen 2024 en 2025 weergegeven, gecorrigeerd voor inflatie.

In koopkrachtberekeningen wordt ervan uitgegaan dat er niets verandert in de persoonlijke omstandigheden van mensen (ook wel statische koopkracht genoemd). De berekeningen geven een inschatting van de effecten van economische ontwikkelingen en van overheidsbeleid op het inkomen van verschillende groepen huishoudens. De berekeningen zijn minder geschikt om de koopkracht voor individuele gevallen te voorspellen. Belangrijke gebeurtenissen zoals het vinden of verliezen van een baan of het maken van promotie worden immers niet meegenomen in de berekeningen en hebben doorgaans een groot effect op de persoonlijke koopkrachtsituatie. Dit moet altijd in ogenschouw genomen worden bij het interpreteren van koopkrachtcijfers.

In 2025 stegen de lonen harder dan de prijzen (inflatie), onder andere door de krapte op de arbeidsmarkt. Ook was er nog sprake van een inhaaleffect van de lonen naar aanleiding van de hoge inflatie tijdens de energiecrisis van 2022 en 2023. Dit heeft voor een positieve reële inkomensontwikkeling gezorgd voor werkenden. De uitkeringen en de AOW stijgen door de koppeling met het minimumloon (vertraagd) mee met de lonen. Hierdoor zijn ook de meeste uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden er in koopkracht op vooruit gegaan.

De koopkrachtontwikkeling wordt gepresenteerd in een boxplot, waarin de koopkrachtontwikkeling van het 25e percentiel, het 50e percentiel (de mediaan) en het 75e percentiel van de verschillende huishoudens wordt weergegeven (figuur 8). De huishoudens zijn hierin gerangschikt van lage naar hoge koopkrachtontwikkeling. In de boxplot is de spreiding rondom de mediane koopkrachtontwikkeling zichtbaar.

Figuur 8 Boxplot raming (linkerkolom) en realisatie (rechterkolom) koopkrachtontwikkeling 2025

Bron: SZW-berekeningen op basis van Macro-economische Verkenning (MEV) 2025 en Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 van het Centraal Planbureau (CPB) en VWS-raming van zorgpremies.

Ten opzichte van 2024 steeg de mediane koopkracht in 2025 met 1,0%. In de begroting voor 2025 werd een lagere mediane koopkrachtontwikkeling van 0,7% geraamd. Vooral voor werkenden en mensen met een hoog inkomen viel de koopkrachtontwikkeling positiever uit. Voor gepenseioneerden viel de koopkrachtontwikkeling iets negatiever uit. De contractlonen zijn voor 2025 positiever uitgevallen dan in de raming bij de begroting. De contractloonstijging in marktsector kwam uit op 5,3%, terwijl deze bij de begroting van 2025 op 4,3% werd geraamd. Dit was positief voor de koopkrachtontwikkeling. De inflatie, negatief voor de koopkracht, was met 3,3% maar 0,1%-punt hoger dan verwacht in september 2024. Mede door het grotere verschil tussen de loonontwikkeling en de inflatie, de reële loonontwikkeling, is de koopkrachtontwikkeling in 2025 hoger uitgevallen dan verwacht.

Naast de reële loonontwikkeling had kabinetsbeleid invloed op de koopkrachtontwikkeling. Het kabinet stelde de volgende maatregelen voor:

- Het kabinet splitste de eerste schijf in box 1 van de inkomstenbelasting op in twee schijven. Het tarief in de nieuwe eerste schijf werd verlaagd met 1,15% naar 35,82%. Het tarief in de tweede schijf werd verhoogd met 0,51% naar 37,48%.
- De algemene heffingskorting (AHK) werd verlaagd met € 335 naar € 3.068. Ook werd de inkomensgrens van de AHK gekoppeld aan de hoogte van het wettelijk minimumloon. Dit komt neer op een verhoging met € 3.296 naar € 28.406.
- Het kindgebonden budget (WKB) werd verhoogd met maximaal € 184 per kind per jaar. Het afbouwpercentage van de WKB werd verhoogd met 0,35% naar 7,10%.
- De eigen bijdrage in de huurtoeslag werd verlaagd met € 25 per maand.
- Het kabinet heeft de afbouw van de dubbele AHK in de bijstand bevroren voor de jaren 2025-2027. Hierdoor daalt de bijstand deze jaren niet.
- Het kabinet bevroor het eigen risico in de Zorgverzekeringswet op € 385 in 2025 en 2026.
- De accijnsverlaging brandstoffen uit 2024 werd verlengd naar 2025.
- De verlaging van de MKB-winstvrijstelling uit de Voorjaarsnota 2024 werd teruggedraaid, waardoor de vrijstelling 12,70% blijft.
- De verhoging van het tarief in box 2 met 2%-punt werd teruggedraaid. Het tarief bleef 31%.
- De energiebelasting op aardgas in de 1e en 2e schijf werd met 2,82 cent per m³ verlaagd.
- De kansspelbelasting werd verhoogd van 30,5% naar 37,8%.

Naast de boxplot op basis van een representatieve steekproef berekent SZW de koopkrachtontwikkeling van voorbeeldhuishoudens. Ook de meeste voorbeeldhuishoudens hadden in 2025 een hogere koopkrachtontwikkeling dan initieel geraamd bij het MEV2025 (tabel 127). Zoals hierboven toegelicht, hangt dit onder andere samen met een hogere reële loonontwikkeling.

Tabel 127 Koopkrachtontwikkeling voorbeeldhuishoudens raming en realisatie

Koopkrachtontwikkeling 2025	Raming (MEV2025)	Realisatie (CEP2026)
Actieven:		
<i>Alleenverdiener met kinderen</i>		
modaal	1,2%	1,3%
2 x modaal	0,4%	0,7%
<i>Tweeverdieners</i>		
modaal + ½ x modaal met kinderen	0,8%	1,3%
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	0,6%	1,1%
2½ x modaal + modaal met kinderen	0,9%	1,4%
modaal + modaal zonder kinderen	1,2%	1,8%
2 x modaal + modaal zonder kinderen	1,0%	1,5%
<i>Alleenstaande</i>		
minimumloon	1,1%	1,1%
modaal	1,2%	1,8%
2 x modaal	0,8%	1,4%
<i>Alleenstaande ouder</i>		
minimumloon	1,0%	0,9%
modaal	0,3%	0,5%
Inactieven:		
<i>Sociale minima</i>		
paar met kinderen	1,0%	0,9%
alleenstaande	1,3%	1,3%
alleenstaande ouder	0,0%	- 0,1%
<i>AOW (alleenstaand)</i>		
(alleen) AOW	0,6%	0,7%
AOW +10000	1,2%	1,0%
<i>AOW (paar)</i>		
(alleen) AOW	1,3%	1,4%
AOW +10000	1,0%	0,8%
AOW +30000	0,7%	0,2%

Bron: SZW-berekeningen op basis van Macro-economische Verkenning (MEV) 2025 en Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 van het Centraal Planbureau (CPB) en VWS-raming van zorgpremies.

De koopkrachtontwikkeling van de alleenstaande ouder op het sociaal minimum was licht negatief. Dit heeft te maken met een daling van de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget. De koopkrachtontwikkeling van de andere voorbeeldhuishoudens was positief. De koopkrachtontwikkeling van de voorbeeldhuishoudens op het sociaal minimum was lager of gelijk aan de raming. Hetzelfde geldt voor de minimumloonverdiensers. De hoger dan verwachte contractloonstijging werkt vertraagd door in de indexatie van het minimumloon en dus ook de bijstandshoogte. De hogere contractloonstijging heeft daarom pas na 2025 effect op de koopkracht van deze voorbeeldhuishoudens. De koopkrachtontwikkeling van AOW'ers met een aanvullend pensioen was lager dan geraamd. Dit komt doordat de gemiddelde indexatie van het aanvullend pensioen in 2025 lager is uitgevallen (2,1%) dan verwacht (3,1%).

Het CPB publiceert sinds 2022 een raming van de ontwikkeling van de armoede. Deze raming laat zien hoeveel mensen een inkomen hebben onder de armoedegrens (het benodigde budget om in de basisbehoeften te kunnen voorzien). Daarnaast wordt in beeld gebracht hoeveel kinderen in armoede leven. In tabellen 128 en 129 worden de resultaten van de armoederaming voor 2025 getoond. Ter referentie is ook het armoedecijfer voor 2024 opgenomen.

Tussen de raming en de realisatie is het CPB overgestapt op een nieuwe armoededefinitie³. Tot en met MEV2025 uit september 2024 gebruikte het CPB het 'niet-veel-maar-toereikendcriterium' van het SCP als armoedegrens. In oktober 2024 hebben CBS, SCP en Nibud een gezamenlijke armoededefinitie gepresenteerd⁴. Dit heeft voor een neerwaartse bijstelling van het armoedecijfer gezorgd, waardoor de raming (tabel 128) en realisatie (tabel 129) van de armoede in 2025 lastig te vergelijken zijn. De voornaamste verklaring voor de lagere armoedecijfers met de nieuwe definitie is dat deze rekening houdt met vermogen. Daarnaast rekent de definitie met de daadwerkelijke woon- en energiekosten.

In de begroting werd uitgegaan van een daling van de armoede van 0,1%-punt tussen 2024 en 2025 volgens de oude definitie. In de realisatie (nieuwe armoededefinitie) is eveneens een daling van 0,1%-punt zichtbaar. In de raming was geen daling van de kinderarmoede voorzien. Volgens de realisatiecijfers (nieuwe armoededefinitie) is de kinderarmoede met 0,2%-punt gedaald tussen 2024 en 2025.

Tabel 128 Personen en kinderen in armoede, raming bij begroting (oude definitie)

Raming bij begroting (MEV2025)	2024	2025
Personen (% onder armoedegrens)	4,5%	4,4%
Kinderen (% onder armoedegrens)	4,7%	4,7%

Tabel 129 Personen en kinderen in armoede, realisatie (nieuwe definitie)

Realisatie (CEP2026)	2024	2025
Personen (% onder armoedegrens)	3,1%	3,0%
Kinderen (% onder armoedegrens)	2,8%	2,6%

Bron: SZW-berekeningen op basis van Macro-economische Verkenning (MEV) 2025 en Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 van het Centraal Planbureau (CPB) en VWS-raming van zorgpremies.

³ Griffioen, 2025, CPB, <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Publicatie-het-ramen-van-de-nieuwe-armoededefinite.pdf>

⁴ CBS, Nibud, SCP, 2024, <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2024/10/17/de-nieuwe-methode-om-armoede-in-nederland-te-meten>

E. BIJLAGEN

Bijlage 1: Toezichtrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen

Deze bijlage bevat informatie over het toezicht op rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) en zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). De bijlage bestaat uit een overzichtstabel met RWT's en ZBO's die onder het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vallen, de begrote en gerealiseerde bijdrage vanuit het moederdepartement, overige departementen en eventuele bijzonderheden.

Tabel 130 Overzichtstabel inzake RWT's en ZBO's van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (bedragen x € 1.000)					
Naam ZBO/RWT	Begrote bijdrage moederdepartement aan ZBO/RWT	Gerealiseerde bijdrage moederdepartement aan ZBO/RWT	Begrote bijdrage overige departementen	Gerealiseerde bijdrage overige departementen	Bijzonderheden
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)	46.184.980	47.313.885	54.797	56.907	ja
Bijzonderheden	De genoemde bedragen zijn op basis van de totale collectieve bijdragen (inclusief premiegelden) zoals verantwoord in het jaarverslag van UWV.				
	In 2025 heeft UWV € 51,3 miljoen toegevoegd aan de egalisereserve. UWV heeft in 2025 € 0 onttrokken uit hun bestemmingsfonds frictiekosten.				
BKWI	20.910	18.921			ja
Bijzonderheden	In 2025 heeft BKWI € 639 duizend toegevoegd aan het bestemmingsfonds vervangingsinvesteringen en heeft BKWI € 24 duizend toegevoegd aan de egalisereserve.				
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	59.661.300	61.511.300	118.600	113.700	ja
Bijzonderheden	De genoemde bedragen zijn op basis van de totale collectieve bijdragen (inclusief premiegelden) zoals verantwoord in het jaarverslag van de SVB.				
	In 2025 heeft SVB € 3,9 miljoen toegevoegd aan de egalisereserve. Tevens heeft SVB € 1 miljoen toegevoegd aan het bestemmingsfonds ICT.				
Bureau InformatieDiensten Nederland	18.793	18.469	189	322	ja
Bijzonderheden	In 2025 heeft BIDN € 5,7 duizend toegevoegd aan de egalisereserve. Tevens heeft BIDN € 1,4 miljoen toegevoegd aan het Bestemmingsfonds voor investeringen (waarvan € 1 miljoen voor het Schuldenknooppunt).				

Bijlage 2: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek

Tabel 131 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 1: Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Toekomstverkenning arbeid en gezondheid	Ex-ante evaluatie	2026 ¹	Afgerond	1	Link naar onderzoek
Arbobalans	Ex-durende monitoring	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 25883, nr. 527
Onderzoek financiële prikkels ter bevordering preventie	Ex-ante evaluatie	2026 ²	Uitgesteld	1	
Evaluatie maatwerkregeling in Arbowetgeving	Ex-post evaluatie	2026 ³	Uitgesteld	1	

1 Het onderzoek is afgerond in 2025 en is medio februari gepubliceerd

2 Afronding verwacht medio 2026. De vertraging is opgelopen vanwege uitvoerige afstemming over scope en precieze vraagstelling van het onderzoek met sociale partners.

3 Voor het opstarten van dit onderzoek was het standpunt van sociale partners van belang. De reactie van sociale partners kwam later dan verwacht, zodoende is het najaar 2025 niet gehaald en wordt het onderzoek in 2026 uitgevoerd.

Tabel 132 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 2: Leven lang ontwikkelen

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Evaluatie SLIM-regeling	Ex-ante, ex-durende en ex-post evaluatie	2025	Afgerond	1	Link naar onderzoek
Evaluatie subsidieregeling STAP-budget	Ex-ante, ex-durende en ex-post evaluatie	2026 ¹	Uitgesteld	1	

1 De uitvoering van dit onderzoek is afgerond, maar publicatie is vertraagd tot Q2 2026.

Tabel 133 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 3: Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Evaluatiekader en nulmeting voor het wetsvoorstel Wet toelating ter beschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta)	Ex-ante evaluatie	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 36446, nr. 89
Evaluatie Wet arbeidsmarkt in balans (WAB)	Ex-post evaluatie	2026 ¹	Uitgesteld	1	
Tweede evaluatie Meldplicht WagwEU	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 29861, nr. 168
Evaluatie Wet arbeid vreemdelingen	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 35680, nr. 24
Invoeringstoets Implementatiewet detachering wegvervoer	Ex-ante evaluatie	2026 ²	Uitgesteld	1	
Verkenning arbeidsrechtelijke verschillen tussen Caribisch Nederland en het Europese deel van Nederland	Overig onderzoek	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 29544, nr. 1305

1 De uitvoering van dit onderzoek is afgerond, maar publicatie is vertraagd tot begin 2026.

2 Dit onderzoek zou in 2025 worden opgeleverd maar is vertraagd omdat er meer tijd nodig was voor de afronding van het eindrapport dan vooraf gepland.

Tabel 134 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 4: Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Situatie gezinnen in Nederland	Overig onderzoek	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 25883, nr. 524
<i>Kinderopvang</i>					
Periodieke rapportage kinderopvangbeleid (bevorderen arbeidsparticipatie)	Ex-post evaluatie	2026 ¹	Uitgesteld	7	
Landelijke kwaliteitsmonitor kinderopvang	Ex-durende evaluatie	Jaarlijks	Afgerond	7	Kamerstuk 31322, nr. 561
Evaluatie indexeringssystematiek kinderopvangtoeslag	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	7	Kamerstuk 36708, nr. 13
Onderzoek gastouderopvang redenen van uitstroom	Overig onderzoek	2025	Afgerond	7	Kamerstuk 31322, nr. 554
Monitor implementatie kwaliteitseisen kinderopvang	Ex-durende monitor	Jaarlijks	Afgerond	7	Kamerstuk 31322, nr. 572
<i>Tegemoetkoming ouders</i>					
Periodieke rapportage tegemoetkoming ouders	Ex-post evaluatie	2026 ²	Afgerond	10	Kamerstuk 30982, nr. 75
Evaluatie Kinderbijslag BES	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	10	Kamerstuk 30982, nr. 74
<i>Arbeid en zorg</i>					

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Evaluatie Wet betaald ouderschapsverlof	Ex-post evaluatie	2026 ³	Uitgesteld	6	

1 De periodieke rapportage zou in 2025 opgeleverd worden. In verband met de prioritering van andere werkzaamheden is de periodieke rapportage uitgesteld. Het onderzoek wordt in 2026 naar de Tweede Kamer gestuurd.

2 De periodieke rapportage zou in 2025 opgeleverd worden maar de publicatie was vertraagd.

3 De oplevering van deze evaluatie is vertraagd naar begin 2026, in verband met beperkte capaciteit en prioritering op dit dossier. In 2024 is de invoeringstoets betaald ouderschapsverlof opgeleverd door UWV, wat eerste inzichten biedt in de ervaringen met het betaald ouderschapsverlof.

Tabel 135 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 5: Pensioen en ouderdag

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
<i>Oudedagsvoorziening</i>					
MKBA leefvormen	Ex-ante evaluatie	2025	Afgerond	8	Kamerstuk 32043, nr. 689
<i>Gezond naar pensioen</i>					
Monitor AOW-leeftijdsvrhoging	Ex-durante evaluatie	2025	Afgerond	8	Kamerstuk 32163, nr. 62
Onderzoek naar knelpunten en kansen rondom gezond doorwerken tot aan pensioen	Overig onderzoek	n.v.t. ¹	Anders	n.v.t.	n.v.t.
Monitoring Regeling vervroegd uittreden (RVU)	Ex-durante evaluatie	2025	Afgerond	1	Kamerstuk 32043, nr. 685

1 Dit onderzoek heeft geen doorgang meer gevonden. De kennisvragen zijn beland in een kennisprogramma van TNO in het kader van zwaar werk, duurzame inzetbaarheid en RVU.

Tabel 136 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 6: Armoede en schulden

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Onderzoeksprogramma CPB Inkomensschokken ^{1,2}	Overig onderzoek	2025	Afgerond	meerdere	Link naar onderzoek
Evaluatie minnelijke schuldhulpverlening	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	2	Kamerstuk 24515, nr. 817
Vroegsignalering	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	2	Kamerstuk 24515, nr. 812
Monitor Energiearmoede	Ex-durante evaluatie	Jaarlijks	Afgerond	2	Kamerstuk 29023, nr. 593
Ontwikkelingen buitengerechtelijke incasso	Ex-ante evaluatie	2026 ³	Uitgesteld	2	

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

2 Uit dit onderzoeksprogramma zijn meerdere publicaties gekomen, zo ook: <https://www.cpb.nl/stapeling-en-voorspelbaarheid-van-arbeidsmarkt-en-gezondheidsschokken>, <https://www.cpb.nl/publieke-stelsel-compenseert-groot-deel-inkomensverlies-bij-negatieve-gebeurtenis> en <https://www.cpb.nl/publicatie/stresstest-baanverlies-en-arbeidsongeschiktheid-van-werknemers-en-zelfstandigen>.

3 Dit onderzoek zou in 2025 worden opgeleverd maar is vertraagd omdat er meer tijd nodig was voor de verwerking van de feedback uit de klankbordgroep.

Tabel 137 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 7: Bijstand en participatie

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Onderzoeksprogramma CPB Inkomensschokken ^{1,2}	Overig onderzoek	2025	Afgerond	meerdere	Link naar onderzoek
Onderzoek (potentiële) loonwaarde medewerkers beschut werk	Overig onderzoek	2025	Afgerond	2	Kamerstuk 34352, nr. 341
Monitor uitvoering uniforme loonwaardebepaling	Ex-durante monitoring	Jaarlijks	Afgerond	2	Link naar onderzoek
Verdeelsleutel inleenverbanden banenafpraak	Overig onderzoek	Jaarlijks	Afgerond	2	Link naar onderzoek
Duurzaamheid van werk binnen de banenafpraak	Overig onderzoek	Jaarlijks	Afgerond	2	Link naar onderzoek
Onderzoek rechtmatige uitvoering Subsidieregeling IPS-trajecten	Ex-post evaluatie	2026 ³	Uitgesteld	2	
Re-integratie onder de Participatiewet	Ex-durante monitoring	2025	Afgerond	2	Kamerstuk 34352, nr. 349

- 1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.
- 2 Uit dit onderzoeksprogramma zijn meerdere publicaties gekomen, zo ook: <https://www.cpb.nl/stapeling-en-voorspelbaarheid-van-arbeidsmarkt-en-gezondheidsschokken>, <https://www.cpb.nl/publieke-stelsel-compenseert-groot-deel-inkomensverlies-bij-negatieve-gebeurtenis> en <https://www.cpb.nl/publicatie/stresstest-baanverlies-en-arbeidsongeschiktheid-van-werknemers-en-zelfstandigen>.
- 3 De uitvoering van dit onderzoek is afgerond, maar publicatie is vertraagd tot begin 2026.

Tabel 138 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 8: Jonggehandicapten

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Periodieke rapportage jonggehandicapten	Ex-post evaluatie	2026 ¹	Uitgesteld	4	
Evaluatie Wet vereenvoudiging Wajong	Ex-post evaluatie	2026 ²	Uitgesteld	4	
Effectevaluatie Wajong-dienstverlening ³	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	4 en 11	Kamerstuk 34352, nr. 346
Willen, kunnen en doen. Gedrag en gedragsbeïnvloeding van mensen met een AG-uitkering	Ex-durante evaluatie	2024	Afgerond	3, 4 en 6	Link naar onderzoek
Kwalitatief onderzoek vereenvoudiging Wajong	Ex-durante evaluatie	2025	Afgerond	4	Link naar onderzoek
Monitor effect wetsvoorstel Wajong maatregelen	Ex-durante monitoring	2025	Afgerond	4	Link naar onderzoek

1 De periodieke rapportage zou in 2025 opgeleverd worden maar de publicatie is vertraagd. Het wordt in Q2 2026 naar de Kamer gestuurd.

2 Het onderzoek zou in 2025 opgeleverd worden maar de publicatie is vertraagd. Het wordt in Q2 2026 naar de Kamer gestuurd.

3 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

Tabel 139 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 9: Werkloosheid werknemers

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Vervolgonderzoek duurverkorting WW	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	5	Kamerstuk 34351, nr. 35
Onderzoeksprogramma CPB Inkomensschokken ^{1,2}	Overig onderzoek	2025	Afgerond	meerdere	Link naar onderzoek

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

2 Uit dit onderzoeksprogramma zijn meerdere publicaties gekomen, zo ook: <https://www.cpb.nl/stapeling-en-voorspelbaarheid-van-arbeidsmarkt-en-gezondheidsschokken>, <https://www.cpb.nl/publieke-stelsel-compenseert-groot-deel-inkomensverlies-bij-negatieve-gebeurtenis> en <https://www.cpb.nl/publicatie/stresstest-baanverlies-en-arbeidsongeschiktheid-van-werknemers-en-zelfstandigen>.

Tabel 140 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 10: Ziekte en arbeidsongeschiktheid werknemers

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Periodieke rapportage ziekte en arbeidsongeschiktheid voor werknemers	Ex-post evaluatie	2027 ¹	Uitgesteld	3 en 6	
Effectiviteit werkherhvatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)-dienstverlening ²	Ex-durante en ex-post evaluatie	2025	Afgerond	3 en 11	Link naar onderzoek
Uitvoeringsonderzoek hybride ZW-markt	Ex-post evaluatie	2026 ³	Uitgesteld	6	
Wat kopen we in voor wie?	Ex-durante monitoring	2026 ⁴	Uitgesteld	3, 4, 6	
Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) WIA	Overig onderzoek	2025	Afgerond	3 en 6	Kamerstuk 32716, nr. 55
Onderzoek verzuimverzekeringsgraad werkgevers (en de MKB-verzuim-ontzorgverzekering)	Ex-post en ex-ante evaluatie	2025	Afgerond	3 en 6	Kamerstuk 29544 nr. 1309
Willen, kunnen en doen. Gedrag en gedragsbeïnvloeding van mensen met een AG-uitkering	Ex-durante evaluatie	2024	Afgerond	3, 4 en 6	Link naar onderzoek
Onderzoek effectiviteit hybride markt Ziekwet	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	6	Kamerstuk 32716, nr. 52
Onderzoeksprogramma CPB Inkomensschokken ^{2,5}	Overig onderzoek	2025	Afgerond	meerdere	Link naar onderzoek

1 In verband met de IBO WIA is deze uitgesteld naar 2027.

2 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

3 In verband met capaciteitsgebrek heeft dit onderzoek niet kunnen plaatsvinden. Er wordt op een later moment bezien of dit onderzoek kan worden gestart.

4 In verband met beperkte onderzoekscapaciteit is UWV dit onderzoek later in 2025 gestart en wordt het onderzoek naar verwachting medio 2026 afgerond.

5 Uit dit onderzoeksprogramma zijn meerdere publicaties gekomen, zo ook: <https://www.cpb.nl/stapeling-en-voorspelbaarheid-van-arbeidsmarkt-en-gezondheidsschokken>, <https://www.cpb.nl/publieke-stelsel-compenseert-groot-deel-inkomensverlies-bij-negatieve-gebeurtenis> en <https://www.cpb.nl/publicatie/stresstest-baanverlies-en-arbeidsongeschiktheid-van-werknemers-en-zelfstandigen>.

Tabel 141 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 11: Inkomensondersteuning nabestaanden en wezen¹

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
-----------------	----------------	-----------	--------	-----------------------	----------------------

1 Voor dit thema zijn er geen onderzoeken met een geplande afronding in 2025 of eerder.

Tabel 142 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 12: Integratie en maatschappelijke samenhang

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Evaluatie United Nations (UN) decade for people of African descent	Overig onderzoek	2025	Afgerond	13	Kamerstuk 30950, nr. 459
Bouwstenen interventies lokaal beleid, ter preventie van radicalisering en ongewenste polarisatie ¹	Overig onderzoek	2025	Afgerond	13	Link naar onderzoek
Derde evaluatie Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS)	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	13	Kamerstuk 32824, nr. 453
Evaluatie SPUK Kansrijke Wijk	Ex-durende monitoring	2026 ²	Uitgesteld	13	

1 Het onderzoek is in de SEA 2025 onder de naam «Effectieve interventies gericht op de preventie van radicalisering» opgenomen.

2 Dit onderzoek zou in 2025 worden opgeleverd maar is uitgesteld vanwege de verlenging van de uitvoering van de SPUK Kansrijke Wijk 2023-2025. Het onderzoek wordt in 2026 opgeleverd.

Tabel 143 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 13: Uitvoering SUWI-stelsel

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Evaluatie van het terugvorderingsbeleid	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	meerdere	Kamerstuk 17050, nr. 612
Effectevaluatie Wajong-dienstverlening ¹	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	4 en 11	Kamerstuk 34352, nr. 346
Effectiviteit werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)-dienstverlening ¹	Ex-durende en ex-post evaluatie	2025	Afgerond	3 en 11	Link naar onderzoek

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

Tabel 144 Uitkomsten Strategische Evaluatie Agenda Thema 14: Corona

Titel Onderzoek	Type onderzoek	Afronding	Status	Begrotingsartikel(en)	Vindplaats onderzoek
Synthesestudie coronasteunmaatregelen	Ex-post evaluatie	2025	Afgerond	11	Kamerstuk 35420, nr. 541

De bijlage afgerond evaluatie- en overig onderzoek in dit jaarverslag heeft betrekking op de [Strategische Evaluatie Agenda](#) en [Uitwerking Strategische Evaluatie Agenda](#) in de begroting SZW 2025. De bijlage is aangevuld met onderzoeken van de Strategische Evaluatie Agenda in de begroting SZW 2026 met een geplande afronding in 2025. Voor het meest recente overzicht van de programmering van periodieke rapportages/beleidsdoorlichtingen, zie het overzicht [Ingepland en uitgevoerd onderzoek](#) op [rijksfinancien.nl](#)

Bijlage 3: Inhuur externen

Uitgaven voor inkoop van adviseurs en tijdelijk personeel

Tabel 145 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verslagjaar 2025 (bedragen x € 1.000)

Programma- en apparaatskosten	
1. Interim-management	366
2. Organisatie- en Formatieadvies	454
3. Beleidsadvies	4.001
4. Communicatieadvisering	959
Beleidsgevoelig (som 1 t/m 4)	5.780
5. Juridisch advies	406
6. Advisering opdrachtgevers automatisering	5.806
7. Accountancy, financiën en administratieve organisatie	3.382
(Beleids)ondersteunend (som 5 t/m 7)	9.594
8. Uitzendkrachten (formatie & piek)	9.357
Ondersteuning bedrijfsvoering	9.357
Totaal uitgaven inhuur externen	24.728

In 2025 bedroeg het totaal van de personele uitgaven € 520 miljoen. Dit is de som van € 495 miljoen voor het eigen personeel en € 25 miljoen externe inhuur. Het percentage externe inhuur komt hiermee in 2025 op 4,8. Dit is een verdere daling ten opzichte van het niveau van 2023 (8,8) en 2024 (7,9).

We zien een verdere afname van de externe inhuur bij de rijkschoonmaakorganisatie en met name bij het organisatie-onderdeel dat zich bezighoudt met de uitvoering van de subsidies uit het noodpakket.

Rapportage overschrijding maximumtarief externe inhuur

Vanaf 2011 geldt dat ministeries rapporteren over het maximumtarief buiten de raamovereenkomsten om (motie De Pater – Van der Meer). Het maximumtarief vormt een aanvulling op het sturingsinstrumentarium externe inhuur (de procentuele uitgavennorm).

Tabel 146 Inhuur externen buiten raamovereenkomsten

	2025
Aantal overschrijdingen maximumtarief	0

Bijlage 4: Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer

Europees Sociaal Fonds (ESF/ ESFplus) en Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF)

Op basis van de informatie uit de verklaringen en rapporten van de managementautoriteit, beheerautoriteit, certificeringsautoriteit, de verantwoordelijke voor de boekhoudfunctie en auditautoriteit en alle overige informatie en met inachtneming van hetgeen na punt 3 vermeld wordt, wordt geconstateerd dat inzake het ESF over de periode 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2024⁵ en ESFplus en JTF over de periode 1 juli 2024 tot en met 30 juni 2025:

1. de door Nederland opgezette systemen en daarin vervatte maatregelen voor het beheer en de controle van de gelden naar behoren hebben gefunctioneerd;
2. de jaarrekening ESF van de Certificeringsautoriteit, in de context van bovengenoemde informatie volledig, nauwkeurig en waarachtig is;
3. de jaarrekening ESFplus en JTF van de verantwoordelijke voor de boekhoudfunctie, in de context van bovengenoemde informatie volledig, juist en waarheidsgetrouw is;
4. de uitgaven die ter vergoeding bij de Europese Commissie zijn ingediend

ESF: per saldo € 477.966.124, aandeel overheidsuitgaven € 455.295.389, aandeel (fonds) € 395.559.944

ESFplus: per saldo € 66.246.150, aandeel overheidsuitgaven € 66.246.150, aandeel (fonds) € 26.498.460

JTF: per saldo € 15.295.536, aandeel overheidsuitgaven € 7.172.528, aandeel (fonds) € 7.647.768

in alle materiële opzichten wettig en regelmatig zijn.

Bovenstaande constatering en eventuele punten van voorbehoud zijn beperkt tot zaken van materieel belang en vloeien direct voort uit audits en laten onverlet inherente interpretatie van Europese regelgeving. De bekende onderzoeken en/of correctievoorstellen in verband met de goedkeuring van de ingediende rekeningen door de Europese Commissie zijn opgenomen in de toelichting.

Toelichting

Verklaring Certificeringsautoriteit

De directie Dienstverlening, Samenwerkingsverbanden en Uitvoering heeft, in de functie van Certificeringsautoriteit, verklaard dat de jaarrekening volledig, nauwkeurig en waarachtig is, dat de in de jaarrekening opgenomen uitgaven in overeenstemming zijn met het toepasselijke recht en zijn gedaan voor concrete acties die zijn geselecteerd aan de hand van de voor het operationeel programma geldende criteria en dat de bepalingen van de fondsspecifieke verordeningen in acht zijn genomen.

⁵ De STEP-regeling biedt de mogelijkheid om de afsluiting van de programmaperiode 2014-2020 met één jaar te verlengen. Dit betekent dat de termijn van indiening van de afsluitingsdocumenten is verlengd met een jaar naar uiterlijk 15 februari 2026.

Verklaring van de verantwoordelijke voor de Boekhoudfunctie

De directie Dienstverlening, Samenwerkingsverbanden en Uitvoering heeft, in de functie van de Boekhoudfunctie, bevestigd dat de jaarrekening volledig, juist en waarheidsgetrouw is.

Rapportages Auditautoriteit

De Auditdienst Rijk heeft, in de functie van Auditautoriteit, geoordeeld dat het toegepaste beheers- en controlesystemen naar behoren functioneren, de jaarrekeningen een getrouw beeld geven, en de uitgaven in de jaarrekeningen wettig en regelmatig zijn. Tevens worden de beweringen in de beheersverklaring van de management- en beheerautoriteit door de uitgevoerde auditwerkzaamheden niet in twijfel getrokken.

Beheersverklaring Managementautoriteit ESF

De Managementautoriteit heeft verklaard dat de informatie in de jaarrekening naar behoren wordt weergegeven. Dit betekent dat de uitgaven die in de jaarrekening zijn opgenomen, zijn gebruikt voor het beoogde doel, zoals gedefinieerd in onderhevige verordening en overeenkomstig zijn met het beginsel van goed financieel beheer en het beheers- en controlesysteem de nodige garanties biedt met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen, in overeenstemming met het toepasselijke recht.

Beheersverklaring Beheerautoriteit ESFplus en JTF

De Beheerautoriteit heeft verklaard dat de informatie in de jaarrekening naar behoren wordt weergegeven en volledig en accuraat is, overeenkomstig artikel 98 van Verordening (EU) 2021/1060 en dat de in de rekeningen opgenomen uitgaven in overeenstemming zijn met het toepasselijke recht en werden gebruikt voor het beoogde doel.

Bekende lopende onderzoeken en/of correctievoorstellen (Europese Commissie, Europese Rekenkamer, OLAF)

De Europese Commissie bepaalt uiteindelijk de EU-conformiteit van de nationale implementatie en uitvoering van EU-regelgeving. De Europese Commissie kan financiële correcties opleggen als zij concludeert dat EU-regelgeving niet op de juiste wijze door de lidstaat is geïnterpreteerd en/of uitgevoerd.

De Europese Rekenkamer heeft in het kader van haar werkzaamheden met betrekking tot de betrouwbaarheidsverklaring voor het begrotingsjaar 2024 in september 2024 een audit uitgevoerd op het operationeel programma 2014-2020, verslagjaar 2022/2023. Op 23 juli 2025 heeft de Europese Rekenkamer de AA via een closure letter in kennis gesteld van de bevindingen uit de audit. De diensten van de Europese Commissie moeten gevolg geven aan de bevindingen van de Europese Rekenkamer.

Ook de Europese Commissie (DAC) heeft gelijktijdig met de Europese Rekenkamer een compliance audit uitgevoerd op het operationeel programma 2014NL05SFOP001 (OP 2014-2020), verslagjaar 2022/2023.

De bevindingen van de Europese Rekenkamer overlappen deels de bevindingen van de DAC. Over deze bevindingen zijn we nog in gesprek met de DAC. Wij hebben met de DAC afgesproken om vóór 15 februari 2026 de assurance package in te dienen van verslagjaar 2023/2024, inclusief de afsluiting van programmaperiode 2014-2020. De afwikkeling van compliance audit over verslagjaar 2022/2023 volgt na 15 februari 2026. De uitkomsten van het gesprek met de DAC kunnen nog leiden tot een correctie.

Het antifraude-DG van de Europese Commissie (OLAF) kan onderzoeken starten naar onregelmatigheden, waaronder vermoedens van fraude met EU subsidies. Er zijn op dit moment geen lopende OLAF-onderzoeken.

Bijlage 5: Budgettair overzicht Oekraïne

Tabel 147 Budgettair overzicht Oekraïne (bedragen x € 1.000)						
Artikelnummer	Artikelnaam	Maatregel	Verplichtingen 2025	Uitgaven 2025	Ontvangsten 2025	Relevante Kamerstukken
7	Kinderopvang	Kinderopvangtoeslag voor Oekraïense ontheemden	9.600	9.600		Link naar Kamerstuk
10	Tegemoetkoming ouders	Kinderbijslag voor Oekraïense ontheemden	29.800	29.800		Link naar Kamerstuk
10	Tegemoetkoming ouders	Kindgebonden budget voor Oekraïense ontheemden	57.300	57.300		Link naar Kamerstuk

KOT

De doelgroep van ouders die aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag (KOT) is verbreed, zodat ook een ouder met een partner buiten de EU aanspraak kan maken op de KOT voor de opvang in Nederland, mits voldaan wordt aan de overige voorwaarden. Door deze maatregel maken Oekraïense ontheemden die gevlucht zijn met hun kinderen, maar waarvan de partner nog (noodgedwongen) in Oekraïne verblijft, aanspraak op KOT indien zij in Nederland gaan werken.

AKW

Oekraïense ontheemden maken, indien zij werken, aanspraak op kinderbijslag.

WKB

Oekraïense ontheemden maken, indien zij werken, aanspraak op kindgebonden budget.

Bijlage 6: Lijst van afkortingen

Lijst van afkortingen	
Afkorting	Betekenis
ABA	Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen
ACOI	Adviescommissie Openbaarheid en Informatiehuishouding
AcICT	Adviescollege ICT-toetsing
ADR	Auditdienst Rijk
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AG-uitkering	Arbeidsongeschiktheidsuitkering
AI	Artificial Intelligence
AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
Anw	Algemene Nabestaandenwet / Nabestaandenfonds
AO	Arbeidsongeschiktheid
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland, of Arbeidsongeschiktheidsverzekering
AOW	Algemene Ouderdomswet / Ouderdomsfonds
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ATW	Arbeidstijdenwet
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
Awf	Algemeen Werkloosheidsfonds
Awir	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
Baz	Wetsvoorstel basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BD	Beleidsdoorlichting
BES	Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (samen Caribisch Nederland)
BIDN	Bureau Informatiediensten Nederland
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BMIP	Brabants Migratie Informatiepunt
BMS	Brede Maatschappelijke Samenwerking burn-outklachten
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CASS	Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van de Rijnvarenden
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CN	Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Chief Privacy Officer
CSE	Chronic solvent-induced encephalopathy, een aandoening van het centrale zenuwstelsel als gevolg van de langdurige blootstelling aan oplosmiddelen
CRTV BE	Compensatieregeling transitievergoeding bij bedrijfsbeëindiging in geval van overlijden of pensionering van de werkgever
CRTV -LAO	Compensatieregeling transitievergoeding langdurige arbeidsongeschiktheid
Ctgb	College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden
C.V.	Commanditaire Vennootschap
DG	Directoraat-generaal
DI	Duurzame inzetbaarheid
DMS	Document Management Systeem
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs

Afkorting	Betekenis
EFMB	Europees Fonds voor Meest Behoeftigen
EGF	Europees Globalisatiefonds
ESB-regeling	Subsidieregeling scholing en re-integratie van personen met arbeidsbeperkingen en Ernstige Scholingsbelemmeringen
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EUSF	Europese Unie Solidariteitsfonds
EZ	(Ministerie van) Economische Zaken
FDC	Financieel Dienstencentrum
fte	Fulltime equivalent
Gas	Geldzorgen, armoede en schulden
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GOR	Groepsondernemingsraad Rijk
GWV	Generieke Woo-voorziening
HAL	Handmatig Aanlever Loket
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
I&W	(Ministerie van) Infrastructuur en Waterstaat
IB&P	Informatiebeveiliging en privacy
ICAI-lab	Innovation Center for Artificial Intelligence
IO&E	Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
IHH	Informatiehuishouding
IOAOW	Inkomensondersteuning AOW-gerechtigden
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening Oudere Werklozen
IPS	Individuele Plaatsing en Steun
ISBG	Instituut Slachtoffers Beroepsziekten door Gevaarlijke Stoffen
IVA	Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten
Jeugd-LIV	Minimumjeugdloonvoordeel
JTF	Fonds voor een rechtvaardige transitie
KBV	Kinderbijslagvoorziening
KBvG	Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
KIS	Kennisplatform Inclusief Samenleven
KO	Kinderopvang
KOOP	Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties
KOT	Kinderopvangtoeslag
LCR	Landelijke Cliëntenraad
LIV	Lage-inkomensvoordeel
LKS	Loonkostensubsidie
LKV	Loonkostenvoordeel
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LVVN	(Ministerie van) Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
LRK	Landelijk Register Kinderopvang
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
MCKW	Mobiliteit Centrum Kolenketen Westhaven
MDIEU	Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden
MEV	Macro-economische Verkenning
mkb	Midden- en kleinbedrijf
MKBA	Maatschappelijke kosten-batenanalyse
mln	Miljoen

Afkorting	Betekenis
NAP	Nationaal actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld
NAU	Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NGF	Nationaal Groeifonds
Nibud	Nationaal instituut voor budgetvoorlichting
NJN	Najaarsnota
NL	Nederland
NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
NOW	Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NVVK	Vereniging voor schuldhulpverlening
OBR	Overbruggingsregeling AOW
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OLAF	Europees Bureau voor fraudebestrijding
OPS	Organo Psycho Syndroom
OV	Ongevallenverzekering Caribisch Nederland
pgb	Persoonsgebonden budget
PGV	Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland
POC-KOT, of POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
PR	Periodieke rapportage
pro	Praktijkonderwijs
PWRI	Pensioenfonds Werk en (Re-)Integratie
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland (unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
REACH/CLP	Registration, Evaluation, Authorisation en restriction of Chemicals and Classification, Labelling en Packaging
RGI	Risico gestuurd inspecteren
RHB	Rijkshoofdboekhouding
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIHH	Regeringscommissaris Informatiehuishouding
RIV	Re-integratieverslag
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RSO	Rijks schoonmaakorganisatie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RVU	Regelingen voor vervroegde uittreding
RWT	Rechtspersoon met een Wettelijke Taak
S&I	Directie Samenleving en Integratie
SBCM	Stichting Beheer Collectieve Middelen
SEA	Strategische Evaluatie Agenda
SER	Sociaal-economische Raad
SKD	Stroomlijning keten voor derdenbeslag
SLIM	Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen
SMC	Sociaal Medisch Centrum
SMI	Sociaal-medische indicatie
SPDI	Sociale Partners samen voor Duurzame Inzetbaarheid
SPUK	Specifieke Uitkering
SSO	Shared Service Organisatie
STAP	Stimulans arbeidsmarktpositie
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SW	Sociale werkvoorziening
SZ	Sociale Zekerheid
SZW	(Ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers
TEKS	Eenmalige tegemoetkoming energiekosten studenten

Afkorting	Betekenis
TNE	Tijdelijk Noodfonds Energie
TNO	Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
TOFA	Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers
TSB	Tegemoetkomingsregeling Stoffengerelateerde Beroepsziekten
TW	Toeslagenwet
UBR	Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid
UN	United Nations
USD	Amerikaanse dollar
UVB	Directie-onderdeel Uitvoering Van Beleid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vbar	Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden
VIA	(werkagenda) Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt
VIM	Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
vso	Voortgezet speciaal onderwijs
vut	Vervroegde uittreding
vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wab	Wet arbeidsmarkt in balans
WagwEU	Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WBO	Wet Betaald ouderschapsverlof
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Whk	Werkhervattingskas
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKB	Wet op het Kindgebonden Budget
Wko	Wet kinderopvang
Wml	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag / Wettelijk minimumloon
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
Wpc	Wetsvoorstel personeelsbehoud bij crisis
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtl	Wet tegemoetkomingen loondomein
Wtp	Wet Toekomst Pensioenen
Wtta	Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten
WW	Werkloosheidswet
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZEZ	Regeling Zelfstandig En Zwanger
ZonMw	Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
ZV	Ziekteverzekering Caribisch Nederland
ZW	Ziektewet
zzp	Zelfstandige zonder personeel